РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

СТАТИСТИЧЕСКИ СПРАВОЧНИК 2021

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

СТАТИСТИЧЕСКИ СПРАВОЧНИК 2021

СОФИЯ, 2021

Уважаеми потребители,

За поредна година Националният статистически институт издава своята публикация „Статистически справочник 2021“ с цел да запознае широката българска общественост с актуални статистически данни за демографските процеси, социално-икономическия и културния живот в България за периода 2016 - 2020 година.

Вие добре познавате структурата на изданието, тъй като по същество Статистическият справочник запазва облика си, но всяка година включваме и нови моменти, което е съвсем естествено. Информацията е представена на национално и регионално ниво (по статистически зони, статистически райони и области) за България, като същевременно са направени и международни сравнения по страни.

От години работим съвместно и професионално с нашите партньори от Българската народна банка, органите на статистиката, Евростат и от 2019 г. с Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, както и с други международни организации. На страниците на Статистически справочник 2021 публикуваме освен данни на Националния статистически институт и на вече посочените институции.

През 2021 г. предстои Националният статистически институт да осъществи своето най-мащабно изследване, а именно Преброяването на населението и жилищния фонд в Република България. Подготовката за него започна през изминалата година, като работата продължава и сега. Надявам се, че заедно ще успеем да направим възможното, за да съберем важната информация за населението и жилищата, която да покаже реалната картина на българското общество в това отношение, и да послужи за вземането на правилните решения за нашата страна.

Стана традиция Националният статистически институт да работи и общува с учениците и студентите на България по отделни проекти, които се запознават със статистиката като наука, прилагат я практически в живота си и в същото време се поражда техният интерес към знанието в науката и търсенето на истинската информация, което за нас е особено ценно.

С благодарност се обръщам към целия екип на Националния статистически институт, както и към респондентите, които със своя труд направиха необходимото, за да го има днес Статистическия справочник 2021.

Сергей Цветарски

Председател на Националния статистически институт

СЪДЪРЖАНИЕ Стр.

Предговор 3
Съкращения и знаци 8

Общ преглед

I. Географска характеристика и климат
Територия и климат 12
Реки, езера и планини 14

II. Население
Население и демографски процеси 18
Възрастово-полова структура на населението 20
Раждаемост 22
Смъртност 24
Брачност и бракоразводност 26
Население по области 28
Раждаемост и смъртност по области 30
Миграция на населението 32

III. Пазар на труда
Работна сила 36
Работна сила по области 38
Заетост 40
Заетост по области 42
Наети лица 44
Безработица 46
Безработица 48
Безработица по области 50
Средна годишна заплата 52

IV. Образование
Видове образователни институции 56
Записани учащи 58
Преподаватели по степени на преподаване 60
Детски градини 62
Общообразователни училища 64
Професионално обучение - I степен 66
Професионално обучение - II степен 68
Професионално обучение - III степен 70
Професионално обучение - IV степен 72
Висше образование 74
Училища, преподаватели и ученици по области 76
Степен на обхват на образователната система и разходи за образование 78

V. Култура и изкуство
Издателска дейност 82
Сценични изкуства и кина 84
Музеи и читалища 86
Библиотеки 88
Радиопрограмна и телевизионна дейност 90

Стр.

VI. Здравеопазване

Лечебни и здравни заведения и медицински персонал 94
Медицински персонал по области 96
Заболявания от злокачествени новообразувания и активна туберкулоза 98

VII. Доходи, разходи и потребление на домакинствата

Общ доход на домакинствата 102
Общ разход на домакинствата 104
Потребление на основни хранителни продукти 106
Покупателна способност на домакинствата 108
Индикатори за бедност 110

VIII. Престъпност и правосъдие

Престъпления, завършили с осъждане 114
Осъдени лица 116

IX. Национални сметки

Брутен вътрешен продукт 120
Брутна добавена стойност 122
Компенсация на наетите и брутен оперираща излишък/ брутен смесен доход 124
Инвестиции и потребление 126
Производителност на труда 128

X. Финанси

Парични агрегати 132
Вземания на парично-финансовите институции от правителствения и неправителствения сектор 134
Лихвени проценти 136
Депозити и кредити на сектор „Домакинства и НТООД“ ... 138

XI. Цени

Индекс на потребителските цени - годишна инфлация 142
Индекс на потребителските цени - средногодишна инфлация 144
Хармонизиран индекс на потребителските цени 146
Индекс на цените на производител 148
Индекси на цените на производител в селското стопанство 150
Индекси на цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство 152
Индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство 154
Общ индекс на цените на стоките и услугите в селското стопанство 155

Стр.

XII. Износ и внос на стоки

Външнотърговски стокообмен 158
Износ по страни - основни търговски партньори 160
Внос по страни - основни търговски партньори 162
Износ и внос на някои стоки 164

XIII. Платежен баланс

Платежен баланс 168
Преки чуждестранни инвестиции 170

XIV. Дълготрайни материални активи

Разходи за придобиване на ДМА 174
Придобити дълготрайни материални активи 176

XV. Търговия; Хотелиерство и ресторантьорство

Обекти за продажби на дребно 180
Оборот в търговията, хотелиерството и ресторантьорството 182

XVI. Промишленост

Продукция на промишлените предприятия 186
Структура на продукцията на промишлените предприятия 188
Индекси на продукцията на промишлените предприятия 190
Промишлени продукти в натурално изражение 192

XVII. Строителство и жилищен фонд

Продукция на строителните предприятия 198
Жилищен фонд 200
Разрешителни за строеж и жилища в експлоатация 202

XVIII. Енергетика

Общ енергиен баланс 206
Електрическа и топлинна енергия 212

XIX. Транспорт

Транспорт - основни данни за развитието на транспорта 216
Превозени товари и пътници и извършена работа от транспорта 218

XX. Туризъм

Места за настаняване 222
Реализирани нощувки 224
Пътувания на български граждани в чужбина и посещения на чужденци в България 226

XXI. Горско стопанство

Обща горска площ 230
Стопанисване на горите 232
Добита дървесина 234
Дивеч 236

Стр.

XXII. Селско стопанство
Използвана земеделска площ и обработваема земя 240
Производство от земеделски култури 242
Селскостопански животни и птици 244
Икономически сметки за селското стопанство 246

XXIII. Околна среда
Емисии на вредни вещества 250
Водоползване 252
Шум 254
Разходи за опазване и възстановяване на околната среда 256
Битови отпадъци 258
Защитени територии 260

XXIV. НИРД и иновационна дейност
Научноизследователска и развойна дейност 264
Иновационна дейност 266

Международен преглед
Територия и население по континенти 271
Пазар на труда 278
Образование 280
Култура 281
Здравеопазване 282
Цени 283
Износ и внос 285
Туризъм 287
Селско стопанство 289
Околна среда 290
Международни сравнения 292

За потребителите: Данните за 2020 г. са предварителни.

СЪКРАЩЕНИЯ И ЗНАЦИ

АЕЦ	=	атомна електроцентрала
БВП	=	брутен вътрешен продукт
БНБ	=	Българска народна банка
БДС	=	брутна добавена стойност
бр.	=	брой
BGN	=	нови български левове
вкл.	=	включително
в т.ч.	=	в това число
г.	=	година
ГВтч	=	гигаватчас
Гкал	=	гигакалория
гр.	=	град
ДВ	=	„Държавен вестник“
ДДС	=	данък добавена стойност
дка	=	декар
ДЛП	=	дългосрочен лихвен процент
ДМА	=	дълготрайни материални активи
ДПФ	=	Държавен поземлен фонд
ДЦК	=	държавни ценни книжа
Евростат	=	Статистическа служба на Европейския съюз
ЕК	=	Европейска комисия
ЕП	=	Европейски парламент
ЕСС	=	Европейска система за сметки
ЕС	=	Европейски съюз
ЕАСТ	=	Европейска асоциация за свободна търговия
жп	=	железопътен
ЗСПД	=	Закон за семейни помощи за деца
ЗЗД	=	Закон за закрила на детето
ЗСП	=	Закон за социално подпомагане
ЗИХУ	=	Закон за интеграция на хората с увреждания
ИАОС	=	Изпълнителна агенция по околна среда
ИЗП	=	използвана земеделска площ
ИКТ	=	информационно-комуникационни технологии
ИПЦ	=	индекс на потребителските цени

кВт	=	киловат
кВтч	=	киловатчас
кг	=	килограм
кг/чов./г.	=	килограм на човек за година
КИД	=	Класификация на икономическите дейности
ккал	=	килокалория
км	=	километър
км^2	=	квадратен километър
кс	=	конска сила
КСО	=	Кодекс за социално осигуряване
КСС	=	Класификация на сградите и строителните съоръжения
COICOP	=	Единна международна класификация на потребителските разходи
л	=	литър
лв.	=	лев
л/ден.	=	литър на денонощие
м		метър
м^2	=	квадратен метър
м^3	=	кубически метър
МВР	=	Министерство на вътрешните работи
МВФ	=	Международен валутен фонд
МЗХГ	=	Министерство на земеделието, храните и горите
млн.	=	милион
мм	=	милиметър
МОСВ	=	Министерство на околната среда и водите
МПС	=	моторно превозно средство
МС	=	Министерски съвет
МСКО	=	Международна стандартна класификация на образованието
НСИ	=	Национален статистически институт
н.д.	=	некласифицирани другаде
НКИД	=	Национална класификация на икономическите дейности
НИРД	=	научноизследователска и развойна дейност
н.п.д.	=	непригодени за продажба на дребно
НТООД	=	нетърговски организации, обслужващи домакинствата

NUTS	=	Класификация на териториалните единици за статистически цели
ОИСР	=	Организация за икономическо сътрудничество и развитие
ООН	=	Организация на обединените нации
пкм	=	пътниккилометър
ППС	=	паритет на покупателната способност
ППЗСПЗЗ	=	Правилник за прилагане на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи
ПРОДПРОМ	=	Национална класификация на промишлената продукция
ПФИ	=	парично-финансови институции
СОФ	=	социалноосигурителни фондове
СПС	=	стандарт на покупателната способност
СПСОВ	=	селищна пречиствателна станция за отпадъчни води
СЦИЕ	=	страни от Централна и Източна Европа
SITC	=	Стандартна международна търговска класификация
т	=	тон
т/г.	=	тон/годишно
ткм	=	тонкилометър
т н.е.	=	тонове нефтен еквивалент
ФПП	=	фонд на паричния пазар
ФПУ	=	финансовопосреднически услуги
FOB	=	франко борда (free, on board)
ха	=	хектар
хил.	=	хиляди
ХИПЦ	=	хармонизиран индекс на потребителските цени
CIF	=	стойност, застраховка, навло (cost, insurance, freight)
ЦК	=	ценни книжа
чф.	=	чифт
щ.д.	=	щатски долар
.	=	липсват данни
-	=	няма случай
0	=	величина, по-малка от половината на употребената единица мярка
%	=	процент
x	=	поради естеството на данните не може да има случай
*	=	предварителни данни
#	=	прекъснат ред
..	=	конфиденциални данни
( )	=	поради малкия обем на извадката данните в таблиците, оградени в скоби, не са достатъчно точни

ОБЩ ПРЕГЛЕД

I. ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА И КЛИМАТ

Територия и климат

Република България е разположена в Югоизточна Европа в източната част на Балканския полуостров и е с територия 110 371.9 кв. км (без акваторията на Дунав и Черно море).

Климатът на страната е преходен между умереноконтинентален и субтропичен в неговия средиземноморски вариант (в южните части на страната). Наблюдават се четири сезона.

Горите (широколистни и иглолистни) заемат 34% от територията на страната. Разнообразната природа е естествена среда на ценни животински видове.

Фиг. 1. Територия на България[1]

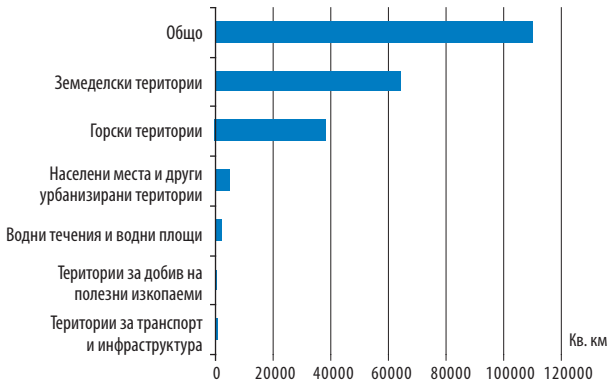

[1] Източник: Министерство на земеделието, храните и горите - „Баланс на земеделските земи към 31.12.2011 година".

1. Граници на България[1]

(Километри)

Граници		Общо	Сухоземна	Речна	Морска
Общо		**2245**	**1181**	**686**	**378**
Северна	- с Румъния	609	139	470	-
Източна	- с Черно море	378	-	-	378
Южна	- с Турция	259	133	126	-
	- с Гърция	493	429	64	-
Западна	- със Сърбия	341	315	26	-
	- с Република Северна Македония	165	165	-	-

[1] Източник: Агенция по геодезия, картография и кадастър към Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

2. Метеорологични данни за 2020 г.[1]

Метеорологични станции	Средно-годишно атмосферно налягане	Температура на въздуха				
		средна годишна	абсолютна максимална годишна		абсолютна минимална годишна	
	hPa	°C		дата	°C	дата
Видин	1012.9	12.6	36.4	31.07.	-10.4	8.01.
Плевен	997.2	13.4	37.1	1.09.	-8.7	2.12.
Велико Търново	993.1	13.6	39.0	1.09.	-8.8	8.01.
Добрич	992.5	12.7	37.0	31.07.	-10.2	24.01.
Варна	1012.2	14.3	34.2	8.08.	-5.0	8.02.
Бургас	1013.5	14.6	34.8	30.06.	-4.2	8.02.
Хасково	989.3	14.2	38.5	31.07.	-8.0	8.01.
Казанлък	969.9	12.5	37.5	31.07.	-10.1	24.01.
Пазарджик	991.8	13.4	38.4	31.07.	-9.0	8.01.
София - НИМХ	948.1	11.6	34.1	15.05.	-11.7	1.12.
Кюстендил	955.5	11.9	35.0	31.07.	-11.2	21.01.
Черни връх	771.9	2.0	19.0	1.09.	-16.6	7.01.
Сандански	992.0	15.1	40.2	31.07.	-5.1	8.01.

2. Метеорологични данни за 2020 г.[1]

(Продължение и край)

Метеорологични станции	Средна годишна относителна влажност на въздуха	Максимален годишен 24-часов валеж		Годишна сума на валежите	Средна годишна облачност
	%	мм	дата	мм	(0 - 10)
Видин	84	51	21.05.	558	5.3
Плевен	80	38	6.02.	457	5.1
Велико Търново	78	36	6.02.	526	5.7
Добрич	81	46	26.10.	453	5.3
Варна	75	38	15.06.	332	5.1
Бургас	78	37	6.02.	359	5.4
Хасково	77	50	6.02.	598	5.5
Казанлък	84	43	3.05.	554	5.2
Пазарджик	78	32	9.10.	439	5.1
София - НИМХ	70	34	9.08.	652	5.3
Кюстендил	83	30	6.08.	672	5.3
Черни връх	78	30	9.10.	635	5.7
Сандански	79	80	16.08.	524	5.0

[1] **Източник: Национален институт по метеорология и хидрология.**

Реки, езера и планини

Реките в страната са сравнително къси и немного пълноводни. Най-дългата река в България е Искър с дължина 368 км, а най-пълноводната - Марица. Главни реки в страната са Дунав (470 км; гранична с Румъния), Искър, Вит, Осъм, Янтра (притоци на Дунав), Камчия, Марица, Места и Струма.

60% от територията на България е с планински и хълмист релеф. Планините са изключително разнообразни и са част от Алпо-Хималайската верига, която обхваща планински системи на два континента - Европа и Азия. Те са достъпни през четирите годишни сезона и предоставят неограничени възможности за отдих, спорт и туризъм. Най-високата планина в България и на Балканския полуостров е Рила с връх Мусала - 2 925 м.

3. По-големи реки[1] и естествени езера[2] на територията на България

Реки	Дължина - км	Езера	Повърхност - км^2
Искър	352.3	Бургаско	27.6
Тунджа	328.4	Варненско	17.4
Марица	309.0	Атанасовско	16.9
Осъм	204.6	Мандренско	10.0
Струма	275.1	Поморийско[3]	5.0
Янтра	222.0	Белославско	3.9
Камчия	190.7		
Арда	229.1		

[1] Източник: Национален институт по метеорология и хидрология.
[2] Източник: Агенция по геодезия, картография и кадастър към Министерството на регионалното развитие и благоустройството.
[3] Без солниците.

4. Планини в България, най-високите им върхове и тяхната надморска височина[1]

Планини	Върхове	Височина - м
Рила	Мусала	2925
Пирин	Вихрен	2914
Стара планина	Ботев	2376
Витоша	Черни връх	2290
Осоговска планина	Руен	2251
Славянка	Гоцев връх	2212
Родопи	Голям Перелик	2191
Беласица	Радомир	2029
Влахина	Огреяк	1924
Малешевска планина	Ильов връх	1803
Кървав камък	Било	1737
Милевска планина	Милевец	1733
Руй	Руй	1706
Огражден	Билска чука	1643
Средна гора	Богдан	1604
Лисец	Връшник	1500
Чудинска планина	Арамлия	1496
Конявска планина	Виден	1487
Ерулска планина	Големи връх	1481
Верила	Голям Дебелец	1415
Любаш	Любаш	1398
Стража	Стража	1389
Плана	Манастирище	1338
Еловишка планина	Плоча	1329
Земенска планина	Тичак	1295
Видлич	Вучибаба	1294
Люлин	Дупевица	1256
Ездимирска планина	Големи връх	1219
Стъргач	Асенов връх	1218
Лозенска планина	Попов дел	1190
Пенкьовска планина	Конски връх	1187
Завалска планина	Китка	1181
Голо бърдо	Ветрушка	1158
Рудини	Бандерата	1155
Черна гора	Тумба	1129
Сакар	Вишеград	856
Странджа	Градище	710

[1] **Източник: Агенция по геодезия, картография и кадастър към Министерството на регионалното развитие и благоустройството.**

II. НАСЕЛЕНИЕ

Население и демографски процеси

Обект на изследване в демографската статистика са съвкупностите на населението и на демографските събития.

Съвкупностите на населението и техните структури се изчисляват към 31.12. въз основа на броя и структурите на населението от предходната година и настъпилите демографски събития (живородени, умрели, заселени и изселени) през годината.

Съвкупностите на демографските събития включват събитията раждания, умирания, сключени бракове, бракоразводи и миграция. Те се регистрират в момента на тяхното настъпване през отчетната година.

Източник на данните за естественото и механичното движение на населението е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението.

През 2020 г. намалява коефициентът на раждаемост, увеличава се коефициентът на смъртност на 1 000 души от населението и като резултат естественият прираст за страната е минус 9.5 на хиляда.

Фиг. 1. Коефициенти на естественото движение на населението (На 1 000 души)

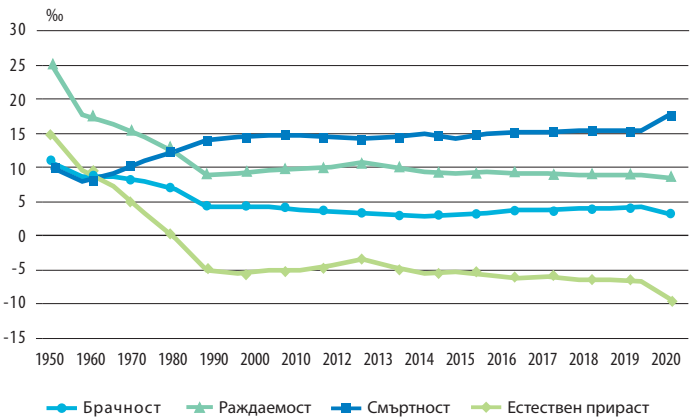

1. Основни демографски показатели

	2017	2018	2019	2020
Население към 31.12. - хил.	7050.0	7000.0	6951.5	6916.5
Гъстота на населението на 1 км^2	63.9	63.4	62.6	62.3
Полово съотношение (брой жени на 1 000 мъже)	1060	1061	1063	1065
Коефициент на възрастова зависимост	54.5	55.5	56.4	56.7
Темп на демографско остаряване	100.8	100.5	100.5	99.6
Относителен дял на градското от общото население - %	73.5	73.7	73.7	72.9
Раждаемост (на 1 000 души)	9.0	8.9	8.8	8.5
Смъртност (на 1 000 души)	15.5	15.4	15.5	18.0
Естествен прираст (на 1 000 души)	-6.5	-6.5	-6.7	-9.5
Брачност (на 1 000 души)	4.0	4.1	4.2	3.2
Детска смъртност (на 1 000 живородени)	6.4	5.8	5.6	5.1
Нетен коефициент на възпроизводство	0.75	0.74	0.76	0.75
Тотален коефициент на плодовитост	1.56	1.56	1.58	1.56

2. Население според преброяванията[1]

Години на преброяванията	Общо	Мъже	Жени	Относителен дял на градското от общото население на страната - %
	хиляди			
1887	3154	1605	1549	18.8
1892	3311	1691	1620	19.7
1900	3744	1910	1834	19.8
1905	4036	2057	1979	19.6
1910	4338	2207	2131	19.1
1920	4847	2421	2426	19.9
1926	5479	2743	2736	20.6
1934	6078	3054	3024	21.4
1946	7029	3517	3512	24.7
1956	7614	3799	3815	33.6
1965	8228	4114	4114	46.5
1975	8728	4358	4370	58.0
1985	8949	4433	4516	64.8
1992	8487	4171	4316	67.2
2001	7929	3863	4066	69.0
2011	7365	3587	3778	72.5

[1] **До 1956 г. вкл. броят на населението е установен на базата на наличното население, а от 1965 г. - на базата на постоянното население.**

Възрастово-полова структура на населението

Възрастовата структура на населението е представена чрез разпределението на населението по възрастови групи. Възрастта на населението се изчислява към 31.12. на съответната година в навършени години.

През 2020 г. продължава процесът на остаряване на населението в страната, който е характерен и за по-голямата част от страните в Европа. Относителният дял на лицата на възраст до 15 години остава непроменен спрямо предходната година - 14.4%, а този на населението над 65-годишна възраст нараства - от 21.6% през 2019 г. на 21.8% през 2020 година.

Остаряването на населението води и до повишаване на средната възраст на населението, която в последните години непрекъснато нараства и от 41.2 години през 2005 г. се покачва на 44.0 години през 2020 година.

Фиг. 2. Възрастова структура на населението към 31.12.2020 г. по пол

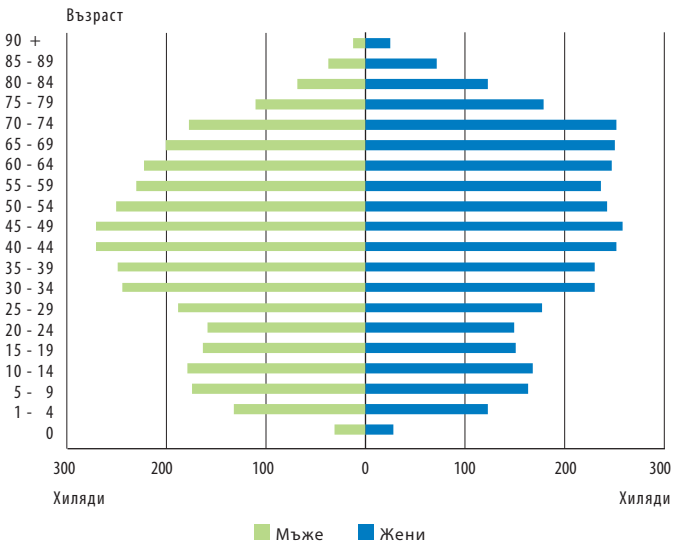

3. Население към 31.12.2020 г. по възраст и пол

Възраст (в навършени години)	Общо	Мъже	Жени	Относителен дял на градското от общото население на страната - %
	брой			
Общо	**6916548**	**3349715**	**3566833**	**72.9**
0 - 4	314370	161441	152929	75.4
5 - 9	337290	173538	163752	76.2
10 - 14	347354	178487	168867	74.6
15 - 19	314238	161910	152328	72.9
20 - 24	306421	157465	148956	74.7
25 - 29	364385	187174	177211	75.1
30 - 34	474861	243542	231319	77.7
35 - 39	478532	247821	230711	76.8
40 - 44	522220	269012	253208	76.6
45 - 49	528127	270215	257912	75.4
50 - 54	491725	248851	242874	72.8
55 - 59	464881	228621	236260	71.1
60 - 64	468096	220852	247244	70.5
65 - 69	451579	200200	251379	69.5
70 - 74	428163	176225	251938	67.6
75 - 79	288403	109935	178468	64.5
80 и повече	335903	114426	221477	64.4

4. Структура на населението под, във и над трудоспособна възраст към 31.12.[1]

(Проценти)

	2017	2018	2019	2020
Общо	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Под трудоспособна възраст	15.1	15.2	15.3	15.4
В трудоспособна възраст	60.3	60.0	59.8	59.8
Над трудоспособна възраст	24.6	24.8	24.9	24.8
В градовете	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Под трудоспособна възраст	15.4	15.6	15.7	15.9
В трудоспособна възраст	62.1	61.7	61.3	61.2
Над трудоспособна възраст	22.5	22.7	23.0	22.9
В селата	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Под трудоспособна възраст	14.4	14.4	14.4	14.0
В трудоспособна възраст	55.1	55.2	55.4	56.1
Над трудоспособна възраст	30.5	30.4	30.2	29.9

[1] **Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст се определят съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 г.).**

Раждаемост

В съвкупността на ражданията се включват ражданията на живородени и мъртвородени деца, а не случаите на раждания, при които могат да бъдат родени едно, две или повече деца.

Броят на ражданията в страната през 2020 г. е 59 440, като от тях 59 086 (99.4%) са живородени. Коефициентът на раждаемост (брой живородени деца на 1 000 души от средногодишното население) намалява с 0.3 промилни пункта спрямо предходната година - 8.5‰ през 2020 година.

Освен коефициента на раждаемост друг основен показател, характеризиращ раждаемостта, е тоталният коефициент на плодовитост, показващ средния брой деца, които една жена би родила през целия си фертилен период. Този показател през 2020 г. е 1.56.

Фиг. 3. Средна възраст на жените при сключване на първи брак и раждане на първо дете

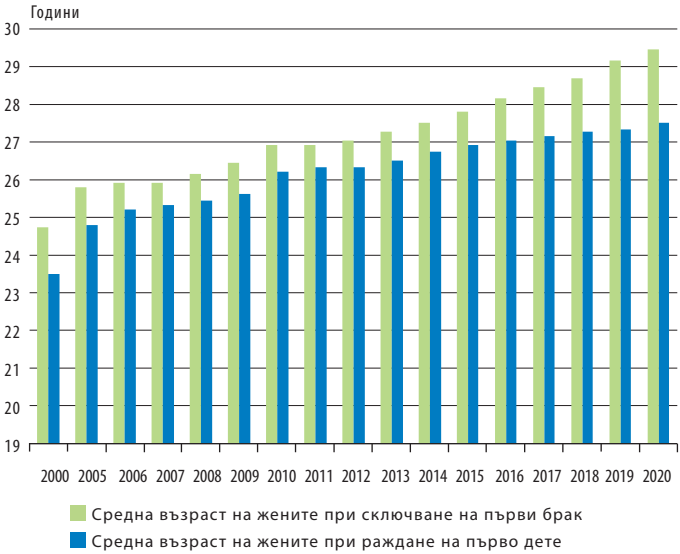

5. Живородени по възраст и местоживеене на майката

(Брой)

Местоживеене Възраст (в навършени години)	2016	2017	2018	2019	2020
Общо	**64984**	**63955**	**62197**	**61538**	**59086**
Под 15	259	269	252	253	215
15 - 19	5772	5769	5939	5992	5755
20 - 24	12341	11690	10625	10247	9983
25 - 29	20315	19565	18644	17964	16486
30 - 34	16530	16586	16770	16889	16495
35 - 39	7837	7986	7825	7928	7857
40 - 44	1731	1874	1917	2024	1987
45 - 49	181	190	192	213	272
50 и повече	17	25	30	26	35
Непоказано	1	1	3	2	1
В градовете					
Общо	**48733**	**48005**	**46877**	**45991**	**43829**
Под 15	169	154	172	167	144
15 - 19	3294	3244	3323	3334	3246
20 - 24	7607	7225	6675	6369	6103
25 - 29	15455	14826	14136	13451	12283
30 - 34	13825	13834	14005	14003	13451
35 - 39	6731	6902	6684	6686	6654
40 - 44	1484	1626	1677	1764	1671
45 - 49	152	171	176	192	246
50 и повече	15	22	27	23	30
Непоказано	1	1	2	2	1
В селата					
Общо	**16251**	**15950**	**15320**	**15547**	**15257**
Под 15	90	115	80	86	71
15 - 19	2478	2525	2616	2658	2509
20 - 24	4734	4465	3950	3878	3880
25 - 29	4860	4739	4508	4513	4203
30 - 34	2705	2752	2765	2886	3044
35 - 39	1106	1084	1141	1242	1203
40 - 44	247	248	240	260	316
45 - 49	29	19	16	21	26
50 и повече	2	3	3	3	5
Непоказано	-	-	1	-	-

Смъртност

В съвкупността на умиранията се включват регистрираните през отчетната година умрели лица.

Смъртността в страната се задържа на твърде високо ниво. Коефициентът на смъртност (брой умрели лица на 1 000 души от средногодишното население) през 2020 г. е 18.0‰.

Коефициентът за детска смъртност (брой умрели деца на възраст до 1 година на 1 000 живородени деца) през 2020 г. е 5.1‰ и е с 0.5‰ по-нисък от този през 2019 година. Достигнатото равнище на детска смъртност през последните няколко години е най-ниското в демографското развитие на страната, но продължава да е по-високо от това в европейските държави.

Показателят за средната продължителност на живота показва средната продължителност на предстоящия живот на новородените при хипотеза за неизменност в интензивността на наблюдаваната през дадена година повъзрастова смъртност. За периода 2018 - 2020 г. средната продължителност на живота е 71.1 години при мъжете и 78.2 години при жените.

Фиг. 4. Коефициенти на обща и детска смъртност

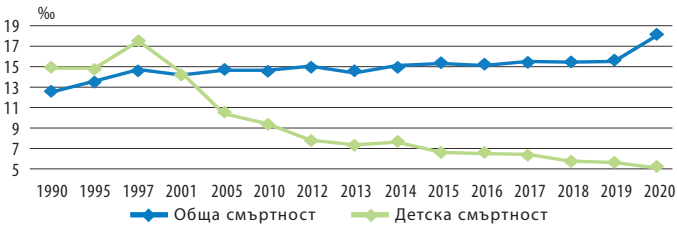

Фиг. 5. Средна продължителност на живота

6. Умирания по възраст и местоживеене

(Брой)

Местоживеене Възраст (в навършени години)	2016	2017	2018	2019	2020
Общо	**107580**	**109791**	**108526**	**108083**	**124735**
Под 1	423	408	358	342	301
1 - 4	68	91	93	76	64
5 - 9	56	46	61	50	36
10 - 14	56	56	70	66	66
15 - 19	141	140	145	156	124
20 - 24	217	191	176	189	194
25 - 29	335	320	304	282	242
30 - 34	474	447	488	439	468
35 - 39	804	729	757	788	821
40 - 44	1323	1395	1331	1301	1519
45 - 49	2251	2223	2203	2255	2554
50 - 54	3420	3395	3285	3174	3819
55 - 59	5607	5430	5474	5155	6153
60 - 64	8261	8074	8001	7922	9226
65 - 69	11295	11496	11132	11125	12852
70 - 74	12460	13195	13510	13822	17515
75 - 79	15148	15154	15069	14998	18001
80 - 84	19635	20017	18976	18150	20011
85 и повече	25606	26984	27093	27793	30769
В градовете					
Общо	**67192**	**68418**	**68011**	**68551**	**79952**
Под 1	285	257	234	218	196
1 - 4	48	63	54	57	43
5 - 9	41	30	42	34	26
10 - 14	41	41	34	50	40
15 - 19	91	99	99	103	84
20 - 24	158	133	112	124	126
25 - 29	246	221	228	177	159
30 - 34	341	337	345	313	341
35 - 39	588	528	550	574	605
40 - 44	944	985	963	949	1067
45 - 49	1561	1496	1475	1570	1786
50 - 54	2263	2274	2212	2117	2589
55 - 59	3782	3664	3598	3489	4099
60 - 64	5611	5372	5301	5280	6185
65 - 69	7404	7471	7288	7371	8544
70 - 74	7674	8162	8518	8852	11320
75 - 79	8868	8961	9085	9126	11138
80 - 84	11486	11740	11202	10774	12303
85 и повече	15760	16584	16671	17373	19301
В селата					
Общо	**40388**	**41373**	**40515**	**39532**	**44783**
Под 1	138	151	124	124	105
1 - 4	20	28	39	19	21
5 - 9	15	16	19	16	10
10 - 14	15	15	36	16	26
15 - 19	50	41	46	53	40
20 - 24	59	58	64	65	68
25 - 29	89	99	76	105	83
30 - 34	133	110	143	126	127
35 - 39	216	201	207	214	216
40 - 44	379	410	368	352	452
45 - 49	690	727	728	685	768
50 - 54	1157	1121	1073	1057	1230
55 - 59	1825	1766	1876	1666	2054
60 - 64	2650	2702	2700	2642	3041
65 - 69	3891	4025	3844	3754	4308
70 - 74	4786	5033	4992	4970	6195
75 - 79	6280	6193	5984	5872	6863
80 - 84	8149	8277	7774	7376	7708
85 и повече	9846	10400	10422	10420	11468

Брачност и бракоразводност

Сключените бракове и бракоразводите в териториален разрез се отнасят към населеното място, където е настоящият адрес на мъжа, или ако адресът на съпруга е извън страната - към населеното място, където е настоящият адрес на жената.

Наблюдаваната тенденция преди няколко години на намаляване на броя на сключените бракове, дължаща се на все по-предпочитаното съвместно съжителство без оформен граждански брак сред младите хора, оказва своето влияние през 2020 г. През 2020 г. са сключени 22 172 брака, или със 7 026 по-малко спрямо 2019 г., коефициентът на брачност (брой сключени бракове на 1 000 души от средногодишното население) е 3.2‰.

Броят на регистрираните бракоразводи също бележи намаление спрямо 2019 г. - през 2020 г. са разтрогнати 9 015 брака, или с 1 844 по-малко отколкото са били предходната година.

Фиг. 6. Брачност и бракоразводност по области през 2020 г.

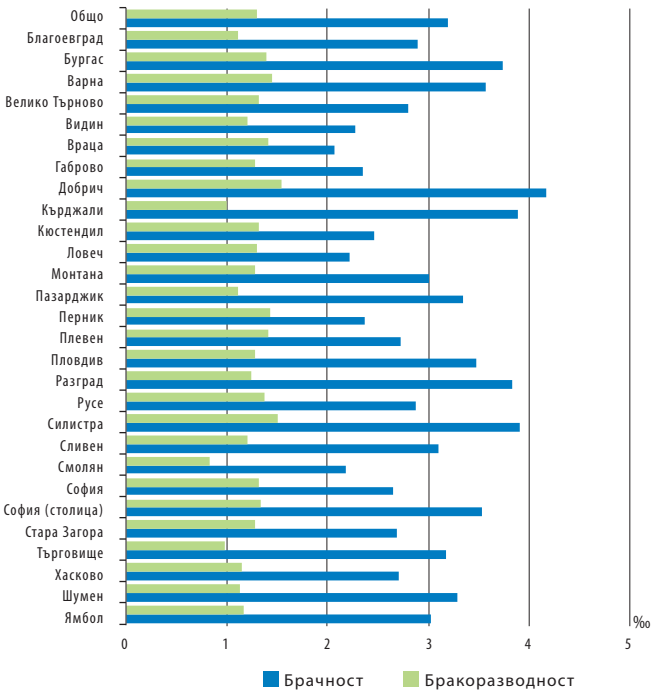

7. Сключени бракове и бракоразводи през 2020 г. по статистически зони, статистически райони и по области

Статистически зони Статистически райони Области	Сключени бракове	Брако-разводи	Сключени бракове	Брако-разводи
	брой		на 1 000 души	
Общо за страната	**22172**	**9015**	**3.2**	**1.3**
Северна и Югоизточна България				
Северозападен	**1813**	**980**	**2.5**	**1.4**
Видин	188	100	2.3	1.2
Враца	329	225	2.1	1.4
Ловеч	273	160	2.2	1.3
Монтана	382	162	3.0	1.3
Плевен	641	333	2.7	1.4
Северен централен	**2363**	**1039**	**3.1**	**1.4**
Велико Търново	648	307	2.8	1.3
Габрово	250	136	2.4	1.3
Разград	424	138	3.8	1.3
Русе	619	295	2.9	1.4
Силистра	422	163	3.9	1.5
Североизточен	**3325**	**1259**	**3.6**	**1.4**
Варна	1687	688	3.6	1.5
Добрич	716	264	4.2	1.5
Търговище	353	110	3.2	1.0
Шумен	569	197	3.3	1.1
Югоизточен	**3309**	**1338**	**3.2**	**1.3**
Бургас	1539	577	3.8	1.4
Сливен	569	221	3.1	1.2
Стара Загора	846	402	2.7	1.3
Ямбол	355	138	3.0	1.2
Югозападна и Южна централна България				
Югозападен	**6737**	**2758**	**3.2**	**1.3**
Благоевград	876	340	2.9	1.1
Кюстендил	289	154	2.5	1.3
Перник	284	173	2.4	1.4
София	619	309	2.7	1.3
София (столица)	4669	1782	3.5	1.4
Южен централен	**4625**	**1641**	**3.3**	**1.2**
Кърджали	624	160	3.9	1.0
Пазарджик	845	281	3.4	1.1
Пловдив	2322	855	3.5	1.3
Смолян	225	86	2.2	0.8
Хасково	609	259	2.7	1.2

Население по области

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12.2020 година.

Най-малка по брой на населението е област Видин, в която живеят 1.2% от населението на страната, а най-голяма е област София (столица) - 18.9%. В 16 области населението е под 200 хил. души (в тях живеят 29.8% от населението на страната). С брой на населението от 200 хил. до 300 хил. души са шест области, които обхващат 20.1% от населението на страната. Шест са и областите с население над 300 хил. души, като в три от тях - София (столица), Пловдив и Варна, живее повече от една трета от населението на страната (35.3%).

Фиг. 7. Гъстота на населението на 1 км^2 през 2020 г.

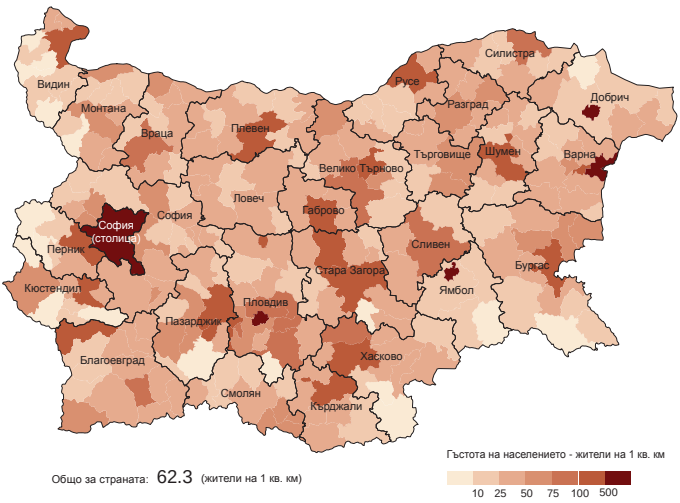

8. Население към 31.12.2020 г. по пол, местоживеене, статистически зони, статистически райони и по области

(Брой)

Статистически зони Статистически райони Области	Общо			В т.ч. в градовете		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо за страната	**6916548**	**3349715**	**3566833**	**5043186**	**2416899**	**2626287**
Северна и Югоизточна България						
Северозападен	**720172**	**350511**	**369661**	**454407**	**218365**	**236042**
Видин	81212	39487	41725	52439	25261	27178
Враца	157637	77196	80441	92639	44606	48033
Ловеч	122490	59580	62910	75680	36533	39147
Монтана	125395	61166	64229	79817	38344	41473
Плевен	233438	113082	120356	153832	73621	80211
Северен централен	**764897**	**370714**	**394183**	**505556**	**242464**	**263092**
Велико Търново	229718	110803	118915	160186	76540	83646
Габрово	105788	50874	54914	84546	40448	44098
Разград	109810	53467	56343	51160	24360	26800
Русе	212729	103521	109208	162914	78900	84014
Силистра	106852	52049	54803	46750	22216	24534
Североизточен	**922230**	**448491**	**473739**	**670379**	**322304**	**348075**
Варна	470124	228625	241499	390916	188931	201985
Добрич	170298	82505	87793	116994	55868	61126
Търговище	110027	53665	56362	59592	28330	31262
Шумен	171781	83696	88085	102877	49175	53702
Югоизточен	**1020187**	**493753**	**526434**	**727273**	**347571**	**379702**
Бургас	409750	197692	212058	311247	148393	162854
Сливен	182551	88576	93975	119023	56942	62081
Стара Загора	311400	150524	160876	216888	103549	113339
Ямбол	116486	56961	59525	80115	38687	41428
Югозападна и Южна централна България						
Югозападен	**2085071**	**1006077**	**1078994**	**1746143**	**836843**	**909300**
Благоевград	301138	146369	154769	181513	86646	94867
Кюстендил	116619	56699	59920	80924	38914	42010
Перник	120426	58550	61876	93788	45080	48708
София	238476	117261	121215	140641	68239	72402
София (столица)	1308412	627198	681214	1249277	597964	651313
Южен централен	**1403991**	**680169**	**723822**	**939428**	**449352**	**490076**
Кърджали	160781	79430	81351	64686	30886	33800
Пазарджик	251300	122821	128479	157414	76046	81368
Пловдив	666398	319851	346547	498739	237108	261631
Смолян	101887	48940	52947	57776	27517	30259
Хасково	223625	109127	114498	160813	77795	83018

Раждаемост и смъртност по области

В териториален аспект най-висока е раждаемостта в областите Сливен и София (столица). С най-ниска раждаемост през 2020 г. са областите Видин и Габрово. Сред всички административни области в страната с най-висока смъртност през 2020 г. се отличават областите Видин, Монтана, Кюстендил и Габрово, като най-нисък е този показател в област София (столица).

Фиг. 8. Раждаемост по области през 2020 г.
(На 1 000 души)

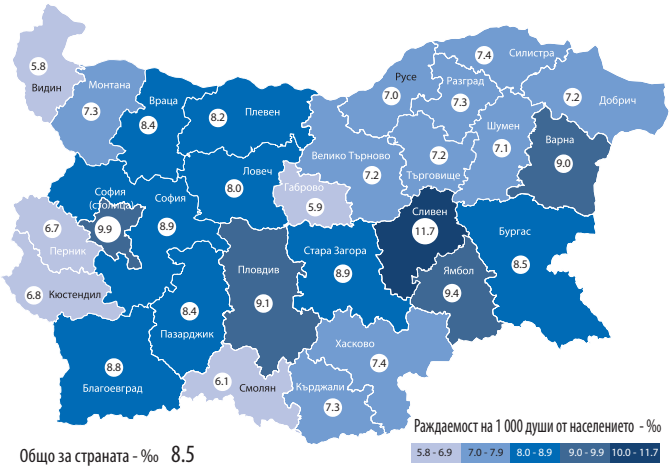

Общо за страната - ‰ 8.5

Фиг. 9. Смъртност по области през 2020 г.
(На 1 000 души)

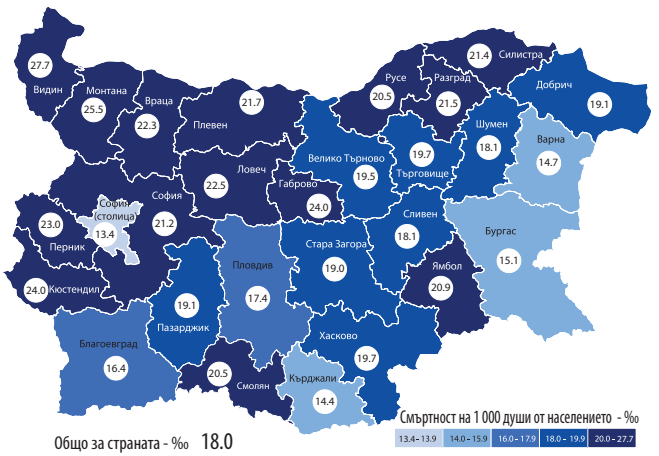

Общо за страната - ‰ 18.0

9. Живородени, умрели и естествен прираст на населението през 2020 г. по статистически зони, статистически райони и по области

Статистически зони Статистически райони Области	Живо-родени	Умрели	Естествен прираст	Раждаемост	Смъртност	Естествен прираст
	брой			на 1 000 души от населението		
Общо за страната	**59086**	**124735**	**-65649**	**8.5**	**18.0**	**-9.5**
Северна и Югоизточна България						
Северозападен	**5635**	**16878**	**-11243**	**7.8**	**23.3**	**-15.5**
Видин	473	2269	-1796	5.8	27.7	-21.9
Враца	1334	3539	-2205	8.4	22.3	-13.9
Ловеч	982	2754	-1772	8.0	22.5	-14.5
Монтана	923	3216	-2293	7.3	25.5	-18.2
Плевен	1923	5100	-3177	8.2	21.7	-13.5
Северен централен	**5388**	**16106**	**-10718**	**7.0**	**20.9**	**-13.9**
Велико Търново	1662	4499	-2837	7.2	19.5	-12.3
Габрово	622	2544	-1922	5.9	24.0	-18.1
Разград	803	2367	-1564	7.3	21.5	-14.2
Русе	1505	4394	-2889	7.0	20.5	-13.5
Силистра	796	2302	-1506	7.4	21.4	-14.0
Североизточен	**7461**	**15489**	**-8028**	**8.1**	**16.8**	**-8.7**
Варна	4219	6930	-2711	9.0	14.7	-5.7
Добрич	1224	3262	-2038	7.2	19.1	-11.9
Търговище	793	2181	-1388	7.2	19.7	-12.5
Шумен	1225	3116	-1891	7.1	18.1	-11.0
Югоизточен	**9507**	**17897**	**-8390**	**9.3**	**17.5**	**-8.2**
Бургас	3492	6200	-2708	8.5	15.1	-6.6
Сливен	2144	3313	-1169	11.7	18.1	-6.4
Стара Загора	2773	5935	-3162	8.9	19.0	-10.1
Ямбол	1098	2449	-1351	9.4	20.9	-11.5
Югозападна и Южна централна България						
Югозападен	**19438**	**33172**	**-13734**	**9.3**	**15.9**	**-6.6**
Благоевград	2655	4963	-2308	8.8	16.4	-7.6
Кюстендил	793	2807	-2014	6.8	24.0	-17.2
Перник	803	2755	-1952	6.7	23.0	-16.3
София	2079	4926	-2847	8.9	21.2	-12.3
София (столица)	13108	17721	-4613	9.9	13.4	-3.5
Южен централен	**11657**	**25193**	**-13536**	**8.3**	**17.9**	**-9.6**
Кърджали	1171	2290	-1119	7.3	14.4	-7.1
Пазарджик	2123	4807	-2684	8.4	19.1	-10.7
Пловдив	6062	11569	-5507	9.1	17.4	-8.3
Смолян	631	2107	-1476	6.1	20.5	-14.4
Хасково	1670	4420	-2750	7.4	19.7	-12.3

Миграция на населението

Миграцията на населението включва всички лица, декларирали промяна на настоящ адрес в рамките на страната, от страната в чужбина или от чужбина в страната.

През 2020 г. двадесет и четири области имат положителен механичен прираст, като най-голям е прирастът в областите София (63.0‰), Перник (26.6‰) и Кърджали (23.2‰). С най-голямо намаление на населението в резултат на отрицателния механичен прираст са областите София (столица) (-11.9‰) и Сливен (-2.2‰).

Фиг. 10. Механично движение на населението през 2020 г. по статистически райони

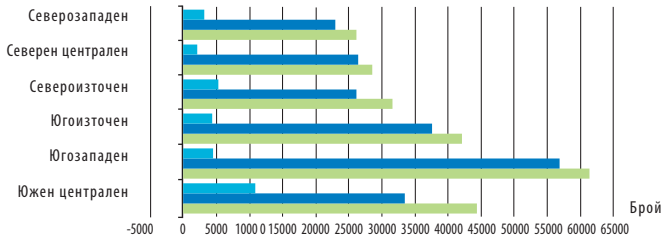

Фиг. 11. Механично движение на населението през 2020 г. по области

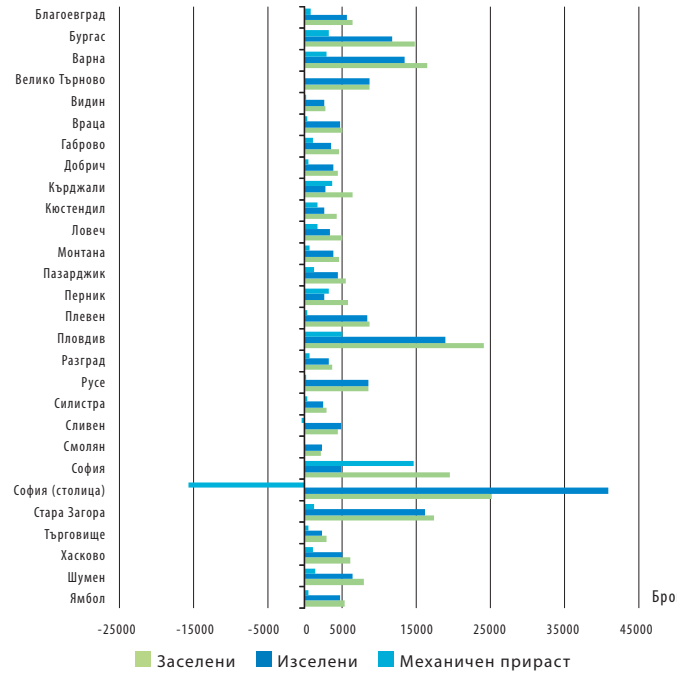

10. Механично движение на населението през 2020 г. по статистически зони, статистически райони и по области[1]

(Брой)

Статистически зони Статистически райони Области	Заселени	Изселени	Механичен прираст
Общо за страната	**234606**	**203891**	**30715**
Северна и Югоизточна България			
Северозападен	**26243**	**22985**	**3258**
Видин	2843	2670	173
Враца	5064	4692	372
Ловеч	5033	3317	1716
Монтана	4574	3887	687
Плевен	8729	8419	310
Северен централен	**28657**	**26492**	**2165**
Велико Търново	8718	8731	-13
Габрово	4676	3564	1112
Разград	3749	3164	585
Русе	8648	8507	141
Силистра	2866	2526	340
Североизточен	**31655**	**26267**	**5388**
Варна	16496	13546	2950
Добрич	4388	3861	527
Търговище	2872	2371	501
Шумен	7899	6489	1410
Югоизточен	**42128**	**37666**	**4462**
Бургас	14922	11729	3193
Сливен	4493	4892	-399
Стара Загора	17391	16225	1166
Ямбол	5322	4820	502
Югозападна и Южна централна България			
Югозападен	**61470**	**56925**	**4545**
Благоевград	6461	5709	752
Кюстендил	4316	2598	1718
Перник	5862	2674	3188
София	19553	4901	14652
София (столица)	25278	41043	-15765
Южен централен	**44453**	**33556**	**10897**
Кърджали	6436	2740	3696
Пазарджик	5596	4388	1208
Пловдив	24145	19041	5104
Смолян	2117	2286	-169
Хасково	6159	5101	1058

[1] **Заселените и изселените лица в/от областите включват и движението към/от страната.**

III. ПАЗАР НА ТРУДА

Работна сила

Работна сила (икономически активни лица) са лицата на възраст 15 и повече навършени години, които влагат или предлагат своя труд за производство на стоки и услуги. Работната сила включва заетите и безработните лица.

Коефициентът на икономическа активност представлява относителният дял на икономически активните лица от населението на същата възраст.

Източник на данните е Наблюдението на работната сила.

Фиг. 1. Структура на работната сила по възраст през 2020 г.

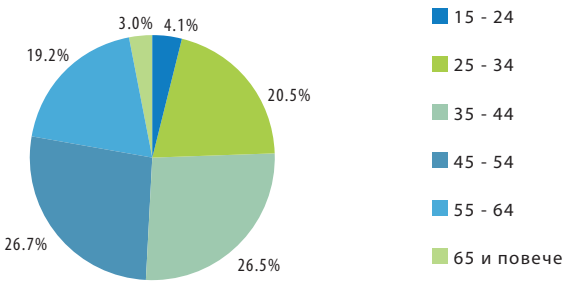

Фиг. 2. Структура на работната сила по степени на образование през 2020 г.

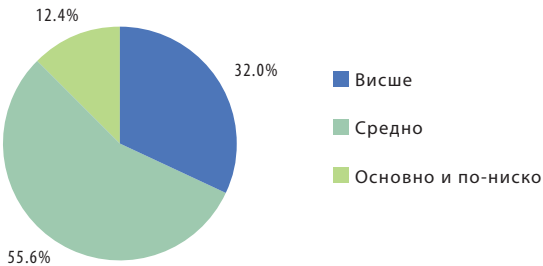

1. Работна сила

(Хиляди)

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо	**3264.0**	**3357.2**	**3326.0**	**3375.9**	**3290.3**
По местоживеене					
В градовете	2563.6	2618.6	2595.2	2623.5	2532.1
В селата	700.4	738.6	730.8	752.5	758.2
По пол					
Мъже	1749.3	1796.7	1787.0	1814.3	1772.4
Жени	1514.7	1560.5	1539.0	1561.6	1518.0
По възрастови групи					
15 - 64	**3199.6**	**3277.5**	**3239.6**	**3276.4**	**3190.4**
15 - 24	161.1	170.7	149.3	147.8	134.1
25 - 34	732.2	740.9	719.9	718.9	675.9
35 - 44	904.8	919.6	908.1	902.6	871.3
45 - 54	822.5	842.1	847.8	868.5	877.1
55 - 64	579.0	604.2	614.6	638.5	632.1
65 и повече	64.4	79.7	86.3	99.6	99.9
По степени на образование					
Висше	1013.5	1020.5	1020.9	1030.1	1053.4
Средно	1849.4	1920.7	1887.2	1895.4	1830.5
в т.ч. с придобита професионална квалификация	1148.1	1151.2	1103.2	1102.3	1063.3
Основно и по-ниско	401.2	415.9	417.9	450.4	406.5

2. Коефициенти на икономическа активност (15 - 64 навършени години)

(Проценти)

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо	**68.7**	**71.3**	**71.5**	**73.2**	**72.2**
По местоживеене					
В градовете	71.6	73.8	73.8	75.5	74.4
В селата	59.8	63.8	64.3	66.4	65.9
По пол					
Мъже	72.7	75.4	75.9	77.6	76.8
Жени	64.6	67.1	67.0	68.7	67.6
По възрастови групи					
15 - 24	23.9	26.3	23.7	23.9	21.9
25 - 34	76.5	79.1	78.8	81.2	79.3
35 - 44	85.4	87.4	87.1	88.1	86.8
45 - 54	83.7	86.0	86.5	87.6	87.2
55 - 64	58.8	61.8	63.7	66.9	67.1

Работна сила по области

Работната сила (икономически активните лица) на възраст 15 - 64 навършени години и коефициентите на икономическа активност за същата възрастова група са представени по статистически райони съгласно Класификацията на териториалните единици за статистически цели в България, влязла в сила от 14.02.2009 г., съответстваща на Европейската класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS), и по области.

Фиг. 3. Структура на работната сила (15 - 64 навършени години) по статистически райони през 2020 г.

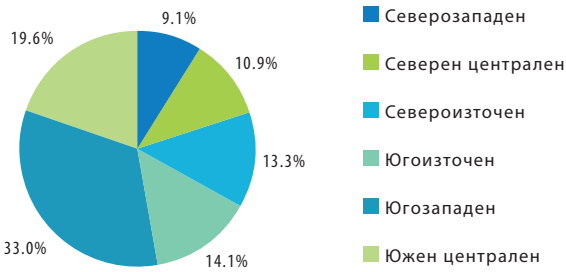

3. Работна сила на 15 - 64 навършени години и коефициенти на икономическа активност по статистически зони, статистически райони и по области през 2020 г.

Статистически зони Статистически райони Области	Работна сила - хил.	Коефициенти на икономическа активност - %
Общо	**3190.4**	**72.2**
Северна и Югоизточна България		
Северозападен	**291.9**	**67.6**
Видин	32.8	69.1
Враца	61.8	63.6
Ловеч	48.8	67.3
Монтана	51.8	68.7
Плевен	96.8	69.4
Северен централен	**349.3**	**72.6**
Велико Търново	113.4	77.9
Габрово	45.8	72.8
Разград	48.1	68.0
Русе	99.5	73.3
Силистра	42.5	64.1
Североизточен	**423.2**	**71.1**
Варна	220.3	71.8
Добрич	75.8	69.9
Търговище	44.3	63.4
Шумен	82.8	75.0
Югоизточен	**449.9**	**70.4**
Бургас	178.2	67.9
Сливен	78.1	69.9
Стара Загора	145.4	74.9
Ямбол	48.2	68.3
Югозападна и Южна централна България		
Югозападен	**1051.9**	**76.6**
Благоевград	152.0	77.1
Кюстендил	48.5	69.2
Перник	56.8	76.1
София	117.1	79.4
София (столица)	677.5	76.6
Южен централен	**624.1**	**69.7**
Кърджали	64.6	62.8
Пазарджик	114.2	71.1
Пловдив	302.5	70.8
Смолян	48.2	74.0
Хасково	94.6	67.6

Заетост

Заети са лицата на възраст 15 и повече навършени години, които през наблюдавания период:

• извършват работа за производство на стоки и услуги поне 1 час, за което получават работна заплата или друг доход;

• не работят, но имат работа, от която временно отсъстват поради отпуск, болест, бременност, раждане и отглеждане на малко дете (за периода, през който получават пълния размер на възнаграждението си), родителски отпуск, неблагоприятни климатични условия, стачка или други причини.

Лицата, които са в неплатен отпуск по причини на работодателя, се считат за заети, ако продължителността на този отпуск е до три месеца.

Работодатели са лицата, които сами или в съдружие с други лица управляват собствени предприятия (фирми, стопанства) или извършват самостоятелно друга дейност, като наемат на работа поне едно лице.

Самостоятелно заети са лицата, които сами или в съдружие с други лица извършват стопанска дейност, работят на свободна (частна) практика или извършват самостоятелно друга дейност, като не наемат на работа други лица.

Наети са лицата, извършващи в обществения сектор или за частен работодател работа, за която получават възнаграждение в пари или в натура под формата на работна заплата, възнаграждение по граждански договор или друго възнаграждение.

Неплатени семейни работници са лицата, които работят без заплащане във фирма, предприятие или стопанство на родствено лице от същото домакинство.

Коефициентът на заетост представлява относителният дял на заетите лица от населението на същата възраст.

Източник на данните е Наблюдението на работната сила.

Фиг. 4. Коефициенти на заетост по възраст

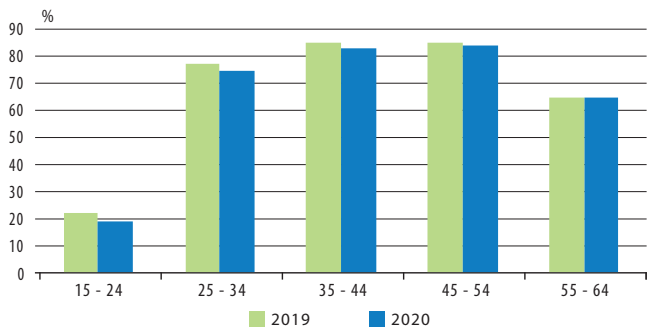

4. Заети лица

(Хиляди)

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо	**3016.8**	**3150.3**	**3152.7**	**3233.1**	**3121.7**
По местоживеене					
В градовете	2403.1	2485.2	2487.3	2539.2	2429.4
В селата	613.7	665.0	665.4	693.9	692.3
По пол					
Мъже	1607.6	1682.6	1685.3	1732.1	1676.1
Жени	1409.2	1467.7	1467.3	1501.1	1445.6
По възрастови групи					
15 - 64	**2954.3**	**3073.4**	**3068.9**	**3136.3**	**3024.3**
15 - 24	133.4	148.6	130.3	134.6	115.0
25 - 34	669.2	689.2	675.4	679.1	634.7
35 - 44	846.9	869.6	866.5	867.4	828.9
45 - 54	768.3	797.3	810.5	841.3	840.7
55 - 64	536.5	568.7	586.1	613.9	605.1
65 и повече	62.5	76.9	83.8	96.8	97.4
По степени на образование					
Висше	979.3	989.6	997.3	1010.5	1027.5
Средно	1725.1	1819.7	1802.2	1831.2	1744.3
в т.ч. с придобита професионална квалификация	1073.5	1091.1	1052.4	1063.4	1013.6
Основно и по-ниско	312.3	340.9	353.2	391.4	349.9
По статус в заетостта					
Работодатели	107.3	114.8	117.2	114.7	112.0
Самостоятелно заети, без наети лица	228.3	235.3	226.6	215.3	214.7
Наети в частния сектор	1981.8	2101.8	2113.5	2198.9	2090.8
Наети в обществения сектор	681.1	673.6	671.9	684.2	685.3
Неплатени семейни работници	18.4	24.7	23.5	20.0	18.9

5. Коефициенти на заетост (15 - 64 навършени години)

(Проценти)

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо	**63.4**	**66.9**	**67.7**	**70.1**	**68.5**
По местоживеене					
В градовете	67.0	70.0	70.7	73.0	71.3
В селата	52.3	57.4	58.5	61.2	60.1
По пол					
Мъже	66.7	70.6	71.5	74.1	72.5
Жени	60.0	63.1	63.9	66.0	64.3
По възрастови групи					
15 - 24	19.8	22.9	20.7	21.8	18.8
25 - 34	69.9	73.6	73.9	76.7	74.4
35 - 44	79.9	82.7	83.1	84.7	82.6
45 - 54	78.2	81.4	82.7	84.8	83.6
55 - 64	54.5	58.2	60.7	64.4	64.2

Заетост по области

Заетите лица на възраст 15 - 64 навършени години и коефициентите на заетост за същата възрастова група са представени по статистически райони съгласно Класификацията на териториалните единици за статистически цели в България, влязла в сила от 14.02.2009 г., съответстваща на Европейската класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS), и по области.

Фиг. 5. Коефициенти на заетост (15 - 64 навършени години) по области през 2020 г.

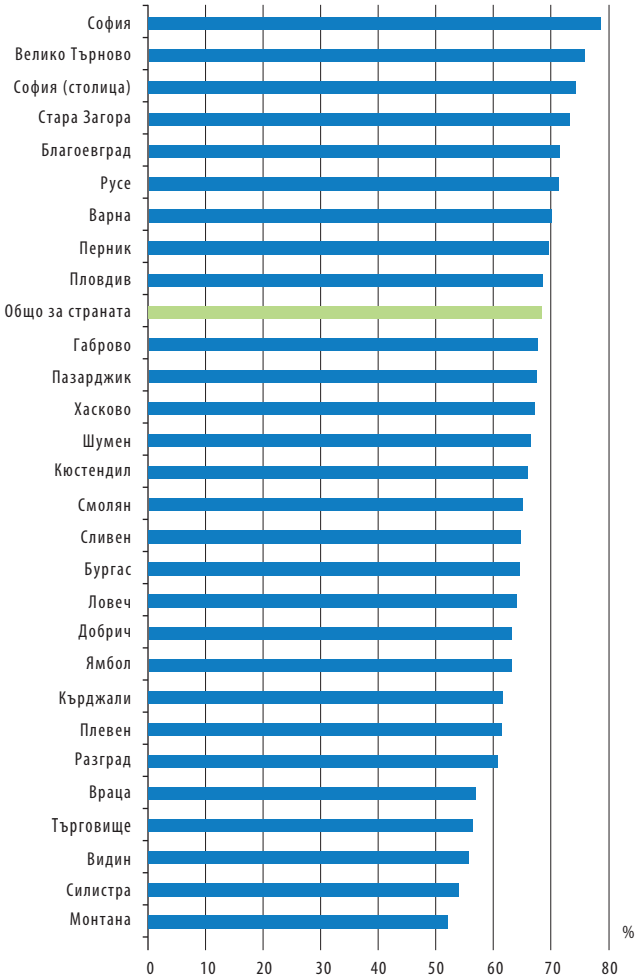

6. Заети лица на 15 - 64 навършени години и коефициенти на заетост по статистически зони, статистически райони и по области през 2020 г.

Статистически зони Статистически райони Области	Заети лица - хил.	Коефициенти на заетост - %
Общо	**3024.3**	**68.5**
Северна и Югоизточна България		
Северозападен	**253.5**	**58.7**
Видин	26.4	55.7
Враца	55.5	57.1
Ловеч	46.5	64.1
Монтана	39.3	52.1
Плевен	85.8	61.6
Северен централен	**328.9**	**68.3**
Велико Търново	110.6	75.9
Габрово	42.6	67.7
Разград	43.0	60.8
Русе	96.9	71.4
Силистра	35.9	54.1
Североизточен	**396.9**	**66.7**
Варна	215.5	70.2
Добрич	68.5	63.2
Търговище	39.5	56.5
Шумен	73.4	66.5
Югоизточен	**428.9**	**67.1**
Бургас	169.4	64.6
Сливен	72.7	65.0
Стара Загора	142.2	73.3
Ямбол	44.6	63.2
Югозападна и Южна централна България		
Югозападен	**1013.8**	**73.8**
Благоевград	141.0	71.5
Кюстендил	46.2	66.0
Перник	52.1	69.8
София	116.1	78.8
София (столица)	658.3	74.4
Южен централен	**602.3**	**67.2**
Кърджали	63.6	61.9
Пазарджик	108.4	67.4
Пловдив	293.5	68.7
Смолян	42.5	65.2
Хасково	94.3	67.4

Наети лица

Наети са лицата, които са в трудово правоотношение с работодателя съгласно Кодекса на труда или в служебно правоотношение съгласно Закона за държавния служител и по силата на тези правоотношения получават възнаграждение в пари или в натура под формата на работна заплата за извършена в определен обем и качество работа. Средният годишен брой на наетите лица е средна аритметична от средния им списъчен брой през отделните месеци. Средният списъчен брой по месеци е средна аритметична от списъчния състав за всеки календарен ден.

Фиг. 6. Среден годишен брой на наетите лица по форми на собственост

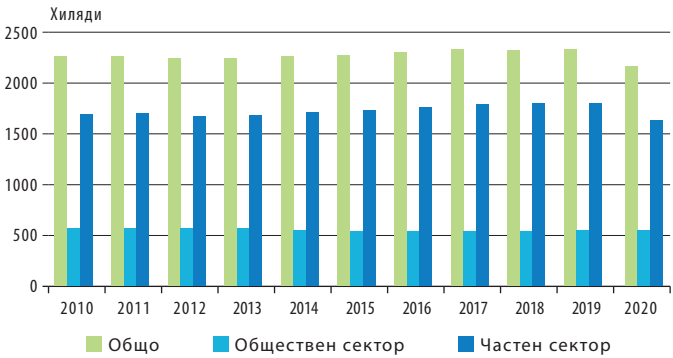

7. Наети лица по трудово и служебно правоотношение по икономически дейности и форми на собственост

(Среден годишен брой)

Икономически дейности	Общо		Обществен сектор		Частен сектор	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Общо	**2322561**	**2165310**	**534730**	**533014**	**1787831**	**1632296**
Селско, горско и рибно стопанство	69726	66720	11597	11034	58129	55686
Добивна промишленост	19137	20540	7329	7199	11808	13341
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	87563	81819	..	..	..	..
Производство на текстил, кожи и изделия от тях	97517	86324	239	234	97278	86090
Производство на дървен материал, хартия и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	31522	28004	122	145	31400	27859
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	2409	1953	-	-	2409	1953

7. Наети лица по трудово и служебно правоотношение по икономически дейности и форми на собственост

(Продължение и край) (Среден годишен брой)

Икономически дейности	Общо		Обществен сектор		Частен сектор	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Производство на химични продукти	13913	13443	-	-	13913	13443
Производство на лекарствени вещества и продукти	8086	8686	..	..	..	..
Производство на изделия от каучук, пластмаси и минерални суровини	49995	47547	12	7	49983	47540
Производство на основни метали и метални изделия, без машини	69185	63536	..	..	..	..
Производство на компютърна техника, електронни и оптични продукти	10179	9988	..	..	..	..
Производство на електрически съоръжения	27367	26214	-	-	27367	26214
Производство на машини с общо и специално предназначение	33371	29905	..	-	..	29905
Производство на превозни средства	27673	27278	-	-	27673	27278
Производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	46339	40643	1104	1083	45235	39560
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	29834	29521	14669	14543	15165	14978
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	36955	36000	22390	22097	14565	13903
Строителство	135264	118979	2260	2152	133004	116827
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	379575	372205	357	337	379218	371868
Транспорт, складиране и пощи	149934	134481	47210	46357	102724	88124
Хотелиерство и ресторантьорство	122458	82151	4009	3990	118449	78161
Издателска дейност, филмопроизводство, радио и телевизия	12213	10952	2903	2825	9310	8127
Далекосъобщения	19492	18842	..	..	..	..
Дейности в областта на информационните технологии и услуги	70544	69832	..	..	..	..
Финансови и застрахователни дейности	56872	54625	1407	1314	55465	53311
Операции с недвижими имоти	23971	20116	2660	2480	21311	17636
Юридически, счетоводни, консултантски и инженерни дейности	45217	41588	1089	1201	44128	40387
Научноизследователска и развойна дейност	11818	11954	8533	8383	3285	3571
Рекламна и ветеринарномедицинска дейност; други професионални дейности	25805	23215	119	103	25686	23112
Административни и спомагателни дейности	116941	109931	19600	19435	97341	90496
Държавно управление, държавно обществено осигуряване	112322	112484	112322	112484	x	x
Образование	162757	160092	152405	150686	10352	9406
Хуманно здравеопазване	108852	105270	72755	70764	36097	34506
Медико-социални грижи с настаняване и социална работа без настаняване	31596	36345	28308	33320	3288	3025
Култура, спорт и развлечения	36989	32573	14205	14005	22784	18568
Други дейности, н.д.	39170	31554	1354	1297	37816	30257

Безработица

Безработни са лицата на възраст 15 - 74 навършени години, които нямат работа през наблюдавания период, като едновременно с това търсят активно работа през период от четири седмици, вкл. наблюдаваната, и са на разположение да започнат работа до две седмици след края на наблюдавания период.

За безработни се считат и лицата, които не търсят активно, но са намерили работа, която очакват да започнат до три месеца след края на наблюдавания период.

Продължителността на безработицата се определя от по-краткия от следните два периода:

- продължителност на търсене на работа;
- продължителност на времето, през което лицето е било без работа.

Източник на данните, с изключение на данните за регистрираните безработни, е Наблюдението на работната сила. Източник на данните за регистрираните безработни в бюрата по труда е Агенцията по заетостта.

Фиг. 7. Структура на безработните лица по възраст

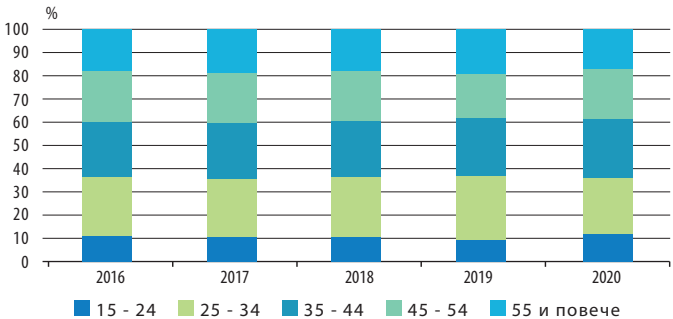

Фиг. 8. Безработни лица по продължителност на безработицата

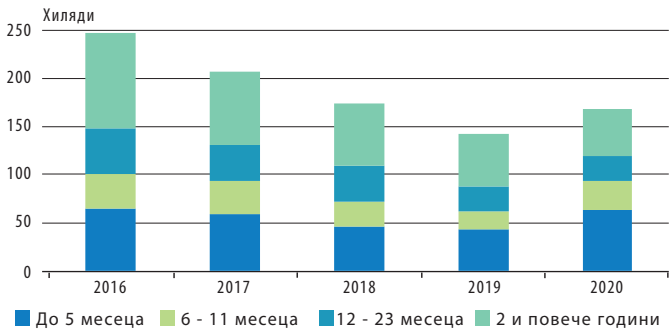

8. Безработни лица

(Хиляди)

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо	**247.2**	**206.9**	**173.3**	**142.8**	**168.6**
По местоживеене					
В градовете	160.5	133.3	107.9	84.2	102.7
В селата	86.8	73.6	65.4	58.6	65.9
По пол					
Мъже	141.7	114.2	101.7	82.3	96.3
Жени	105.6	92.8	71.6	60.5	72.3
По възрастови групи					
15 - 64	**245.3**	**204.1**	**170.8**	**140.1**	**166.1**
15 - 24	27.7	22.1	18.9	13.1	19.1
25 - 34	62.9	51.6	44.5	39.8	41.2
35 - 44	57.9	50.0	41.6	35.3	42.4
45 - 54	54.3	44.8	37.3	27.2	36.4
55 и повече	44.4	38.4	31.1	27.3	29.6
По степени на образование					
Висше	34.1	30.9	23.6	19.6	25.9
Средно	124.2	101.0	85.0	64.2	86.2
в т.ч. с придобита професионална квалификация	74.6	60.1	50.8	39.0	49.6
Основно и по-ниско	88.9	75.0	64.7	58.9	56.5
По продължителност на безработицата					
До 5 месеца	65.2	59.6	46.1	43.0	63.9
6 - 11 месеца	35.9	33.5	25.7	18.9	28.8
12 - 23 месеца	47.4	38.3	36.9	26.1	27.1
2 и повече години	98.8	75.5	64.7	54.9	48.8
Регистрирани безработни в бюрата по труда към 31.12.	**261.0**	**232.1**	**201.5**	**194.7**	**220.3**

Безработица

Коефициентът на безработица представлява относителният дял на безработните лица от икономически активното население (работната сила).

Коефициентът на продължителна безработица представлява относителният дял на продължително безработните лица (безработни от една и повече години) от икономически активното население.

Обезкуражени са лицата извън работната сила (икономически неактивните лица), които желаят да работят, но не търсят активно работа, защото не вярват, че ще намерят.

През 2020 г. коефициентът на безработица в страната е 5.1%, или с 0.9 процентни пункта по-висок в сравнение с предходната година. Увеличението на безработицата през този период се дължи на нарастването на броя на безработните лица с продължителност на безработицата по-малка от една година, като през 2020 г. делът им от общия брой на безработните достига 55.0%.

Фиг. 9. Коефициенти на безработица и коефициенти на продължителна безработица

9. Коефициенти на безработица

(Проценти)

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо	**7.6**	**6.2**	**5.2**	**4.2**	**5.1**
По местоживеене					
В градовете	6.3	5.1	4.2	3.2	4.1
В селата	12.4	10.0	8.9	7.8	8.7
По пол					
Мъже	8.1	6.4	5.7	4.5	5.4
Жени	7.0	5.9	4.7	3.9	4.8
По възрастови групи					
15 - 64	**7.7**	**6.2**	**5.3**	**4.3**	**5.2**
15 - 24	17.2	12.9	12.7	8.9	14.2
25 - 34	8.6	7.0	6.2	5.5	6.1
35 - 44	6.4	5.4	4.6	3.9	4.9
45 - 54	6.6	5.3	4.4	3.1	4.1
55 и повече	6.9	5.6	4.4	3.7	4.0
Коефициент на продължителна безработица	**4.5**	**3.4**	**3.1**	**2.4**	**2.3**

10. Обезкуражени лица

(Хиляди)

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо	**165.8**	**115.8**	**85.4**	**63.8**	**63.9**
По местоживеене					
В градовете	76.1	56.4	44.4	32.1	33.0
В селата	89.7	59.4	41.0	31.7	30.9
По пол					
Мъже	91.5	60.7	44.3	33.1	33.9
Жени	74.3	55.2	41.0	30.7	30.0
По възрастови групи					
15 - 64	**163.4**	**112.2**	**81.4**	**61.7**	**61.7**
15 - 24	23.4	13.5	12.7	10.9	9.9
25 - 34	36.5	26.5	16.3	11.4	13.7
35 - 44	35.9	24.5	19.3	13.8	12.0
45 - 54	35.9	23.4	14.8	11.7	13.6
55 и повече	34.1	27.8	22.3	16.0	14.7
По степени на образование					
Висше	8.5	5.4	(3.2)	(2.6)	(2.5)
Средно	69.4	41.4	27.6	17.7	18.8
в т.ч. с придобита професионална квалификация	35.5	22.5	14.8	9.0	9.6
Основно и по-ниско	87.9	69.0	54.6	43.6	42.7

Безработица по области

Безработните лица и коефициентите на безработица са представени по статистически райони съгласно Класификацията на териториалните единици за статистически цели в България, влязла в сила от 14.02.2009 г., съответстваща на Европейската класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS), и по области.

Източник на данните за регистрираните безработни в бюрата по труда е Агенцията по заетостта.

Фиг. 10. Коефициенти на безработица по статистически райони през 2020 г.

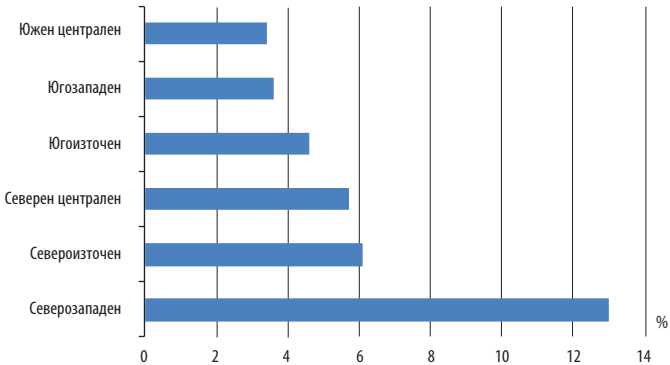

11. Безработица по статистически зони, статистически райони и по области през 2020 г.

Статистически зони Статистически райони Области	Безработни лица - хил.	Коефициенти на безработица - %	Регистрирани безработни в бюрата по труда към 31.12. - хил.
Общо	**168.6**	**5.1**	**220.3**
Северна и Югоизточна България			
Северозападен	**39.1**	**13.0**	**35.4**
Видин	6.4	18.9	5.0
Враца	6.3	10.0	8.3
Ловеч	(2.4)	(4.8)	5.5
Монтана	13.0	24.5	6.8
Плевен	11.0	10.9	9.7
Северен централен	**20.9**	**5.7**	**26.5**
Велико Търново	(3.1)	(2.6)	7.0
Габрово	(3.2)	(6.8)	2.9
Разград	5.1	10.3	5.1
Русе	(2.7)	(2.6)	7.0
Силистра	6.7	15.2	4.6
Североизточен	**26.7**	**6.1**	**30.7**
Варна	4.8	2.1	12.5
Добрич	7.4	9.4	5.4
Търговище	4.9	10.5	5.0
Шумен	9.6	11.1	7.8
Югоизточен	**21.3**	**4.6**	**32.5**
Бургас	8.9	4.9	13.5
Сливен	5.6	6.9	7.8
Стара Загора	(3.2)	(2.1)	7.9
Ямбол	(3.6)	(7.2)	3.3
Югозападна и Южна централна България			
Югозападен	**38.5**	**3.6**	**50.9**
Благоевград	11.2	7.2	16.3
Кюстендил	(2.2)	(4.5)	4.9
Перник	4.7	8.1	3.1
София	(1.0)	(0.8)	6.4
София (столица)	19.4	2.8	20.2
Южен централен	**22.1**	**3.4**	**44.3**
Кърджали	(0.9)	(1.4)	4.9
Пазарджик	5.8	5.0	10.2
Пловдив	9.2	2.9	17.1
Смолян	5.8	11.5	5.6
Хасково	(0.3)	(0.3)	6.5

Средна годишна заплата

Брутната годишна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение е възнаграждението, заплащано на наетите лица обикновено на редовни интервали от време преди отчисляването на данъците (данък върху доходите на физическите лица) и на социалните осигуровки за сметка на наетите.

Средната брутна годишна заплата се изчислява, като начислените средства за работна заплата за отчетната година се разделят на средния списъчен брой на наетите по трудово и служебно правоотношение, без лицата в отпуск по майчинство.

Фиг. 11. Изменение в номиналната и реалната работна заплата при база предшестващата година

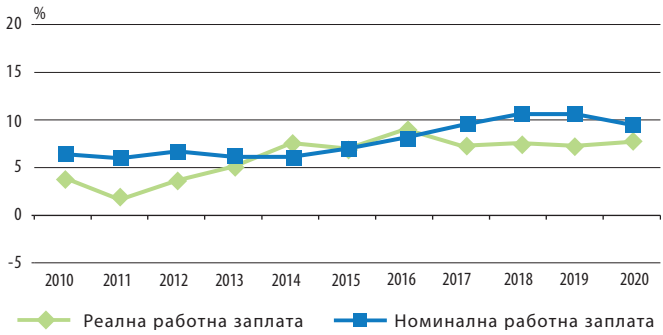

12. Средна годишна заплата по икономически дейности и форми на собственост

(Левове)

Икономически дейности	Общо		Обществен сектор		Частен сектор	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Общо	**15209**	**16642**	**15522**	**17295**	**15114**	**16425**
Селско, горско и рибно стопанство	11553	11807	14293	14151	11000	11334
Добивна промишленост	20798	22822	23615	24332	19045	22002
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	12388	13954	..	..	12388	13954
Производство на текстил, кожи и изделия от тях	9282	9607	10439	11668	9279	9602
Производство на дървен материал, хартия и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	11799	12834	10649	11008	11803	12843
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	31117	33892	-	-	31117	33892

12. Средна годишна заплата по икономически дейности и форми на собственост

(Продължение и край) (Левове)

Икономически дейности	Общо		Обществен сектор		Частен сектор	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Производство на химични продукти	17515	19678	-	-	17515	19678
Производство на лекарствени вещества и продукти	16796	18010	..	..	16488	17354
Производство на изделия от каучук, пластмаси и минерални суровини	13413	14354	10280	11648	13413	14354
Производство на основни метали и метални изделия, без машини	14915	14975	..	..	15179	15148
Производство на компютърна техника, електронни и оптични продукти	18957	21268	..	..	18969	21281
Производство на електрически съоръжения	16846	18005	-	-	16846	18005
Производство на машини с общо и специално предназначение	16269	16731	..	-	16269	16731
Производство на превозни средства	15073	15679	-	-	15073	15679
Производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	14842	16061	15914	17108	14815	16032
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	24513	25775	27908	29787	21230	21881
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	12497	13388	11596	12296	13886	15136
Строителство	12236	12527	12727	14317	12227	12494
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	13559	14721	16694	17657	13556	14718
Транспорт, складиране и пощи	13401	14304	16649	17166	11896	12782
Хотелиерство и ресторантьорство	9075	9342	11109	11906	9005	9207
Издателска дейност, филмопроизводство, радио и телевизия	20731	21753	16290	17551	22122	23240
Далекосъобщения	25374	27085	..	..	25374	27086
Дейности в областта на информационните технологии и услуги	42962	46324	27272	30414	43135	46506
Финансови и застрахователни дейности	25129	26740	35758	40220	24847	26396
Операции с недвижими имоти	14355	16833	11846	12179	14672	17495
Юридически, счетоводни, консултантски и инженерни дейности	20433	21526	15934	19897	20548	21578
Научноизследователска и развойна дейност	21824	24739	13523	15451	43983	47562
Рекламна и ветеринарномедицинска дейност; други професионални дейности	24029	25207	13280	15021	24080	25254
Административни и спомагателни дейности	12052	12829	7714	8638	12934	13742
Държавно управление, държавно обществено осигуряване	17154	19408	17154	19408	x	x
Образование	15393	17678	15380	17716	15594	17046
Хуманно здравеопазване	17056	19650	16405	18959	18390	21109
Медико-социални грижи с настаняване и социална работа без настаняване	9500	10574	9160	10453	12433	11948
Култура, спорт и развлечения	13105	13070	12150	12862	13709	13231
Други дейности, н.д.	10197	11058	11257	11550	10158	11037

IV. ОБРАЗОВАНИЕ

Видове образователни институции

Образователни институции са тези, които директно провеждат обучение по образователни програми с учащи в организирани класове (групи) на място или чрез дистанционна форма на обучение. Образователните програми в тези институции обхващат всички степени на образование и/или придобиване на степен на професионална квалификация. Неформалното образование и самостоятелното обучение не попадат в обхвата на образователната система според използваните дефиниции на МСКО 2011.

Видове образователни институции:

• Детски градини.

• Училища[1] (I - XII клас) - начални (I - IV клас), основни (I - VII клас), обединени (I - X клас), гимназии (VIII - XII клас), средни (I - XII клас), професионални (по изкуствата, спортни, професионални гимназии, предоставящи обучение по програми за придобиване на III и II степен професионална квалификация, вкл. духовни училища).

• Центрове за професионално обучение, обхващащи обучението на лица, навършили 16 години, в платени професионални програми, водещи до придобиване на степен на професионална квалификация според Закона за професионалното образование и обучение.

• Професионални колежи и професионални гимназии, провеждащи програми с прием след средно образование.

• Висши училища - колежи, университети и специализирани висши училища. Статистическото изследване на висшето образование обхваща всички акредитирани висши училища съгласно Закона за висшето образование и частните духовни висши училища, създадени по реда на Закона за вероизповеданията.

Фиг. 1. Учебни институции по вид

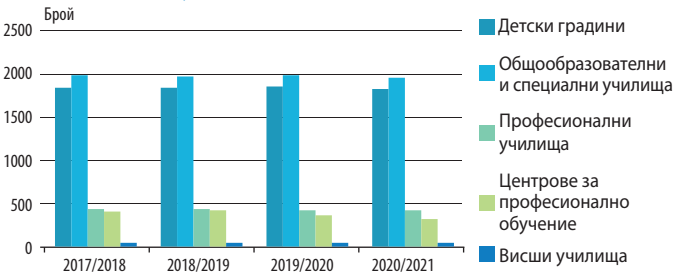

[1] Съгласно Закона за предучилищното и училищното образование (обн., ДВ., бр. 79 от 13 октомври 2015 година).

1. Учебни институции по вид и форми на собственост

(Брой)

	2017/2018		2018/2019		2019/2020		2020/2021	
	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни
Общо	**4711**	**633**	**4699**	**639**	**4653**	**593**	**4558**	**556**
Детски градини	**1834**	**98**	**1834**	**101**	**1840**	**106**	**1823**	**110**
Общообразователни и специални училища[1]	**1979**	**76**	**1964**	**78**	**1972**	**86**	**1948**	**97**
Начални (I - IV кл.)	137	6	131	4	133	7	129	6
Основни (I - VII кл.)	1203	27	1177	31	1163	30	1151	38
Обединени (I - X кл.)	59	-	68	-	70	-	71	1
Гимназии (VIII - XII кл.)	117	18	115	18	114	21	114	23
Средни (I - XII кл.)	463	25	473	25	492	28	483	29
Професионални	**434**	**38**	**430**	**33**	**427**	**31**	**418**	**23**
Училища по изкуствата	22	1	21	-	21	-	21	-
Спортни училища	24	-	25	-	25	-	25	-
Професионални гимназии	359	10	359	10	358	10	353	6
Професионални колежи	29	27	25	23	23	21	19	17
Центрове за професионално обучение[2]	**410**	**404**	**417**	**410**	**360**	**353**	**315**	**310**
Висши училища[3]	**54**	**17**	**54**	**17**	**54**	**17**	**54**	**16**
Университети и специализирани висши училища	50	13	50	13	50	13	50	12
Колежи в структурата на университети и специализирани висши училища	17	-	17	-	17	-	17	-
Самостоятелни колежи	4	4	4	4	4	4	4	4

[1] Вкл. българските училища в чужбина, финансирани от държавата.
[2] Центрове, провеждащи обучение по програми за придобиване на степен на професионална квалификация.
[3] Включва университети и специализирани висши училища и самостоятелни колежи.

Записани учащи

Методологията на статистиката на образованието е изградена на основата на Международната стандартна класификация на образованието (МСКО), ревизия 2011 г., и съпътстващите я методически ръководства:

• Предучилищно образование в детски градини (образователна степен МСКО - 0).

• Начален и прогимназиален етап на основното образование, средно образование във всички видове училища и професионално обучение след средно образование в професионални колежи (образователни степени МСКО - 1, 2, 3 и 4).

• Професионално обучение срещу заплащане за придобиване на степен на професионална квалификация в центрове за професионално обучение, професионални гимназии, професионални колежи и професионални училища (образователни степени МСКО - 2, 3 и 4).

• Висше образование за придобиване на образователно-квалификационни степени „професионален бакалавър“, „бакалавър“ и „магистър“ в колежи, университети и специализирани висши училища (образователни степени МСКО - 6 и 7).

• Висше образование за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в университети, специализирани висши училища и научни организации (образователна степен МСКО - 8).

Фиг. 2. Записани учащи по степени на образование

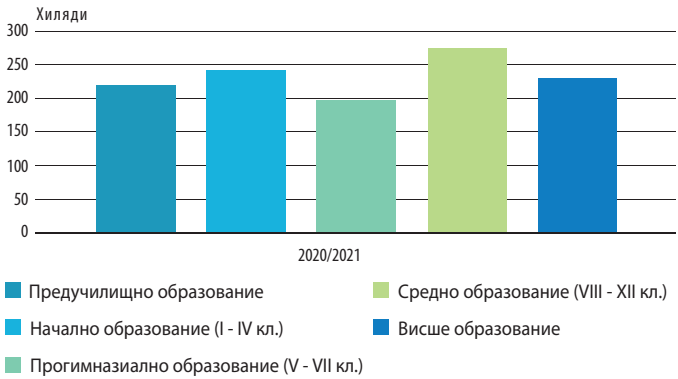

2. Записани учащи по степени на Международната стандартна класификация на образованието (МСКО 2011)

(Брой)

	2017/2018		2018/2019		2019/2020		2020/2021	
	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни
Общо	**1210704**	**64117**	**1186933**	**62888**	**1166128**	**56300**	**1156555**	**54287**
Предучилищно образование (МСКО - 0)	220877	4007	218767	4606	217867	4982	215666	4874
Начално образование (I - IV кл., МСКО - 1)	262735	3885	256857	4292	248354	4650	237737	4877
Прогимназиално и средно образование (V - VII и VIII - XII клас, МСКО - 2, 3)	466 794	5901	460499	6260	459246	6818	466015	7633
Професионално обучение за възрастни - I степен професионална квалификация (МСКО - 2)	10369	8513	9144	8586	6716	5587	3870	3297
Професионално обучение за възрастни - II степен професионална квалификация (МСКО - 3)	6313	5598	6170	5543	3459	2842	2690	2259
Професионално обучение за възрастни - III степен професионална квалификация (МСКО - 3)	6189	5181	5144	4336	3117	2333	3600	2951
Професионално обучение след средно образование (МСКО - 4)	1047	611	830	634	658	479	530	398
Професионално обучение за възрастни - IV степен професионална квалификация (МСКО - 4)	45	45	58	58	103	85	86	86
Висше образование (МСКО - 6, 7, 8)	236335	30376	229464	28573	226608	28524	226361	27912
Образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“ (МСКО - 6)	8527	1622	8181	1501	8233	1597	7991	1564
Образователно-квалификационна степен „бакалавър“ (МСКО - 6)	146564	20335	141505	19422	139711	19609	139765	19339
Образователно-квалификационна степен „магистър“ (МСКО - 7)	74680	8126	73311	7395	72224	7054	72035	6748
Образователна и научна степен „доктор“ (МСКО - 8)	6564	293	6467	255	6440	264	6570	261

Преподаватели по степени на преподаване

Учителите (преподавателите) са длъжностните лица, които непосредствено провеждат учебните занятия съгласно учебните планове независимо дали са пълно, или непълно заети.

Управленският персонал включва длъжностни лица, изпълняващи управленски функции на равнище образователна институция - директори, заместник-директори с преподавателска заетост, ректори, декани и техни заместници, ръководители на катедри.

В броя на преподавателите са включени учители и управленски персонал с преподавателска дейност.

Учителите в основното и средното образование се групират по степени на преподаване и според вида на програмата (общообразователна или професионална). В случаите, при които един учител преподава в различни степени, той се отнася към съответната степен, в която има преобладаващ брой учебни часове.

Фиг. 3. Структура на преподавателите по степени на преподаване през учебната 2020/2021 година

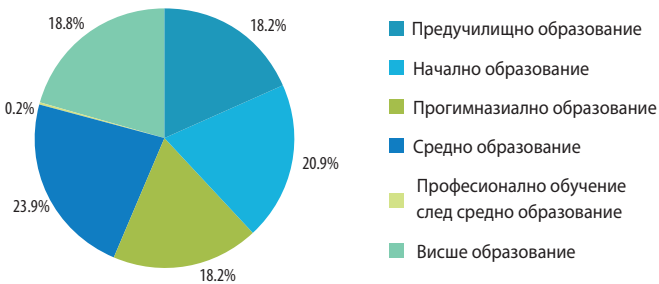

3. Преподаватели по степени на Международната стандартна класификация на образованието (МСКО 2011)

(Брой)

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Общо	**104374**	**106244**	**108584**	**110455**
Предучилищно образование (МСКО - 0)[1]	19617	19799	20050	20094
Начално образование (I - IV кл., МСКО - 1)	19412	20854	22527	23042
Прогимназиално и средно образование (V - VII и VIII - XII кл., МСКО - 2, 3)	43205	43626	44927	46432
Професионално обучение след средно образование (МСКО - 4)	226	209	186	171
Висше образование (МСКО - 6, 7)	21914	21756	20894	20716
Колежи (МСКО - 6)	707	692	676	677
Университети и специализирани висши училища (МСКО - 6, 7)	21207	21064	20218	20039

[1] Вкл. директори без групи, музикални ръководители, методисти и възпитатели.

Детски градини

Детските градини са целодневни, полудневни и групи за деца със специални образователни потребности. Възрастта на децата, обхванати в детските градини, е 3 - 6 години. Преди първи клас обучението в подготвителна група или подготвителен клас е задължително.

Средният брой деца на един учител за страната през учебната 2020/2021 година е 12, а средният брой деца в една група - 23.

Фиг. 4. Деца в детските градини

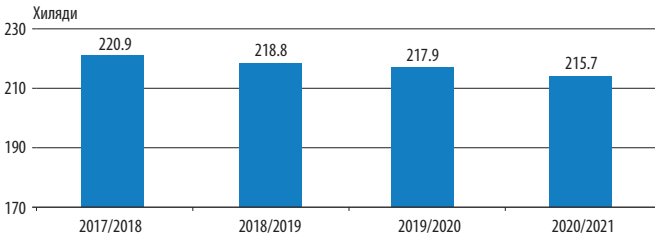

4. Детски градини

(Брой)

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
	Детски градини			
Общо	**1834**	**1834**	**1840**	**1823**
Постоянни	1834	1834	1840	1823
Целодневни	1831	1831	1839	1823
Полудневни	3	3	1	1
Сезонни	-	-	-	-
	Педагогически персонал			
Общо	**19617**	**19799**	**20050**	**20094**
в т.ч. детски учители	18370	18544	18806	18786
В постоянни детски градини	19615	19796	20048	20094
В целодневни	18672	18889	19187	19176
В полудневни	943	907	861	918
В сезонни детски градини	2	3	2	-
	Деца			
Общо	**220877**	**218767**	**217867**	**215666**
В постоянни детски градини	220830	218740	217843	215666
В целодневни	205301	204147	204380	202309
В полудневни	15529	14593	13463	13357
В сезонни детски градини	47	27	24	-

Общообразователни училища

Общообразователните училища са непрофилирани и профилирани (чуждоезикови, природо-математически, хуманитарни и други). Данните за броя на учениците са предоставени по групи класове.

За завършили степен на образование се считат тези ученици, които са получили документ за завършена степен от легитимна образователна институция, съдържащ изискващите се според закона записвания и печати.

Фиг. 5. Завършили общообразователните училища

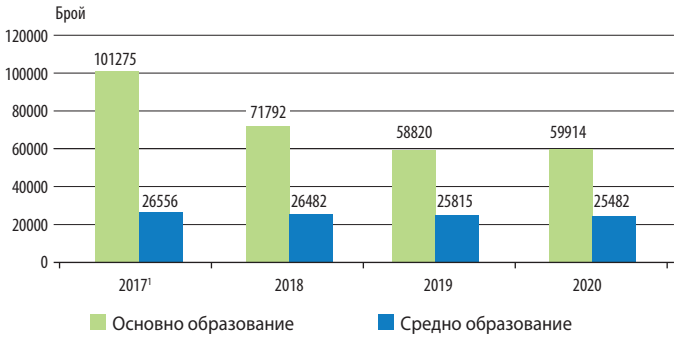

[1] През 2017 г. основно образование придобиват всички завършили VII кл., завършилите в VIII кл. в непрофилирани паралелки и IX кл. в профилирани паралелки с прием след VII клас. Данните не са съпоставими спрямо предходните учебни години.

5. Ученици в общообразователните училища по групи класове и форми на обучение

(Брой)

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Общо	**587836**	**581267**	**572504**	**565023**
I - IV кл.	262476	256618	248157	237556
в т.ч. задочно, вечерно, самостоятелно и дистанционно обучение	673	361	296	744
V - VIII кл.	189459	190033	191572	194412
в т.ч. задочно, вечерно, самостоятелно и дистанционно обучение	2877	2104	1849	1899
VIII - XII кл.	135901	134616	132775	133055
в т.ч. задочно, вечерно, самостоятелно и дистанционно обучение	4054	3127	2950	3025

6. Завършили общообразователните училища

(Брой)

	2017[1]	2018	2019	2020
Основно образование	101275	71792	58820	59914
Средно образование	26556	26482	25815	25482

[1] **Прекъсване на динамичния ред поради промени в националната образователна система (Закон за предучилищното и училищното образование, обн., ДВ., бр. 79 от 13 октомври 2015 г.). Данните не са съпоставими спрямо предходните учебни години.**

Професионално обучение - I степен

Обучението за придобиване на I степен професионална квалификация се осъществява в професионални паралелки с продължителност до 3 години.

В броя на завършилите са посочени успешно издържалите изпитите и получили свидетелство за придобита I степен професионална квалификация.

Разпределението на учащите и на завършилите програми за придобиване на професионална квалификация за всички степени по тесни области е представено според **Класификацията на областите на образование и обучение,** утвърдена от председателя на НСИ и публикувана в ДВ, бр. 91 от 9.11.2007 година.

Фиг. 6. Структура на учащите по тесни области на образованието в програми за придобиване на I степен професионална квалификация през учебната 2020/2021 година

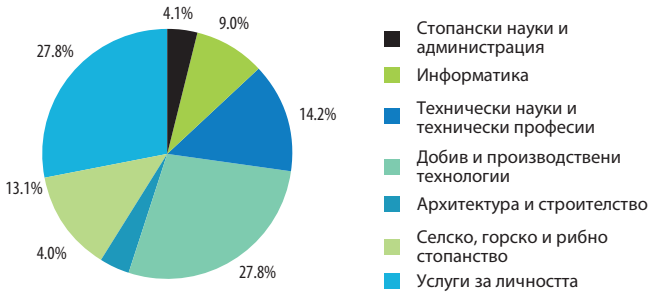

7. Ученици в програми за придобиване на I степен професионална квалификация по тесни области на образованието

(Брой)

Тесни области на образованието	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Общо	**2436**	**2493**	**2812**	**2885**
Стопански науки и администрация	18	57	82	119
Информатика	88	110	213	259
Технически науки и технически професии	456	453	543	411
Добив и производствени технологии	828	921	888	801
Архитектура и строителство	58	75	87	116
Селско, горско и рибно стопанство	317	313	346	378
Услуги за личността	671	564	653	801

8. Завършили програми за придобиване на I степен професионална квалификация по тесни области на образованието

(Брой)

Тесни области на образованието	2017	2018	2019	2020
Общо	**413**	**530**	**273**	**390**
Стопански науки и администрация	10	-	-	-
Информатика	13	14	-	22
Технически науки и технически професии	101	132	40	70
Добив и производствени технологии	147	177	109	144
Архитектура и строителство	-	17	19	10
Селско, горско и рибно стопанство	62	80	33	36
Услуги за личността	80	110	72	108

Професионално обучение - II степен

Обучението за придобиване на II степен професионална квалификация се осъществява в професионалните гимназии и професионалните паралелки в общообразователните училища и е с продължителност четири години.

Завършилите средно образование и придобили II степен професионална квалификация в професионалните гимназии имат право да продължат образованието си във висшите училища или да започнат работа по придобитата професия (специалност).

Фиг. 7. Структура на учащите по тесни области на образованието в програми за придобиване на II степен професионална квалификация през учебната 2020/2021 година

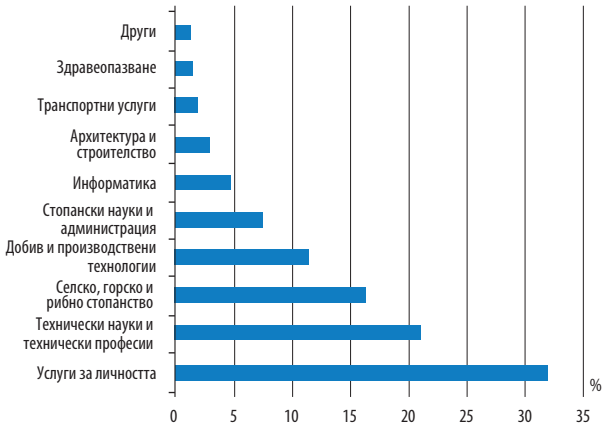

9. Ученици в програми за придобиване на II степен професионална квалификация по тесни области на образованието

(Брой)

Тесни области на образованието	2017/2018[1]	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Общо	**28875**	**25364**	**24464**	**24871**
Изкуства	247	150	216	241
Стопански науки и администрация	2146	1857	1838	1838
Информатика	968	988	1213	1153
Технически науки и технически професии	6968	5805	5341	5237
Добив и производствени технологии	3138	2742	2608	2846
Архитектура и строителство	1459	989	822	713
Селско, горско и рибно стопанство	5965	4887	4502	4049
Здравеопазване	115	181	235	337
Социални услуги	33	19	41	61
Услуги за личността	7598	7424	7280	7946
Транспортни услуги	238	322	368	450

[1] **Прекъсване на динамичния ред поради промени в националната образователна система (Закон за предучилищното и училищното образование, обн., ДВ., бр. 79 от 13 октомври 2015 г.). Данните не са съпоставими спрямо предходните учебни години.**

10. Завършили програми за придобиване на II степен професионална квалификация по тесни области на образованието

(Брой)

Тесни области на образованието	2017	2018	2019	2020
Завършили средно образование	**3566**	**3560**	**2928**	**2794**
Придобили професионална квалификация	**2946**	**2518**	**2637**	**2325**
Изкуства	11	10	7	20
Стопански науки и администрация	314	234	206	267
Информатика	153	147	178	96
Технически науки и технически професии	708	554	540	392
Добив и производствени технологии	256	244	342	275
Архитектура и строителство	97	62	77	61
Селско, горско и рибно стопанство	577	325	406	373
Здравеопазване	-	-	11	17
Услуги за личността	812	900	746	804
Транспортни услуги	18	42	124	20

Професионално обучение - III степен

Професионалните гимназии, училищата по изкуствата, спортните училища и професионалните паралелки в общообразователните училища осъществяват професионално образование с придобиване на III степен професионална квалификация с продължителност четири или пет години. В тях се приемат ученици със завършен VII клас/VIII клас.

Завършилите средно образование и придобили III степен професионална квалификация в професионалните гимназии, училищата по изкуствата и спортните училища имат право да продължат образованието си във висшите училища или да започнат работа по придобитата професия (специалност).

Фиг. 8. Структура на учащите по тесни области на образованието в програми за придобиване на III степен професионална квалификация през учебната 2020/2021 година

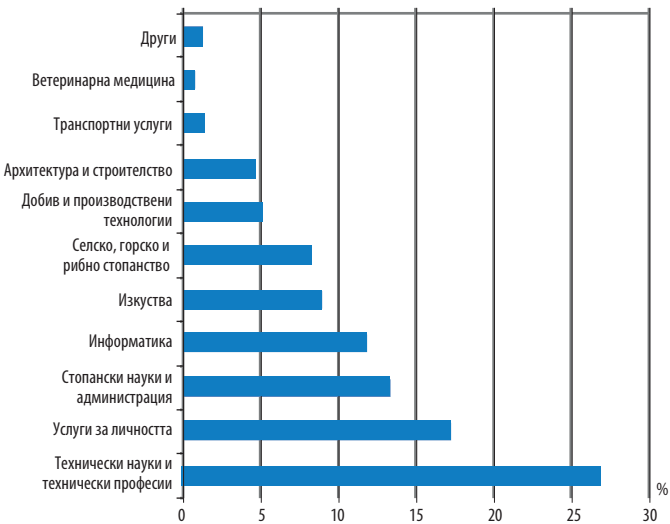

11. Ученици в програми за придобиване на III степен професионална квалификация по тесни области на образованието

(Брой)

Тесни области на образованието	2017/2018[1]	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Общо	**109663**	**107542**	**107183**	**110370**
Изкуства	7440	8015	8601	9912
Хуманитарни науки	420	411	379	106
Журналистика, масова комуникация и информация	56	62	62	63
Стопански науки и администрация	17418	16439	15377	14773
Физически и химически науки	-	8	8	9
Информатика	9224	9950	11306	13116
Технически науки и технически професии	30438	29508	28762	29697
Добив и производствени технологии	6563	6088	5846	5684
Архитектура и строителство	5223	5085	5126	5165
Селско, горско и рибно стопанство	9258	8987	8670	9123
Ветеринарна медицина	936	868	876	899
Здравеопазване	199	238	257	330
Социални услуги	357	284	318	452
Услуги за личността	20603	20013	19892	19041
Транспортни услуги	1093	1172	1303	1558
Опазване на околната среда	395	342	280	258
Сигурност и безопасност	40	72	120	184

[1] Прекъсване на динамичния ред поради промени в националната образователна система (Закон за предучилищното и училищното образование, обн., ДВ., бр. 79 от 13 октомври 2015 г.). Данните не са съпоставими спрямо предходните учебни години.

12. Завършили програми за придобиване на III степен професионална квалификация по тесни области на образованието

(Брой)

Тесни области на образованието	2017	2018	2019	2020
Завършили средно образование	**18148**	**19445**	**18660**	**16847**
Придобили професионална квалификация	**13192**	**13364**	**13176**	**12499**
Изкуства	990	975	1005	885
Хуманитарни науки	70	32	45	-
Журналистика, масова комуникация и информация	10	10	13	12
Стопански науки и администрация	2697	2845	2533	2468
Информатика	1154	1222	1236	1352
Технически науки и технически професии	3289	3338	3201	3100
Добив и производствени технологии	690	539	711	501
Архитектура и строителство	611	575	648	684
Селско, горско и рибно стопанство	822	921	907	839
Ветеринарна медицина	167	137	165	155
Здравеопазване	-	-	25	33
Социални услуги	65	71	47	25
Услуги за личността	2454	2552	2477	2306
Транспортни услуги	106	88	97	105
Опазване на околната среда	64	58	66	34
Сигурност и безопасност	3	1	-	-

Професионално обучение - IV степен

Професионалните колежи и професионалните гимназии осъществяват професионално обучение с придобиване на IV степен професионална квалификация с продължителност до две години. В тях се приемат лица със завършено средно образование.

Фиг. 9. Структура на учащите по тесни области на образованието в програми за придобиване на IV степен професионална квалификация през учебната 2020/2021 година

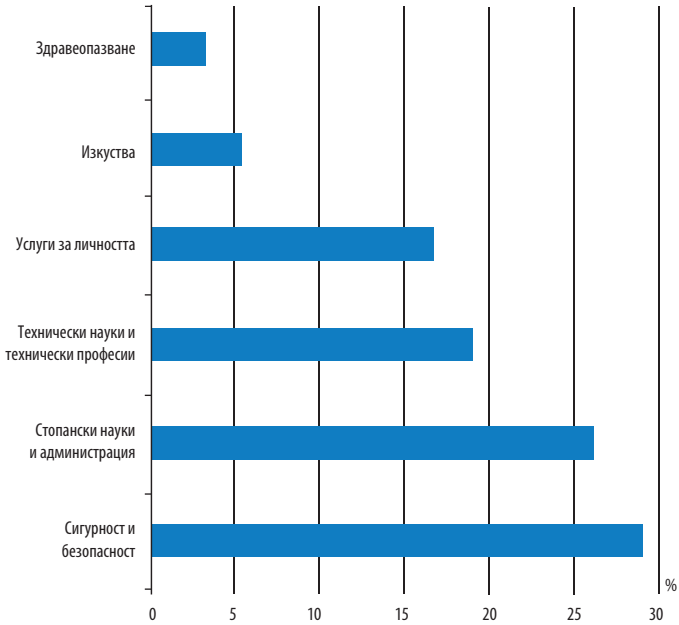

13. Ученици в програми след средно образование за придобиване на IV степен професионална квалификация по тесни области на образованието

(Брой)

Тесни области на образованието	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Общо	**1047**	**830**	**658**	**530**
Изкуства	30	29	32	29
Стопански науки и администрация	312	356	208	139
Технически науки и технически професии	101	96	113	101
Здравеопазване	13	8	1	18
Услуги за личността	82	87	91	89
Транспортни услуги	5	16	-	-
Сигурност и безопасност	504	238	213	154

14. Завършили програми след средно образование за придобиване на IV степен професионална квалификация по тесни области на образованието

(Брой)

Тесни области на образованието	2017	2018	2019	2020
Общо	**691**	**783**	**544**	**581**
Изкуства	8	16	5	8
Стопански науки и администрация	291	123	95	35
Технически науки и технически професии	48	31	28	26
Здравеопазване	4	4	5	4
Услуги за личността	79	35	67	65
Сигурност и безопасност	261	574	344	443

Висше образование

За студент се счита всяко лице, включено в образователна програма на формалното висше образование според МСКО независимо от формата на обучение. Формалното образование включва учебните програми, провеждани в легитимните образователни институции, създадени по установения законов ред.

НСИ ежегодно установява броя на записаните студенти чрез броене на учащите, а не броя на записванията. В рамките на един университет например (институт или колеж) според действащата национална методология студентите се броят само веднъж в случаите на едновременно изучаване на две специалности. Двойно броене не се допуска освен при случаите на неправомерно едновременно следване в два университета.

На завършилите с минимален срок на обучение по учебен план четири години се присъжда образователно-квалификационна степен „бакалавър“. Образователно-квалификационна степен „магистър“ се присъжда на завършилите с минимален срок на обучение пет години или не по-малко от една година след степен „бакалавър“.

Образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“ е степен на професионалното висше образование. Тя се присъжда след завършено обучение в колеж с минимален срок на обучение три години.

Образователна и научна степен „доктор“ се присъжда от научно жури според изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България след минимум тригодишно обучение и успешна защита на дисертационен труд.

Фиг. 10. Студенти в университетите и специализираните висши училища

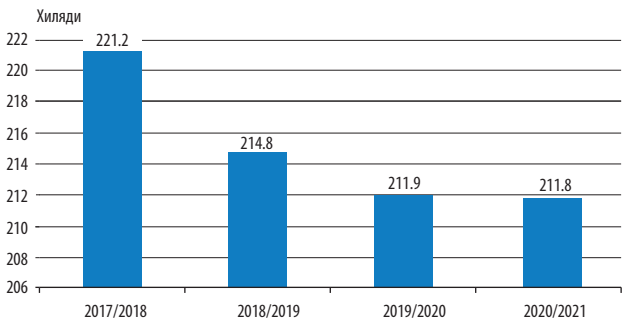

15. Студенти, обучаващи се във висшите училища

(Брой)

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Общо	**229771**	**222997**	**220168**	**219791**
В университети и специализирани висши училища	221244	214816	211935	211800
В колежи	8527	8181	8233	7991

16. Завършили висше образование[1]

(Брой)

	2017	2018	2019	2020
Общо	**55428**	**53115**	**50179**	**45258**
Образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“	2175	1869	1843	1712
Образователно-квалификационна степен „бакалавър“	28926	27831	25807	23151
Образователно-квалификационна степен „магистър“	24327	23415	22529	20395

[1] **Без образователна и научна степен „доктор“.**

17. Докторанти във висшите училища и научните организации

(Брой)

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Обучаващи се	6564	6467	6440	6570
в т.ч. редовно обучение	3359	3481	3465	3607
Придобили образователна и научна степен „доктор“	1423	1365	1285	1097
в т.ч. редовно обучение	613	594	593	505

Училища, преподаватели и ученици по области

Административно-териториалните единици „области“ са представени съгласно Закона за административно-териториалното устройство на Република България, влязъл в сила от 5.02.1999 г. (28 области), а териториалните единици за статистически цели - статистически зони и статистически райони, съгласно Класификацията на териториалните единици за статистически цели в България. Тази класификация кореспондира с Класификацията NUTS на Евростат и е утвърдена със Заповед № РД 07-204/17.01.2013 г. на председателя на Националния статистически институт на основание на Регламент (ЕО) № 31/2011 на Комисията от 17 януари 2011 г. за изменение на приложенията към Регламент (ЕО) № 1059/2003, както и на основание на чл. 9, т. 9, чл. 7, ал. 1, т. 6 и 15 и чл. 10 от Закона за статистиката (обн., ДВ, бр. 13 от 8.02.2013 г., в сила от 12.02.2013 г.).

В територитален аспект най-голям е броят на учениците в Югозападния и Южния централен район, а най-малък - в Северния централен район.

Фиг. 11. Учащи през учебната 2020/2021 година по статистически райони

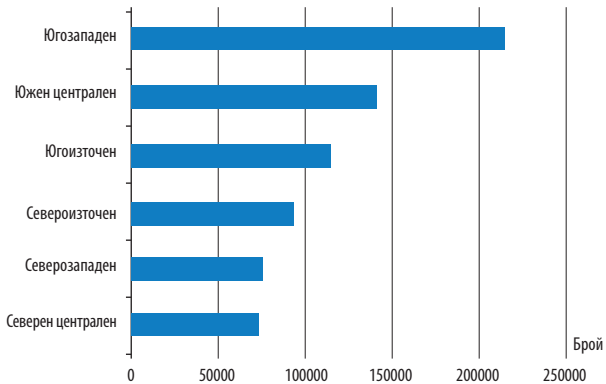

18. Училища, преподаватели и ученици през учебната 2020/2021 година по статистически зони, статистически райони и по области[1]

(Брой)

Статистически зони Статистически райони Области	Училища	Преподаватели	Ученици
Общо за страната	**2355**	**69474**	**703752**
Северна и Югоизточна България	*1278*	*34550*	*349798*
Северозападен	**320**	**7639**	**73545**
Видин	32	749	7467
Враца	70	1745	16914
Ловеч	55	1284	12494
Монтана	60	1269	12442
Плевен	103	2592	24228
Северен централен	**281**	**7471**	**72805**
Велико Търново	83	2285	20991
Габрово	30	909	10947
Разград	56	1187	11462
Русе	68	2009	19336
Силистра	44	1081	10069
Североизточен	**307**	**9161**	**91264**
Варна	125	4585	48927
Добрич	67	1647	15237
Търговище	50	1183	10397
Шумен	65	1746	16703
Югоизточен	**370**	**10279**	**112184**
Бургас	137	4020	44934
Сливен	69	1865	20834
Стара Загора	121	3159	33382
Ямбол	43	1235	13034
Югозападна и Южна централна България	*1077*	*34924*	*353954*
Югозападен	**568**	**20955**	**215610**
Благоевград	120	3435	34099
Кюстендил	36	1033	10555
Перник	40	1094	11071
София	97	2310	23902
София (столица)[2]	275	13083	135983
Южен централен	**509**	**13969**	**138344**
Кърджали	72	1491	13766
Пазарджик	110	2651	25383
Пловдив	192	6467	66977
Смолян	58	1236	9205
Хасково	77	2124	23013

[1] Без висшите училища и професионалните колежи.
[2] Вкл. българските училища в чужбина, финансирани от държавата.

Степен на обхват на образователната система и разходи за образование

Показателят „групов нетен коефициент на записване“ цели да покаже степента на обхват на образователната система сред децата и младежите, принадлежащи към определена възрастова група, съответстваща на дадено образователно ниво.

Преждевременно напуснали образованието - показателят се изчислява като относителен дял на лицата на възраст 18 - 24 навършени години, завършили най-много основно образование и неучастващи в образование и обучение през последните 4 седмици, от населението на същата възраст.

Публичните разходи за образование са изчислени по единна методология, прилагана от ЮНЕСКО, ОИСР и Евростат.

Фиг. 12. Публични разходи за образование като дял от БВП[1]

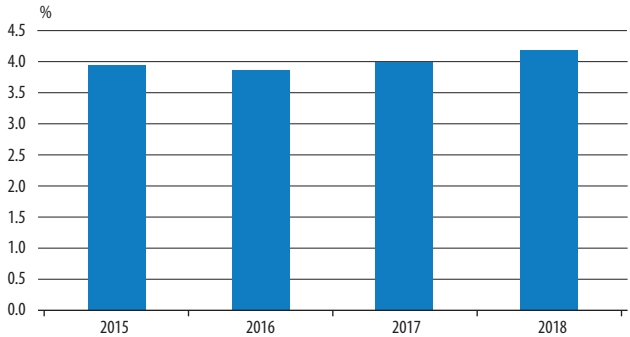

[1] Изчисленията са направени по методология на Евростат (UOE - финансови таблици).

19. Групови нетни коефициенти[1] на записване на населението по степени на образование според МСКО 2011

(Проценти)

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Предучилищно образование (МСКО - 0)	78.4	78.4	78.7	78.1
Начално образование (I - IV кл., МСКО - 1)	90.8	88.4	86.2	84.8
Прогимназиално и средно образование (V - VII и VIII - XII кл., МСКО - 2, 3)	82.6	82.5	82.3	84.4
Професионално обучение след средно образование (МСКО - 4)	0.1	0.1	0.1	0.04
Висше образование (МСКО - 6, 7)	41.7	42.0	42.1	42.3

[1] **Груповите нетни коефициенти са изчислени в проценти като отношение на броя на учащите по степени във възрастовите групи 3 - 6, 7 - 10, 11 - 18, 19 - 20 и 19 - 23 години към броя на населението в същите възрастови групи.**

20. Рано напуснали образование и обучение по пол[1]

(Проценти)

	2017	2018	2019	2020
Общо	**12.7**	**12.7**	**13.9**	**12.8**
Мъже	12.0	12.6	14.5	13.4
Жени	13.5	12.8	13.3	12.1

[1] **Източник: НСИ, Наблюдение на работната сила - годишни данни.**

V. КУЛТУРА И ИЗКУСТВО

Издателска дейност

Националното писмено културно наследство придобива изражение в издадената в страната книжна продукция (книги, брошури, вестници, списания, бюлетини и периодични сборници). Статистическата отчетност за издадената продукция дава представа на широката общественост за броя на заглавията и тиража по различни класификационни групи.

Фиг. 1. Издадени заглавия

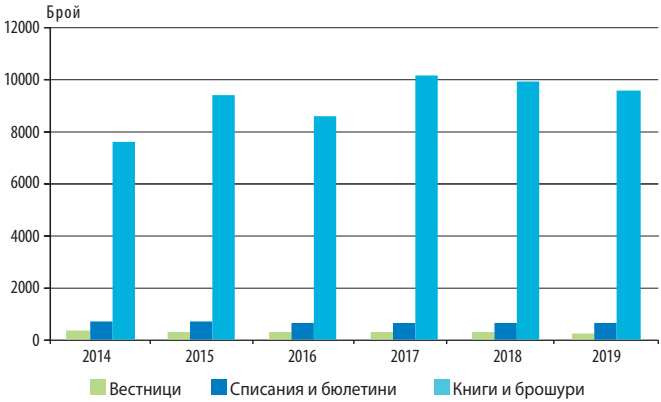

Фиг. 2. Тираж

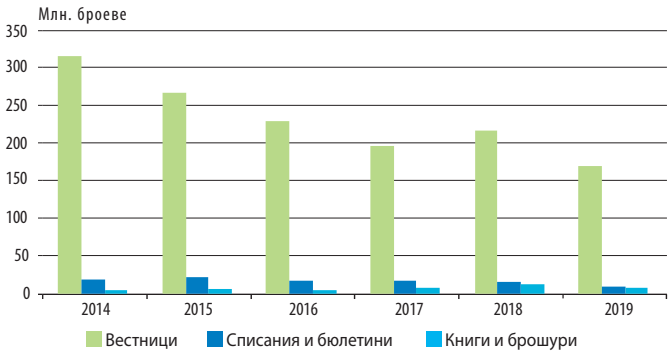

1. Издателска дейност

	2015	2016	2017	2018	2019
	Книги и брошури				
Заглавия - бр.	9320	8530	10068	9842	9516
Тираж - млн. бр.	4.9	4.5	6.7	11.3	7.6
	Списания и бюлетини				
Заглавия - бр.	635	634	603	607	595
Годишен тираж - млн. бр.	21.4	17.3	17.0	14.8	9.0
	Вестници				
Заглавия - бр.	283	262	245	239	223
Годишен тираж - млн. бр.	267.3	229.0	196.3	216.0	169.3

2. Книги и брошури през 2019 г. по предназначение

Предназначение	Общо		Книги		Брошури	
	заглавия - бр.	тираж - хил.	заглавия - бр.	тираж - хил.	заглавия - бр.	тираж - хил.
Общо	**9516**	**7628**	**8604**	**6325**	**912**	**1303**
Обществено-политическа	43	169	39	167	4	2
Научна литература	2972	567	2927	554	45	12
Популярна литература за възрастни	1387	930	1296	847	91	83
Научнопопулярна за възрастни	1387	930	1296	847	91	83
Професионална	134	51	123	48	11	4
Професионално-производствена	134	51	123	48	11	4
Учебна литература	1743	3783	1595	3069	148	715
Висши училища	940	144	911	135	29	8
Професионални гимназии и училища по изкуствата	1	0	1	0	-	-
Общообразователни и специални училища	606	3442	500	2755	106	687
Учебно-методична	196	197	183	178	13	19
Художествена литература за възрастни	2146	1181	2034	1152	112	29
Литература за деца и юноши	870	826	395	376	475	450
Художествена литература за деца и юноши	513	459	287	257	226	202
Научнопопулярна литература за деца и юноши	357	367	108	119	249	247
Официално-документална литература	83	40	80	35	3	4
Справочна литература	138	81	115	77	23	5

Сценични изкуства и кина

НСИ наблюдава дейността на театрите, оперите, оперетите и музикалните колективи (филхармонии, ансамбли за народни песни и танци и оркестри), местата, посетителите и изнесените представления.

През 2020 г. дейността на културните институции беше ограничена поради въведените противоепидемични мерки на територията на Република България. Броят на посещенията в театрите намалява с 69.4% спрямо предходната година.

През 2020 г. кината в страната са 70, а киноекраните - 215, като броят им намалява съответно с 4 и 22 спрямо 2019 година.

Фиг. 3. Посещения в театрите

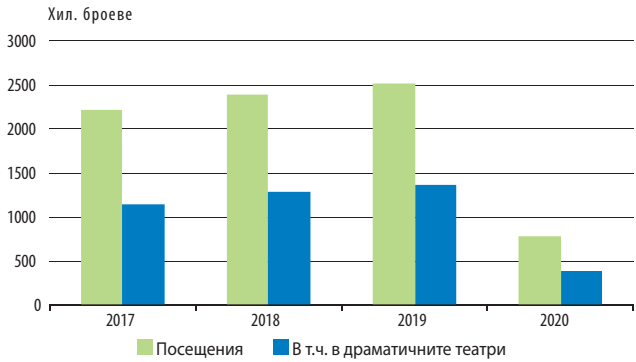

Фиг. 4. Посещения и прожекции в кината

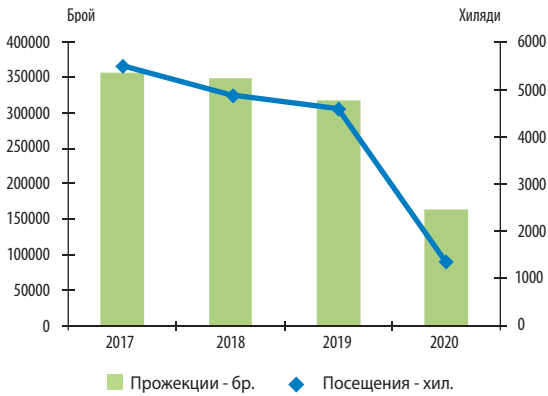

3. Театри

	2017	2018	2019	2020
Театри - бр.	74	75	74	71
Места - хил.	29.4	29.9	31.3	28.6
Представления - хил.	15.3	15.2	16.0	7.0
Посещения - млн.	2.2	2.4	2.5	0.8

4. Кина

	2017	2018	2019	2020
Кина - бр.	68	69	74	70
Прожекции - бр.	356385	348959	317418	162906
Посещения - хил.	5506	4885	4582	1316

5. Произведени филми

(Брой)

Видове филми	2017	2018	2019	2020
Произведени филми	**106**	**77**	**104**	**86**
в т.ч. телевизионни	51	30	34	41
Пълнометражни	**25**	**30**	**37**	**26**
Игрални	16	19	22	20
Документални	8	10	15	6
Анимационни	1	1	-	-
Късометражни и среднометражни	**81**	**47**	**67**	**60**
Игрални	13	13	21	12
Документални и образователни	56	28	33	37
Анимационни	12	6	10	11
Други	-	-	3	-

Музеи и читалища

Музеят е културна и научна организация, която издирва, изучава, опазва и представя културни и природни ценности и образци с познавателна, образователна и естетическа цел. НСИ наблюдава всички открити за посещение музеи: исторически, природни, археологически, етнографски, изложбени галерии и други. За последната година музейните фондове (движими културни ценности), които формират основен фонд, фонд за научно-спомагателни материали и обменен фонд, се увеличават с 0.28%, а посетителите намаляват с 58.24% в сравнение с 2019 г.

Народните читалища са „традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи“ (чл. 2, ал. 1 от Закона за народните читалища). НСИ провежда изследването за дейността на читалищата на всеки пет години.

Фиг. 5. Музеи

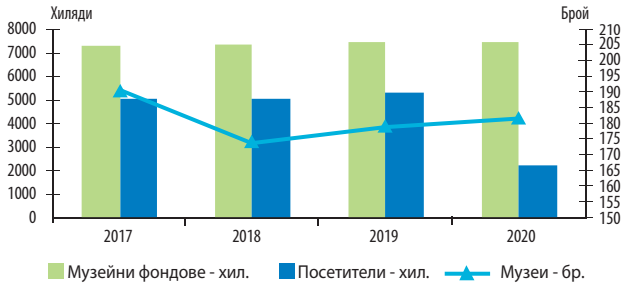

Фиг. 6. Читалища и членове в читалищата

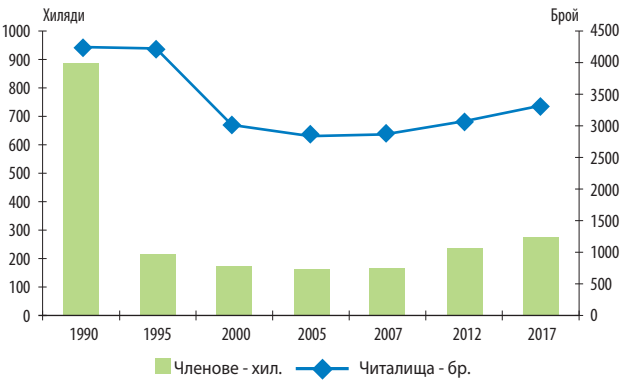

6. Музеи

	2017	2018	2019	2020
Музеи - бр.	191	174	179	182
Музейни фондове (движими културни ценности) - хил. бр.	7406	7419	7529	7550
Електронни единици - хил. бр.	343	368	390	407
Посетители - хил. бр.	5109	5084	5355	2236
Посетители в деня за свободен вход - хил. бр.	1221	1025	1027	266
Персонал - бр.	3224	3296	3406	3365
в т.ч. специалисти с научна степен или академична длъжност и уредници	1009	1058	1056	1084

7. Музеи по статистически зони и статистически райони през 2020 г.

Статистически зони Статистически райони	Приходи - хил. лв.	Разходи - хил. лв.	Персонал - бр.	
			общо	в т.ч. щатен
Общо за страната	**70166**	**66694**	**3365**	**2947**
Северна и Югоизточна България				
Северозападен	5461	5143	272	263
Северен централен	11675	11290	615	549
Североизточен	7888	7223	509	346
Югоизточен	9133	8455	413	392
Югозападна и Южна централна България				
Югозападен	25551	25222	1048	973
Южен централен	10458	9361	508	424

8. Читалища

	2005	2007	2012	2017
Читалища - бр.	2838	2895	3075	3321
В градовете	539	548	587	663
В селата	2299	2347	2488	2658
Членове - хил.	164	168	238	273
В градовете	68	67	96	111
В селата	96	101	142	162

Библиотеки

От 2002 г. НСИ наблюдава библиотеките с библиотечен фонд над 200 хил. броя. Това са най-големите библиотеки в страната: Националната библиотека „Св.св. Кирил и Методий“, регионалните библиотеки и някои по-големи читалищни, специални библиотеки и библиотеки към висши училища. В края на 2020 г. библиотеките са 47 на брой и имат 35 312 хил. библиотечен фонд. Читателите са 205 хиляди. В сравнение с предходната година през 2020 г. книгите в библиотеките се увеличават с 2.19%.

Фиг. 7. Библиотеки с библиотечен фонд над 200 000 броя

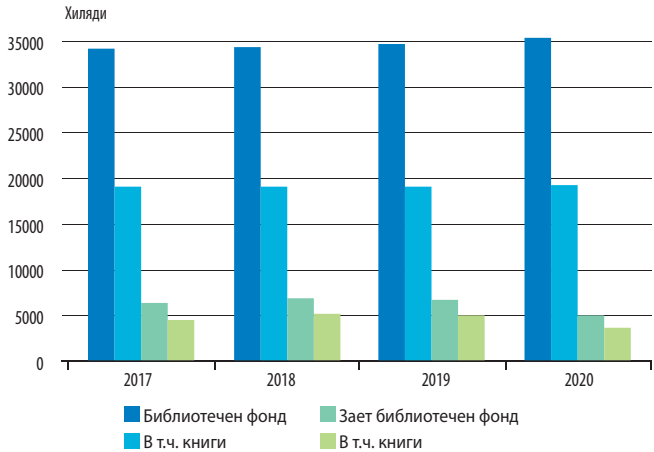

9. Библиотеки с библиотечен фонд над 200 000 броя

	2017	2018	2019	2020
Библиотеки - бр.	47	47	47	47
Библиотечен фонд - хил.	34054	34320	34555	35312
в т.ч. книги	18895	18971	19028	19135
Зает библиотечен фонд - хил.	6233	6676	6542	4838
в т.ч. книги	4349	4978	4860	3567
Читатели - хил.	248	239	243	205

10. Библиотеки с библиотечен фонд над 200 000 бр. през 2020 г.

Библиотеки по вид	Библиотеки - бр.	Библиотечен фонд - хил.		Читатели - хил.	Зает библиотечен фонд - хил.	
		общо	в т.ч. книги		общо	в т.ч. книги
Общо за страната	**47**	**35312**	**19135**	**205**	**4838**	**3567**
Национална библиотека „Св.св. Кирил и Методий"	1	8321	1881	19	692	308
Регионални библиотеки	26	11948	10100	111	2630	2274
Читалищни общински библиотеки	4	1019	953	7	153	114
Библиотеки към висши училища	12	7462	4765	62	1316	829
Специални библиотеки	4	6562	1436	6	47	41

11. Библиотеки с библиотечен фонд над 200 000 бр. по статистически зони и статистически райони през 2020 г.

Статистически зони Статистически райони	Библиотеки - бр.	Библиотечен фонд - хил.	Читатели - хил.	Посещения - хил.	Зает библиотечен фонд - хил.
Общо за страната	**47**	**35312**	**205**	**3330**	**4838**
Северна и Югоизточна България					
Северозападен	5	1481	9	151	306
Северен централен	9	3396	36	847	892
Североизточен	6	2900	30	425	527
Югоизточен	7	2565	22	327	609
Югозападна и Южна централна България					
Югозападен	13	21633	72	1302	1925
Южен централен	7	3337	36	277	579

Радиопрограмна и телевизионна дейност

За периода 2017 - 2020 г. броят на радиостанциите в страната намалява с осем (85 през 2017 г. и съответно 77 през 2020 г.). През 2020 г. делът на излъчените реклами е 4.0% от всички предавания.

В сравнение с 2019 г. общата продължителност на телевизионните предавания през 2020 г. е намаляла с 8.9%. През 2020 г. делът на телевизионните реклами е 5.3% от всички предавания.

Фиг. 8. Структура на радиопредаванията

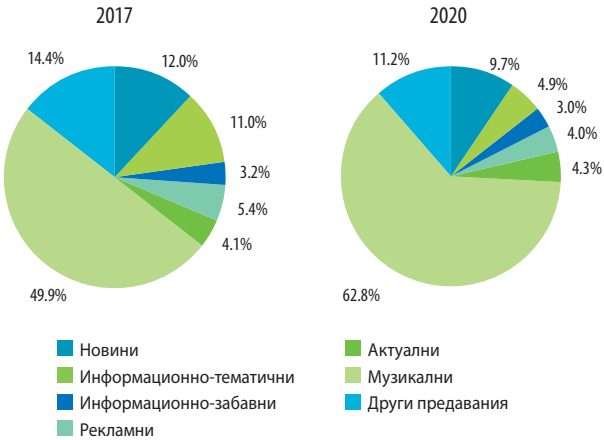

Фиг. 9. Структура на телевизионните предавания

12. Радио- и телевизионни станции

	2017	2018	2019	2020
Радиостанции - бр.	**85**	**83**	**82**	**77**
Програми - часове	723559	727001	721427	635102
Телевизионни станции - бр.	**117**	**116**	**128**	**120**
Програми - часове	749598	742841	855745	779830

13. Радиопрограми по вид

(Часове)

	2017	2018	2019	2020
Общо предавания	**723559**	**727001**	**721427**	**635102**
Новини, бюлетини, коментари, спортни новини, времето	87180	86040	83328	61824
Информационно-тематични	79643	75512	77052	30970
Актуални	29761	33502	31273	27544
Информационно-забавни	23250	21772	19714	19369
Изкуство и култура	15670	14277	13829	11774
Образователни	9882	9025	9242	7103
Научни	2074	2204	1519	1549
Религиозни	1387	1467	1369	1203
Драматични	611	577	495	532
Спортни	11115	10867	10378	8711
Забавни	20866	19447	14313	15798
Музикални	360929	381613	394317	398572
Сериозна музика (класическа)	22015	20850	24055	19346
Лека забавна музика	254066	269550	260905	272114
Други музикални програми	84848	91213	109357	107112
Детско-младежки	5929	6538	6345	6753
Регионални	14854	13997	14494	9566
Рекламни	38800	36005	31027	25564
Анонси (промоции)	5369	4374	4006	3761
Некласифицирани	16239	9784	8726	4509

14. Телевизионни програми по вид

(Часове)

	2017	2018	2019	2020
Общо предавания	**749598**	**742841**	**855745**	**779830**
Новини, бюлетини, коментари, спортни новини, времето	68786	72091	93933	71564
Информационни предавания	40859	38713	29269	23587
Преки включвания от Парламента	4488	4304	2366	1954
Информационно-забавни	41812	38589	41721	37278
Актуални предавания	26203	25352	33511	34622
Човешки истории	3586	5939	6588	6342
Изкуство, хуманитарни науки, естествени науки	12045	13177	17942	14139
Образователни предавания	9580	11996	10511	9785
Религиозни предавания	5908	5683	6439	5679
Спортни предавания	67767	65522	80540	80488
Художествени предавания	186761	166177	196106	197517
Игрални филми	82506	71253	96243	92444
Телевизионни или видеофилми	104255	94924	100732	105073
Забавни предавания	19413	23026	20208	22317
Музикални предавания	102321	92184	119010	108473
Детски предавания	10852	10740	13527	11732
Младежки предавания	5069	4969	13339	14340
Документални предавания	44784	43040	43132	35479
Регионални предавания	4179	4598	6549	6860
Реклами	47865	57589	50755	41036
Телевизионен пазар	11074	14689	12169	11881
Некласифицирани	36246	44463	58130	44757

VI. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Лечебни и здравни заведения и медицински персонал

Здравната мрежа включва заведения за болничната и извънболничната помощ и други здравни заведения. Данните са по състояние в края на годината.

При анализиране на данните за здравната мрежа трябва да се има предвид, че броят на заведенията и легловият фонд се променят не само в резултат на разкриване и закриване на заведения, но и поради промени, свързани с преобразуване на заведенията от един вид в друг или обединяване на заведения.

В края на 2020 г. здравната мрежа в страната разполага с 57 462 легла във всички видове заведения. Лечебни заведения за болнична помощ са болниците, центровете за кожно-венерически заболявания, комплексните онкологични центрове, центровете за психично здраве. Към 31.12.2020 г. лечебните заведения за болнична помощ са 342 с 54 231 легла.

Общата осигуреност на населението с легла в лечебните и здравните заведения през 2020 г. е 831 легла на 100 хил. души от населението. Осигуреността с легла за болнична помощ е 784 легла на 100 хил. души от населението.

В броя на медицинския персонал (физически лица на основен трудов договор) се включват практикуващите в лечебните и здравните заведения независимо от ведомствената подчиненост на заведенията. Не се включват данни за работещите извън страната медицински специалисти и за тези, които не работят в здравни заведения - напр. лекарите във фармацевтичната промишленост.

Данните за периода 2010 - 2017 г. са ревизирани по отношение на териториалното разпределение на лекарите и лекарите по дентална медицина, работещи в практики по договор с НЗОК. Медицинските специалисти, работещи в практики, които обслужват повече от една община или област, са включени в общия брой на медицинските специалисти, но не са разпределени по общини или съответно по области. Методологическите изменения са с оглед избягване на двойното отчитане и повишаване на качеството на информацията.

Показателите за осигуреност на населението са изчислени с броя на населението в края на годината.

Практикуващите лекари към края на 2020 г. са 29 717, а лекарите по дентална медицина - 7 312. Показателите за страната за осигуреността на населението с лекари и с лекари по дентална медицина към 31.12.2020 г. са съответно 43.0 и 10.6 на 10 000 души.

Фиг. 1. Легла на 100 000 души от населението

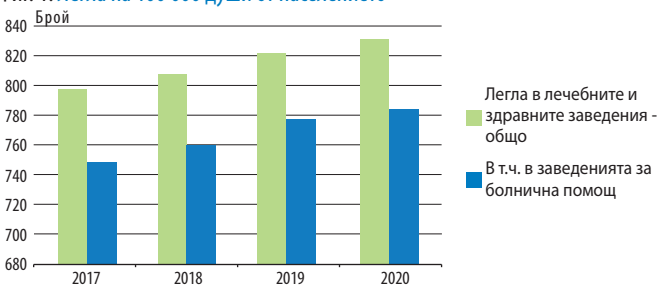

1. Лечебни и здравни заведения към 31.12.

(Брой)

	2018		2019		2020	
	заведения	легла	заведения	легла	заведения	легла
Лечебни заведения за болнична помощ	**346**	**53173**	**341**	**53997**	**342**	**54231**
Болници	322	50927	319	51776	320	52006
Многопрофилни болници	185	37489	184	38249	183	38260
Специализирани болници	137	13438	135	13527	137	13746
Центрове за кожно-венерически заболявания	5	50	3	30	3	30
Комплексни онкологични центрове	7	1174	7	1169	7	1185
Центрове за психично здраве	12	1022	12	1022	12	1010
Лечебни заведения за извънболнична помощ	**2066**	**1253**	**2079**	**1223**	**2098**	**1296**
Диагностично-консултативни центрове	114	307	111	299	110	309
Медицински центрове	734	884	738	844	752	912
Дентални центрове	52	4	55	9	54	8
Медико-дентални центрове	51	58	47	71	50	67
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	1115	-	1128	-	1132	-
Други лечебни и здравни заведения	**145**	**2086**	**144**	**1914**	**147**	**1935**
в това число:						
Центрове за спешна медицинска помощ	27	-	27	-	27	-
Центрове за трансфузионна хематология	4	-	4	-	4	-
Хосписи	47	1175	44	1103	48	1220
Домове за медико-социални грижи за деца	13	909	13	809	12	713

2. Медицински персонал в лечебните и здравните заведения към 31.12.[1]

(Брой)

	2017	2018	2019	2020
Лекари[2]	29647	29667	29612	29717
На 10 000 души от населението	42.1	42.4	42.6	43.0
Лекари по дентална медицина[2]	7464	7240	7376	7312
На 10 000 души от населението	10.6	10.3	10.6	10.6
Медицински специалисти по здравни грижи	46702	46332	46491	44642
На 10 000 души от населението	66.2	66.2	66.9	64.5
В т.ч. медицински сестри	30955	30589	30546	29136
На 10 000 души от населението	43.9	43.7	43.9	42.1

[1] **По основно трудово правоотношение.**

[2] **Данните за 2017 г. са ревизирани - вж. методологичните бележки.**

Медицински персонал по области

При анализа на данните за здравната мрежа и медицинския персонал трябва да се имат предвид специфичните особености на дейностите по медицинското обслужване в териториален аспект. В зависимост от специализацията на медицинските дейности лечебните заведения обслужват населението на една или няколко общини, области или на цялата страна.

Показателите за населението на един лекар и на един лекар по дентална медицина са изчислени с броя на населението в края на годината.

Населението на един лекар общо за страната за 2020 г. е 233 души.

С показатели, по-благоприятни от този за страната, са областите Плевен, София (столица), Пловдив и Варна.

Най-голям е броят на подлежащото за обслужване от един лекар население в областите Кърджали (411 души) и Добрич (374).

Фиг. 2. Население на един лекар към края на 2020 г. по области

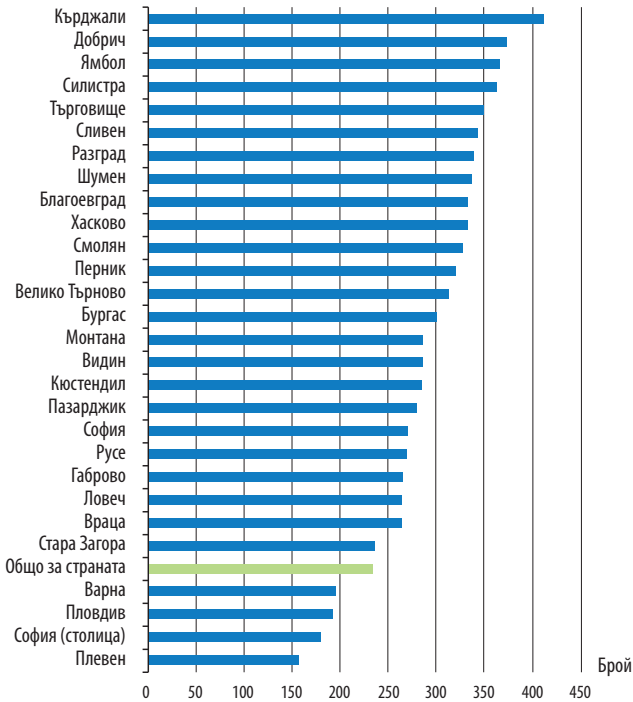

3. Обслужване на населението от лекари и лекари по дентална медицина по статистически зони, статистически райони и по области

(Брой)

Статистически зони Статистически райони Области	Население на един					
	лекар			лекар по дентална медицина		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Общо за страната[1]	**236**	**235**	**233**	**967**	**942**	**946**
Северна и Югоизточна България	*265*	*263*	*263*	*1227*	*1207*	*1210*
Северозападен	**224**	**221**	**221**	**1302**	**1314**	**1351**
Видин	291	279	286	884	910	944
Враца	273	267	264	1332	1286	1359
Ловеч	262	259	264	1224	1277	1303
Монтана	287	283	286	1600	1530	1567
Плевен	161	159	158	1422	1477	1487
Северен централен	**299**	**298**	**301**	**1294**	**1252**	**1279**
Велико Търново	313	311	313	1155	1124	1110
Габрово	258	255	265	1129	1110	1138
Разград	341	342	338	1781	1759	1800
Русе	271	267	268	1207	1146	1230
Силистра	345	361	363	1762	1688	1670
Североизточен	**253**	**250**	**251**	**1082**	**1052**	**1018**
Варна	200	197	196	828	806	764
Добрич	375	368	374	1473	1420	1456
Търговище	336	340	350	1891	1849	1804
Шумен	333	333	337	1525	1498	1520
Югоизточен	**289**	**291**	**289**	**1279**	**1266**	**1283**
Бургас	305	300	300	1324	1355	1375
Сливен	331	335	344	1492	1395	1437
Стара Загора	241	246	236	1102	1081	1070
Ямбол	343	356	366	1399	1380	1475
Югозападна и Южна централна България	*233*	*232*	*224*	*823*	*799*	*805*
Югозападен	**225**	**224**	**212**	**816**	**815**	**826**
Благоевград	335	336	333	1056	983	978
Кюстендил	282	286	284	1072	1044	1070
Перник	349	341	320	839	845	866
София	254	250	270	1877	1813	1863
София (столица)	196	195	180	695	705	711
Южен централен	**247**	**247**	**245**	**834**	**778**	**774**
Кърджали	386	403	411	1253	1226	1237
Пазарджик	282	273	279	1222	1176	1127
Пловдив	195	196	193	638	581	580
Смолян	335	322	328	925	849	828
Хасково	339	340	333	1152	1155	1183

[1] **Показателите за страната са изчислени с общия брой на лекарите и на лекарите по дентална медицина, вкл. към други ведомства и практикуващи в индивидуални и групови практики по договор с НЗОК в повече от една област.**

Заболявания от злокачествени новообразувания и активна туберкулоза

Данните за заболяванията от новообразувания и туберкулоза се събират въз основа на годишните статистически отчети, изготвяни по известията за тези заболявания от специализираните здравни заведения. Изчисляват се два показателя - за болестност и заболеваемост.

Коефициентът за болестност представлява отношение между общо регистрираните заболявания (вкл. и за предходни години) и средногодишното население за съответната година.

Показателят за заболеваемост представлява отношение между новооткритите за годината заболявания и средногодишното население за същия период.

Броят на регистрираните заболявания на 100 000 души от населението се увеличава от 4 137 през 2017 г. на 4 335 през 2020 година. Заболеваемостта е 399 на 100 000 души от населението.

При децата до 17 навършени години болестността от злокачествени новообразувания е 94 регистрирани заболявания на 100 000 деца. Заболеваемостта е 5 на 100 000 деца от съответната възрастова група.

През 2020 г. коефициентът на болестност от активна туберкулоза е 44 на 100 000 души от населението, а коефициентът на заболеваемост - 13 на 100 000.

При децата на възраст до 17 навършени години коефициентите на болестност и на заболеваемост са съответно 14 и 2 на 100 000 деца.

Фиг. 3. Регистрирани и новооткрити заболявания от злокачествени новообразувания (На 100 000 души от населението)

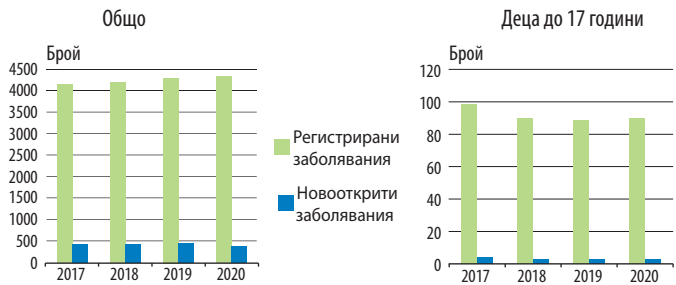

4. Регистрирани заболявания[1]

(Брой)

	2017	2018	2019	2020
	От злокачествени новообразувания Общо			
Общо	**292721**	**294366**	**299334**	**300580**
в т.ч. новооткрити	30057	28573	30338	27687
От общия брой: деца от 0 до 17 навършени години				
Общо	1177	1120	1096	1115
в т.ч. новооткрити	69	57	60	62
	На 100 000 души от населението			
Общо	**4137**	**4190**	**4291**	**4335**
в т.ч. новооткрити	425	407	435	399
От общия брой: деца от 0 до 17 навършени години[2]				
Общо	99	94	92	94
в т.ч. новооткрити	6	5	5	5
	От активна туберкулоза Общо			
Общо	**3988**	**3753**	**3610**	**3064**
в т.ч. новооткрити[3]	1415	1293	1289	901
От общия брой: деца от 0 до 17 навършени години				
Общо	351	298	204	164
в т.ч. новооткрити[3]	135	94	68	26
	На 100 000 души от населението			
Общо	**56**	**53**	**52**	**44**
в т.ч. новооткрити[3]	20	18	18	13
От общия брой: деца от 0 до 17 навършени години[2]				
Общо	29	25	17	14
в т.ч. новооткрити[3]	11	8	6	2

[1] Данни на Националния център по обществено здраве и анализи.
[2] Данните са изчислени с броя на населението в съответната възрастова група.
[3] Вкл. рецидиви.

VII. ДОХОДИ, РАЗХОДИ И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ДОМАКИНСТВАТА

Общ доход на домакинствата

Данните за общия доход, общия разход, потреблението на основни хранителни продукти и покупателната способност на домакинствата са резултат от провежданото от НСИ тримесечно репрезентативно наблюдение на домакинските бюджети върху случайна извадка от 3 060 домакинства в страната.

Общият доход включва всички парични и остойностени натурални доходи независимо от източниците на постъпление.

Фиг. 1. Структура на общия доход на домакинствата по източници на доход

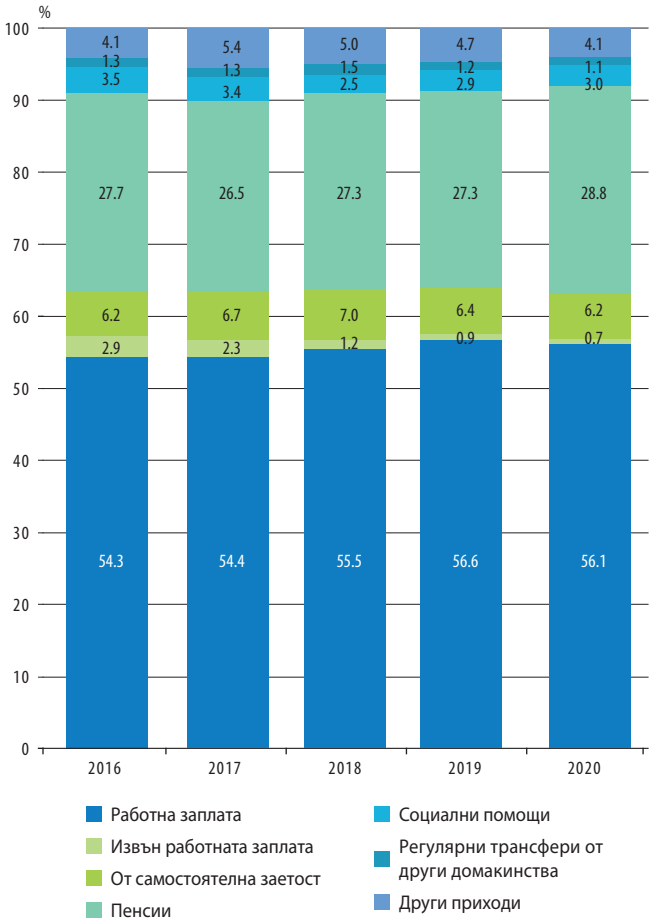

1. Общ доход на домакинствата по източници на доход на домакинствата

Източници на доход	2016	2017	2018	2019	2020
	Средно на лице - левове				
Общо	**5404**	**5861**	**6363**	**6913**	**7288**
Общ доход	**5167**	**5586**	**6013**	**6592**	**7002**
Брутен общ доход	4989	5336	5747	6325	6749
Работна заплата	2807	3038	3336	3731	3927
Извън работната заплата	150	129	70	56	46
От самостоятелна заетост	319	377	420	421	434
От собственост	36	51	30	43	43
Пенсии	1432	1479	1645	1801	2018
Обезщетения за безработни	20	20	20	18	32
Семейни добавки за деца	40	39	79	82	82
Други обезщетения и помощи	119	128	57	94	90
Регулярни трансфери от други домакинства	65	74	89	80	78
Приходи от продажби	31	41	23	27	20
Други приходи	147	209	244	239	233
Изтеглени спестявания	179	210	241	238	219
Заеми и кредити	57	65	109	83	66
	Структура - %				
Общ доход	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Брутен общ доход	96.6	95.5	95.6	96.0	96.4
Работна заплата	54.3	54.4	55.5	56.6	56.1
Извън работната заплата	2.9	2.3	1.2	0.9	0.7
От самостоятелна заетост	6.2	6.7	7.0	6.4	6.2
От собственост	0.7	0.9	0.5	0.7	0.6
Пенсии	27.7	26.5	27.3	27.3	28.8
Обезщетения за безработни	0.4	0.4	0.3	0.3	0.5
Семейни добавки за деца	0.8	0.7	1.3	1.2	1.2
Други обезщетения и помощи	2.3	2.3	0.9	1.4	1.3
Регулярни трансфери от други домакинства	1.3	1.3	1.5	1.2	1.1
Приходи от продажби	0.6	0.7	0.4	0.4	0.3
Други приходи	2.9	3.7	4.1	3.6	3.3

Общ разход на домакинствата

Общият разход включва всички парични разходи за хранителни и нехранителни стоки и услуги и остойностените натурални разходи, групирани в съответствие с приетата от Евростат Международна класификация на потребителските разходи (COICOP).

Фиг. 2. Структура на общия разход на домакинствата

2. Общ разход на домакинствата по групи разходи на домакинствата

Групи разходи	2016	2017	2018	2019	2020
	Средно на лице - левове				
Общо	**5106**	**5653**	**6211**	**6735**	**6865**
Общ разход	**4755**	**5217**	**5772**	**6214**	**6220**
Потребителски общ разход	3926	4280	4692	5066	5054
Храна и безалкохолни напитки	1464	1573	1714	1833	1872
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	206	219	236	261	265
Облекло и обувки	172	183	196	202	188
Жилища, вода, електроенергия и горива за битови нужди	681	770	787	836	861
Жилищно обзавеждане и поддържане на дома	175	217	230	231	260
Здравеопазване	263	280	313	386	388
Транспорт	326	352	419	467	415
Съобщения	211	224	248	263	285
Свободно време, културен отдих и образование	226	230	279	322	250
Разнообразни стоки и услуги	202	232	270	264	270
Данъци	247	290	318	348	360
Социални осигуровки	310	358	420	472	500
Регулярни трансфери към други домакинства	55	63	58	64	56
Други разходи	216	227	284	263	251
Влог	195	282	305	383	510
Изплатен дълг и даден заем	156	154	134	137	135
	Структура - %				
Общ разход	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Потребителски общ разход	82.6	82.0	81.3	81.5	81.3
Храна и безалкохолни напитки	30.8	30.1	29.7	29.5	30.1
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.3	4.2	4.1	4.2	4.3
Облекло и обувки	3.6	3.5	3.4	3.3	3.0
Жилища, вода, електроенергия и горива за битови нужди	14.3	14.8	13.6	13.5	13.8
Жилищно обзавеждане и поддържане на дома	3.7	4.2	4.0	3.7	4.2
Здравеопазване	5.5	5.4	5.4	6.2	6.2
Транспорт	6.9	6.7	7.3	7.5	6.7
Съобщения	4.4	4.3	4.3	4.2	4.6
Свободно време, културен отдих и образование	4.8	4.4	4.8	5.2	4.0
Разнообразни стоки и услуги	4.2	4.5	4.7	4.2	4.3
Данъци	5.2	5.6	5.5	5.6	5.8
Социални осигуровки	6.5	6.9	7.3	7.6	8.0
Регулярни трансфери към други домакинства	1.2	1.2	1.0	1.0	0.9
Други разходи	4.5	4.4	4.9	4.2	4.0

Потребление на основни хранителни продукти

Потреблението на основни хранителни продукти включва количествата храни, консумирани в дома. Не е включена консумацията в заведения за обществено хранене.

Фиг. 3. Средномесечно потребление средно на лице по основни хранителни продукти и напитки от домакинствата през 2020 г.

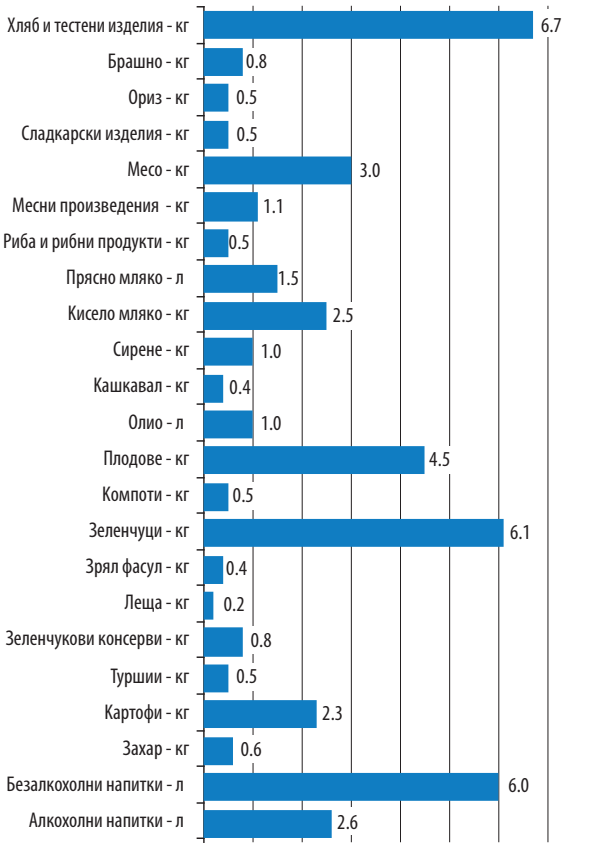

3. Потребление на основни хранителни продукти и напитки от домакинствата

(Средно на лице)

Продукти и напитки	2016	2017	2018	2019	2020
Хляб и тестени изделия - кг	88.0	87.1	85.3	82.4	80.4
Брашно - кг	8.9	8.7	8.6	8.4	9.3
Ориз - кг	6.1	5.9	5.8	5.7	6.0
Други зърнени продукти и храни - кг	0.5	0.6	0.6	0.6	0.6
Сладкарски изделия от брашно - кг	5.9	6.1	6.0	6.0	6.1
Месо - кг	32.5	32.8	34.3	35.7	36.1
Месни произведения - кг	13.1	13.4	13.6	13.6	13.4
Риба и рибни продукти - кг	5.0	4.9	5.2	5.3	5.6
Прясно мляко - л	17.3	17.2	16.8	16.9	18.0
Кисело мляко - кг	27.5	27.6	29.3	29.2	29.6
Сирене - кг	11.8	11.5	11.8	12.1	11.8
Кашкавал - кг	3.9	4.0	4.2	4.5	4.6
Яйца - бр.	140	143	146	152	157
Олио - л	12.4	12.1	12.0	12.0	12.0
Маргарин и други растителни мазнини - кг	1.1	1.0	0.9	0.9	0.8
Млечни масла - кг	1.0	1.0	1.0	1.1	1.3
Плодове (пресни и замразени) - кг	49.0	50.7	49.5	51.9	53.7
Компоти - кг	8.3	7.7	7.3	6.1	6.3
Зеленчуци (пресни и замразени) - кг	70.0	68.0	70.7	72.7	73.0
Зрял фасул - кг	4.2	4.1	4.0	4.1	4.3
Леща - кг	2.6	2.7	2.6	2.7	2.9
Зеленчукови консерви - кг	10.6	10.5	9.8	8.7	9.5
Зеленчукови нектари и сокове - л	0.6	0.5	0.6	0.6	0.7
Туршии - кг	5.6	5.9	5.8	5.4	5.7
Картофи - кг	27.5	26.6	26.6	26.7	27.2
Захар - кг	7.2	6.9	6.9	6.8	6.6
Захарни изделия - кг	1.7	1.7	1.7	1.7	2.0
Шоколадови изделия - кг	1.4	1.4	1.5	1.6	1.6
Сол - кг	1.8	1.8	1.8	1.8	1.7
Оцет - л	1.6	1.5	1.3	1.4	1.4
Безалкохолни напитки - л	58.8	65.3	66.5	70.4	72.1
Алкохолни напитки - л	27.3	28.9	31.0	32.6	31.7
Цигари - бр.	639	656	674	733	727

Покупателна способност на домакинствата

Покупателната способност е количеството стоки от един вид, което може да се купи с годишния паричен доход средно на лице от домакинство, ако той се използва само за покупката на тази стока.

Фиг. 4. Средномесечна покупателна способност на лице от домакинството през 2020 г.

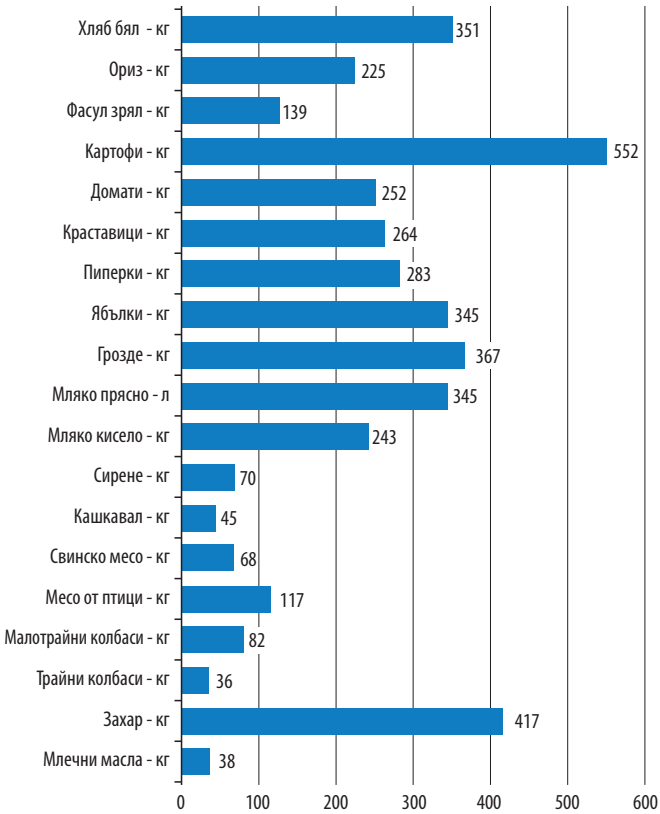

4. Покупателна способност на домакинствата на лице

Стоки	2016	2017	2018	2019	2020
	Хранителни стоки				
Хляб бял - кг	3988	4218	4155	4055	4213
Ориз - кг	2163	2382	2550	2743	2694
Фасул зрял - кг	1358	1421	1527	1666	1667
Картофи - кг	5736	6209	6675	5580	6620
Домати - кг	2745	2834	2856	2915	3022
Краставици - кг	2820	3003	2941	3080	3174
Пиперки - кг	3272	3329	3078	3383	3391
Ябълки - кг	3867	4004	3934	4566	4138
Грозде - кг	3521	4004	3645	4295	4399
Мляко прясно - л	3595	3785	3883	4106	4138
Мляко кисело - кг	2515	2657	2725	2851	2921
Сирене - кг	806	810	817	845	834
Кашкавал - кг	458	468	489	520	540
Свинско месо - кг	741	756	819	836	814
Месо от птици - кг	1115	1217	1311	1426	1404
Малотрайни колбаси - кг	892	932	989	1027	983
Трайни колбаси - кг	397	410	425	438	430
Яйца - бр.	24310	23025	23764	27204	28963
Захар - кг	3191	3454	4753	5061	5001
Млечни масла - кг	432	385	346	389	460
	Нехранителни стоки				
Мъжки обувки - чф.	109	116	119	132	134
Дамски обувки - чф.	130	134	144	152	155
Детски обувки - чф.	189	197	207	206	195
Мъжки костюми - бр.	30	34	33	46	52
Дамски костюми - бр.	63	72	72	86	78
Въглища - т	19	20	19	23	23
Телевизори - бр.	9	12	12	13	14

Индикатори за бедност

Изследването на доходите и условията на живот е основен източник на статистически данни за доходите и социалното включване и съпътстващите ги общи индикатори. За пресмятане на индикаторите за бедност и социално включване се използва общ разполагаем (нетен) доход на еквивалентна единица. Поради различния състав и брой лица в домакинствата се прилагат еквивалентни скали. Използва се модифицираната ОЕСД скала, според която първият възрастен на възраст 14 и повече години получава тегло 1.0, вторият възрастен на възраст 14 и повече години получава тегло 0.5 и всяко дете на възраст под 14 години получава тегло 0.3. Теглата се присъждат на всеки член на домакинството и се сумират, за да се получи еквивалентен размер на домакинството. Общият разполагаем (нетен) доход за всяко домакинство се разделя на неговия еквивалентен размер и се формира общ разполагаем (нетен) доход на еквивалентна единица. Данните за равнището на бедност показват относителния дял на бедните под линията на бедност, определена като 60% от медианния еквивалентен разполагаем доход.

Фиг. 5. Относителен дял на бедните по възрастови групи

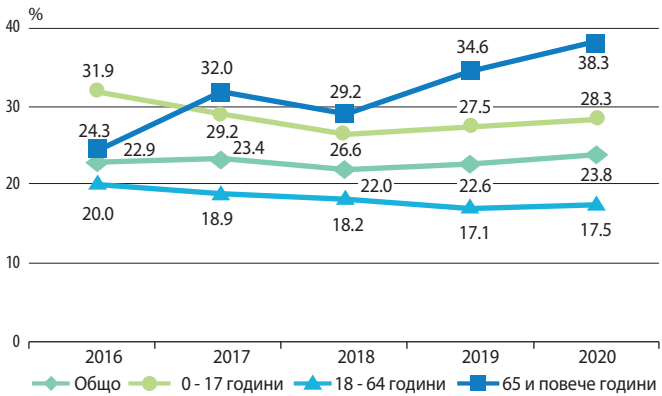

Фиг. 6. Относителен дял на бедните по икономическа активност

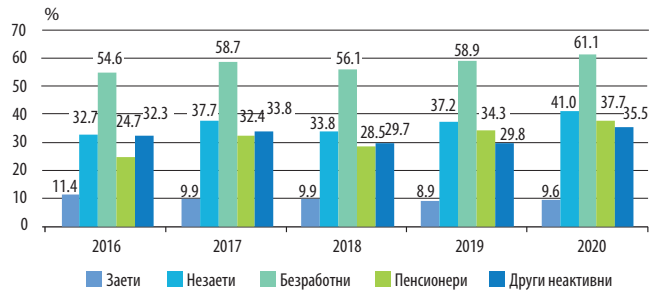

5. Относителен дял на бедните по възрастови групи

Възрастови групи	2017	2018	2019	2020
Общо	**23.4**	**22.0**	**22.6**	**23.8**
0 - 17	29.2	26.6	27.5	28.3
18 - 64	18.9	18.2	17.1	17.5
65 и повече	32.0	29.2	34.6	38.3

6. Относителен дял на бедните по типове домакинства

Тип домакинство	2017	2018	2019	2020
Общо	**23.4**	**22.0**	**22.6**	**23.8**
Домакинства без деца	22.0	20.5	23.2	23.5
Едно лице в домакинство на възраст под 65 години	25.7	25.3	25.9	24.1
Едно лице в домакинство на възраст над 65 години	55.0	49.3	56.9	61.8
Едно лице в домакинството - жена	51.4	46.3	50.3	53.5
Едно лице в домакинството - мъж	31.2	30.0	35.8	36.8
Двама възрастни под 65 години	12.6	13.3	13.5	9.5
Двама възрастни, поне един от тях на 65 и повече години	20.0	16.8	21.4	23.6
Трима или повече възрастни	12.2	9.5	9.8	8.4
Домакинства със зависими деца	24.8	23.4	22.1	24.2
Един родител със зависими деца	35.7	30.0	41.4	39.5
Двама възрастни с едно зависимо дете	12.0	12.0	10.7	11.9
Двама възрастни с две зависими деца	21.7	19.7	16.9	19.8
Двама възрастни с три или повече зависими деца	65.0	51.2	62.3	59.2
Три или повече възрастни със зависими деца	28.2	27.4	22.8	26.6

7. Относителен дял на бедните по икономическа активност

Икономическа активност	2017	2018	2019	2020
Заети	9.9	9.9	8.9	9.6
Незаети	37.7	33.8	37.2	41.0
Безработни	58.7	56.1	58.9	61.1
Пенсионери	32.4	28.5	34.3	37.7
Други неактивни	33.8	29.7	29.8	35.5

8. Неравенство в разпределението на дохода

	2017	2018	2019	2020
S80/S20[1]	8.2	7.7	8.1	8.0
Коефициент на Джини	40.2	39.6	40.8	40.0

[1] **Отношение между доходите на най-бедните и най-богатите 20% от домакинствата.**

Фиг. 7. Относителен дял на бедните преди социалните трансфери по възраст

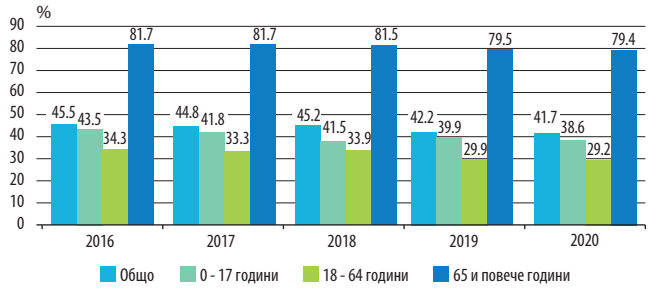

Фиг. 8. Относителен дял на работещи бедни (по заетост на пълно работно време/непълно работно време)

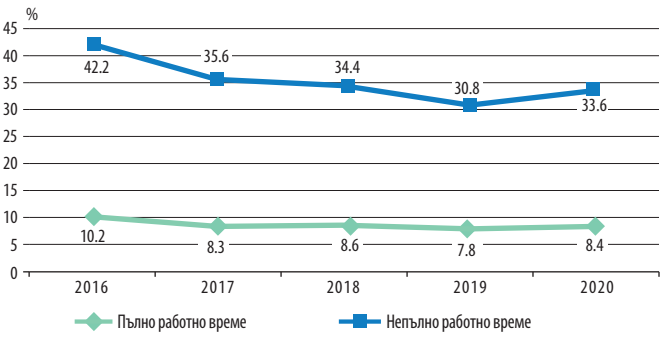

VIII. ПРЕСТЪПНОСТ И ПРАВОСЪДИЕ

Престъпления, завършили с осъждане

Статистическите данни за престъпленията, завършили с осъждане, и за осъдените лица са на основата на годишни данни, получавани от районните, окръжните и военните съдилища. В броя на престъпленията за дадена отчетна година се включват тези, за които присъдата е влязла в сила през същата година. Престъпленията, завършили с осъждане, включват всички престъпления, завършили с осъждане, независимо дали са извършени от едно, или повече лица. При съучастие престъплението се счита за завършило с осъждане в случаите, когато само едно от обвиняемите лица е осъдено или условно осъдено. Когато едно престъпление е извършено от няколко лица, то се отчита само един път. Извършените престъпления от български граждани в чужбина са подсъдни на съдилищата в Република България.

Данните за престъпленията, завършили с осъждане, са получени от наблюдение на НСИ и от административен източник - Единната информационна система за противодействие на престъпността, поддържана от Администрацията на главния прокурор. От 2012 г. са включени данните и на Специализирания наказателен съд.

По данни на НСИ през 2020 г. броят на престъпленията, завършили с осъждане, е 21 652.

Фиг. 1. Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица

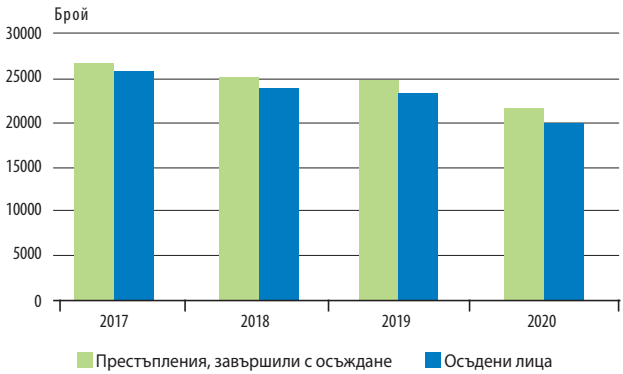

1. Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица[1]

(Брой)

Вид на престъплението	2017		2018		2019		2020	
	прес-тъп-ления	осъ-дени лица	прес-тъп-ления	осъ-дени лица	прес-тъп-ления	осъ-дени лица	прес-тъп-ления	осъ-дени лица
Общо	**26753**	**25800**	**25165**	**23973**	**24962**	**23389**	**21652**	**20021**
в това число:								
Престъпления против личността	1745	1509	1690	1444	1905	1511	1545	1221
от тях:								
Умишлени убийства (довършени и опити)	90	102	89	98	71	82	55	60
Причинени телесни повреди	836	789	730	700	777	706	605	550
Разврат	247	211	255	208	245	205	260	207
в т.ч. изнасилване (довършено и опит)	44	47	63	65	47	40	41	40
Престъпления против брака, семейството и младежта	749	699	626	585	653	642	596	561
Престъпления против собствеността	5692	6427	4951	5579	4926	5480	4060	4431
от тях:								
Кражби	3752	4443	3193	3802	3281	3831	2769	3176
Грабежи	605	703	539	641	484	571	413	482
Присвоявания	134	138	126	127	120	118	76	71
Престъпления против стопанството	2009	2023	1797	1767	1451	1474	1167	1168
Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система	141	136	99	94	99	95	71	56
Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции	1681	1732	1307	1280	1417	1239	1188	1045
Документни престъпления	1035	830	934	785	886	747	756	623
Престъпления против реда и обществеността спокойствие	597	595	542	539	577	643	398	405
в т.ч. хулиганство	421	355	383	336	412	399	288	269
Общоопасни престъпления	12837	11582	13065	11736	12826	11344	11712	10355
от тях:								
Престъпления по транспорта и съобщенията	9731	8979	10108	9250	9393	8472	7783	6943
Противозаконно отнемане на МПС	181	190	164	166	155	177	159	166
Престъпления, свързани с наркотици	2402	1991	2360	1963	2834	2343	2611	2189
Военни престъпления	4	5	3	3	2	2	2	1

[1] **Според влезлите в сила присъди.**

Осъдени лица

Осъдените лица през дадена отчетна година включват тези, на които присъдата е влязла в сила през същата година. Когато едно лице е осъдено за няколко престъпления, то се отнася към най-тежкото наказуемо деяние, а всяко престъпление поотделно - към съответния вид престъпление. Броят на осъдените не съвпада с физическия брой на лицата, тъй като едно лице през една отчетна година може да бъде осъдено няколко пъти. Възрастта на осъдените е посочена в навършени години. Непълнолетни са лицата, навършили 14, но ненавършили 18 години. Наказателноотговорни са лицата, навършили 14 години.

Данните за осъдените лица са получени от наблюдение на НСИ и от административен източник - Единната информационна система за противодействие на престъпността, поддържана от Администрацията на главния прокурор. От 2012 г. са включени данните и на Специализирания наказателен съд.

През 2020 г. броят на осъдените лица е 20 021.

Фиг. 2. Осъдени лица по пол

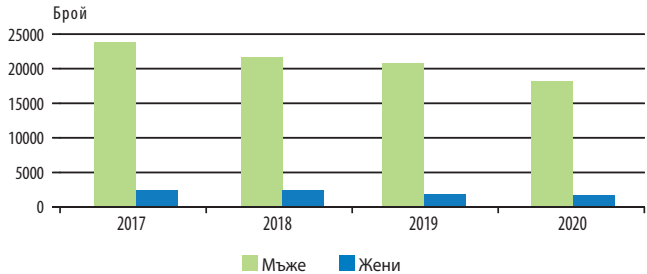

Фиг. 3. Осъдени лица по възраст

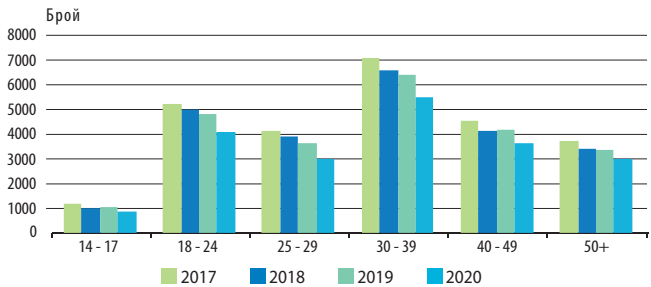

2. Осъдени лица по пол[1]

Пол	2017	2018	2019	2020
	Брой			
Общо	**25800**	**23973**	**23389**	**20021**
Мъже	23662	21951	21496	18191
Жени	2138	2022	1893	1830
	Структура - %			
Общо	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Мъже	91.7	91.6	91.9	90.9
Жени	8.3	8.4	8.1	9.1

3. Осъдени лица по възраст[1]

Възраст	2017	2018	2019	2020
	Брой			
Общо	**25800**	**23973**	**23389**	**20021**
14 - 17	1152	999	1023	839
18 - 24	5224	5003	4826	4083
25 - 29	4125	3872	3640	2987
30 - 39	7076	6557	6384	5477
40 - 49	4527	4141	4148	3641
50 и повече	3696	3401	3368	2994
	Структура - %			
Общо	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
14 - 17	4.5	4.2	4.4	4.2
18 - 24	20.2	20.9	20.6	20.4
25 - 29	16.0	16.1	15.6	14.9
30 - 39	27.4	27.3	27.3	27.4
40 - 49	17.5	17.3	17.7	18.2
50 и повече	14.3	14.2	14.4	14.9

[1] Според влезлите в сила присъди.

IX. НАЦИОНАЛНИ СМЕТКИ

Брутен вътрешен продукт

Националните сметки на България са разработени в съответствие с възприетите методологически принципи на „Европейската система за сметки 2010“ (ЕСС 2010) - издание на Евростат, и на „Системата на националните сметки 2008“ - съвместно издание на ООН, ОИСР, Евростат, МВФ и Световната банка. Основен макроикономически показател на Системата на националните сметки е брутният вътрешен продукт.

Оценките за БВП представят състоянието и тенденциите в развитието на икономиката и са индикатор за определяне на икономическата политика на макроравнище.

Брутният вътрешен продукт представлява балансирана оценка на данните, направена по следните три метода:

- производствен метод;
- метод на разходите за крайно използване (потребление);
- стойностен метод (метод на доходите).

Всеки от изброените методи се базира на различни икономически агрегати, които, взети заедно, представляват обобщение на логическите взаимовръзки в Системата на националните сметки. Основно изискване на системата е независимост на трите оценки, т.е. всеки компонент на БВП при различните подходи да бъде оценен самостоятелно и независимо.

Фиг. 1. Индекси на физическия обем на БВП - България и ЕС-27

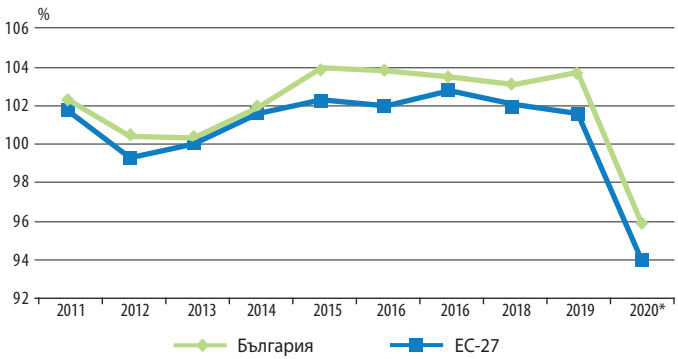

1. Брутен вътрешен продукт на човек от населението

	2017	2018	2019	2020*
В левове	14464	15622	17170	17109
В евро	7395	7987	8779	8748
В щатски долари	8338	9424	9828	9974
Валутен курс - левове за 1 щ.д.	1.735	1.658	1.747	1.715

2. Брутен вътрешен продукт и брутна добавена стойност по икономически сектори и групировки по икономически дейности по цени на съответната година

(Млн. левове)

Икономически сектори и групировки по икономически дейности	2017	2018	2019	2020*
Селско, горско и рибно стопанство	4129	3698	3876	4048
Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	21180	20549	21274	22247
Строителство	3641	3974	4619	4997
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	19725	22014	24363	19514
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	5395	6459	7818	8235
Финансови и застрахователни дейности	5790	6333	6023	6342
Операции с недвижими имоти	8829	10060	10735	10511
Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	5355	6166	7301	7016
Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	12264	13721	14910	17586
Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	2061	2148	2463	2152
Брутна добавена стойност по базисни цени	**88369**	**95120**	**103383**	**102649**
Корективи	13976	14623	16389	15957
Данъци върху продуктите	14515	15267	16947	16736
Субсидии върху продуктите	540	643	558	779
БВП по пазарни цени	**102345**	**109743**	**119772**	**118605**

Брутна добавена стойност

БВП по производствения метод се изчислява като сума от брутната добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху продуктите (данъци минус субсидии), данък добавена стойност и мита върху вноса. От своя страна, брутната добавена стойност представлява балансираща статия в сметка „Производство“ и характеризира резултата от производствения процес - брутна продукция, и изразходваните в този процес стоки и услуги - междинно потребление.

Брутната продукция (базисни цени) е стойността на произведените стоки и услуги в резултат на производствената дейност на единиците резиденти през съответния период.

Междинното потребление включва стойността на всички стоки и услуги, трансформирани или изцяло изразходвани в процеса на производство през съответния период, с изключение на потреблението на дълготрайните активи, отчетено като потребление на основен капитал (амортизация).

Фиг. 2. Структура на брутната добавена стойност по икономически сектори и групировки по икономически дейности през 2020 г.

3. Индекси на физическия обем на брутния вътрешен продукт по икономически сектори и групировки по икономически дейности и на брутната добавена стойност

(Предшестващата година = 100)

Икономически сектори и групировки по икономически дейности	2017	2018	2019	2020*
Селско, горско и рибно стопанство	109.0	98.0	104.1	94.7
Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	103.3	98.5	98.8	94.8
Строителство	104.5	101.4	103.6	99.0
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	102.8	103.9	103.1	88.1
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	106.1	110.6	113.1	100.6
Финансови и застрахователни дейности	101.0	102.7	103.0	102.5
Операции с недвижими имоти	107.2	111.4	104.9	96.5
Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	101.3	109.0	112.7	93.4
Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	105.8	103.1	100.3	105.9
Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	105.5	102.6	101.1	84.4
Брутна добавена стойност по базисни цени	**104.2**	**103.5**	**103.3**	**95.7**
Корективи (данъци минус субсидии върху продуктите)	99.4	100.7	106.5	96.6
БВП по пазарни цени	**103.5**	**103.1**	**103.7**	**95.8**

Компенсация на наетите и брутен оперирящ излишък/брутен смесен доход

Методът на доходите се съставя паралелно с производствения метод за оценка на БВП и характеризира създаването на първичните доходи на участниците в производствения процес. БВП по метода на доходите се състои от компенсация на наетите лица, нето данъци върху производството и вноса, брутен оперирящ излишък/брутен смесен доход и корективи.

Компенсацията на наетите лица се състои от всички начисления на работодателя в полза на наетите лица - работна заплата в стойност и в натура, всички доплащания съгласно националното законодателство и социалноосигурителни и здравни вноски за сметка на работодателя.

Нето други данъци (данъци минус субсидии) върху производството и вноса са включени като компонент на добавената стойност по отрасли и представляват свързани с производството като цяло некомпенсируеми плащания на работодателя към държавния бюджет, намалени със субсидиите върху производството, предоставени на стопанските единици.

Брутен оперирящ излишък/брутен смесен доход е балансираща статия в стойностния метод. Тя е измерител на резултата от производствената дейност на стопанските единици и се изчислява като разлика между брутната добавена стойност, компенсацията на наетите лица и нето данъците върху производството и вноса.

Фиг. 3. Структура на компонентите на брутната добавена стойност по метода на доходите през 2020 г.

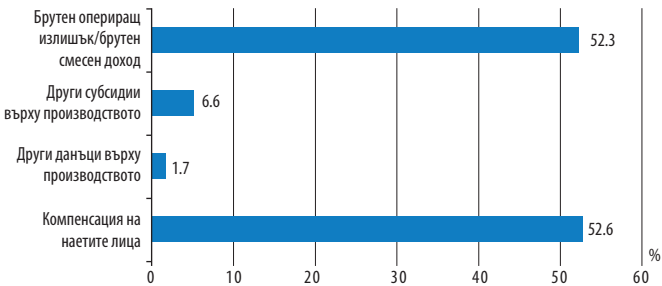

4. Брутен вътрешен продукт по компоненти на брутната добавена стойност по цени на съответната година

(Млн. левове)

Икономически сектори и групировки по икономически дейности	2017	2018	2019	2020*
Компенсация на наетите лица	43620	48238	52371	53942
Нето данъци върху производството (данъци минус субсидии)	-1786	-2282	-2617	-5018
Оперираща излишък и смесен доход, бруто	46535	49164	53630	53725
Потребление на основен капитал	14494	15210	16324	x
Оперираща излишък и смесен доход, нето	32041	33954	37306	x
Брутна добавена стойност по базисни цени	**88369**	**95120**	**103383**	**102649**
Корективи	13976	14623	16389	15957
БВП по пазарни цени	**102345**	**109743**	**119772**	**118605**

Инвестиции и потребление

БВП по метода на разходите за крайно използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление, колективното потребление, бруто образуването на основен капитал, изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги.

Индивидуалното потребление на домакинствата се състои от крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на правителството за предоставени индивидуални услуги на домакинствата и крайни потребителски разходи на НТООД.

Колективното потребление се измерва с крайните разходи на правителството за колективни услуги, предоставени на обществото като цяло.

Бруто образуването на основен капитал включва разходите за придобиване на дълготрайни нефинансови активи, включително увеличението на незавършеното строителство, намалени с приходите от продажба на съществуващи дълготрайни материални активи.

Изменението на запасите включва изменение на запасите от суровини и материали, незавършено производство, готова продукция и стоки за препродажба в предприятията и изменение на запасите на домакинствата, резултат от некорпорираните им дейности.

Външнотърговското салдо (износ минус внос на стоки и услуги) като компонент на крайно използвания БВП представлява разликата между стойността на изнесените и внесените стоки и услуги. Износът и вносът на стоки се отчитат по цени FOB.

Фиг. 4. Структура на брутния вътрешен продукт по компоненти на крайното използване

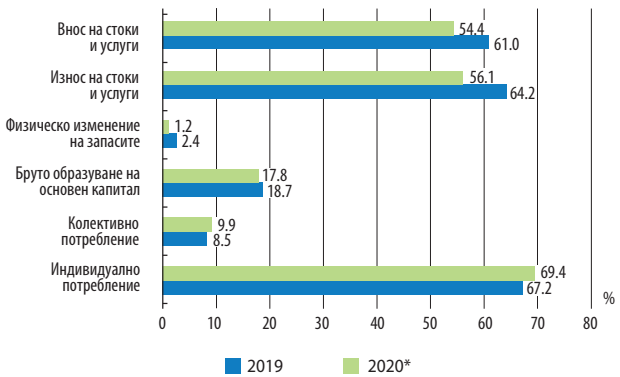

5. Брутен вътрешен продукт по компоненти на крайното използване, текущи цени

(Млн. левове)

	2017	2018	2019	2020*
Брутен вътрешен продукт	**102345**	**109743**	**119772**	**118605**
Крайно потребление	77561	83618	90646	94101
Индивидуално потребление	69328	74469	80518	82334
Колективно потребление	8233	9149	10128	11767
Бруто капиталообразуване	20349	23328	25280	22488
Бруто образуване на основен капитал	18795	20624	22404	21137
Физическо изменение на запасите	1554	2704	2877	1351
Външнотърговско салдо (износ - внос)	4436	2797	3846	2015
Износ на стоки и услуги	68857	72232	76884	66581
Внос на стоки и услуги	64421	69434	73038	64565
Статистическа разлика	0	0	0	0

6. Индекси на физическия обем на брутния вътрешен продукт по компоненти на крайното използване

(Предшестващата година = 100)

	2017	2018	2019	2020*
Брутен вътрешен продукт	**103.5**	**103.1**	**103.7**	**95.8**
Крайно потребление	103.9	104.6	104.7	101.8
Индивидуално потребление	103.7	104.6	105.2	100.9
Колективно потребление	105.6	104.5	101.0	109.0
Бруто капиталообразуване	106.5	110.4	103.9	89.0
Бруто образуване на основен капитал	103.2	105.4	104.5	94.9
Физическо изменение на запасите	.	.	.	.
Външнотърговско салдо (износ - внос)	.	.	.	.
Износ на стоки и услуги	105.8	101.7	103.9	88.7
Внос на стоки и услуги	107.4	105.7	105.2	93.4
Статистическа разлика	.	.	.	.

Производителност на труда

Производителността на труда е съставен икономически показател, който съпоставя постигнатия резултат (новосъздадения продукт) с вложения трудов фактор при осъществяването на определена икономическа активност на определена икономическа територия за определен период. Основните съставни елементи на производителността на труда са показателите, измерващи резултата от осъществяваната производствена активност (числител), и показателите за вложения труд в производствения процес (знаменател).

За целите на международните сравнения на производителността на труда на националните икономики е възприето използването на БВП.

БДС е показател, който е приложим за изчисляване на производителността на труда както на национално ниво, така и на ниво производствени дейности.

Фиг. 5. Индекси на физическия обем на БВП на един зает и един отработен човекочас
(Предшестващата година = 100)

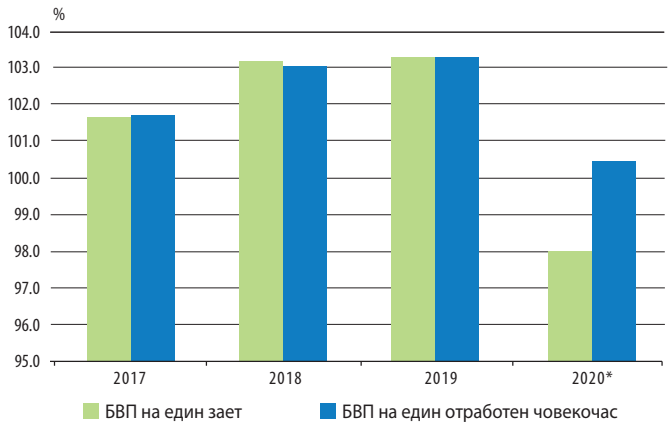

7. Брутен вътрешен продукт на един зает и един отработен човекочас по цени на съответната година

(Левове)

	2017	2018	2019	2020*
БВП на един зает	29031	31163	33895	34361
БВП на един отработен човекочас	17.7	19.0	20.6	21.4

8. Брутна добавена стойност на един зает и един отработен човекочас по икономически сектори по цени на съответната година[1]

(Левове)

Икономически сектори и групировки по икономически дейности	На един зает			На един отработен човекочас		
	2018	2019	2020*	2018	2019	2020*
Аграрен сектор	5923	6496	6796	4.0	4.4	4.7
Индустрия	27339	28698	31365	16.1	16.9	19.0
Услуги	29548	32204	31942	17.7	19.3	19.6
Общо за икономиката	**24796**	**26968**	**27457**	**15.1**	**16.4**	**17.1**

9. Индекси на физическия обем на брутната добавена стойност на един зает и един отработен човекочас[1]

(Предшестващата година = 100)

Икономически сектори и групировки по икономически дейности	На един зает			На един отработен човекочас		
	2018	2019	2020*	2018	2019	2020*
Аграрен сектор	104.3	108.9	94.9	104.4	109.0	96.3
Индустрия	97.5	99.0	99.2	97.5	98.9	102.0
Услуги	104.3	103.5	98.1	104.3	103.6	100.7
Общо за икономиката	**103.3**	**103.2**	**98.0**	**103.2**	**103.2**	**100.4**

[1] **За изчисленията на производителността на труда данните за брутната добавена стойност не включват условно начисления наем на лицата, живеещи в собствени жилища.**

X. ФИНАНСИ

Парични агрегати

Паричното предлагане включва пасиви с паричен характер на парично-финансовите институции към резидентния сектор с изключение на тези към сектор „Централно държавно управление“ и към сектор ПФИ. За измерването му се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричният агрегат М1 - „тесни пари“, включва най-бързоликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън ПФИ и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута).

Показателят „пари извън парично-финансовите институции“ включва парите в обращение, намалени с парите в касите в левове на други парично-финансови институции.

Овърнайт депозитите съдържат депозити, които нямат определен срок и могат незабавно да се конвертират в пари в брой или да се преведат чрез банково нареждане или чек без ограничения или санкции. Тук се включват и депозити до един ден и безсрочните депозити. Прехвърляемите спестовни депозити са част от безсрочните депозити.

Паричният агрегат М2 включва паричния агрегат М1 и квазипарите.

Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до две години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. непрехвърляемите спестовни депозити) до три месеца. Депозити с договорен матуритет са депозити, които не са незабавно на разположение, тъй като имат договорен срок преди тегленето им. В тази категория се включват и получените кредити. Депозитите, договорени за ползване след предизвестие включват непрехвъляемите спестовни депозити и други депозити, договорени за ползване след предизвестие.

Паричният агрегат М3 е известен като парично предлагане (широки пари) и включва паричния агрегат М2 и търгуемите инструменти.

Търгуемите инструменти обхващат репо-сделки, акции/дялове на фондовете на паричния пазар и издадени дългови ценни книжа до две години.

Фиг. 1. Паричен агрегат М3

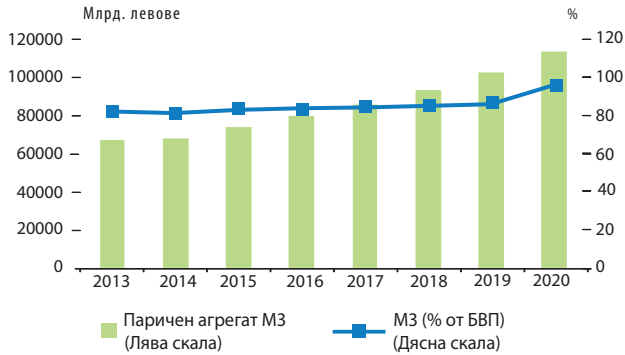

1. Парично предлагане към 31.12.[1,2]

(Млн. левове)

	2017	2018	2019	2020
Широки пари М3	**85727.1**	**93255.6**	**102469.3**	**113619.5**
Пари М1	47734.4	53557.2	61867.3	83998.2
Пари извън парично-финансови институции	14148.5	15560.8	17192.6	19290.7
Овърнайт депозити	33585.9	37996.4	44674.7	64707.5
Пари М2 (М1 + квазипари)	85655.0	93255.1	102469.3	113619.5
Квазипари	37920.6	39697.9	40602.0	29621.3
Депозити с договорен матуритет до 2 години	26710.2	28184.6	28540.2	29048.0
Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	11210.4	11513.3	12061.8	573.3
Търгуеми инструменти (издадени дългови ЦК до 2 години + акции/дялове на ФПП + репо-сделки)	72.1	0.5	0.0	0.0

[1] **Източник: БНБ.**

[2] **Дефиницията на паричните агрегати е в съответствие с изискванията на ЕЦБ.**

Фиг. 2. Компоненти на паричния агрегат М3

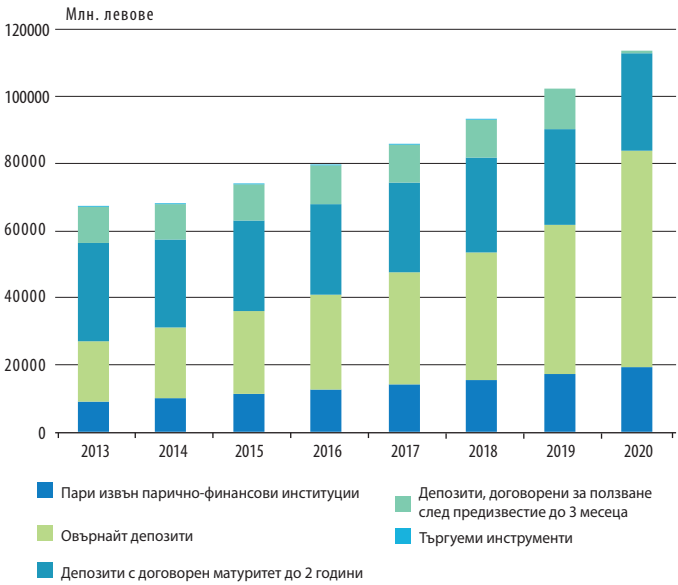

Вземания на парично-финансовите институции от правителствения и неправителствения сектор

Вземанията на парично-финансовите институции от сектор „Държавно управление“ и от неправителствения сектор формират вътрешния кредит, който е част от нетните вътрешни активи, включени в паричния отчет. Той е част от месечната парична статистика, която се публикува от БНБ.

Вътрешният кредит обхваща кредита на консолидирания сектор „Държавно управление“ (нетни вземания от сектор „Централно държавно управление“ и брутни вземания от сектори „Местно държавно управление“ и „Социалноосигурителни фондове“) и кредита на неправителствения сектор (брутни вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД).

Фиг. 3. Вземания на парично-финансовите институции от правителствения и неправителствения сектор

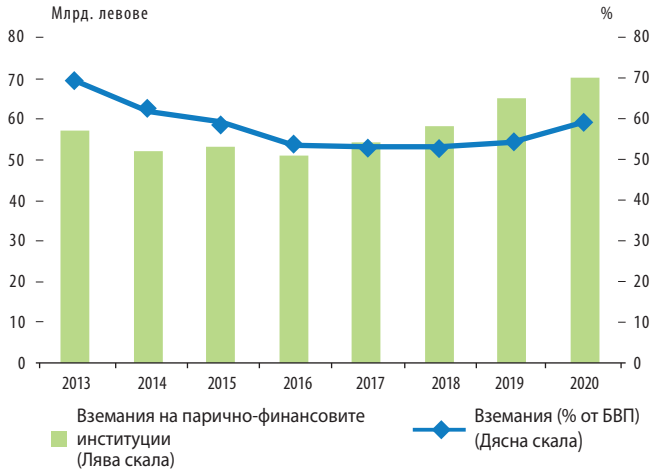

2. Вземания на парично-финансовите институции от правителствения и неправителствения сектор към 31.12.[1]

(Млн. левове)

	2017	2018	2019	2020
Вземания от сектор „Държавно управление"	**357.7**	**-400.9**	**576.3**	**2793.8**
Централно държавно управление (нето)	35.5	-770.2	175.0	2365.2
Вземания	10956.1	9847.3	10134.0	11710.3
ДЦК	10462.3	9301.1	9514.9	11099.3
Репо-сделки	8.8	0.0	0.0	0.0
Кредити	485.0	546.2	619.1	611.0
Минус: задължения (депозити и репо-сделки)	10920.6	10617.5	9959.0	9345.2
Местно държавно управление и социалноосигурителни фондове	322.2	369.3	401.3	428.6
Ценни книжа, различни от акции	106.6	98.2	90.6	83.3
Репо-сделки	0.0	0.0	0.0	0.0
Кредити	215.6	271.1	310.7	345.3
Вземания от неправителствения сектор	**54025.2**	**58857.8**	**64589.0**	**67504.5**
Нефинансови предприятия	31511.8	33524.8	35733.8	36572.9
Репо-сделки	197.1	224.0	302.4	368.0
Кредити	31002.7	32686.0	34616.3	35643.1
Ценни книжа, различни от акции	129.1	400.4	592.5	369.5
Акции и други капиталови инструменти	182.9	214.4	222.6	192.3
Финансови предприятия	2884.6	3503.7	4947.3	5438.8
Репо-сделки	108.8	110.4	138.9	47.2
Кредити	2297.4	2840.8	4172.9	4321.6
Ценни книжа, различни от акции	27.4	47.6	76.2	352.9
Акции и други капиталови инструменти	451.0	504.9	559.3	717.1
Домакинства и НТООД	19628.8	21829.3	23907.9	25492.8
Репо-сделки	2.2	1.7	1.1	1.1
Кредити	19626.6	21827.6	23906.8	25491.7

[1] **Източник: БНБ.**

Лихвени проценти

Лихвените проценти са по левови инструменти. Изчисляват се чрез претегляне със съответните обеми с изключение на основния лихвен процент и дългосрочния лихвен процент за оценка на степента на конвергенция, които се изчисляват като средноаритметични величини.

Постигнатата доходност на дългосрочните ДЦК е средно претеглена ефективна доходност до падеж от индивидуалните сделки с лихвоносни ДЦК на вторичния пазар през отчетния период. Използвана е ISMA формула и бройна конвенция ACT/365. Ценните книжа са групирани според оригиналния си матуритет.

Дългосрочният лихвен процент за оценка на степента на конвергенция се определя на основата на доходността до падеж на вторичния пазар по дългосрочна ценна книга (бенчмарк), емитирана от Министерството на финансите и деноминирана в национална валута.

Ефективните годишни лихвени проценти са средно претеглени съответно с обемите по нов бизнес през отчетния период или със салдата към края на отчетния период. Това са лихвените проценти, прилагани от банките по отношение на кредитите и депозитите на резидентните сектори „Нефинансови предприятия“ и „Домакинства и НТООД“.

Годишният процент на разходите включва всички лихвени плащания по кредита, както и всички такси, комисиони и други разходи за сметка на клиента, извършването на които е условие за отпускането на кредита. Изчислява се само за кредити за потребление и жилищни кредити.

Фиг. 4. Динамика на лихвените проценти

3. Лихвени проценти[1,2]

(Проценти)

	2017	2018	2019	2020
Основен лихвен процент	0.00	0.00	0.00	0.00
Междубанков паричен пазар	-0.30	-0.49	-0.49	-0.62
Доходност на дългосрочни ДЦК	0.67	0.54	0.24	0.25
Дългосрочен лихвен процент за оценка на степента на конвергенция	1.60	0.89	0.43	0.25
Нов бизнес[3]				
Депозити с договорен матуритет	0.22	0.17	0.12	0.06
Краткосрочни кредити, различни от овърдрафт	5.71	7.10	6.25	5.47
Дългосрочни кредити, различни от овърдрафт	4.89	4.93	4.82	4.22
Годишен процент на разходите	7.82	7.94	7.62	6.70
Салда[3]				
Овърнайт депозити[4]	0.02	0.01	0.00	0.01
Депозити с договорен матуритет	0.44	0.26	0.21	0.16
Овърдрафт[4]	5.07	4.67	4.40	4.14
Краткосрочни кредити, различни от овърдрафт	5.97	6.96	5.93	6.07
Дългосрочни кредити, различни от овърдрафт	5.27	5.03	4.70	4.34

[1] **Източник: БНБ.**
[2] **Лихвените проценти са по левови инструменти.**
[3] **Ефективни годишни лихвени проценти, прилагани от банките, по отношение на кредити и депозити на сектори „Нефинансови предприятия" и „Домакинства и Нетърговски организации, обслужващи домакинствата (НТООД)".**
[4] **Лихвените проценти по нов бизнес и по салда съвпадат.**

Депозити и кредити на сектор „Домакинства и НТООД"

Депозитите са средствата, приети от ПФИ, които могат да бъдат платими на виждане, платими без срок на предизвестие, със срок на предизвестие или при други предварително договорени условия на плащане. Депозитите се приемат по договореност между страните, като се уговорят условията по воденето на депозитните сметки, размерът на лихвата, сроковете на изплащане и санкциите за страните при неизпълнение на договореностите. Те са задължение (пасив) на финансовите институции.

Депозитите с договорен матуритет не са незабавно на разположение, тъй като имат договорен срок преди тегленето им. Тези депозити не могат да се използват за извършване на плащания и не са конвертируеми в пари в брой, без какъвто и да е вид значимо ограничение или глоба. В тази категория се включват и получените кредити.

Депозитите, договорени за ползване след предизвестие, включват непрехвърляемите спестовни депозити и други депозити, договорени за ползване след предизвестие. Спестовните депозити са непрехвърляеми депозити без определен матуритет, които служат за съхранение на пари на домакинствата срещу издаване на лична спестовна книжка или аналогичен документ. Такива депозити са жилищните влогове, детските влогове и други. Другите депозити, договорени за ползване след предизвестие, са непрехвърляеми депозити без определен матуритет, които не могат да бъдат конвертирани в пари в брой без период на предизвестие. При тях конвертирането в пари в брой не е възможно или е възможно преди срока на предизвестието, но с някаква санкция. Тук се отнасят и непрехвърляеми депозити, които са с фиксиран матуритет, но конвертирането им в пари в брой преди настъпването на матуритета им е възможно само срещу предизвестие.

Фиг. 5. Годишно изменение на депозитите и кредитите на сектор „Домакинства и НТООД"

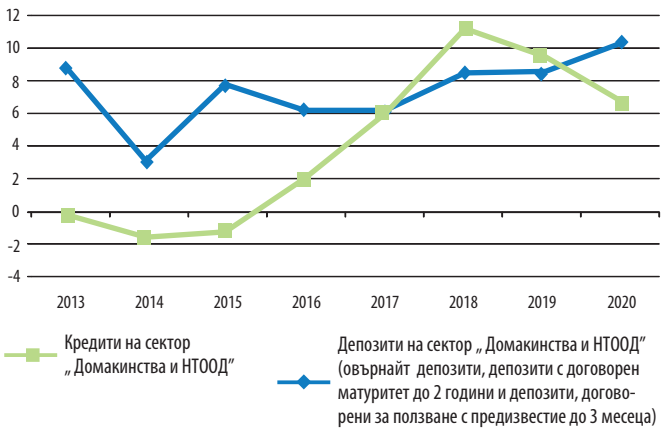

Кредитите са финансови активи, възникнали с цел осигуряване на парични средства, стоки или услуги на кредитополучателя. Условията по кредитите (фиксирани от кредитора или договорени) обикновено се оформят с непрехвърляем документ. Кредитът е безусловен дълг, който трябва да бъде изплатен при падежа му и да носи доход под формата на лихва. В сектор „Финансови предприятия“ са включени и предоставените от отчетните единици маржин депозити.

Овърдрафтът представлява дебитно салдо по разплащателна сметка. Погасяването се извършва автоматично при постъпване на суми по разплащателните сметки. Включват се кредити както с предварително договорени лихвени условия и размер, така и без уговорка.

Потребителски кредити - кредити, предоставени за покупка на стоки и услуги, които се употребяват лично от домакинствата.

Жилищни кредити - кредити, предоставени на домакинствата с цел инвестиране в жилища за собствено ползване или наем, вкл. за строителство и за подобрения на жилища.

Други кредити - всички останали видове кредити, предоставени на домакинствата, вкл. кредити за обучение и лечение. В показателя се включват всички кредити с търговска или производствена цел, както и кредитите за НТООД.

4. Депозити и кредити на сектор „Домакинства и НТООД“ към 31.12.[1]

(Млн. левове)

	2017	2018	2019	2020
Депозити на сектор „Домакинства и НТООД“	**45681.7**	**49557.0**	**53825.7**	**59399.9**
В левове	28253.2	31140.1	34691.4	37246.4
Депозити с договорен матуритет до 2 години	11332.1	11911.7	12663.9	12119.5
Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	7163.6	7487.0	8077.1	318.6
Овърнайт депозити	9757.5	11741.4	13950.4	24808.3
В чуждестранна валута[2]	17428.5	18416.9	19134.3	22153.5
Кредити на сектор „Домакинства и НТООД“	**19626.6**	**21827.5**	**23906.8**	**25491.7**
В левове	16330.9	19103.8	21626.2	23572.7
Овърдрафт	1197.3	1234.5	1211.1	1108.7
Потребителски кредити	7944.6	9598.0	10828.3	11491.7
Жилищни кредити	6108.9	7455.0	9107.5	10596.0
Други кредити	1080.1	816.3	479.3	376.3
В чуждестранна валута[3]	3295.7	2723.7	2280.6	1919.0

[1] Източник: БНБ.

[2] Показателят включва данни за овърнайт депозити, депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца.

[3] Показателят включва овърдрафт, потребителски кредити, жилищни кредити и други кредити.

XI. ЦЕНИ

Индекс на потребителските цени - годишна инфлация

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година *t* се изчислява при структура на разходите от година *t* - 1. От 1999 г. НСИ прилага усъвършенствана методика за конструиране и изчисляване на индекса на потребителските цени в съответствие с изискванията на Евростат и препоръките на МВФ. За осигуряване на съпоставими серии с индекси на потребителските цени е извършена ревизия на месечните индекси за периода януари 1995 - декември 2000 г.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на месечната инфлация.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на годишната инфлация.

Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерител на натрупаната инфлация от началото на годината. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Фиг. 1. Индекси на потребителските цени по месеци на 2020 г. (Годишна и месечна инфлация)

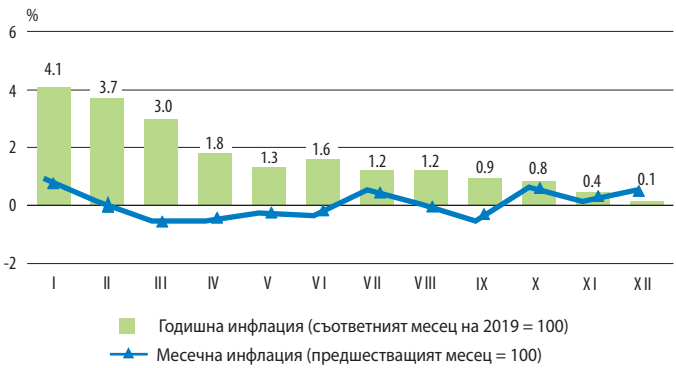

1. Годишни индекси на потребителските цени по основни групи стоки (Годишна инфлация - %)

(Декември спрямо декември на предшестващата година = 100)

Потребителски групи	2017	2018	2019	2020
Общ ИПЦ	**2.8**	**2.7**	**3.8**	**0.1**
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	3.8	2.6	7.0	1.9
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	1.8	3.7	2.1	0.5
Облекло и обувки	-0.5	-1.8	0.8	-4.9
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	5.4	4.6	2.4	0.9
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	0.6	1.2	1.2	0.7
Здравеопазване	0.4	0.4	2.5	1.8
Транспорт	3.3	0.0	3.4	-9.4
Съобщения	-0.7	3.9	-3.1	0.0
Развлечения и култура	0.6	4.5	6.4	1.2
Образование	4.0	2.3	3.6	4.7
Ресторанти и хотели	2.8	4.6	5.6	3.1
Разнообразни стоки и услуги	0.3	3.2	0.9	1.3

Фиг. 2. Индекси на потребителските цени по групи стоки (Годишна инфлация)

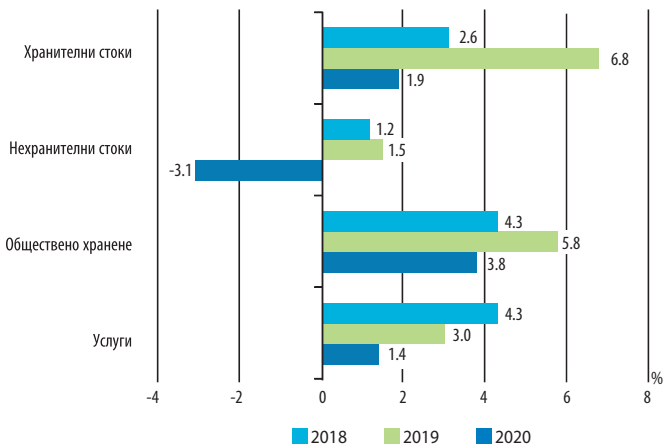

Индекс на потребителските цени - средногодишна инфлация

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на средногодишната инфлация.

Фиг. 3. Индекси на потребителските цени
(Средногодишна инфлация)

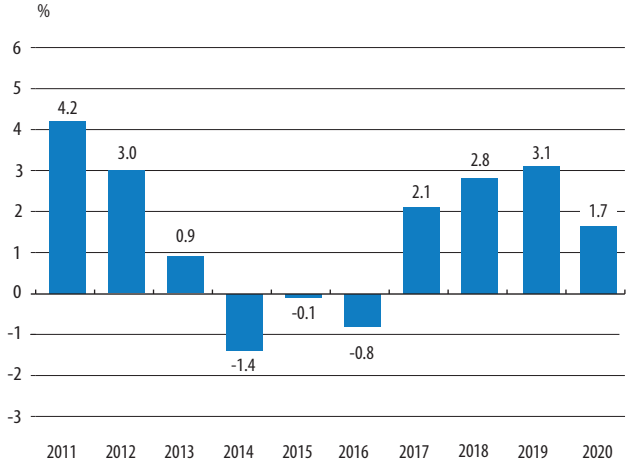

Фиг. 4. Индекси на потребителските цени по групи стоки
(Средногодишна инфлация)

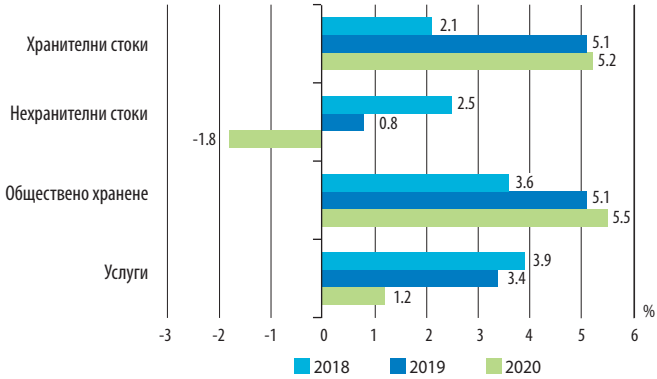

2. Средногодишни индекси на потребителските цени

(1995 = 100)

	2017	2018	2019	2020
Общ ИПЦ	6632.06	6818.72	7030.35	7147.93

3. Средногодишни индекси на потребителските цени по основни групи стоки (Средногодишна инфлация - %)

(Предшестващата година = 100)

Потребителски групи	2017	2018	2019	2020
Общ ИПЦ	**2.1**	**2.8**	**3.1**	**1.7**
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	4.0	2.2	5.2	5.4
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	1.5	3.4	2.2	1.6
Облекло и обувки	-1.4	-1.4	-0.7	-1.7
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	3.2	4.6	3.9	1.0
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	-0.3	1.6	0.9	0.9
Здравеопазване	0.2	0.2	1.3	2.8
Транспорт	3.7	4.9	0.0	-7.3
Съобщения	-2.6	2.6	-0.7	-1.4
Развлечения и култура	-2.5	3.5	4.5	0.6
Образование	4.5	3.0	2.8	3.8
Ресторанти и хотели	2.5	4.5	5.3	4.7
Разнообразни стоки и услуги	0.3	2.0	2.1	1.7

Хармонизиран индекс на потребителските цени

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на страните от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година *t* се изчислява с тегла от година *t* - 2.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 **от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ** и всички индекси се изчисляват и публикуват **при база 2015 година.** Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Фиг. 5. Хармонизирани индекси на потребителските цени по месеци на 2020 г. (Годишна и месечна инфлация)

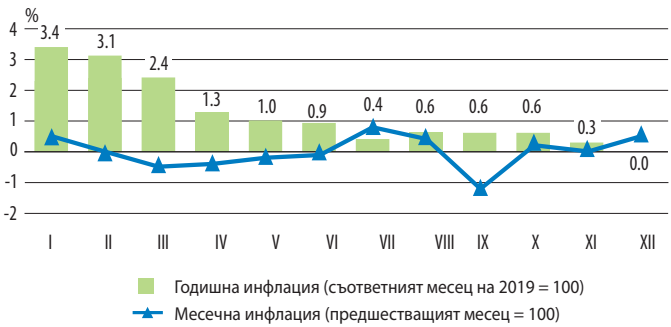

Фиг. 6. Хармонизирани индекси на потребителските цени (Средногодишна инфлация)

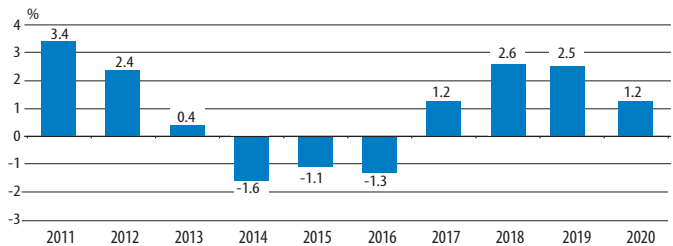

4. Средногодишни хармонизирани индекси на потребителските цени

(2015 = 100)

	2017	2018	2019	2020
Общ ХИПЦ	99.85	102.48	104.99	106.27

5. Средногодишни хармонизирани индекси на потребителските цени по основни групи стоки

(Средногодишна инфлация - %)

(Предшестващата година = 100)

Потребителски групи	2017	2018	2019	2020
Общ ХИПЦ	**1.2**	**2.6**	**2.5**	**1.2**
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	3.6	1.8	4.9	5.1
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	1.1	3.2	2.2	1.7
Облекло и обувки	-1.3	-0.9	-0.3	-1.2
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	2.5	4.0	3.8	1.1
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	0.0	0.9	0.7	0.5
Здравеопазване	0.2	0.3	1.2	2.6
Транспорт	0.5	3.2	-0.1	-5.0
Съобщения	-3.0	1.4	-2.6	-1.4
Развлечения и култура	-1.7	2.1	2.5	0.8
Образование	4.4	3.0	2.7	3.6
Ресторанти и хотели	2.4	6.9	5.7	2.7
Разнообразни стоки и услуги	1.8	4.1	3.7	3.1

Фиг. 7. Хармонизирани индекси на потребителските цени по избрани групи стоки (Средногодишна инфлация)

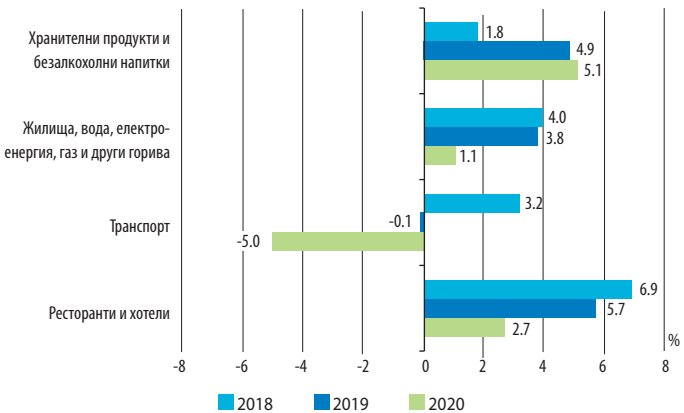

Индекс на цените на производител

Индексите на цените на производител на вътрешния пазар в промишлеността измерват изменението на цените на промишлените продукти, произвеждани от промишлените предприятия и продавани на вътрешния пазар, на основата на постоянна извадка от предприятия и продукти. Наблюдаваните цени не включват данък добавена стойност, акцизи и субсидии.

Информация за изчисляване на индексите се получава от месечното наблюдение на цените на производител, при което се сравняват цените на конкретни специфични продукти с еднакво качество и в двата периода и се правят необходимите корекции при промяна на качеството на наблюдаваните конкретни продукти.

Индексите на цените се изчисляват при фиксирана база, или индексите на цените на различните нива на агрегация се получават като претеглени средни чрез възходяща система за претегляне, определена от структурата на Класификацията на икономическите дейности (КИД - 2008).

Фиг. 8. Индекси на цените на производител на вътрешния пазар в промишлеността (2015 = 100)

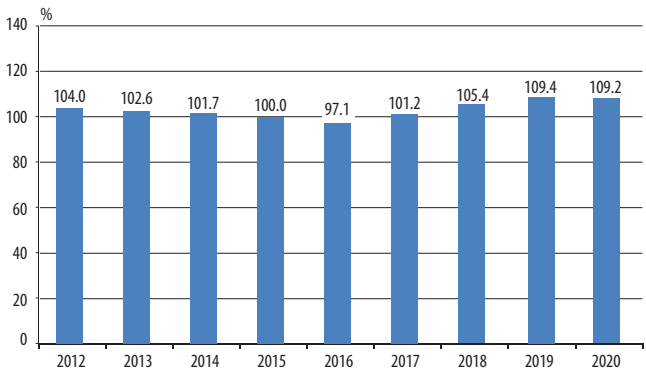

6. Индекси на цените на производител на вътрешния пазар по икономически дейности

Икономически дейности	Код	2018	2019	2020	2018	2019	2020
		2015= 100			предшестващата година = 100		
Общо		**105.4**	**109.4**	**109.2**	**104.1**	**103.8**	**99.8**
Добивна промишленост	**B**	**105.2**	**103.3**	**105.0**	**100.9**	**98.2**	**101.7**
Преработваща промишленост	**C**	**103.8**	**105.3**	**103.8**	**102.4**	**101.5**	**98.5**
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	CA	103.0	105.9	109.4	100.8	102.8	103.3
Производство на текстил и облекло; обработка на кожи; производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	CB	103.7	106.0	106.3	101.5	102.2	100.4
Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	CC	104.6	105.5	104.7	103.3	100.9	99.2
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	CD	..	..	..	..	..	..
Производство на химични продукти	CE	101.5	103.5	102.2	103.2	102.0	98.7
Производство на лекарствени вещества и продукти	CF	104.3	105.8	108.4	102.0	101.5	102.4
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	CG	100.1	101.4	101.8	100.1	101.2	100.5
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	CH	106.2	107.4	106.9	102.1	101.1	99.5
Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	CI	102.7	102.9	102.8	99.5	100.2	99.9
Производство на електрически съоръжения	CJ	104.1	105.3	106.4	101.5	101.2	101.0
Производство на машини и оборудване с общо и специално предназначение	CK	103.6	106.9	108.6	101.7	103.2	101.6
Производство на превозни средства	CL	103.4	105.7	107.5	102.2	102.2	101.7
Производство на мебели, производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	CM	104.8	108.1	110.6	102.1	103.2	102.3
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	**D**	**108.0**	**117.1**	**118.7**	**107.3**	**108.4**	**101.4**

Индекси на цените на производител в селското стопанство

Изследването за цените на производител в селското стопанство се провежда в съответствие с основните изисквания на Методологията на Евростат за статистиката на селскостопанските цени (Handbook of Agricultural Price Statistics).

Наблюдението е извадково и се провежда тримесечно.

Обект на наблюдение е цената на производител на дефиниран конкретен продукт. Това е цената на най-голямата по количество покупка/продажба в съответния месец от отчетния период. При ежедневни сделки се отбелязва цената към средата на месеца.

Цената на производител е цената на изхода на земеделското стопанство, т.е. тя не включва разходи за доставка, съхранение, транспорт и други разходи, възникнали при продажбата или закупуването на селскостопански продукти. Цената не включва получените субсидии върху продуктите (ако има такива), ДДС и други платени данъци.

На основата на събраната информация за цените на производител в селското стопанство се изчисляват индекси на цените на производител при база 2015 = 100 и предшестващата година = 100.

Фиг. 9. Индекси на цените на производител в селското стопанство през 2020 г.

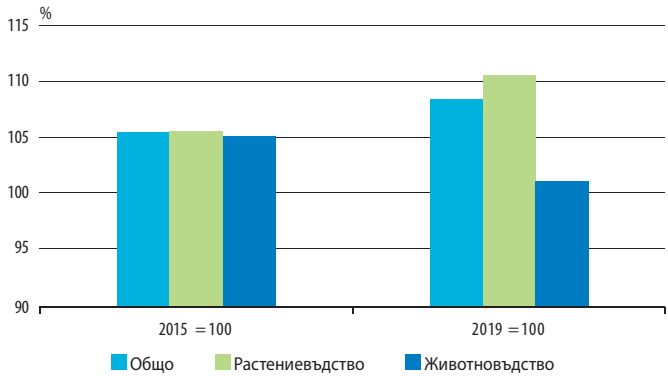

7. Индекси на цените на производител в селското стопанство през 2020 г.

	2020 в % към	
	2015	2019
Общо	**105.5**	**108.4**
Растениевъдство	**105.6**	**110.6**
Зърнени култури	107.0	109.6
Технически култури	100.7	115.2
Фуражни култури	91.1	104.3
Картофи	105.3	85.8
Зеленчуци	116.1	101.6
Плодове	114.8	113.0
Други растителни продукти	112.7	102.9
Животновъдство	**105.1**	**101.1**
Живи животни	101.9	103.2
Живи животни от рода на едрия рогат добитък	115.1	104.0
Живи животни от рода на свинете	109.6	105.7
Живи животни от рода на овцете и козите	96.7	103.1
Домашни птици	92.1	99.3
Животински продукти	107.5	99.4
Сурово мляко	112.0	99.2
Краве мляко	114.1	98.3
Други видове мляко	103.4	105.3
Яйца	98.8	98.3
Други животински продукти	82.1	104.5

Индекси на цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство се провежда в съответствие с основните изисквания на Методологията на Евростат за статистиката на селскостопанските цени (Handbook of Agricultural Price Statistics). Провеждат се пет наблюдения за цените на минералните торове, фуражите, препаратите за растителна защита, ветеринарномедицинските продукти и посевния и посадъчния материал.

Наблюденията са извадкови и се провеждат тримесечно.

Обект на наблюдение са покупните цени на наблюдаваните стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Наблюдаваната единична цена е цената на входа на земеделското стопанство, т.е. цената, която купувачът действително е платил за стоките. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите и приспадаемия ДДС.

На основата на информацията от петте наблюдения, както и от други наблюдения, провеждани от НСИ, се изчислява общ индекс на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство при база 2015 = 100 и предшестващата година = 100.

Фиг. 10. Индекси на цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство през 2020 г.

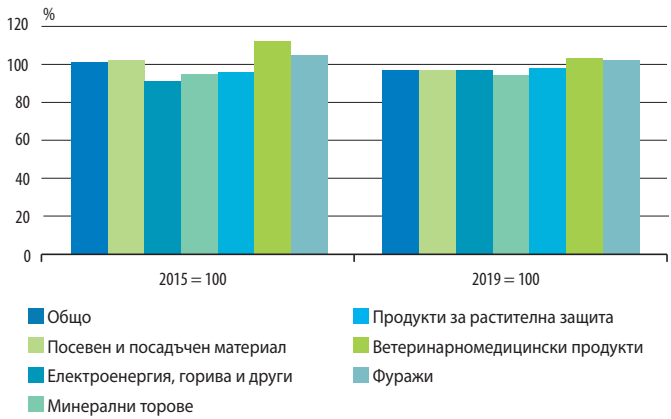

8. Индекси на цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство през 2020 г.

	2020 в % към	
	2015	2019
Общо	**100.8**	**97.1**
Посевен и посадъчен материал	101.3	97.1
Електроенергия, горива и други	91.1	97.1
Минерални торове	95.1	93.7
Преки торове	95.2	93.6
Азотни торове	100.4	93.8
Фосфорни торове	83.8	84.6
Калиеви торове	52.2	114.5
Смесени торове	91.6	98.6
Продукти за растителна защита	95.6	98.8
Фунгициди	99.1	98.3
Инсектициди	99.7	101.2
Хербициди	92.9	98.6
Ветеринарномедицински продукти	112.3	103.4
Фуражи	105.1	102.5
Преки фуражи	104.0	105.3
Смесени фуражи	105.7	101.1
Поддръжка и ремонт на превозни средства, машини и дребно оборудване	113.8	102.1
Поддръжка и ремонт на селскостопански сгради	107.4	101.5
Други стоки и услуги	111.0	102.5

Индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство

За изчисляване на индекса на цените на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство при база 2015 = 100 и предшестващата година = 100 се използват изчислените:

- тримесечни индекси за внос на селскостопански машини и транспортно оборудване от отдел „Статистика на външната търговия със стоки“;
- месечни индекси за сградно строителство от отдел „Статистика на туризма и бизнес наблюдения“.

9. Индекси на цените на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство през 2020 г.

	2020 в % към	
	2015	2019
Общо	**102.2**	**96.6**
Материали	105.9	101.0
Селскостопански машини	107.5	102.1
Транспортно оборудване	88.7	98.9
Селскостопански сгради	94.2	91.6

Общ индекс на цените на стоките и услугите в селското стопанство

Индексът се изчислява въз основа на изчисления индекс на цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство и индекса на цените на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство.

10. Общ индекс на цените на стоките и услугите в селското стопанство през 2020 г.

	2020 в % към	
	2015	2019
Общо	**100.9**	**97.0**

XII. ИЗНОС И ВНОС НА СТОКИ

Външнотърговски стокообмен

Показателите, характеризиращи стокообмена на Република България, се базират на данни за износа и вноса от Единния административен документ за търговията с трети страни, месечните Интрастат декларации за изпращания и пристигания на стоки на задължените фирми при търговията с държави - членки на ЕС, статистически оценки на необхванатите стокови потоци при вътрешнообщностната търговия със стоки и допълнителна информация от други административни източници.

Основен търговски партньор на България през последните години е Европейският съюз, като над половината от износа и вноса на страната се осъществява със страните от ЕС.

Фиг. 1. Износ и внос

Фиг. 2. Износ и внос по икономически зони за 2020 г.

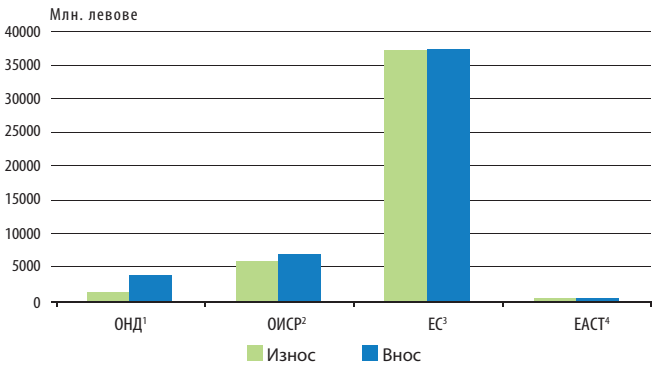

[1] ОНД включва: Азербайджан, Армения, Беларус, Казахстан, Киргизстан, Република Молдова, Руска федерация, Таджикистан, Туркменистан и Узбекистан.

[2] ОИСР включва: Австралия, Американски Вирджински острови, Исландия, Канада, Мексико, Нова Зеландия, Норвегия, Република Корея, САЩ, Турция, Швейцария, Япония, Израел и Чили.

[3] В ЕС е включено Обединеното кралство за 2020 г.

[4] ЕАСТ включва: Норвегия, Швейцария, Исландия и Лихтенщайн.

1. Външнотърговски стокообмен

	2017	2018	2019	2020
Стокообмен - млн. лв.	**113831.9**	**118906.0**	**124449.3**	**114804.7**
Износ (FOB)	54598.5	56030.4	58459.4	54702.0
Внос (CIF)	59233.4	62875.6	65989.9	60102.7

2. Брой на страните - търговски партньори на България

	2017	2018	2019	2020
Стокообмен	**208**	**209**	**209**	**211**
Износ	205	207	204	210
Внос	173	166	168	172

3. Износ и внос по групи страни

(Млн. левове)

	2017	2018	2019	2020
Износ	**54598.5**	**56030.4**	**58459.4**	**54702.0**
от него:				
ОНД[1]	2119.7	1158.1	1460.9	1267.8
ОИСР[2]	6741.4	6626.2	6960.4	5991.5
ЕС[3]	34546.6	37700.3	38755.4	37139.2
ЕАСТ[4]	404.5	401.8	463.9	447.9
Внос	**59233.4**	**62875.6**	**65989.9**	**60102.7**
от него:				
ОНД[1]	7205.2	6350.1	6760.8	3951.9
ОИСР[2]	5410.0	6017.7	6493.7	7060.2
ЕС[3]	37807.8	39907.7	41157.9	37318.2
ЕАСТ[4]	477.4	534.8	555.9	529.5

[1] ОНД включва: Азербайджан, Армения, Беларус, Казахстан, Киргизстан, Република Молдова, Руска федерация, Таджикистан, Туркменистан и Узбекистан.

[2] ОИСР включва: Австралия, Американски Вирджински острови, Исландия, Канада, Мексико, Нова Зеландия, Норвегия, Република Корея, САЩ, Турция, Швейцария, Япония, Израел и Чили.

[3] В ЕС е включено Обединеното кралство за 2020 г.

[4] ЕАСТ включва: Норвегия, Швейцария, Исландия и Лихтенщайн.

Износ по страни - основни търговски партньори

Географското разпределение на данните за износа е по страни, за които са изпратени стоките. На графиката са показани топ 10 страни, за които изнасяме стоки.

Разпределението на износа по Стандартната външнотърговска класификация показва най-голям дял на машини, оборудване и превозни средства, следвани от артикули, класифицирани главно според вида на материала.

Фиг. 3. Износ - топ 10 страни за 2020 г.

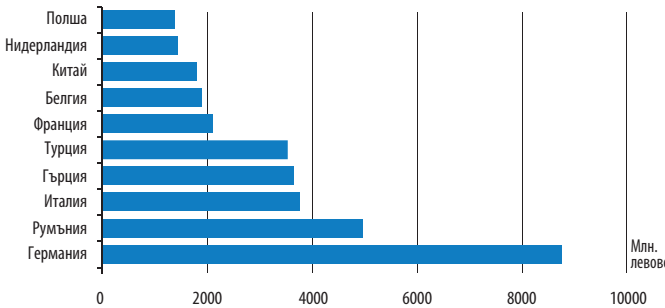

Фиг. 4. Структура на износа по раздели на SITC, рев. 4, за 2020 г.

4. Износ по страни - основни търговски партньори

(Млн. левове)

Страни	2017	2018	2019	2020
Общо	**54598.5**	**56030.4**	**58459.4**	**54702.0**
в това число:				
Австрия	961.3	991.1	1068.8	1049.6
Алжир	228.9	133.0	160.4	152.9
Белгия	2195.1	1904.2	1664.2	1884.9
Германия	7023.1	8175.4	8625.3	8775.7
Гибралтар	131.0	317.8	274.3	199.0
Грузия	351.5	347.1	295.9	258.7
Гърция	3362.5	3696.4	3925.5	3645.4
Дания	315.0	392.6	345.5	380.0
Египет	927.6	487.1	764.8	324.0
Израел	212.9	150.6	277.2	201.6
Испания	1533.8	1366.6	1589.5	1308.6
Италия	4326.8	4775.3	4276.5	3760.7
Кипър	157.3	200.4	216.5	227.7
Китай	1329.0	1494.2	1612.7	1802.9
Либия	116.0	108.5	126.6	220.1
Ливан	166.7	147.2	230.7	205.3
Нидерландия	1293.4	1514.2	1479.8	1440.6
Обединено кралство	1272.7	1362.9	1368.9	1302.7
Обединени арабски емирства	321.5	212.5	216.8	137.6
Полша	1231.7	1274.4	1263.1	1359.5
Португалия	230.2	194.6	307.8	202.6
Република Северна Македония	796.3	828.2	829.4	852.1
Румъния	4261.9	4690.8	5081.5	4975.1
Руска федерация	1448.9	795.9	1027.4	824.3
Словакия	404.9	424.6	589.3	528.8
Словения	404.0	408.0	481.7	358.4
Сингапур	471.6	495.1	196.8	39.2
Съединени американски щати	797.6	1048.8	1108.4	1082.3
Сърбия	927.2	1039.9	1145.2	972.5
Турция	4853.3	4368.5	4247.8	3525.7
Украйна	294.4	368.2	666.7	443.7
Унгария	902.6	977.5	1009.2	950.8
Франция	2137.1	2204.8	2204.8	2100.9
Хърватия	223.3	366.4	288.5	323.1
Чехия	1069.1	1182.4	1388.0	1267.6
Швейцария	322.8	310.3	377.9	354.4
Швеция	426.8	494.4	513.2	483.5

5. Износ по раздели на SITC, рев. 4

(Млн. левове)

	2017	2018	2019	2020
Общо	**54598.5**	**56030.4**	**58459.4**	**54702.0**
Храни и живи животни	5612.7	5962.8	6799.6	6425.5
Безалкохолни и алкохолни напитки и тютюн	720.9	649.4	714.1	730.4
Необработени (сурови) материали, негодни за консумация (изкл. горивата)	3347.7	3542.6	3970.0	3911.3
Минерални горива, масла и подобни продукти	5415.0	4986.9	5574.6	2545.0
Мазнини, масла и восъци от животински и растителен произход	585.7	622.5	616.0	834.6
Химични вещества и продукти	5420.7	5702.7	6396.4	6373.1
Артикули, класифицирани главно според вида на материала	12792.7	13011.6	11776.7	12451.9
Машини, оборудване и превозни средства	11443.0	12643.8	13671.2	13004.4
Разнообразни готови продукти, н.д.	9113.2	8752.6	8748.8	8202.5
Стоки и сделки, н.д.	146.9	155.5	192.0	223.3

Внос по страни - основни търговски партньори

Географското разпределение на данните за вноса е по страни, от които са изпратени стоките. На графиката са показани топ 10 страни, от които внасяме стоки.

Разпределението на вноса по Стандартната външнотърговска класификация показва най-голям дял на машини, оборудване и превозни средства, следвани от артикули, класифицирани главно според вида на материала.

Фиг. 5. Внос - топ 10 страни за 2020 г.

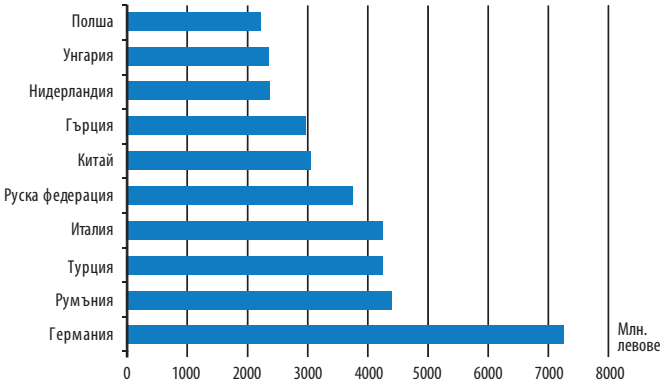

Фиг. 6. Структура на вноса по раздели на SITC, рев. 4, за 2020 г.

6. Внос по страни - основни търговски партньори

(Млн. левове)

Страни	2017	2018	2019	2020
Общо	**59233.4**	**62875.6**	**65989.9**	**60102.7**
в това число:				
Австрия	1426.1	1568.7	1645.1	1607.6
Белгия	1248.1	1265.8	1256.2	1143.4
Германия	7243.7	7779.8	7925.1	7267.2
Грузия	585.5	632.4	660.4	916.4
Гърция	2605.9	2737.4	3028.8	2965.8
Дания	271.4	288.7	282.7	289.4
Египет	1098.8	1040.0	1459.0	659.1
Индия	273.9	381.2	328.1	283.1
Ирландия	223.7	269.4	356.3	362.0
Испания	3117.8	2920.7	2481.0	1144.4
Италия	4290.1	4742.7	4907.1	4250.0
Йордания	51.2	8.6	19.8	6.4
Китай	2171.2	2578.7	2976.2	3059.3
Нидерландия	2174.0	2380.8	2359.4	2382.2
Обединено кралство	930.1	963.0	900.8	762.6
Полша	2136.8	2091.8	2243.5	2223.2
Република Корея	222.2	298.5	290.4	262.3
Република Северна Македония	641.7	627.5	639.2	587.8
Руска федерация	6068.2	4319.4	6515.0	3736.6
Румъния	4174.7	6111.5	4712.2	4400.6
Словакия	762.6	770.1	858.5	838.1
Словения	432.0	463.0	525.3	459.9
Съединени американски щати	454.4	566.4	630.8	774.2
Сърбия	1183.4	1234.6	1236.5	1202.9
Тайван	197.8	222.9	202.4	214.6
Турция	3733.9	3935.1	4299.7	4250.3
Украйна	896.4	934.7	1048.2	1141.2
Унгария	2085.1	2169.4	2332.8	2345.9
Франция	1705.4	1723.6	1978.2	1735.1
Хърватия	155.5	186.3	159.5	351.9
Чехия	1335.5	1497.7	1665.0	1593.7
Швейцария	414.4	470.5	508.1	478.7
Швеция	378.7	402.0	390.3	360.6
Япония	205.9	273.4	285.8	298.0

7. Внос по раздели на SITC, рев. 4

(Млн. левове)

	2017	2018	2019	2020
Общо	**59233.4**	**62875.6**	**65989.9**	**60102.7**
Храни и живи животни	4616.9	4627.7	5062.5	5154.0
Безалкохолни и алкохолни напитки и тютюн	807.6	930.4	1161.4	1155.5
Необработени (сурови) материали, негодни за консумация (изкл. горивата)	5386.3	5713.3	5364.8	6195.4
Минерални горива, масла и подобни продукти	8393.6	8529.1	9139.6	5174.5
Мазнини, масла и восъци от животински и растителен произход	194.3	201.3	220.7	312.8
Химични вещества и продукти	8411.1	8813.9	9335.1	9142.5
Артикули, класифицирани главно според вида на материала	10100.3	10793.2	11050.4	10170.3
Машини, оборудване и превозни средства	15999.4	17655.7	18513.2	17071.2
Разнообразни готови продукти, н.д.	5007.0	5271.1	5746.5	5259.9
Стоки и сделки, н.д.	316.9	339.9	395.7	466.6

Износ и внос на някои стоки

При отчитането на външнотърговските стокови потоци НСИ прилага Специалната система на търговия.

Отчитането на стоковите потоци по видове стоки се извършва съгласно Комбинираната номенклатура.

8. Износ на някои стоки

Стоки	2017	2018	2019	2020
Свинско месо (прясно, охладено или замразено) - хил. т	3.9	6.1	5.5	3.5
Месо от домашни птици (прясно, охладено или замразено) - хил. т	39.5	40.1	38.4	29.7
Бяло саламурено сирене и кашкавал - хил. т	17.4	15.2	14.5	14.1
Домати (пресни или охладени) - хил. т	6.2	10.7	9.3	9.4
Краставици и корнишони (пресни или охладени) - хил. т	5.9	8.7	9.3	13.7
Царевица - хил. т	990.3	1391.7	2589.0	2559.6
Консервирани домати - хил. т	4.4	3.8	3.2	3.1
Други консервирани зеленчуци - хил. т	25.7	24.5	24.6	25.8
Суров или необработен тютюн - хил. т	29.8	27.3	25.7	22.9
Цигари - хил. т	12.2	9.8	5.8	4.6
Паста за зъби - хил. т	9.2	9.0	9.2	8.6
Пневматични гуми от каучук (нови) - хил. т	3.7	2.8	2.2	2.3
Мъжки костюми, ансамбли, сака, панталони и други за мъже или момчета - млн. лв.	519.0	445.8	428.1	327.9
Мъжки ризи - млн. лв.	72.5	71.7	70.9	46.2
Кожени обувки - хил. чф.	4808.5	3903.3	3683.8	2393.4
Помпи за течности - млн. лв.	226.4	262.6	289.7	228.7
Стругове - хил. т	4.0	4.2	4.1	3.1
Електрически акумулатори - млн. лв.	297.9	342.6	360.4	329.2
Мебели - млн. лв.	316.4	325.6	353.0	377.0

9. Внос на някои стоки

Стоки	2017	2018	2019	2020
Банани - хил. т	46.8	57.0	69.1	71.0
Портокали - хил. т	32.9	41.4	32.3	36.3
Лимони - хил. т	24.0	34.2	29.0	32.7
Грейпфрути - хил. т	11.8	18.1	16.1	19.2
Маслини - хил. т	17.4	17.7	16.0	15.8
Кафе на зърна - хил. т	35.9	37.8	40.2	40.1
Пипер (черен или бял) - т	856.3	884.6	644.1	833.5
Ориз - хил. т	27.6	36.5	64.7	94.5
Маргарин - хил. т	9.7	7.4	7.7	6.1
Шоколад - хил. т	26.4	29.7	32.5	32.2
Плодови и зеленчукови сокове - хил. т	20.0	22.0	23.7	22.7
Захар - хил. т	196.3	214.5	248.4	232.3
Соев шрот - хил. т	115.0	114.3	120.8	116.2
Сол - хил. т	357.5	259.6	310.5	136.7
Каменни въглища (без антрацит) - хил. т	587.4	505.2	238.6	370.6
Антрацит - хил. т	339.8	339.8	332.2	242.1
Кокс - хил. т	62.7	60.9	55.4	68.2
Целулоза - хил. т	15.6	10.1	12.2	13.5
Вестникарска хартия - хил. т	31.9	28.4	23.2	19.3
Цигарена хартия - хил. т	6.6	5.8	6.3	7.8
Памук (вкл. линтер) - хил. т	6.8	4.9	3.1	2.9
Обувки (кожени) - хил. чф.	3515.9	3023.3	3191.6	2782.9
Тръби от чугун и стомана - хил. т	84.7	87.0	224.6	241.6
Хладилници - хил. бр.	51.4	81.5	74.1	55.8
Перални машини - хил. бр.	185.3	218.6	256.6	244.3
Прахосмукачки - хил. бр.	366.6	377.7	447.6	550.1
Телевизори - хил. бр.	692.5	705.6	896.9	817.2
Битови шевни машини - хил. бр.	3.6	8.2	34.1	9.1
Зърнокомбайни - бр.	668	842	726	599
Пътнически автомобили - хил. бр.	99.3	102.6	97.5	68.6
Товарни автомобили - хил. бр.	12.2	13.3	11.7	23.9
Автобуси и тролейбуси - бр.	649	734	838	1212
Велосипеди - хил. бр.	36.2	34.4	63.8	71.4
Мотоциклети - хил. бр.	21.5	23.7	26.8	32.8
Трактори - хил. бр.	8.3	9.4	9.6	7.5
Мотокултиватори - бр.	217	968	5707	361
Фотоапарати - млн. лв.	0.2	0.5	0.8	0.8
Битови часовници - хил. бр.	1076.3	1083.1	1297.5	1005.0

XIII. ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС

Платежен баланс

Платежният баланс на България (стандартно представяне) е в съответствие с шестото издание на „Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция“ (МВФ, 2008) и Ръководните правила на Европейската централна банка. Компонентите на стандартното представяне са класифицирани в следните основни категории:

Текуща сметка - обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, първичен и вторичен доход между резиденти и нерезиденти.

Капиталова сметка - включва две категории: (1) капиталови трансфери за получаване и плащане между резиденти и нерезиденти; и (2) придобиване или намаляване на непроизведени нефинансови активи между резиденти и нерезиденти.

Финансова сметка - обхваща всички трансакции, включващи финансови активи и пасиви, осъществени между резиденти и нерезиденти.

Резерви и друго финансиране - включва тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс.

Грешки и пропуски (нето) - компенсаторна статия.

Фиг. 1. Текуща и финансова сметка

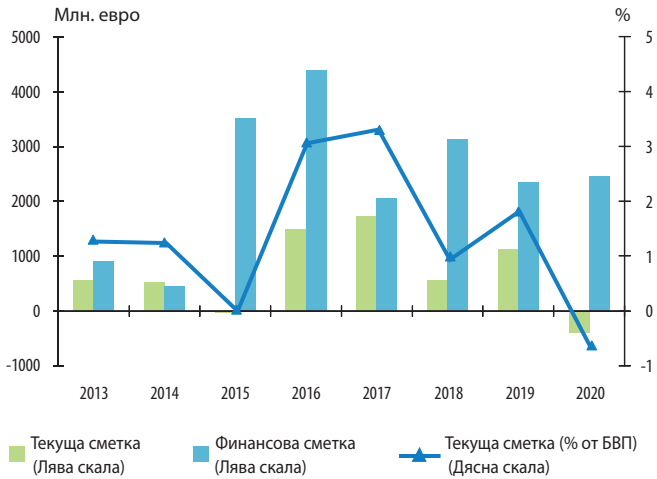

1. Платежен баланс на България[1]

(Млн. евро)

	2017	2018	2019	2020
Текуща и капиталова сметка	**2266.4**	**1133.8**	**2012.8**	**547.5**
Текуща сметка	**1736.0**	**531.6**	**1121.2**	**-399.9**
Стоки и услуги, нето	2277.6	1425.5	1986.1	1097.7
Търговски баланс[2]	-773.2	-2706.3	-2908.3	-1872.0
Услуги, нето	3050.8	4131.8	4894.4	2969.7
Първичен доход, нето	-2256.8	-2688.9	-2638.4	-2098.4
Вторичен доход, нето	1715.2	1795.1	1773.5	600.8
Капиталова сметка	**530.4**	**602.2**	**891.7**	**947.4**
Брутно придобиване/намаляване на непроизведени нефинансови активи, нето	96.7	94.2	238.8	141.9
Капиталови трансфери, нето	433.7	508.0	652.8	805.5
Финансова сметка[3]	**2049.3**	**3125.2**	**2346.7**	**2453.3**
Преки инвестиции, нето[4]	-1313.0	-757.0	-1158.5	-1945.5
Портфейлни инвестиции, нето[5]	2833.0	1548.2	1600.3	611.7
Финансови деривати, нето	-22.5	41.3	-26.5	-62.3
Други инвестиции, нето	650.7	931.0	2490.8	-1944.5
Резервни активи на БНБ[6]	-98.9	1361.6	-559.4	5793.9
Балансиращи статии:				
Салдо по текущата и капиталовата сметка	2266.4	1133.8	2012.8	547.5
Салдо по финансовата сметка	2049.3	3125.2	2346.7	2453.3
Нето грешки и пропуски[7]	-217.2	1991.3	333.9	1905.7

[1] Стандартно представяне на платежния баланс в съответствие с 6-ото издание на „Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция" на МВФ. Предварителни данни към 19 март 2021 година.

[2] Предварителни данни за 2020 г. на НСИ и БНБ. Данните са съставени съгласно методологията за съставяне на статистиката на платежния баланс.

[3] Отрицателният знак (-) показва намаление на активи или пасиви, а положителният (+) - увеличение на активи или пасиви.

[4] Данни съгласно принципа Актив/Пасив. Източници: фирми с чуждестранно участие и от фирми с инвестиции в чужбина, банките, Централен депозитар, нотариуси, НСИ, Агенцията за приватизация и други. Данните за 2018, 2019 и 2020 г. подлежат на ревизия с годишните данни на НСИ и допълнително постъпили отчети на предприятията с чуждестранно участие.

[5] На базата на данни от банките, небанкови финансови институции, застрахователни компании и пенсионни фондове, институции от сектор „Държавно управление" и нефинансови предприятия, които инвестират в ценни книжа без посредничество на местно лице инвестиционен посредник.

[6] Не се включват измененията на резервните активи на БНБ, дължащи се на курсови и ценови разлики, и тези, свързани със създаването на резервни активи (монетаризация/демонетаризация на злато, разпределение на СПТ) и рекласификации. Положителният знак (+) показва увеличение на резервните активи, а отрицателният (-) - намаление.

[7] Размерът на статия „Нетни грешки и пропуски" показва разликата между салдото по финансовата сметка и салдото по текущата и капиталовата сметка.

Преки чуждестранни инвестиции

Пряка чуждестранна инвестиция в страната е международната инвестиция, при която прекият инвеститор - резидент на чуждестранна икономика, придобива дълготраен интерес в предприятие - резидент на българската икономика (пряко инвестиционно предприятие). Наличието на дълготраен интерес предполага дългосрочно взаимоотношение между прекия инвеститор и прякото инвестиционно предприятие и значителна степен на влияние от страна на инвеститора при управлението на прякото инвестиционно предприятие. Поради необходимостта от международна съпоставимост на данни на отделните страни в „Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция“ е възприет принципът, че придобиването на 10 или повече процента от правото на глас при управление на инвестиционното предприятие се счита за установяване на отношение между пряк инвеститор и пряко инвестиционно предприятие.

Пряката чуждестранна инвестиция включва както първоначалната трансакция, чрез която се установява отношението между прекия инвеститор и прякото инвестиционно предприятие, така и всички последващи трансакции между тях. Трансакциите могат да бъдат както в посока на увеличение/намаление на задълженията на инвестиционното предприятие към прекия инвеститор, така и в посока на увеличение/намаление на вземанията на инвестиционното предприятие от прекия инвеститор.

Фиг. 2. Размер на преките чуждестранни инвестиции в България по страни

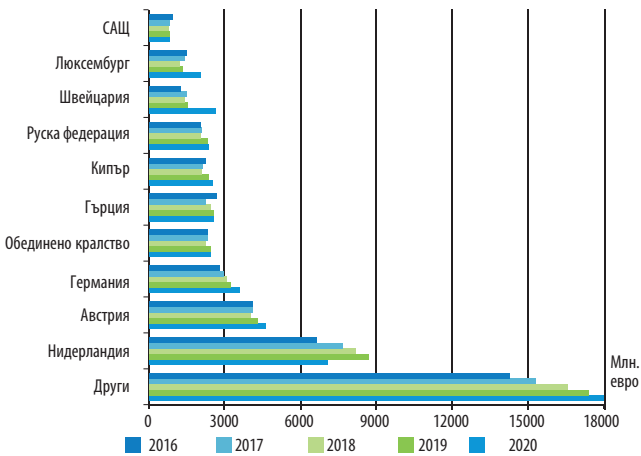

2. Приток на преки чуждестранни инвестиции в България по икономически дейности[1]

(Млн. евро)

Икономически дейности	2017	2018	2019	2020
Общо	**1605.6**	**967.5**	**1533.8**	**2123.9**
Административни и спомагателни дейности	50.0	64.2	24.1	15.8
Добивна промишленост	-21.5	-17.3	-13.6	15.4
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	34.0	-21.8	15.4	3.9
Други дейности	0.8	0.1	4.5	1.7
Култура, спорт и развлечения	22.1	11.7	-45.0	-7.1
Образование	4.7	-20.3	-1.3	0.7
Операции с недвижими имоти	334.9	78.1	213.4	16.6
Преработваща промишленост	491.6	-135.5	301.1	54.9
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	-207.7	-70.3	-13.8	136.8
Професионални дейности и научни изследвания	78.1	150.7	39.1	1171.5
Селско, горско и рибно стопанство	-5.9	4.4	32.3	7.0
Строителство	197.3	-4.8	70.3	64.7
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	-215.7	-93.4	27.8	-41.4
Транспорт, складиране и пощи	11.2	35.8	20.0	136.6
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	233.6	424.4	823.4	-163.4
Финансови и застрахователни дейности	309.8	649.7	-21.3	711.4
Хотелиерство и ресторантьорство	-17.8	-56.5	-37.3	-12.8
Хуманно здравеопазване и социална работа	4.5	-0.1	-5.1	-0.5
Некласифицирани	301.5	-31.6	99.8	12.1

[1] **Източник: БНБ.**
Предварителни данни към 19 март 2021 г.

XIV. ДЪЛГОТРАЙНИ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

Разходи за придобиване на ДМА

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи са фактически извършените разходи за придобиване на земя, сгради, строителни съоръжения и конструкции, машини, оборудване, транспортни средства и др. чрез строителство и закупуване, включително и употребяваните ДМА.

Данните за разходите за придобиване на дълготрайни материални активи са по цени на съответната година.

Фиг. 1. Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи

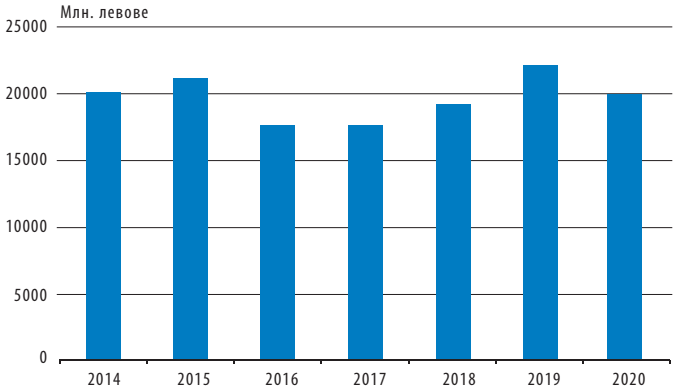

1. Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи по видове

(Хил. левове)

	2017	2018	2019	2020
Общо	**17628630**	**19249299**	**21873680**	**19973016**
Земя	1336832	1565773	1436997	998651
Сгради, строителни съоръжения и конструкции	6058777	6657839	8626430	6993182
Машини, оборудване и транспортни средства	8197836	8798411	9205633	10978221
Други разходи	2035185	2227276	2604620	1002962

2. Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи по икономически дейности

(Хил. левове)

Икономически дейности	2018	2019	2020
Общо	**19249299**	**21873680**	**19973016**
Селско, горско и рибно стопанство	1622082	1582299	1093445
Добивна, преработваща и друга промишленост; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	5729893	6116290	5671005
Строителство	1503061	1655886	1143219
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	4910272	5204875	5527023
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	554651	895163	582551
Финансови и застрахователни дейности	447343	413266	407070
Операции с недвижими имоти	2019271	2194808	1552761
Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	1197842	1291163	868832
Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална дейност	980047	2213013	2927157
Други услуги	284837	306917	199953

Придобити дълготрайни материални активи

В обема на придобитите дълготрайни материални активи се включва стойността на всички придобити дълготрайни материални активи независимо от начина на придобиването им (строителство или закупуване). Придобитите чрез строителство дълготрайни материални активи се отчитат след въвеждането им в експлоатация по реда, установен от Министерството на регионалното развитие и благоустройството с Наредба № 2 от 31.07.2003 г. за разрешаване на ползването на строежите в Република България.

Данните за придобитите дълготрайни материални активи са по цени на съответната година.

Фиг. 2. Придобити дълготрайни материални активи

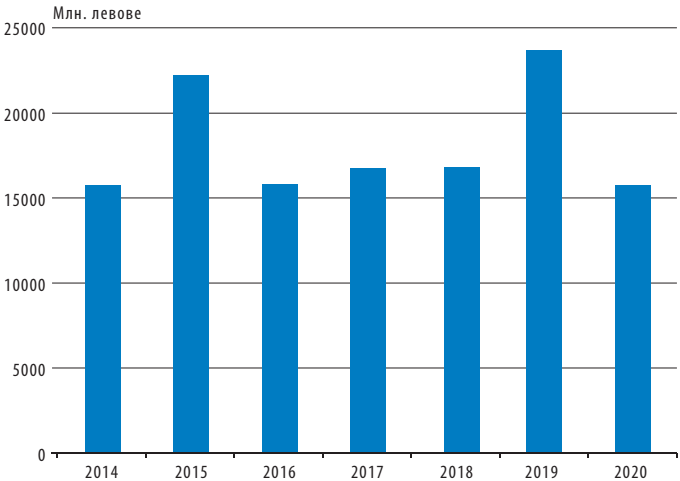

3. Придобити дълготрайни материални активи по видове

(Хил. левове)

	2017	2018	2019	2020
Общо	**16786340**	**16830111**	**23730943**	**15738066**
Земя	1336832	1565773	1436997	998651
Сгради, строителни съоръжения и конструкции	5830530	5315946	11405940	4964630
Машини, оборудване и транспортни средства	8278754	8279792	8971945	8956502
Други разходи	1340224	1668600	1916061	818283

4. Придобити дълготрайни материални активи по икономически дейности

(Хил. левове)

Икономически дейности	2018	2019	2020
Общо	**16830111**	**23730943**	**15738066**
Селско, горско и рибно стопанство	1483839	1519102	1077135
Добивна, преработваща и друга промишленост; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	4935056	5679952	5236182
Строителство	1207077	1212523	1165094
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	4384118	5091832	3268267
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	510017	842464	590400
Финансови и застрахователни дейности	423388	397201	434736
Операции с недвижими имоти	1604436	1893834	1189543
Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	1087203	1209015	804261
Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална дейност	945385	5624033	1861090
Други услуги	249592	260987	111358

XV. ТЪРГОВИЯ; ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО

Обекти за продажби на дребно

В броя на обектите за продажби на дребно са включени магазините и павилионите от стационарната търговска мрежа, притежаващи търговска зала за обслужване на клиентите. В броя на магазините не са включени бензиностанциите и газостанциите. Стоковата специализация на обектите е определена съобразно преобладаващия асортимент на продажбите.

През 2019 г. е отчетен ръст в броя на обектите за продажби на дребно. В сравнение с 2015 през 2019 г. се увеличава броят както на магазините за хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия, така и на магазините за нехранителни потребителски стоки, съответно с 5.3 и 5.2%.

1. Обекти за продажби на дребно към 31.12.

Вид и стокова специализация	Брой			Изменение - % (предшестващата година = 100)	
	2017	2018	2019	2018	2019
Магазини и павилиони - общо	**112225**	**116959**	**122035**	**4.2**	**4.3**
За храни, напитки и тютюневи изделия	**42300**	**43241**	**45455**	**2.2**	**5.1**
Специализирани	14811	15242	16669	2.9	9.4
Неспециализирани с разнообразни хранителни стоки	27489	27999	28786	1.9	2.8
За нехранителни стоки	**69925**	**73718**	**76580**	**5.4**	**3.9**
Специализирани	54053	56425	58322	4.4	3.4
Неспециализирани с разнообразни нехранителни стоки	15872	17293	18258	8.9	5.6
Бензиностанции	**2605**	**2547**	**2543**	**-2.2**	**-0.2**
Газостанции	**460**	**520**	**358**	**13.0**	**-31.1**

Оборот в търговията, хотелиерството и ресторантьорството

Показателят включва реализирания оборот от стопанските субекти, класифицирани към сектор G „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ и сектор I „Хотелиерство и ресторантьорство“ по КИД - 2008. Тук се посочват всички приходи, фактурирани през отчетния период за извършени доставки на продукция, стоки или услуги, включително начислените акцизи.

Индексите на оборота се изчисляват за всички групи търговски дейности, дефинирани в Регламент (ЕС) № 1893/2006. Те отразяват изменението на оборота между две последователни години по съпоставими цени и се изчисляват при база средногодишни цени на 2015 г., като са верижно обвързани и съпоставими по обхват. Влиянието на цените се елиминира чрез дефлиране на оборота, като се използват индексите на потребителските цени и индексите на цените на производител, прегрупирани според съдържанието на съответните групи дейности.

През 2020 г. оборотът в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ по предварителни данни реално бележи спад от 13.4% спрямо предшестващата година. В търговията на дребно общият индекс на намаление е с 10.6%. В търговията на едро понижението от 13.1% до голяма степен определя величината на общия индекс, тъй като дейността формира около 70% от обема на оборота за търговския сектор. В търговията с автомобили и мотоциклети се наблюдава спад от 23.1%.

В сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ оборотът през 2020 г. по съпоставими цени намалява с 23.4% в сравнение с 2019 г., което се дължи предимно на спада в дейност „Хотелиерство“- с 41.0%. В дейност „Ресторантьорство“ се наблюдава намаление от 2.8%.

Фиг. 1. Индекси на оборота за основните търговски дейности (2015 = 100)

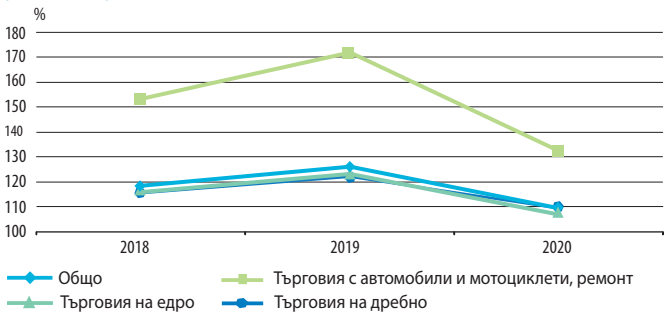

2. Оборот в секторите „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ и „Хотелиерство и ресторантьорство“

(Млн. левове)

Икономически дейности	2017	2018	2019	2020
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	**116540**	**123100**	**134271**	**114487**
Търговия с автомобили и мотоциклети, техническо обслужване и ремонт	8970	9764	10297	8021
Търговия на едро, без търговията с автомобили и мотоциклети	77608	82034	89607	75782
в това число:				
Търговия на едро със селскостопански суровини и живи животни	8630	9365	11161	10544
Търговия на едро с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия	18266	18775	20480	16812
Търговия на едро с нехранителни потребителски стоки	12265	12636	14042	14068
Търговия на едро с компютърна и комуникационна техника	2684	3202	3123	3180
Търговия на едро с машини и оборудване със стопанско предназначение и части за тях	4072	4600	4993	4488
Търговия на едро с неселскостопански междинни продукти, отпадъци и скрап	23570	25527	27372	19564
Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети	29962	31302	34367	30684
в това число:				
Търговия на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия	11324	11888	13121	12230
Търговия на дребно в неспециализирани магазини с разнообразни стоки	1280	1385	1563	1493
Търговия на дребно с автомобилни горива и смазочни материали	5016	5176	5635	3862
Търговия на дребно с фармацевтични и медицински стоки, козметика и тоалетни принадлежности	3100	3221	2822	2829
Търговия на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия	1498	1603	1669	1150
Търговия на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита	3369	3607	3997	3947
Търговия на дребно с компютърна и комуникационна техника и други потребителски стоки	3396	3838	4048	3540
Хотелиерство и ресторантьорство	**4776**	**5250**	**5636**	**3808**
Хотелиерство	1982	2202	2306	1139
Ресторантьорство	2794	3048	3330	2669

XVI. ПРОМИШЛЕНОСТ

Продукция на промишлените предприятия

В информацията за промишлеността се включва дейността на предприятията за добив на суровини и природни ресурси (добивна промишленост), за производство на промишлени продукти и услуги (преработваща промишленост), за производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива и за доставяне на води, канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване.

Показателят „продукция на промишлените предприятия“ отразява цялостната дейност на предприятията, т.е. включени са приходите и от непромишлените дейности. Продукцията включва: приходите от продажби на продукция и услуги, разходите за придобиване на активи по стопански начин, други приходи, изменението на запасите от готова продукция и изменението на запасите от незавършено производство.

Продукцията в стойностно изражение е публикувана по цени на съответната година.

Фиг. 1. Продукция на промишлените предприятия

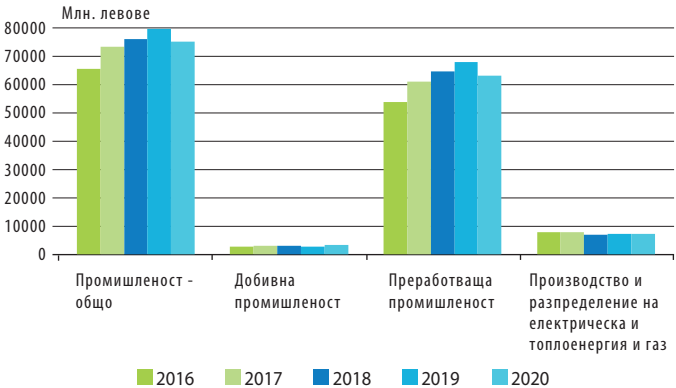

1. Продукция на промишлените предприятия

(Хил. левове)

	2018	2019	2020
Общо	**75701446**	**79320837**	**74932374**
Добивна промишленост	2759479	2586650	3091324
Преработваща промишленост	64298210	67693717	62892685
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	6946328	7208310	7143917
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1697429	1832160	1804448

2. Продукция на промишлените предприятия по икономически дейности

(Хил. левове)

Икономически дейности	2018	2019	2020
Общо	**75701446**	**79320837**	**74932374**
Добивна промишленост	**2759479**	**2586650**	**3091324**
Преработваща промишленост	**64298210**	**67693717**	**62892685**
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	10901479	11426414	11706156
Производство на текстил и облекло, обработка на кожи, производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	4030735	3994205	3900226
Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	3092524	3138278	2974488
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	..	..	..
Производство на химични продукти	2910110	3145231	3565906
Производство на лекарствени вещества и продукти	..	..	..
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	6222728	7494029	6790106
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	14608087	14067414	13945974
Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	1283849	1344762	1404103
Производство на електрически съоръжения	3605314	3901870	3723175
Производство на машини и оборудване с общо и специално предназначение	3629890	3705737	3281796
Производство на превозни средства	3056104	3456770	3441279
Производство на мебели, производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	3469780	3688454	3351379
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	**6946328**	**7208310**	**7143917**
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	**1697429**	**1832160**	**1804448**

Структура на продукцията на промишлените предприятия

Структурите (относителните дялове) са изчислени по цени на съответната година. Наблюдава се промяна в приноса на основните подсектори в обема на продукцията. Нараства делът на производството на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия, на производството на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване и производството на химични продукти, докато относителният дял на производството на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини намалява.

Фиг. 2. Относителен дял на произведената продукция в някои основни икономически дейности

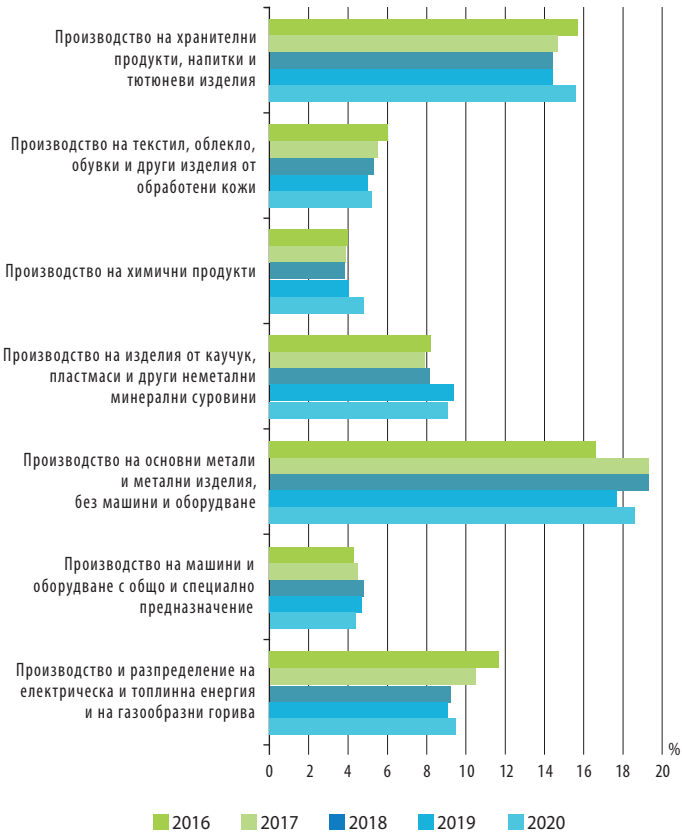

3. Структура на продукцията на промишлените предприятия по икономически дейности

(Проценти)

Икономически дейности	2018	2019	2020
Общо	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Добивна промишленост	**3.7**	**3.3**	**4.1**
Преработваща промишленост	**84.9**	**85.3**	**83.9**
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	14.4	14.4	15.6
Производство на текстил и облекло, обработка на кожи, производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	5.3	5.0	5.2
Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	4.1	4.0	4.0
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	..	..	..
Производство на химични продукти	3.8	4.0	4.8
Производство на лекарствени вещества и продукти	..	..	..
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	8.2	9.4	9.1
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	19.3	17.7	18.6
Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	1.7	1.7	1.9
Производство на електрически съоръжения	4.8	4.9	5.0
Производство на машини и оборудване с общо и специално предназначение	4.8	4.7	4.4
Производство на превозни средства	4.0	4.4	4.6
Производство на мебели, производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	4.6	4.7	4.5
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	**9.2**	**9.1**	**9.5**
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	**2.2**	**2.3**	**2.4**

Индекси на продукцията на промишлените предприятия

Индексите на продукцията на промишлените предприятия са изчислени от съпоставими цени.

За изчисляване на произведената продукция по съпоставими цени за дефлатор е използван общият индекс на цените на производител, получен като средна претеглена от индексите на цените на производител на вътрешния пазар и индексите на цените на международния пазар.

4. Индекси на продукцията на промишлените предприятия

(Предшестващата година = 100)

	2018	2019	2020
Общо	**100.7**	**102.9**	**95.94**
Добивна промишленост	97.2	94.1	109.9
Преработваща промишленост	102.6	104.0	95.2
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	85.9	95.9	98.1
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	106.1	103.5	96.1

5. Индекси на продукцията на промишлените предприятия по икономически дейности

(Предшестващата година = 100)

Икономически дейности	2018	2019	2020
Общо	**100.7**	**102.9**	**95.9**
Добивна промишленост	**97.2**	**94.1**	**109.9**
Преработваща промишленост	**102.6**	**104.0**	**95.2**
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	101.5	102.2	99.4
Производство на текстил и облекло, обработка на кожи, производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	97.7	96.6	96.5
Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	99.5	101.6	96.4
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	90.1	115.7	74.8
Производство на химични продукти	101.1	106.5	112.5
Производство на лекарствени вещества и продукти	106.7	99.6	107.1
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	107.1	117.7	91.1
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	101.0	95.0	100.0
Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	112.0	109.0	105.1
Производство на електрически съоръжения	110.4	106.3	95.8
Производство на машини и оборудване с общо и специално предназначение	107.9	100.2	88.6
Производство на превозни средства	119.6	111.4	99.5
Производство на мебели, производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	108.8	104.2	89.5
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	**85.9**	**95.9**	**98.1**
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	**106.1**	**103.5**	**96.1**

Промишлени продукти в натурално изражение

Годишното статистическо изследване на промишлените продукти в натурално изражение се провежда на основата на Националната номенклатура на промишлената продукция (ПРОДПРОМ), която е пряко приложение на Европейската номенклатура на промишлените продукти (PRODCOM List) и осигурява сравнимост с промишлените продукти на ЕС. Информация се събира за всички ПРОДПРОМ кодове, за които се знае, че има производство на основата на представителна извадка от промишлени и непромишлени предприятия с промишлена дейност в съответствие с изискванията на методиката на статистическото изследване.

В данните за произведените промишлени продукти в натурално изражение (табл. 6) са включени общо произведените изделия през съответната отчетна година, вкл. произведените на ишлеме, както и преработените и употребените за собствени производствени нужди на предприятията (вътрешен оборот).

Поради специфичния характер на изследването публикуваните данни подлежат на непрекъснато преразглеждане и актуализиране с цел подобряване на качеството на разпространяваните данни.

Фиг. 3. Цимент

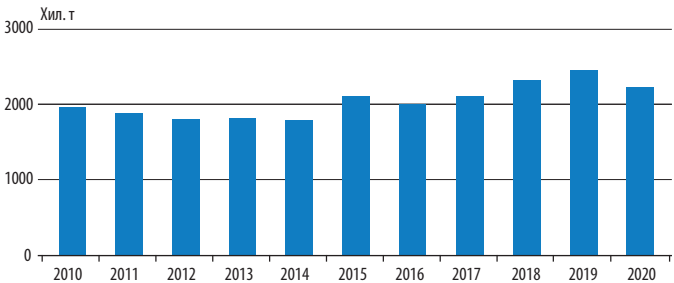

Фиг. 4. Рафинирано слънчогледово масло

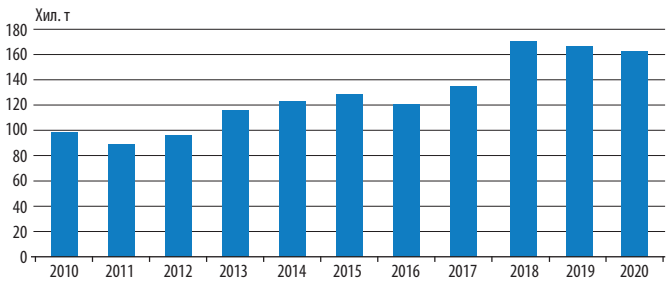

6. Производство на основни промишлени продукти

Промишлени изделия	2017	2018	2019	2020
Медни руди и техните концентрати - хил. т	30550	31258	31623	32404
Оловни, цинкови и калаени руди и техните концентрати - хил. т	793	868	898	826
Варовиков флюс; варовици за производство на вар или цимент (без трошен варовик, използван като добавъчен материал за бетон или за настилка на пътища и декоративни варовици) - хил. т	6272	5883	5611	5431
Естествен пясък - хил. т	6084	6693	7280	5254
Олово, рафинирано, недеформирано (необработено) - хил. т	84	..	..	..
Полиспасти с електрически двигател (без специално предназначените за повдигане на превозни средства) - бр.	16233	16445	13093	11996
Електрокари с височина на подема >= 1 м - бр.	121	201	62	32
Мотокари, снабдени с подемно устройство - бр.	132	167	80	66
Стругове (вкл. стругови центри), хоризонтални без цифровопрограмно управление - бр.	770	..	..	..
Велосипеди (вкл. велосипеди на три колела за пренасяне на товари) без двигател - хил. бр.	758	713	638	406
Оловни акумулатори за задействане на бутални двигатели - хил. бр.	2677	..	..	..
Асансьори и товароподемници - бр.	1172	1542	779	676
Електрически бойлери и бързовари - хил. бр.	1052	1088	1167	..
Броячи за електричество (вкл. калибрирани) - хил. бр.	419	378	275	..
Бои и лакове на базата на синтетични полимери или химически модифицирани естествени полимери, диспергирани или разтворени във водна среда - хил. т	46	41	34	28
Перилни и почистващи препарати - т	101522	99529	91625	96698
Паста за зъби - хил. бр.	80263	79930	78658	75104
Шампоани - т	5382	5671	5130	4268
Портланд цимент и други видове хидравличен цимент - хил. т	2117	2324	2456	2272
Негасена, гасена и хидратна вар - хил. т	1506	1545	1457	1283
Строителни тухли от неогнеупорна керамика - хил. $м^3$	619	605	572	511

6. Производство на основни промишлени продукти
(Продължение)

Промишлени изделия	2017	2018	2019	2020
Битумни смеси на базата на природен асфалт или битум, нефтен битум, минерален катран или пек от минерален катран - хил. т	2187	3097	3725	3546
Вълнообразен картон (велпапе) на роли или листа - хил. т	153	152	150	156
Тоалетна хартия - хил. т	27.9	26.8	29.9	29.3
Памучни прежди н.п.д - хил. т	2.3	1.7	1.5	1.0
Вълнени прежди - хил. т	6.2	5.9	4.9	4.8
Памучни тъкани (без специалните) - млн. $м^2$	7.6	7.6	6.7	6.0
Чорапогащи - млн. бр.	6.4	7.0	7.0	6.1
Чорапи - млн. чф.	52.4	51.7	51.4	42.9
Спално бельо, тъкано, от памук - т	1289	1137	1176	934
Обувки (вкл. ботуши) с горна част от естествена кожа, с външно ходило от каучук, пластмаси или кожа (без спортни обувки и без тези със защитно метално бомбе) - хил. чф.	3827	3388	2635	1456
Месо (без субпродуктите)[1] - хил. т	185	207	202	186
Колбаси - хил. т	99	100	100	100
Риба и рибни продукти, преработени или консервирани - хил. т	12	11	12	9
Зеленчуци, преработени и консервирани[1] - хил. т	79	75	89	81
Плодове, преработени и консервирани[1] - хил. т	74	70	74	73
Масло, мазнини и пасти за мазане[1] - хил. т	1	1	1	1
Бяло саламурено сирене[1] - хил. т	58	58	62	66
Кашкавал[1] - хил. т	24	26	26	26
Обработено мляко, прясно, течно[1] - хил. л	70860	71750	71396	74030
Кисело мляко[1] - хил. т	146	132	153	157
Слънчогледово масло и неговите фракции, рафинирани, но не химически променени - хил. т	135	171	166	162
Майонеза, готови сосове и други препарати за сосове; комбинирани подправки - хил. т	14	15	15	12
Брашно пшенично или брашно - смес от пшеница и ръж - хил. т	491	477	458	378
Ориз - хил. т	45	27	26	22
Готови храни за селскостопански животни (без премикси) - хил. т	783	863	905	854
Макарони, юфка и подобни макаронени изделия - т	8801	9376	9018	10709

6. Производство на основни промишлени продукти

(Продължение и край)

Промишлени изделия	2017	2018	2019	2020
Конфитюри, мармалади, желета, сладка, мус, пюрета и каши от други плодове (без тези от цитрусови плодове и хомогенизирани продукти от плодове) - хил. т	13	12	13	11
Спиртни напитки от дестилати от вино и/или гроздови джибри - хил. л алк. 100%	11058	8074	7609	6457
Вина тихи, вкл. със защитено географско указание (ЗГУ), и сортови вина (без тези със защитено наименование за произход (ЗНП)), и гроздова мъст, чиято ферментация е прекъсната чрез прибавка на алкохол - млн. л	136	134	122	80
Пиво от малц (без безалкохолно пиво и пиво със съдържание на алкохол <= 0.5% обемни) - млн. л	499	528	491	446
Цигари, съдържащи тютюн или смеси от тютюн и заместители на тютюна - млн. бр.	19733	14242	..	..

[1] **Източник: Министерство на земеделието, храните и горите.**

XVII. СТРОИТЕЛСТВО И ЖИЛИЩЕН ФОНД

Продукция на строителните предприятия

Публикуваните данни за продукцията на строителните предприятия са по цени на съответната година.

Предприятията в сектор „Строителство“ се класифицират съгласно Класификацията на икономическите дейности (КИД - 2008), според която те се разделят на: „Строителство на сгради“, „Строителство на съоръжения“ и „Специализирани строителни дейности“.

Фиг. 1. Структура на продукцията на строителните предприятия

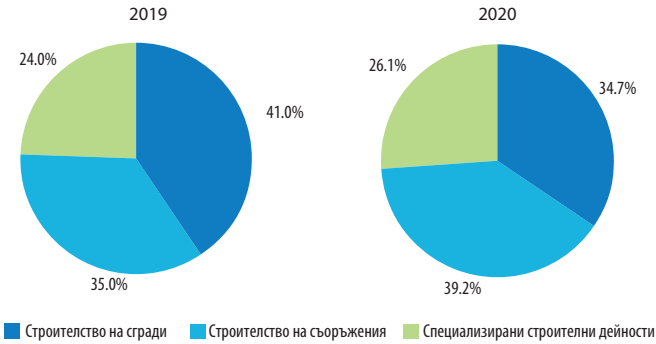

1. Продукция на строителните предприятия

(Хил. левове)

	2017	2018	2019	2020
Общо	**13451734**	**15747682**	**17310619**	**17262701**
Сградно строителство	5612305	6420681	7094685	5993656
Строителство на съоръжения	4584485	5511704	6064286	6764602
Специализирани строителни дейности	3254944	3815297	4151648	4504443

Жилищен фонд

Данните за жилищния фонд към края на 2020 г. са получени на основата на резултатите от преброяването на жилищния фонд към 1.02.2011 г., като са прибавени данните за новопостроения и са извадени данните за разрушения жилищен фонд през периода 1.02.2011 - 31.12.2020 година.

Жилищни сгради са постройките, които по първоначално изграждане или чрез преустрояване са предназначени за постоянно обитаване от едно или повече домакинства. В обхвата на наблюдението са включени обитаваните и необитаваните жилищни сгради, летните кухни (когато са самостоятелни постройки), общежитията, пансионите, манастирите и домовете за стари хора, в които живеят колективни домакинства.

Стоманобетонни сгради са тези, на които носещият скелет и подовите конструкции са изградени от стоманобетон, а стените са от панели, тухлена зидария или други материали.

Масивни сгради са тези, на които носещите стени са от тухлена и каменна зидария, а поясите, гредите и подовата конструкция са изградени от стоманобетон, но нямат стоманобетонни колони. Към масивните сгради спадат тези, на които само подовите елементи са сглобяеми.

В групата „други сгради“ са включени построените от камък, кирпич (сурови тухли), дърво и други материали.

Фиг. 2. Жилища

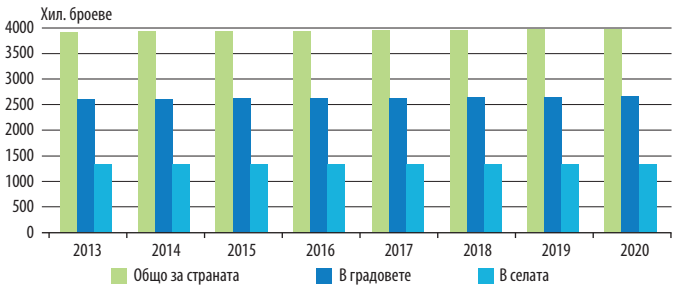

Фиг. 3. Структура на жилищните сгради по вид на конструкцията през 2020 г.

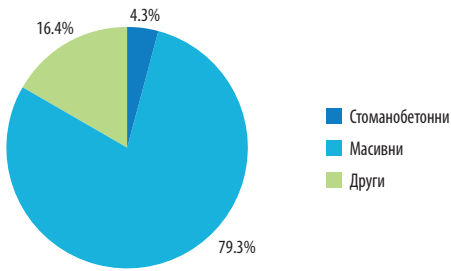

2. Жилищен фонд

	2017	2018	2019	2020
	Общо			
Жилища - хил. бр.	3952	3959	3970	3985
Полезна площ - хил. м^2	289385	290094	291167	292540
в т.ч. жилищна площ[1]	219316	219771	247764	248805
	В градовете			
Жилища - хил. бр.	2628	2634	2644	2658
Полезна площ - хил. м^2	194561	195107	196000	197174
в т.ч. жилищна площ[1]	146261	146612	166449	167343
	В селата			
Жилища - хил. бр.	1324	1325	1326	1327
Полезна площ - хил. м^2	94824	94987	95167	95366
в т.ч. жилищна площ[1]	73055	73159	81315	81462

[1] **От 1.01.2019 г. в състава на жилищната площ се включват и кухните с площ над 4 кв. м.**

3. Жилищни сгради

(Хил. броеве)

	2017	2018	2019	2020
	Общо			
Общо	**2075**	**2077**	**2079**	**2082**
Стоманобетонни	83	84	87	90
Масивни	1650	1651	1651	1651
Други	342	342	341	341
	В градовете			
Общо	**779**	**780**	**781**	**783**
Стоманобетонни	54	55	57	59
Масивни	667	667	667	667
Други	58	58	57	57
	В селата			
Общо	**1296**	**1297**	**1298**	**1299**
Стоманобетонни	29	29	30	31
Масивни	983	984	984	984
Други	284	284	284	284

Разрешителни за строеж и жилища в експлоатация

Данните за издадените разрешителни за строеж са от провежданите от НСИ тримесечни статистически наблюдения, които осигуряват информация за издадените от местните администрации разрешителни за строеж на нови сгради според техния вид и разгъната застроена площ.

Видовете сгради се посочват в съответствие с КСС - 2001 и се подразделят на:

- Жилищни - сгради, полезната площ на които в голямата си част е предназначена за жилищни цели за постоянно обитаване.
- Нежилищни - сгради за различни нежилищни нужди, които включват:

- административни - офиси и сгради за административна дейност на ведомства и други организации и сдружения (представителни сгради - банки, пощи, правителствени сгради, сгради за конференции, конгреси, съдилища, общини);

- други сгради - всички останали видове сгради, предназначени за различни дейности: производствена, търговска, транспортна, просветна, културна, спортна, селскостопанска, здравеопазване, бази за почивка и краткосрочно пребиваване (хотели, мотели, почивни домове, хижи и др.).

Разгъната (обща) застроена площ на сградите е сумата от застроените площи на всички етажи по външни измерения.

В обхвата на наблюдението се включват новопостроените жилищни сгради с одобрен приемателен протокол Образец 16 или издадено разрешение за ползване съгласно Наредба № 2/31.07.2003 г. на Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

В състава на жилищната площ се включва площта на стаите за живеене, спалните, нишите за спане, столовите, стаите за дневно престояване, стаите, ползвани като работни кабинети и библиотеки на научни работници, гостните, холовете, както и площта на кухните над 4 кв. метра. До 31.12.2018 г. площта на кухните с площ над 4 кв. м се разглежда отделно.

В състава на спомагателната площ се включва площта на спомагателните помещения, стаите и кухните с площ по-малка от 4 кв. м, вестибюлите с портал и друга преграда, коридорите, антретата, баните, тоалетните, килерите, дрешниците, другите спомагателни помещения (сушилни, перални, балкони и лоджии) независимо от големината на площта им.

Полезната площ на жилището представлява сума от жилищната и спомагателната площ.

4. Издадени разрешителни за строеж на нови сгради

Видове сгради	2017	2018	2019	2020
Жилищни сгради - бр.	5562	5774	5980	5860
в тях жилища - бр.	24969	35526	32783	29438
Разгъната застроена площ - хил. м^2	3216	4471	4118	3746
Административни сгради - бр.	127	128	103	95
Разгъната застроена площ - хил. м^2	219	504	209	158
Други сгради - бр.	5460	4826	4608	3944
Разгъната застроена площ - хил. м^2	3163	3087	2454	1920

5. Въведени в експлоатация жилища

	2017	2018	2019	2020
	Общо			
Жилища - бр.	8384	8136	12105	15415
Полезна площ - хил. м^2	732	751	1113	1433
в т.ч. жилищна площ[1]	461	484	806	1089
	В градовете			
Жилища - бр.	7134	6722	10667	13978
Полезна площ - хил. м^2	574	575	921	1215
в т.ч. жилищна площ[1]	359	370	665	926
	В селата			
Жилища - бр.	1250	1414	1438	1437
Полезна площ - хил. м^2	158	176	192	218
в т.ч. жилищна площ[1]	102	114	141	163

[1] **От 1.01.2019 г. в състава на жилищната площ се включват и кухните с площ над 4 кв. м.**

Фиг. 4. Въведени в експлоатация жилища

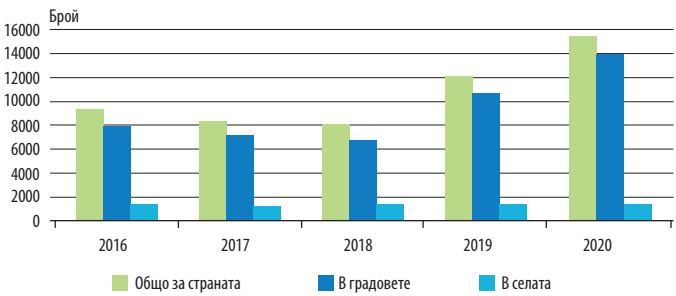

XVIII. ЕНЕРГЕТИКА

Общ енергиен баланс

Общият енергиен баланс (ОЕБ) е съвкупност от енергийните баланси на всички енергийни продукти, които се потребяват в страната, в единна обща мерна единица.

Производство на първична енергия е производството на базата на суровини, добити на територията на страната. Включва производството на въглища (отчита се пречистеното производство), суров нефт, природен газ, ядрена енергия, енергия от възобновяеми източници (водна, вятърна, слънчева, геотермална и топлина от околната среда), биомаса, биогазове, течни биогорива и невъзобновяеми горива. Съгласно последната актуализация на методологията, в сила от отчетна 2019 г., се включва и първичното производство на топлинна енергия. Последното се получава по оценка на количествата произведени електрическа и топлинна енергия от топлината от химични процеси и ефективността на производствения процес.

Към *възстановени и рециклирани продукти* се отнасят шламът и шистите от каменни въглища, възстановени от мините, а нефтопродуктите и използваните смазочни масла са за преработка.

Внос (вкл. пристиганията) и *износ* (вкл. изпращанията) включват количествата, преминали политическите граници на страната, независимо дали е имало митническо оформяне, или не. Транзитът не се отчита (с изключение на електроенергията). В енергийния баланс като износ се отчитат само енергийни продукти, произведени в страната.

Изменение на запасите е разликата между запасите в началото и в края на годината при производителите, големите външнотърговски фирми и потребителите.

Брутна налична енергия е резултативен показател от производството на първична енергия + възстановените продукти + вноса - износа + изменението на запасите. Показва количеството енергия, необходимо за удовлетворяване на енергийното търсене в страната.

Международна морска бункеровка са заредените в страната горива на корабите, плаващи под всякакъв флаг по море или реки (пристанището на тръгване и пристанището на пристигане са в различни държави).

Брутно вътрешно потребление е резултативен показател - от *Брутна налична енергия* се изваждат количествата за *Международна морска бункеровка*.

Международни полети са количествата горива, доставени на територията на страната на летателните апарати за международни полети. Разделението на вътрешни и международни полети се прави на базата на мястото на излитане и мястото на кацане, а не в зависимост от националната принадлежност на авиокомпанията.

1. Общ енергиен баланс за 2019 г.

(Хил. тонове нефтен еквивалент)

	Общо	Въглища и твърди горива от тях	Произведени газове	Торф и продукти от торф	Битуминозни шисти и битуминозни пясъци	Нефт и нефтени продукти[1]
Производство на първична енергия	11693.0	4676.1	-	-	6.7	..
Възстановени и рециклирани продукти	224.1	201.1	-	-	-	23.0
Внос	12551.7	401.0	-	-	-	9316.1
Износ	5341.5	21.7	-	-	-	4362.6
Изменение на запасите	-203.8	-7.8	-	-	-0.2	-148.6
Брутна налична енергия	**18923.5**	**5248.8**	**-**	**-**	**6.4**	**4827.9**
Международна морска бункеровка	75.8	-	-	-	-	75.8
Брутно вътрешно потребление	**18847.7**	**5248.8**	**-**	**-**	**6.4**	**4752.0**
Международни полети	243.2	-	-	-	-	243.2
Общо доставена енергия	**18604.5**	**5248.8**	**-**	**-**	**6.4**	**4508.9**
Вложено за преобразуване	19463.7	4925.5	-	-	6.8	7824.4
Получено от преобразуване	12751.2	209.0	-	-	-	7621.3
Енергиен сектор	1155.5	0.3	-	-	-	434.9
Загуби при разпределение	422.9	1.8	-	-	-	1.6
Налично за крайно потребление	**10313.6**	**530.2**	**-**	**-**	**-0.4**	**3869.3**
Крайно неенергийно потребление	465.0	48.3	-	-	-	265.7
Крайно енергийно потребление	9698.7	312.5	-	-	-	3631.4
Статистическа разлика	149.9	169.4	-	-	-0.4	-27.7

1. Общ енергиен баланс за 2019 г.

(Продължение и край)

(Хил. тонове нефтен еквивалент)

	Природен газ	Възобновяеми и биогорива	Невъзобновяеми отпадъци	Ядрена енергия	Топлинна енергия	Електрическа енергия
Производство на първична енергия	32.4	2551.2	66.5	4301.8	58.3	-
Възстановени и рециклирани продукти	-	-	-	-	-	-
Внос	2457.9	114.9	-	-	-	261.8
Износ	6.4	189.4	-	-	-	761.4
Изменение на запасите	-42.1	-5.1	-	-	-	-
Брутна налична енергия	**2441.8**	**2471.6**	**66.5**	**4301.8**	**58.3**	**-499.6**
Международна морска бункеровка	-	-	-	-	-	-
Брутно вътрешно потребление	**2441.8**	**2471.6**	**66.5**	**4301.8**	**58.3**	**-499.6**
Международни полети	-	-	-	-	-	-
Общо доставена енергия	**2441.8**	**2471.6**	**66.5**	**4301.8**	**58.3**	**-499.6**
Вложено за преобразуване	1033.0	1238.8	9.3	4301.8	68.4	55.9
Получено от преобразуване	-	185.0	-	-	926.7	3809.3
Енергиен сектор	46.8	-	-	-	206.0	467.5
Загуби при разпределение	7.6	-	-	-	174.1	237.9
Налично за крайно потребление	**1354.5**	**1417.8**	**57.2**	**-**	**536.5**	**2548.4**
Крайно неенергийно потребление	151.0	-	-	-	-	-
Крайно енергийно потребление	1142.1	1424.8	57.2	-	540.9	2589.8
Статистическа разлика	61.4	-7.0	-	-	-4.4	-41.3

2. Структура на производството на първична енергия

(Проценти)

	2016	2017	2018	2019
Общо	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Въглища и твърди горива от тях	45.1	48.3	42.3	40.0
Битуминозни шисти и битуминозни пясъци	0.0	0.0	0.0	0.1
Нефт и нефтени продукти[1]	0.2	0.2	0.2	..
Природен газ	0.7	0.6	0.2	0.3
Възобновяеми и биогорива	17.7	16.5	21.6	21.8
Невъзобновяеми отпадъци	0.3	0.3	0.4	0.6
Ядрена енергия	35.6	33.6	34.9	36.8
Топлинна енергия[2]	0.5	0.4	0.4	0.5

[1] Данните за периода 2013 - 2018 г. са изготвени по оценка на информация от „Бюлетин за състоянието и развитието на енергетиката на Република България" на Министерството на енергетиката.
[2] Топлина от химични процеси.

Общо доставена енергия представлява количеството енергия, необходима за задоволяване на вътрешното потребление в страната. За вторичните продукти, получени от преобразувателен процес, данните могат да бъдат отрицателно число.

Вложено за преобразуване са количествата горива и енергия, които се влагат за производство на други видове енергийни продукти.

Получено от преобразуване са вторичните енергийни продукти, получени в резултат на отделните преобразувателни процеси: производство на електрическа и топлинна енергия, брикетиране, коксово и доменно производство, производство на нефтопродукти. Включва се цялата произведена топлинна енергия от централите за обществено ползване и само продадената от заводските централи.

Потреблението на енергийния сектор отразява крайното потребление на енергия и горива (в резултат на което не се получават други енергийни продукти) за осъществяване и поддържане на основната дейност на предприятията, добиващи и произвеждащи енергийни продукти.

Загуби при разпределението включва загубите при разпределението на природния газ и на топлоенергията, при преноса и разпределението на електроенергията и при транспортирането на другите горива.

Налично за крайно потребление са количествата енергийни продукти, налични за крайно използване, в резултат на което не се получават други енергопродукти. Този показател се изчислява като: *Общо доставена енергия - Вложено за преобразуване + Получено от преобразуване - Потребление на енергийния сектор - Загуби при разпределението.*

Крайното потребление се дели на: неенергийно и енергийно.

Крайното неенергийно потребление показва количествата горива, използвани като суровина за производството на негоривни продукти.

Крайно енергийно потребление е разходът на горива/енергия, при чието изгаряне/използване не се получават други енергийни продукти. Тук се включва и разходът на горива за произведената от заводските централи топлоенергия, която не се продава, а се използва за дейността на предприятията, които са я произвели.

Статистическа разлика е разликата между *Налично за крайно потребление и Крайно* (неенергийно + енергийно) *потребление*.

Информацията по общия енергиен баланс е показана в хиляди тонове нефтен еквивалент. В световната практика се използват джаулът и неговите кратни като обща енергийна единица. За преминаване от един в друг вид мерна единица се използва следната зависимост:

1 ГДж = 278 кВтч = 0.023885 т н.е.

3. Крайно енергийно потребление в икономиката

	2017	2018	2019	2019 в % към 2018
	хил. т н.е.			
Общо	**9742.0**	**9749.5**	**9698.7**	**99.5**
Индустриален сектор	**2753.6**	**2730.6**	**2672.9**	**97.9**
Черна металургия	118.7	126.0	116.0	92.1
Химическа и нефтохимическа промишленост	909.7	833.8	788.2	94.5
Цветна металургия	162.4	177.5	211.8	119.3
Неметални минерали	571.5	571.8	560.6	98.0
Транспортно оборудване	18.8	19.2	16.6	86.5
Машини, метални изделия и оборудване	139.5	140.4	135.4	96.4
Добивна промишленост (без енергийните суровини)	122.0	126.5	105.8	83.6
Храни, напитки и тютюн	227.7	250.7	241.7	96.4
Целулозно-хартиена и полиграфическа промишленост	220.5	201.0	208.8	103.9
Дървен материал и изделия от него (без мебели)	62.3	70.8	69.7	98.4
Строителство	55.9	66.0	75.3	114.1
Текстил и кожи	66.6	66.3	61.5	92.8
Други в индустрията	78.0	80.6	81.3	100.9
Транспортен сектор	**3324.9**	**3372.2**	**3409.7**	**101.1**
Железопътен транспорт	39.7	34.4	36.9	107.2
Автомобилен транспорт	3091.9	3181.4	3306.2	103.9
Вътрешни полети	20.6	17.5	11.4	64.9
Вътрешно корабоплаване	-	-	-	-
Тръбопроводен транспорт	172.7	138.8	55.3	39.8
Други в транспорта	-	-	-	-
Други сектори	**3663.5**	**3646.8**	**3616.1**	**99.2**
Търговия и обществени услуги и други неупоменати	1167.2	1231.2	1268.0	103.0
Домакинства	2318.7	2229.7	2159.9	96.9
Селско и горско стопанство	177.3	185.3	187.5	101.3
Рибно стопанство	0.3	0.6	0.8	127.6
Невключени никъде другаде (други)	-	-	-	-

Фиг. 1. Енергийни потоци

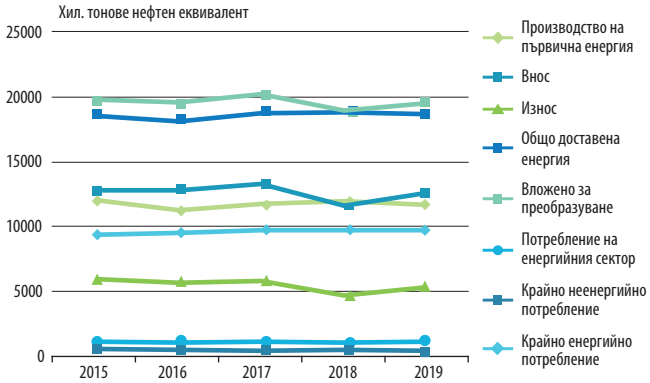

Фиг. 2. Структура на енергийните ресурси в крайното енергийно потребление през 2019 г.

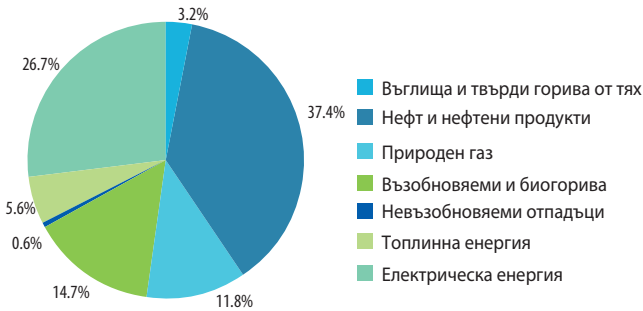

4. Баланс на електрическата енергия

(ГВтч)

	2016	2017	2018	2019
Брутно производство	**45277.0**	**45612.8**	**46837.7**	**44301.8**
Нетно производство	41221.0	41351.3	42714.4	40346.1
Внос	4568.0	3705.4	2222.7	3044.9
Износ	10940.0	9185.8	10030.1	8855.1
Вложено за преобразуване в електроцентрали и топлоцентрали (за ПАВЕЦ)	1015.0	949.5	415.2	649.7
Ресурси/Доставки	**33834.0**	**34921.4**	**34491.9**	**33886.2**
Загуби при разпределение	3577.0	3475.9	3101.9	2766.5
Налично за крайно потребление	**30257.0**	**31445.5**	**31390.0**	**31119.7**
Енергиен сектор	1415.0	1490.9	1410.8	1481.3
Индустриален сектор	9083.0	9737.3	9871.7	9830.3
Транспортен сектор	354.0	377.6	323.6	359.4
Домакинства	10733.0	11137.5	10963.0	10843.9
Селско, горско и рибно стопанство	223.0	222.4	264.6	330.8
Търговия, обществени услуги и други	8505.0	8433.8	8470.5	8754.6
Статистическа разлика	-56.0	45.9	85.8	-480.5

Електрическа и топлинна енергия

Производството на електрическа енергия представлява брутното производство. Това е сума на произведената от всички електроцентрали електрическа енергия, измерена на изходните клеми на генераторите. Брутната електрическа енергия включва и собствените нужди на централата.

Собствените нужди са количествата електрическа енергия, изразходвани от производствените съоръжения в електроцентралата, те включват и загубите в трансформаторите на главния генератор.

Производството на топлоенергия представлява брутно произведената от обществените централи топлоенергия и само продадената топлоенергия от заводските централи.

Централите за обществено ползване отчитат брутното производство на топлинна енергия. Това е топлинната енергия, произведена от инсталациите, включваща и собствените нужди на централата.

Заводските централи отчитат само продадените количества топлинна енергия. Произведената топлинна енергия от заводските централи и потребена в основната дейност на предприятието не се отчита.

Наличното количество електрическа енергия за крайно потребление представлява от една страна: *нетното производство + вноса – износа – вложената електрическа енергия в електро- и топлоцентрали – загубите при разпределение,* а от друга: *крайното енергийно потребление по отделните икономически сектори (Индустрия, Транспорт, Селско, горско и рибно стопанство, Търговия и обществени услуги, енергиен сектор) + статистическата разлика.*

Потреблението на електроенергия по икономически дейности не включва собствените нужди на електрическите централи.

Аналогично се тълкува наличното количество топлоенергия за крайно потребление.

5. Баланс на топлинната енергия

(ГВтч)

	2016	2017	2018	2019
Брутно производство	**13389.4**	**12268.7**	**10546.9**	**10777.0**
Нетно производство	12662.8	11479.2	9840.7	10182.5
Вложено за преобразуване в електроцентрали и топлоцентрали	186.9	147.8	104.0	117.4
Доставки	**12475.8**	**11331.4**	**9736.6**	**10065.1**
Загуби при разпределение	1758.6	1967.2	1821.7	2024.3
Налично за крайно потребление	**10717.2**	**9364.2**	**7915.0**	**8040.7**
Енергиен сектор	1619.2	1559.8	1515.8	1801.0
Индустриален сектор	3532.5	2303.3	858.4	1190.6
Домакинства	3775.3	3951.8	3765.8	3577.0
Селско, горско и рибно стопанство	92.2	105.2	101.7	120.6
Търговия, обществени услуги и други	1706.7	1299.1	1553.1	1402.5
Статистическа разлика	-8.6	145.0	120.2	-51.0

Фиг. 3. Структура на потреблението на електрическа енергия по икономически сектори

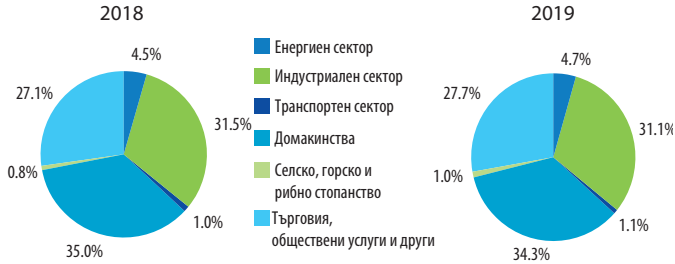

Фиг. 4. Структура на потреблението на топлинна енергия по икономически сектори

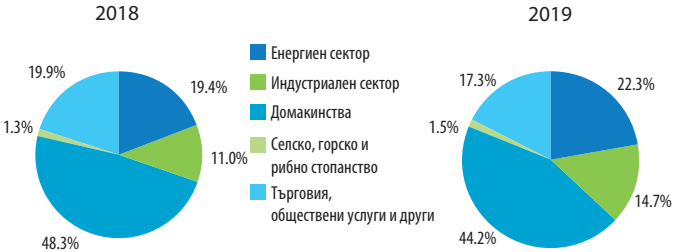

XIX. ТРАНСПОРТ

Транспорт - основни данни за развитието на транспорта

Транспортът е отрасъл на националната икономика, който обхваща транспортните предприятия, извършващи услуги срещу заплащане. В съответствие с Националната класификация на икономическите дейности разделът включва всички видове транспорт (железопътен, автомобилен, морски, речен, въздушен, тръбопроводен и градски електротранспорт).

Разделът съдържа основни данни, характеризиращи състоянието и настъпилите промени в обществения и частния сектор.

Общата дължина на железопътните линии включва текущия път и гаровите коловози. В текущия път влизат дължината на железопътните линии между осите на гарите и разстоянието от граничните гари до държавната граница. Дължината на удвоените и електрифицираните линии е измерена в една посока.

В междуселищните автобусни линии се включват и международните редовни автобусни линии.

Маршрутната дължина на тролейбусните линии, трамвайната мрежа и метрото е сбор от общата еднопосочна експлоатационна дължина на линиите. Дължината на покриващите се линии се отчита еднократно.

Източник на данните за регистрираните товарни превозни средства и автобуси е Главна дирекция „Охранителна полиция“ към Министерството на вътрешните работи.

Броят на тролейбусите, трамваите и мотрисите на метрото се отнася за наличните превозни средства, собственост на предприятията от градския електротранспорт.

1. Основни данни за развитието на транспорта

	2017	2018	2019	2020
Дължина на железопътните линии - км	5468	5470	5466	5464
в т.ч. текущ път - км	4030	4030	4030	4029
Относителен дял на електрифицираните жп линии от общата дължина на жп линии в текущ път - %	71.2	71.2	71.2	71.2
Междуселищни автобусни линии - бр.	3039	3137	3171	2767
Обща дължина на междуселищните автобусни линии - хил. км	434.2	434.6	422.5	325.3
Градове с тролейбусен транспорт - бр.	10	10	10	10
Маршрутна дължина на тролейбусните линии към 31.12. - км	400	396	405	447
Маршрутна дължина на трамвайната мрежа към 31.12. - км	137	131	131	131
Маршрутна дължина на метрото към 31.12. - км	38	38	38	46

2. Транспортни средства към 31.12. по видове

	2017	2018	2019	2020
Регистрирани товарни превозни средства - бр.	457740	473809	489074	499727
Товарни автомобили	372851	387186	401823	412031
Специални автомобили	34493	35481	36591	38296
Влекачи	50396	51142	50660	49400
Регистрирани автобуси - бр.	20628	20442	20318	19080
Тролейбуси - бр.	392	376	369	370
Пътнически места - бр.	43868	41110	39791	38321
Трамваи - бр.	311	301	313	317
Пътнически места - бр.	62958	60853	62777	63337
Мотриси за подземен електротранспорт - бр.	208	208	208	268
Пътнически места - бр.	64064	64064	64064	76404
Морски товарни кораби - бр.	3	3	2	1
Пълна товароподемност - хил. т	12	12	15	7
Морски пътнически кораби - бр.	2	2	3	10
Пътнически места - бр.	156	156	168	355
Речни несамоходни товарни кораби - бр.	112	111	106	101
Товароподемност - хил. т	189	187	179	170
Речни пътнически кораби - бр.	1	1	1	1
Пътнически места - бр.	243	243	243	243

Превозени товари и пътници и извършена работа от транспорта

Основните показатели, характеризиращи превозната дейност на транспорта, са свързани с осъществяването на превоз на товари и пътници със сухопътен, воден, въздушен и градски електротранспорт.

Сухопътният транспорт включва превозната дейност на железопътния и автомобилния транспорт, както и преноса на продукти с тръбопроводен транспорт.

Данните за товарния сухопътен транспорт включват превозените товари и извършената работа от железопътния, автомобилния и тръбопроводния транспорт. Пътническите превози със сухопътен транспорт се отнасят за превозените пътници и извършената работа от железопътния и автобусния транспорт.

Данните за градския електротранспорт включват превозените пътници и извършената работа от тролейбусния транспорт в страната, трамвайния транспорт и метрото в гр. София.

Товарен транспорт

Фиг. 1. Превозени товари

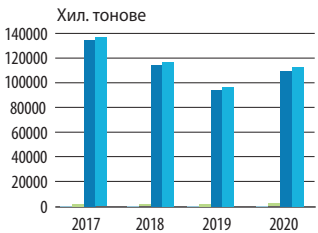

Фиг. 2. Извършена работа

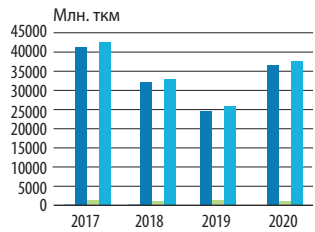

Въздушен Воден Сухопътен Товарен транспорт - общо

Пътнически транспорт

Фиг. 3. Превозени пътници

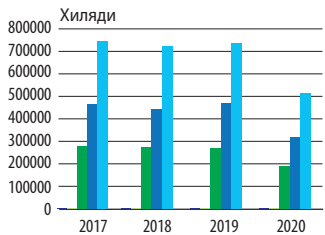

Фиг. 4. Извършена работа

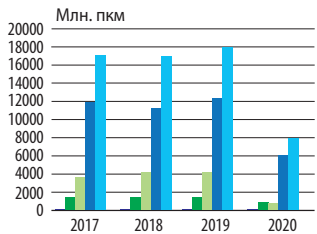

Воден Градски електротранспорт Въздушен
Сухопътен Пътнически транспорт - общо

3. Превозени товари и извършена работа от транспорта

Видове транспорт	2017	2018	2019	2020
	Превозени товари - хил. т			
Общо	**136685**	**116644**	**96675**	**113118**
Сухопътен транспорт[1]	134385	114430	94279	110270
Воден транспорт[2]	2291	2191	2376	2827
Въздушен транспорт	9	23	20	21
	Извършена работа - млн. ткм			
Общо	**42532**	**32923**	**25866**	**37477**
Сухопътен транспорт[1]	41306	31951	24662	36350
Воден транспорт[2]	1218	956	1188	1108
Въздушен транспорт	8	16	16	19

[1] Включва железопътен, автомобилен и тръбопроводен транспорт.
[2] Данните са обобщени за речния и морския транспорт.

4. Превозени пътници и извършена работа от транспорта

Видове транспорт	2017	2018	2019	2020
	Превозени пътници - хил.			
Общо	**748496**	**721585**	**739118**	**512458**
Сухопътен транспорт[1]	466535	443870	467524	318768
Воден транспорт[2]	109	114	102	91
Въздушен транспорт	2198	2470	2693	591
Градски електротранспорт	279654	275131	268799	193008
	Извършена работа - млн. пкм			
Общо	**17045**	**16993**	**18009**	**7928**
Сухопътен транспорт[1]	11991	11366	12360	6157
Воден транспорт[2]	5	4	10	6
Въздушен транспорт	3637	4200	4234	816
Градски електротранспорт	1412	1423	1405	949

[1] Данните се отнасят само за платените пътувания от железопътния и автобусния транспорт.
[2] Данните са обобщени за речния и морския транспорт.

XX. ТУРИЗЪМ

Места за настаняване

Методологията, която се прилага при статистическото изследване, е в съответствие с Регламент № 692/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската статистика на туризма и Регламент № 1051/2011 на Европейската комисия за прилагане на Регламент № 692/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската статистика на туризма по отношение на структурата на отчетите за качеството и предаването на данните.

Обект на изучаване са всички категоризирани места за настаняване с над 10 легла, функционирали през съответния период - хотели, къмпинги и други места за краткосрочно настаняване (вилни и туристически селища, хостели, къщи за гости, бунгала, почивни домове, хижи, частни квартири и апартаменти и други).

При наблюдението на материалната база на туризма се събират данни за местата за настаняване по видове, реализираните нощувки в тях, пренощувалите лица, приходите от нощувки и други.

През 2020 г. в страната са функционирали 3 317 места за настаняване - хотели, мотели, хижи, къмпинги и други места за краткосрочно настаняване с над 10 легла.

Фиг. 1. Места за настаняване

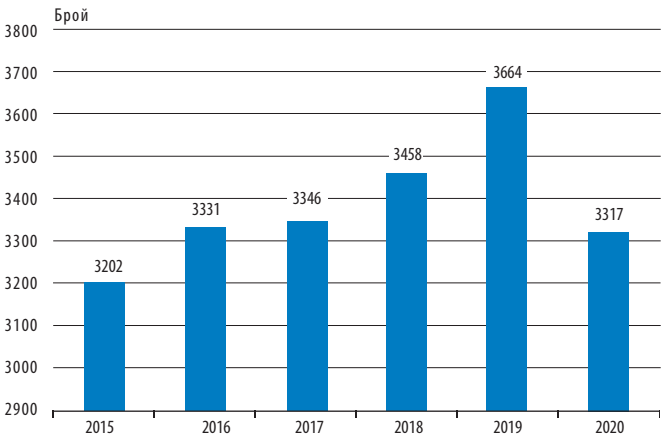

1. Места за настаняване[1]

	2017	2018	2019	2020
Места за настаняване - бр.	**3346**	**3458**	**3664**	**3317**
Легла - хил. бр.	348.7	335.6	341.5	281.7
Легладенонощия - хил. бр.	66468	68223	69254	47573
Използваемост на легладенонощията - %	39.2	39.3	39.2	25.2
Реализирани нощувки - хил. бр.	26054	26845	27155	11968
в т.ч. от чужденци	17106	17749	17480	4656
Приходи от нощувки - млн. лв.	1340.9	1455.7	1521.9	645.5
Хотели - бр.	**2110**	**2102**	**2166**	**1960**
Легла - хил. бр.	293.5	286.2	288.0	233.6
Легладенонощия - хил. бр.	57287	58514	59241	39784
Използваемост на легладенонощията - %	42.0	42.3	42.1	26.5
Реализирани нощувки - хил. бр.	24071	24750	24923	10523
в т.ч. от чужденци	16733	17327	17033	4527
Приходи от нощувки - млн. лв.	1298.8	1407.0	1465.6	608.2
Къмпинги - бр.	**9**	**10**	**14**	**14**
Легла - хил. бр.	0.7	0.7	0.9	0.7
Легладенонощия - хил. бр.	112	106	128	115
Използваемост на легладенонощията - %	52.1	60.0	59.2	63.8
Реализирани нощувки - хил. бр.	58	63	76	74
в т.ч. от чужденци	3	2	4	2
Приходи от нощувки - млн. лв.	0.4	0.5	0.8	0.5
Други места за краткосрочно настаняване - бр.	**1227**	**1346**	**1484**	**1343**
Легла - хил. бр.	54.5	48.7	52.6	47.4
Легладенонощия - хил. бр.	9069	9603	9885	7674
Използваемост на легладенонощията - %	21.2	21.2	21.8	17.9
Реализирани нощувки - хил. бр.	1925	2032	2156	1371
в т.ч. от чужденци	370	420	443	127
Приходи от нощувки - млн. лв.	41.7	48.2	55.5	36.8

[1] **Функционирали през съответната година.**

Реализирани нощувки

Общият брой на реализираните нощувки в местата за настаняване през 2020 г. в сравнение с 2019 г. намалява с 15 186.3 хил. (55.9%) до 11 968.5 хиляди.

Броят на реализираните нощувки от чужденци (4 656.3 хил.) във всички места за настаняване през 2020 г. намалява със 73.4% спрямо предходната година.

Почти всички чужденци - 97.2%, предпочитат да нощуват в хотели, докато в останалите места за настаняване (къмпинги, хижи и други места за краткосрочно настаняване) са нощували 2.8%.

Структурата на реализираните нощувки от чужденци през 2020 г. показва, че най-висок е относителният дял на нощувките в местата за настаняване с четири и пет звезди (73.8%), следван от тези с три звезди (17.7%) и с една и две звезди (8.5%).

Фиг. 2. Структура на реализираните нощувки в местата за настаняване през 2020 г. по категории

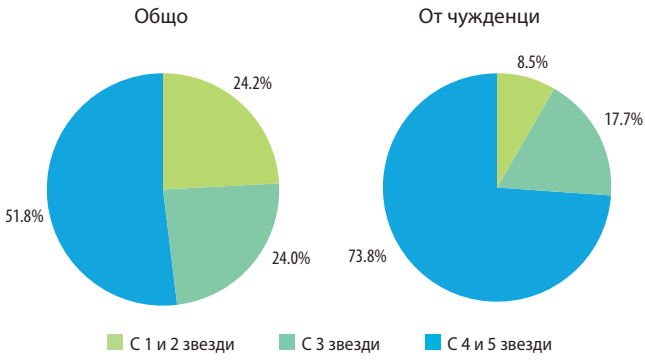

2. Реализирани нощувки от чужденци в местата за настаняване през 2020 г. по страни и категории

(Брой)

Страни	Общо	Категория на местата за настаняване			
		с 1 и 2 звезди	с 3 звезди	с 4 звезди	с 5 звезди
Общо	**4656289**	**396154**	**825270**	**2682012**	**752853**
ЕС	**3510518**	**244038**	**566279**	**2179308**	**520893**
Австрия	17120	1040	3003	9220	3857
Белгия	41684	3584	3491	27297	7312
Германия	486632	15868	55699	350331	64734
Гърция	93715	9615	25483	43245	15372
Дания	9968	703	2105	5056	2104
Естония	2601	206	547	1589	259
Ирландия	28813	1155	10168	11663	5827
Испания	31663	7044	8709	10247	5663
Италия	96141	21334	30748	30216	13843
Кипър	6222	598	791	3347	1486
Латвия	4613	644	1080	2374	515
Литва	10860	492	3685	5556	1127
Люксембург	4106	60	192	3105	749
Малта	2758	961	264	1162	371
Нидерландия	29471	3568	4904	16104	4895
Обединено кралство	233573	10522	36968	147035	39048
Полша	479199	25763	81054	303203	69179
Португалия	18223	4365	5555	6807	1496
Румъния	1566858	93596	224930	1012980	235352
Словакия	9569	967	2220	4769	1613
Словения	4896	428	1257	2627	584
Унгария	34730	4745	7503	18394	4088
Финландия	3520	295	858	1423	944
Франция	76345	7734	11515	40324	16772
Хърватия	7302	521	1914	3702	1165
Чехия	202424	27738	39854	114466	20366
Швеция	7512	492	1782	3066	2172
Други европейски страни	**768368**	**119523**	**221134**	**333182**	**94529**
Норвегия	3074	320	1178	995	581
Република Северна Македония	122609	6401	21943	77207	17058
Руска федерация	160539	46485	62658	36101	15295
Сърбия	100123	6751	24671	57554	11147
Турция	129563	21483	31438	53153	23489
Украйна	238139	36822	76809	101424	23084
Швейцария	14321	1261	2437	6748	3875
Други страни	**217687**	**6925**	**13033**	**96358**	**101371**
Израел	154405	4929	8681	75682	65113
Съединени американски щати	59774	1609	3926	18812	35427
Япония	3508	387	426	1864	831
Останал свят	**159716**	**25668**	**24824**	**73164**	**36060**

Пътувания на български граждани в чужбина и посещения на чужденци в България

Статистическите данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България са разработени на основата на месечна информация, получавана от Министерството на вътрешните работи, и извадково изследване на Националния статистически институт сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Във връзка с епидемичната обстановка, свързана с разпространението на COVID-19 в Република България и временното преустановяване на провеждането на изследването на граничните пунктове, всички данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България за периода април - декември 2020 г. са предоставени от Министерството на вътрешните работи.

Пътуванията на български граждани в чужбина през 2020 г. са 3 973.0 хиляди. В сравнение с 2019 г. пътуванията на българи в чужбина намаляват с 43.3%.

През 2020 г. посещенията на чужденци в България са 4 973.4 хил., като с други цели са 57.9% от тях, със служебна цел - 14.7%, и с цел почивка и екскурзия - 27.4%. В сравнение с предходната година посещенията на чужденци в България намаляват с 60.4%.

Фиг. 3. Пътувания на български граждани в чужбина и посещения на чужденци в България

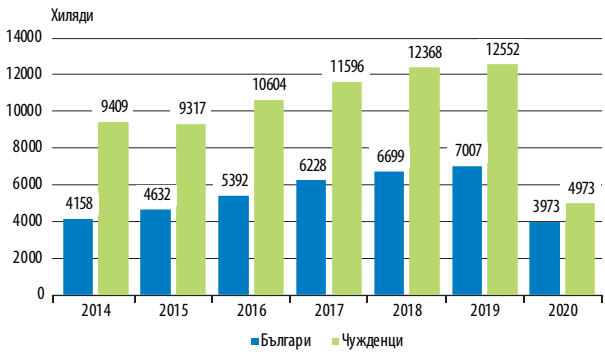

3. Пътувания на българи в чужбина и посещения на чужденци в България по страни

(Брой)

Страни	Пътувания на българи в чужбина		Посещения на чужденци в България	
	2019	2020[1]	2019	2020[2]
Общо	**7006585**	**3973009**	**12552152**	**4973356**
ЕС	**4173653**	**601221**	**7188623**	**2577101**
Австрия	233622	41143	214179	58120
Белгия	107810	21252	155367	62315
Германия	446045	54889	948492	330505
Гърция	1461096	180115	1277610	386012
Дания	28493	5433	53360	8216
Ирландия	12325	1639	45359	9341
Испания	193700	31349	93535	21009
Италия	243500	24839	167658	50584
Кипър	12564	1470	28349	5871
Малта	11102	692	3594	1352
Нидерландия	75685	11823	176122	67451
Обединено кралство	187850	28036	508342	131268
Полша	76144	11683	445316	193489
Португалия	19685	3090	20140	5242
Румъния	554070	91379	2161004	982517
Словакия	38231	8423	87227	12353
Словения	39196	5394	19210	3899
Унгария	71168	10154	111132	40549
Финландия	5140	954	35800	2994
Франция	159427	34875	250014	96126
Хърватия	42283	5425	35071	14273
Чехия	108700	20222	214550	63039
Швеция	19423	4692	45872	14269
Други страни от ЕС	26394	2250	91320	16307
Други европейски страни	**2670563**	**427479**	**4057316**	**2011501**
Норвегия	8706	1276	46070	3252
Република Северна Македония	429329	71705	605348	287371
Руска федерация	55686	6474	460770	46565
Сърбия	514959	95928	679336	415680
Турция	1621597	244489	1628231	1039721
Украйна	20320	2554	596993	204249
Швейцария	19966	5053	40568	14663
Други страни	**47000**	**6478**	**378123**	**84324**
Израел	20315	2626	246404	54196
Канада	7241	1316	22436	2945
Съединени американски щати	19444	2536	109283	27183
Останал свят	**115369**	**19163**	**928090**	**300430**

[1] Във връзка с епидемичната обстановка, свързана с разпространението на COVID-19 в Република България и временното преустановяване на провеждането на изследването на граничните пунктове, данните за пътуванията на български граждани в чужбина по държави са за периода януари - март 2020 г. За периода април - декември 2020 г. данните включват само общия брой пътувания на българите и са предоставени от Министерството на вътрешните работи.

[2] Във връзка с епидемичната обстановка, свързана с разпространението на COVID-19 в Република България и временното преустановяване на провеждането на изследването на граничните пунктове, всички данни за посещения на чужденци в България за периода април - декември 2020 г. са предоставени от Министерството на вътрешните работи.

XXI. ГОРСКО СТОПАНСТВО

Обща горска площ

Общата горска площ включва залесени площи, земи за залесяване и недървопроизводителни земи.

Широколистните високостеблени гори включват дървесни видове, които се стопанисват по начин, запазващ семенния им произход, със съчетаване на естествено и изкуствено възобновяване.

Широколистните нискостеблени гори включват същите дървесни видове като широколистните високостеблени, но имат издънков произход (израстват от издънки) и се стопанисват по начин, запазващ тяхното биологично разнообразие и издънково възпроизводство (в т.ч. насажденията от бяла акация).

Залесена горска площ е тази, която е обрасла или засадена с горски дървета и храсти. Включва естествени насаждения, редини и склопени, несклопени и изредени култури.

Данните за извършеното залесяване са установени при инвентаризацията на горските култури.

Залесяване в зрели невъзобновени гори е извършване на залесителни мероприятия в зрели гори (на възраст за главна сеч), при които естественото възобновяване е незадоволително.

Попълване на редини е залесяването на площи с малък брой дървета на единица площ (редини).

Попълване на култури е залесяване в изкуствено създадени гори до 3-годишна възраст за възстановяване на изсъхналите (загубените) фиданки.

Под отглеждане на културите се разбира извършване на мероприятия при култури до 3-годишна възраст, подобряващи растежа и устойчивостта на културата (изсичане на издънки, окопаване, премахване на конкурентна растителност и други).

Фиг. 1. Обща горска площ по видове гори

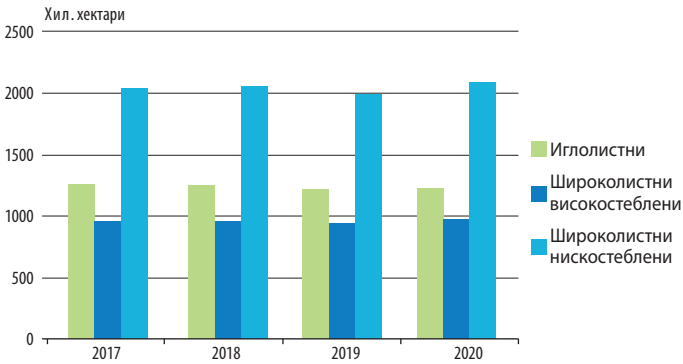

1. Горска площ[1]

(Хил. хектари)

	2017	2018	2019	2020
Площ по видове гори	**4243**	**4257**	**4149**	**4270**
Иглолистни	1254	1251	1214	1237
Широколистни	2989	3006	2935	3033
Високостеблени	952	954	940	967
Нискостеблени	2037	2052	1995	2066
В т.ч. залесена горска площ[2]	**3877**	**3893**	**3789**	**3603**
Иглолистни	1125	1122	1088	1117
Широколистни	2752	2770	2701	2801
Високостеблени	892	895	882	911
Нискостеблени	1860	1875	1818	1890

[1] Източник: Изпълнителна агенция по горите.
[2] С площта на клека.

2. Лесокултурни дейности[1]

(Хектари)

	2017	2018	2019	2020
Подготовка на почвата за залесяване	1584	1278	1465	1613
Залесяване	1745	1503	1529	17601
Ново залесяване	975	853	695	647
В зрели невъзобновени насаждения	716	612	790	714
Попълване на редини	54	36	43	46
Създаване на интензивни култури	677	651	574	677
Попълване на култури	571	694	488	482
Отглеждане на култури	10708	10987	11569	10094

[1] Източник: Изпълнителна агенция по горите.

Стопанисване на горите

Отгледна сеч е сечта в млади и средновъзрастни насаждения с оглед регулиране на техния видов състав, подобряване на растежните условия и качествата на произвежданата дървесина.

Санитарна сеч е изсичане на сухи, ветроломни или снеголомни дървета и храсти с цел предпазване на насажденията от каламитети и заболявания.

Подпомагане на естественото възобновяване е провеждане на мероприятия, улесняващи естественото възпроизводство на горите - семенно или издънково.

Фиг. 2. Площ с проведена сеч по видове

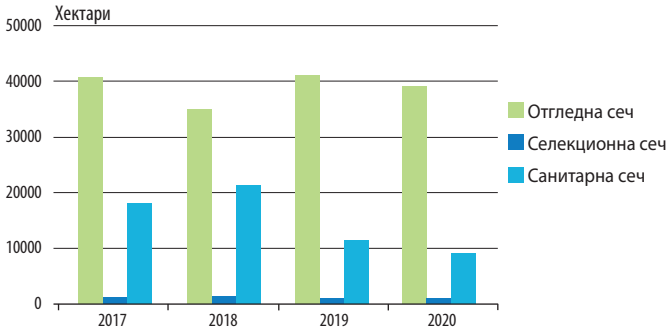

Фиг. 3. Подпомагане на естественото възобновяване на горите

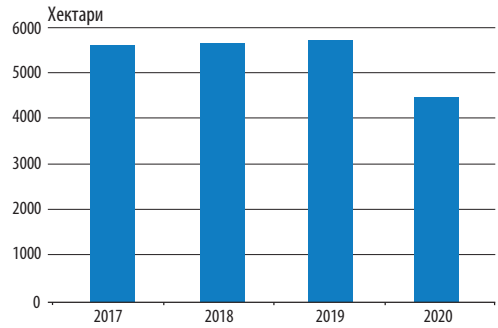

3. Стопанисване на горите[1]

(Хектари)

	2017	2018	2019	2020
Отгледна сеч	40615	34821	40924	39270
Иглолистни	15980	14007	18482	21048
Широколистни високостеблени	16893	14048	14256	11302
Издънкови	7742	6766	8186	6920
Селекционна сеч	1060	1154	925	941
Иглолистни	317	238	276	354
Широколистни високостеблени	603	640	380	326
Издънкови	140	276	269	261
Санитарна сеч	17890	21225	11291	8823
Иглолистни	14633	18174	8876	6658
Широколистни високостеблени	1333	1003	1000	941
Издънкови	1924	2048	1415	1224
Кастрене	1776	1507	1546	1636
Подпомагане на естественото възобновяване	5608	5640	5713	4463
в т.ч. изсичане на подлес	4800	4355	4253	3322
Маркиран лесосечен фонд	130221	131536	134861	118844
Иглолистни	52887	57184	57703	51729
Широколистни високостеблени	30510	30529	32577	27052
Издънкови	46824	43823	44581	40063

4. Горско семепроизводство[1]

(Килограми)

	2017	2018	2019	2020
Бране на иглолистни шишарки	8154	5427	14938	6406
Събиране и добив на семена	56171	43732	33076	34097
Иглолистни видове	803	120	670	460
Широколистни видове	55369	43720	33009	34051
от тях дъбов жълъд	53745	36144	30808	32043

[1] **Източник: Изпълнителна агенция по горите.**

Добита дървесина

Данните включват общо добитата дървесина: от промишлен дърводобив, за местното население, суха и паднала маса и дървесина от изведени санитарни сечи в държавни, общински и частни гори.

Фиг. 4. Добита дървесина

5. Добита дървесина по видове гори[1]

(Хил. плътни кубически метри)

	2017	2018	2019	2020
	Общо			
В стоящо (на корен) състояние	8322	8476	8007	6972
В лежащо (отсечено) състояние	6936	7034	6671	5829
Строителна дървесина	2360	2666	2565	2275
Дърва и вършина	4576	4368	4106	3554
	Иглолистни			
В стоящо (на корен) състояние	4092	4435	3910	3537
В лежащо (отсечено) състояние	3205	3474	3079	2836
Строителна дървесина	1614	1928	1813	1667
Дърва и вършина	1591	1546	1266	1169
	Широколистни			
В стоящо (на корен) състояние	4230	4041	4097	3435
В лежащо (отсечено) състояние	3731	3560	3592	2993
Строителна дървесина	746	738	752	608
Дърва и вършина	2985	2822	2840	2385
Високостеблен бук				
В стоящо (на корен) състояние	848	807	778	683
В лежащо (отсечено) състояние	743	713	687	583
Строителна дървесина	156	153	145	123
Дърва и вършина	587	559	542	460
Високостеблен дъб				
В стоящо (на корен) състояние	207	198	177	175
В лежащо (отсечено) състояние	180	170	154	150
Строителна дървесина	40	34	33	29
Дърва и вършина	140	135	121	123
Други широколистни високостеблени				
В стоящо (на корен) състояние	619	611	642	513
В лежащо (отсечено) състояние	549	548	566	453
Строителна дървесина	230	246	261	208
Дърва и вършина	319	301	304	244
Нискостеблени				
В стоящо (на корен) състояние	2545	2556	2423	2064
В лежащо (отсечено) състояние	2265	2259	2129	1807
Строителна дървесина	344	320	304	248
Дърва и вършина	1921	1939	1825	1558

[1] **Източник: Изпълнителна агенция по горите.**

Дивеч

Броят на видовете дивеч в България се установява ежегодно чрез таксация, която се извършва в държавните ловностопански райони, стопанисвани от държавните горски и ловни стопанства, и в предоставените ловностопански райони, стопанисвани от ловните сдружения. Таксацията представлява преброяване на дивеча по вид, пол, възраст и брой на определена територия на дивечопригодната площ. Тя се извършва с помощта на таксационни формуляри, които се попълват за съответния район от стопанисващите дивеча. В Изпълнителната агенция по горите се води регистър на национално ниво за извършената пролетна таксация по години.

Фиг. 5. Дребен дивеч

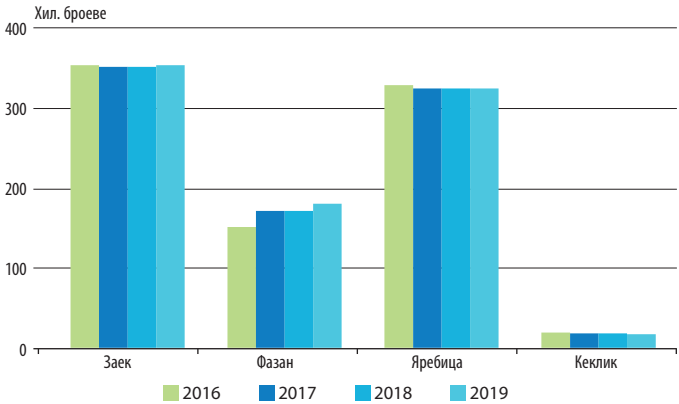

Фиг. 6. Хищници

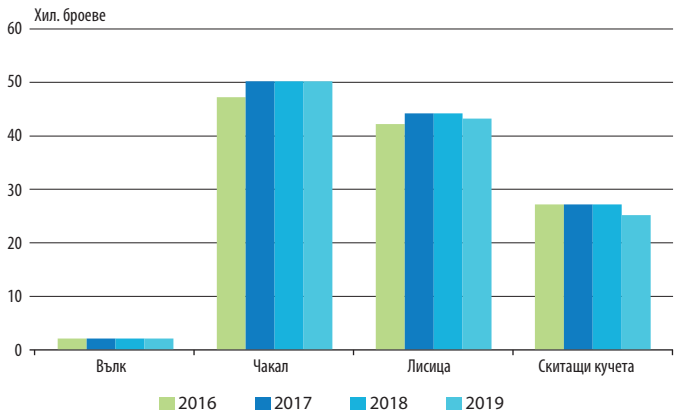

6. Дивеч[1]

(Брой)

	2016	2017	2018	2019
	Едър дивеч			
Благороден елен	25910	29331	29585	31227
Елен лопатар	8159	9231	9421	9761
Сърна	106323	116441	116697	121136
Дива свиня	88948	99729	100065	97690
Дива коза	1945	2267	2267	2505
Муфлон	3753	4219	4274	4415
Мечка	943	942	943	1003
Тибетски як	23	20	20	20
Зубър	29	36	36	48
Глухар	2940	3229	3229	3303
	Дребен дивеч			
Заек	353091	351024	351855	353264
Фазан	151458	171790	171871	180545
Яребица	328198	324265	324257	324923
Кеклик	18814	18780	18830	17601
	Хищници			
Вълк	2452	2640	2649	2824
Чакал	47294	50194	50289	50800
Лисица	42326	44041	44119	43477
Скитащи кучета	27437	26997	27005	25264

[1] Източник: Изпълнителна агенция по горите.

XXII. СЕЛСКО СТОПАНСТВО

Използвана земеделска площ и обработваема земя

Данните за площите, заети със земеделски култури, както и за използваната земеделска площ и обработваемата земя, са резултат от наблюдението за заетостта и използването на територията на България на базата на териториална извадка. Наблюдението се провежда в периода май - юли и се реализира върху цялата територия на България. Изследва се заетостта и използването на земята върху около 110 хил. точки, групирани в 3 123 сегмента. При всяко минаване на терена се наблюдават едни и същи точки в едни и същи сегменти.

Фиг. 1. Структура на използваната земеделска площ

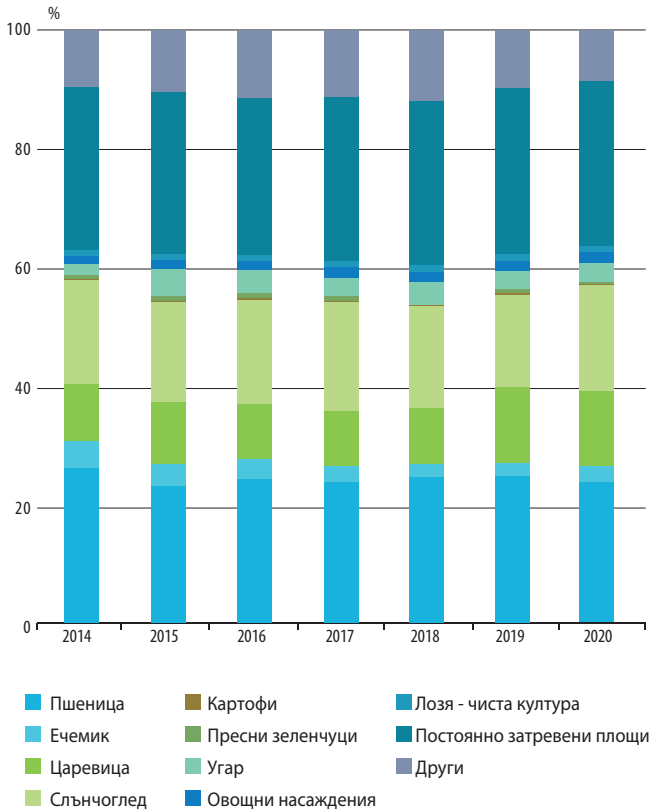

1. Обработваема земя и използвана земеделска площ[1,2,3]

(Хектари)

	2017	2018	2019	2020
Обработваема земя	**3473825**	**3463370**	**3461615**	**3477514**
Пшеница	1197768	1237736	1250478	1203964
Ечемик	138122	115773	112264	131340
Ръж и тритикале	30639	29767	28163	25875
Овес	19730	16886	13866	11386
Царевица	461085	478354	641555	642373
Други житни	19600	24641	26352	22757
Слънчоглед	934715	859910	789604	888200
Тютюн	10506	8668	4849	5440
Други маслодайни култури	181067	203397	158305	120055
Други индустриални култури	58848	46640	57878	65209
Картофи	12909	14611	11177	11524
Фасул, грах и други варива	78389	103445	42167	24989
Пресни зеленчуци	33312	35483	35627	25705
Окопни и други едногодишни фуражи	17705	18152	13859	8345
Ливади, засети с бобови	115447	112702	117708	119134
Ливади, засети с житни	2504	5917	6625	8152
Угар	159959	149683	149636	161565
Оранжерии	1520	1606	1503	1502
Използвана земеделска площ	**5029529**	**5030276**	**5037470**	**5047252**
Семейни градини	15258	14836	14636	14231
Овощни насаждения	84320	88829	90221	91339
Лозя - чиста култура	53251	53787	53005	51356
Смесени трайни насаждения	8220	8312	7813	7120
Разсадници	2304	2100	1699	1703
Общо трайни насаждения	148094	153029	152738	151518
Постоянно затревени площи и ливади - овощни градини	1392352	1399041	1408481	1403988
Площ със селскостопанско предназначение	**5224402**	**5226194**	**5222925**	**5227902**

[1] Източник: Министерство на земеделието, храните и горите.

[2] Данните са от наблюдението за заетостта и използването на територията на България (БАНСИК).

[3] От 2010 г. съгласно Регламент (ЕО) № 1166/2009 разсадниците се отнасят в категорията „трайни насаждения".

Производство от земеделски култури

Данните за производството от основни селскостопански култури са резултат от наблюдението за определяне на добивите от полски култури и от наблюдението за производството на зеленчуци през 2020 година. Анкетите се провеждат през ноември чрез интервюиране на земеделските стопани. В общото производство на зеленчуците се включва производството от открити площи и оранжерии.

Фиг. 2. Структура на производството на основни селскостопански култури по статистически райони през 2020 г.

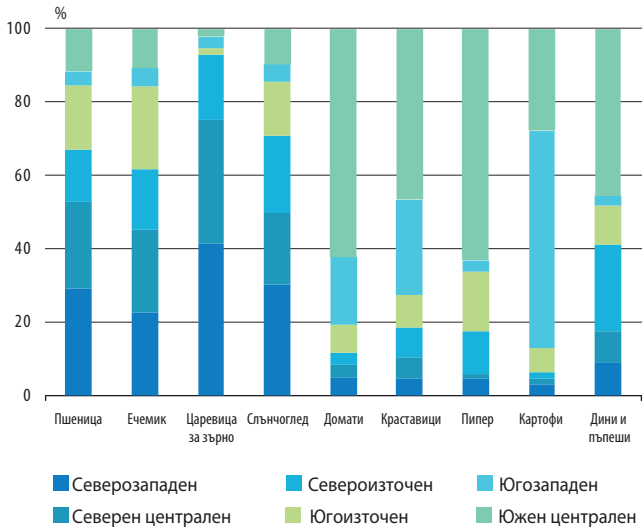

2. Реколтирани площи, производство и средни добиви от основни земеделски култури[1]

Култури	Реколтирани площи - ха		Производство - хил. т		Средни добиви - кг/ха	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Пшеница	1198682	1200580	6162	4714	5141	3927
Ечемик	112029	130959	547	550	4885	4199
Царевица за зърно	560911	583050	3990	2977	7114	5105
Слънчоглед	815561	823061	1914	1726	2347	2097

[1] **Източник: Министерство на земеделието, храните и горите.**

3. Площи, производство и средни добиви от зеленчукови култури, картофи, дини и пъпеши[1]

Култури	Площи[2] - ха		Производство[3] - т		Средни добиви[4] - кг/ха	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Домати	4654	2586	145011	115790	20568	26881
Краставици и корнишони	1669	696	72966	53636	18823	16865
Пипер	3058	2597	63982	50992	18726	18221
Картофи	9291	9946	197410	192331	21244	19338
Дини и пъпеши	7229	6663	120216	112704	16626	16915

[1] **Източник: Министерство на земеделието, храните и горите.**
[2] **Реколтирани площи, без площта на оранжериите.**
[3] **Вкл. оранжерийното производство.**
[4] **Средните добиви са без оранжерийните.**

Селскостопански животни и птици

Информацията за броя на селскостопанските животни в България е в резултат на проведена специализирана анкета. Получени са статистически данни за броя на селскостопанските животни по видове и категории, количеството произведено мляко и реализацията му по направления, продадените и закланите животни в стопанствата и основна информация за структурата на животновъдството. Анкетата е осъществена чрез интервю с ръководителите на животновъдните стопанства.

Информацията за броя на птиците и за производството на продукти от тях е получена от специализирана анкета за птицевъдството. Изчерпателно се анкетират всички големи птицевъдни стопанства. Получените резултати се допълват с информация за малките птицевъдни структури, получена от дребни животновъдни стопанства, определени чрез извадка.

Фиг. 3. Структура на основни селскостопански животни по статистически райони на 1.11.2020 г.

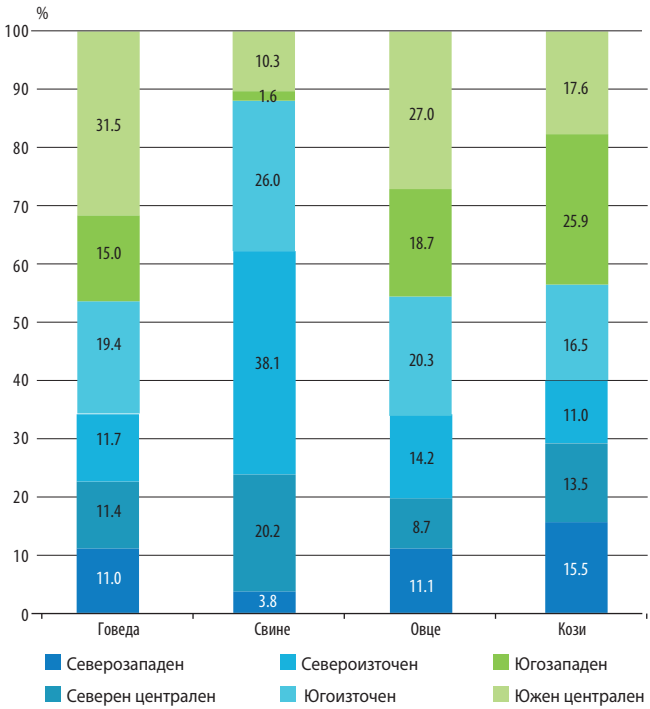

4. Селскостопански животни по вид към 1.11.[1]

(Хил. броеве)

Видове животни	2017	2018	2019	2020
Говеда	540.1	526.5	510.5	568.7
в т.ч. крави	348.7	340.8	331.4	367.5
Биволи	12.8	15.6	16.7	20.2
в т.ч. биволици	8.7	10.3	11.5	14.1
Свине	593.1	650.5	491.8	592.1
в т.ч. основни свине-майки	44.7	51.5	37.3	46.5
Овце	1316.8	1350	1281	1307.8
в т.ч. овце-майки	1096.4	1119.9	1074.6	1105.8
Кози	257	271.7	228.5	253.4
в т.ч. кози-майки	220.8	231.2	193.9	207.7
Птици - общо	14756.0	15519.0	15466.0	13805.0
в т.ч. кокошки носачки и ярки	6898.0	6951.0	7008.0	6952.0

5. Стопанства и селскостопански животни по вид на 1.11.2020 г.[1]

	Стопанства - хил. бр.	Селскостопански животни	
		хил. бр.	средно на едно стопанство - бр.
Говеда	28.3	568.7	20.1
в това число:			
Крави	26.1	367.5	14.1
Телета до 1 година	16.6	109.3	6.7
Биволи	0.6	20.2	33.7
в т.ч. биволици	0.5	14.1	28.2
Свине	2.1	592.1	282.0
в т.ч. свине-майки	0.4	46.5	116.3
Овце	19.7	1307.8	66.4
в т.ч. овце-майки	19.5	1105.8	56.7
Кози	10.3	253.4	24.6
в т.ч. кози-майки	10.2	207.7	20.4

[1] **Източник: Министерство на земеделието, храните и горите.**

Икономически сметки за селското стопанство

Икономическите сметки за селското стопанство (данни на НСИ) са сателитни на националните сметки.

Продукцията от отрасъл „Селско стопанство“ представлява стойността на всички произведени стоки и услуги от единиците със селскостопанска дейност, в т.ч. и от домакинствата. Данните се отнасят за крайната продукция, която не включва вътрешния оборот (стоките и услугите, произведени и потребени в самото стопанство през отчетния период). От 2007 г. информацията включва и субсидиите от националния бюджет и бюджета на ЕС.

Основна цел на разработването на икономическите сметки е изчисляването на нетния предприемачески доход, който дава представа за състоянието и тенденциите в развитието на отрасъл „Селско стопанство“.

Фиг. 4. Структура на крайната продукция по текущи цени

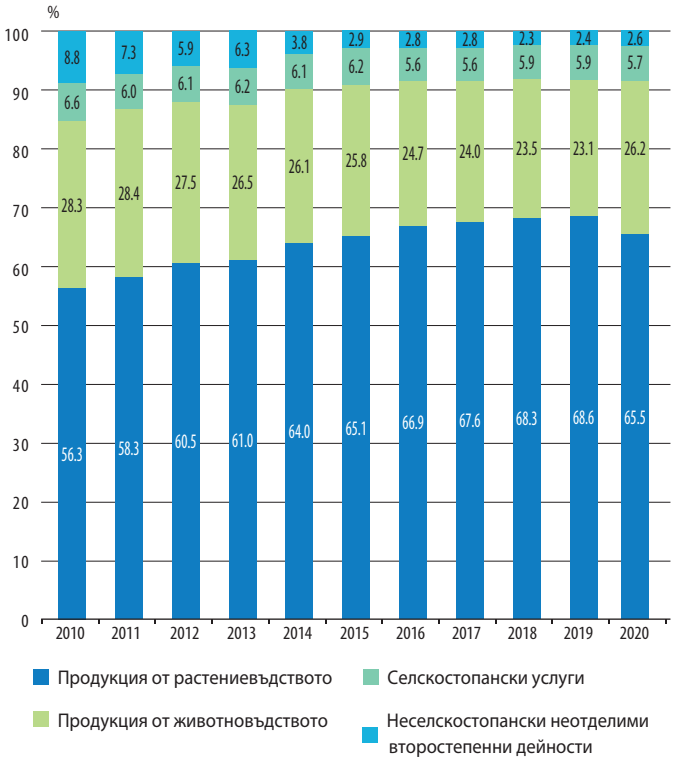

6. Икономически сметки за селското стопанство - крайна продукция по текущи цени

(Млн. левове)

	2017	2018	2019[1]	2020[1]
Зърнени култури	2437.8	2823.6	2933.3	2451.6
Технически култури	1969.2	1829.0	1758.5	1588.3
Фуражни култури	223.9	176.8	143.3	156.8
Зеленчуци	384.1	420.0	426.4	383.1
Картофи	78.9	101.7	87.6	66.8
Плодове	426.7	383.6	361.2	399.9
Вино	.	.	.	.
Други растениевъдни култури	46.5	38.3	36.4	29.6
Продукция от растениевъдството	5567.1	5773.0	5746.7	5076.1
Селскостопански животни	1048.9	1102.5	1113.6	1138.5
Продукти от животновъдството	929.8	887.7	900.6	891.6
Продукция от животновъдството	1978.7	1990.2	2014.2	2030.1
Селскостопански стоки	7545.8	7763.2	7760.9	7106.2
Селскостопански услуги	465.3	501.7	492.2	445.5
Продукция от селското стопанство	8011.1	8264.9	8253.1	7551.7
Неселскостопански неотделими второстепенни дейности	228.7	192.7	198.9	202.3
Продукция от отрасъл „Селско стопанство"	8239.8	8457.6	8452.0	7754.0
Междинно потребление	4479.5	4794.2	4777.4	4501.2
Брутна добавена стойност по базисни цени	3760.3	3663.4	3674.6	3252.8
Потребление на основен капитал	869.9	903.7	910.3	813.4
Нетна добавена стойност по базисни цени	2890.4	2759.7	2764.3	2439.4
Доход по фактори	4795.7	4607.5	4731.5	4434.5
Нетен оперирацщ излишък (смесен доход)	3869.5	3641.3	3723.6	3484.2
Нетен предприемачески доход	2714.2	2460.5	2512.9	2355.3

[1] **Данните за 2020 г. са прогнозни, а за 2019 г. - предварителни.**

XXIII. ОКОЛНА СРЕДА

Емисии на вредни вещества

Емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух са изчислени въз основа на данни от специализирано статистическо изследване на Националния статистически институт и информация от Изпълнителната агенция по околна среда към Министерството на околната среда и водите. За събиране на първичната информация и изчисляване на емисиите на вредни вещества е използвана методика на НСИ и МОСВ, хармонизирана с методиката CORINAIR, разработка на Европейския съюз. Емисиите са определени по разчетен метод на базата на следните показатели: консумирано гориво, съдържание на сяра, топлотворна способност, количество произведена продукция и вложени суровини, както и емисионни фактори за съответните замърсители.

Емисиите в атмосферата са пряк резултат от стопанската активност в страната. Размерът на емитираните вредни вещества зависи както от количеството на употребените горива и произведената продукция, така и от равнището на използваните технологии. Най-общата характеристика на връзката „икономика – околна среда“ се съдържа в показателя „емисия на единица Брутен вътрешен продукт“.

Фиг. 1. Емисии на серни окиси и БВП

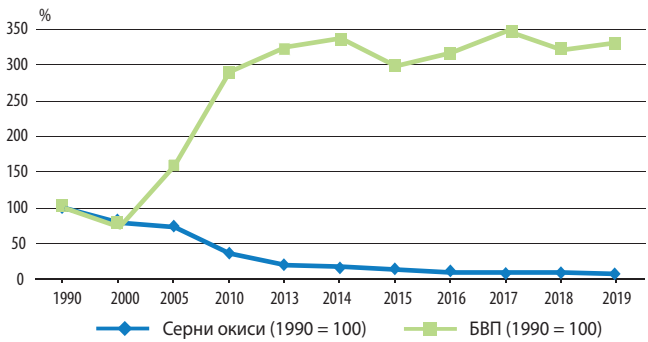

1. Емисии на вредни вещества в атмосферата[1,2]

(Хил. тонове)

	Серни окиси	Азотни окиси	Неметанови летливи органични съединения	Метан	Въглероден окис	Въглероден двуокис	Двуазотен окис	Амоняк
	2017							
Общо	**101**	**89**	**81**	**693**	**304**	**40759**	**23**	**43**
Индустриални горивни процеси	53	23	1	0	3	29453	7	0
Производствени процеси	41	8	35	477	23	4300	0	1
Други източници[3]	6	58	45	216	278	7006	16	42
	2018							
Общо	**84**	**85**	**64**	**632**	**282**	**37506**	**21**	**43**
Индустриални горивни процеси	41	20	0	0	3	26395	6	0
Производствени процеси	38	8	21	421	23	4271	0	1
Други източници[3]	5	57	42	211	256	6840	15	41
	2019							
Общо	**73**	**80**	**64**	**469**	**268**	**36667**	**21**	**42**
Индустриални горивни процеси	38	16	1	1	7	25948	6	0
Производствени процеси	30	7	23	262	22	3938	0	1
Други източници[3]	4	57	41	206	240	6781	15	41

[1] Поради извършени закръгления някои числа превишават или не изчерпват съставните им.
[2] Съгласно последното издание на CORINAIR; използвани са и нови емисионни фактори.
[3] Включени са данни за емисиите от автотранспорта, селското стопанство и бита.

Водоползване

Информацията е резултат от статистическите наблюдения, обхващащи изчерпателно фирмите за обществено водоснабдяване (ВиК) и напоителни системи, както и икономическите единици, ползвали над 36 хил. м^3 вода годишно. Доброволно представят данни и предприятия под този критерий. Не се включва водоползването за хидроенергетиката и водовземането от физически лица.

Водоснабдяването се осъществява чрез доставчиците на вода и чрез самостоятелно водовземане. Основните потребители на вода са селското стопанство, индустрията и битовият сектор (домакинства и услуги). Равнището на водоползване в страната се определя главно от енергийното водоползване, за което са необходими значителни обеми за охлаждащи процеси. За изчисление на потреблението на питейна вода от домакинствата средно на човек (доставена от ВиК) е използвано средногодишното население.

След употреба водите се отвеждат в обществената канализационна мрежа и водните обекти. Разграничени са две категории - отпадъчни води и води от охлаждащи процеси. Отведените отпадъчни води във водни обекти се формират от обществената канализационна мрежа (вкл. от неточкови източници), стопанските единици и домакинствата. Пречистването на отпадъчните води се извършва на място или в селищни пречиствателни станции за отпадъчни води.

Оценката на населението с услуги по отвеждане и пречистване на отпадъчни води се основава на информация от ВиК операторите и общините с организирано отвеждане на водите в селищна пречиствателна станция. Възможно е делът на населението да бъде надценен поради наличието на селища с частично изградена канализационна мрежа. Не е включено населението, чиито води се извозват с цистерни в канализационна система или СПСОВ.

Фиг. 2. Основни показатели за водните услуги на населението

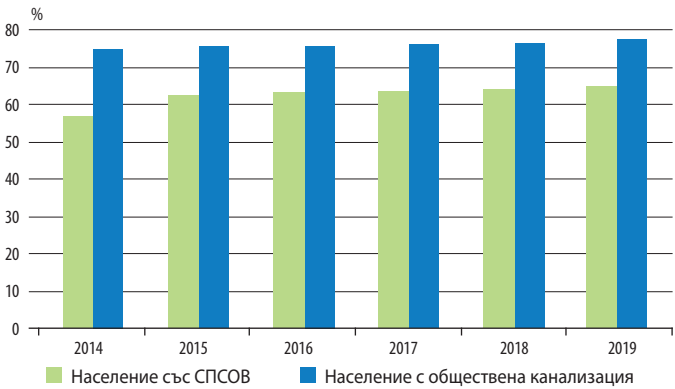

2. Иззета, използвана и отпадъчна вода

(Млн. куб. м/г.)

	2015	2016	2017	2018	2019
Иззета прясна вода - бруто	**5629**	**5689**	**5658**	**5425**	**5421**
Повърхностни водоизточници	5071	5128	5076	4859	4860
в т.ч. от язовири	2423	2222	2279	2090	2010
Подземни водоизточници	558	561	582	566	562
Иззета непрясна вода - бруто	0	0	0	10	4
Използвана вода по икономически дейности - общо	**4736**	**4721**	**4732**	**4647**	**4579**
Селско и горско стопанство	360	355	307	312	327
в т.ч. за напояване	316	306	255	258	267
Индустрия	4037	4041	4091	3995	3928
в т.ч. за охлаждане в енергетиката	3686	3681	3704	3627	3552
Услуги	81	67	78	87	73
Домакинства	259	257	257	253	251
Общо отведени отпадъчни води във водни обекти	**804**	**803**	**768**	**767**	**715**
в т.ч. от пречиствателни станции (селищни и други)	579	603	582	581	533
Отведени във водни обекти води от охлаждане	**3680**	**3625**	**3719**	**3613**	**3480**

Фиг. 3. Използвана питейна вода от домакинствата от общественото водоснабдяване (ВиК) средно на човек

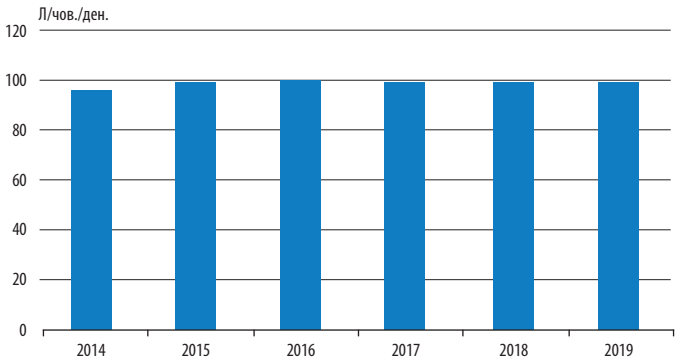

Шум

Източник на данни за шумовите нива е Националният център по обществено здраве и анализи. Наблюдават се нивата на шума в различни терени и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях. Специален показател за шума се използва за територии, подложени на авиационен шум. През 2020 г. са наблюдавани 731 пункта за измерване на нивото на шума, разпределени в 35 населени места.

Фиг. 4. Наблюдавани пунктове за регистриране на шума

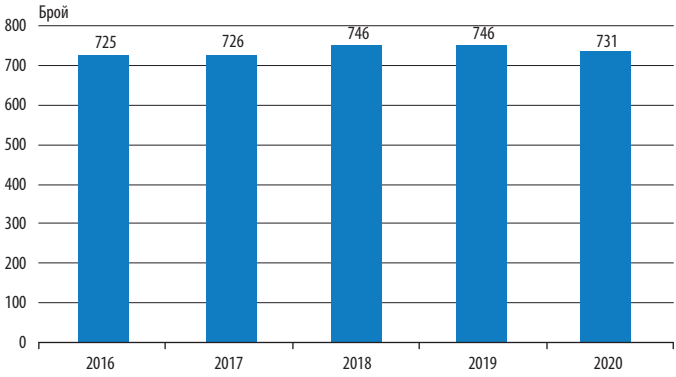

3. Наблюдавани пунктове за регистриране на шумовите нива по области през 2020 г.

(Брой)

Области	Общо	В това число над допустимите норми	По регистрираните шумови нива в децибели						
			под 58	58 - 62	63 - 67	68 - 72	73 - 77	78 - 82	над 82
Общо	**731**	**498**	**178**	**114**	**264**	**161**	**14**	**-**	**-**
Благоевград	17	3	10	7	-	-	-	-	-
Бургас	37	26	7	3	7	14	6	-	-
Варна	45	18	27	3	6	9	-	-	-
Велико Търново	47	32	3	13	25	6	-	-	-
Видин	15	13	5	-	9	1	-	-	-
Враца	15	11	4	3	6	2	-	-	-
Габрово	20	15	1	5	9	5	-	-	-
Добрич	15	11	2	1	9	3	-	-	-
Кърджали	15	11	5	-	3	5	2	-	-
Кюстендил	36	35	5	7	21	3	-	-	-
Ловеч	15	12	4	5	6	-	-	-	-
Монтана	15	13	-	-	7	7	1	-	-
Пазарджик	15	11	2	2	6	5	-	-	-
Перник	24	16	-	4	17	3	-	-	-
Плевен	21	18	6	5	8	2	-	-	-
Пловдив	45	34	-	5	7	31	2	-	-
Разград	15	14	4	3	6	2	-	-	-
Русе	30	21	5	3	11	11	-	-	-
Силистра	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сливен	20	10	7	2	10	1	-	-	-
Смолян	15	8	5	3	6	1	-	-	-
София	35	21	4	10	21	-	-	-	-
София (столица)	74	51	28	7	20	16	3	-	-
Стара Загора	45	33	8	7	9	21	-	-	-
Търговище	51	25	22	10	16	3	-	-	-
Хасково	19	13	5	1	7	6	-	-	-
Шумен	15	12	5	1	8	1	-	-	-
Ямбол	15	11	4	4	4	3	-	-	-

Разходи за опазване и възстановяване на околната среда

Източник на данни е специализирано статистическо изследване. Изследването е изчерпателно за статистическите единици, за които предварително е известно, че са извършили разходи за околната среда. Останалата част от статистическата съвкупност се обхваща чрез случайна извадка, представителна на национално ниво по групи икономически дейности според броя на заетите (над 10 заети). Тази методология влиза в сила от 2014 г. в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 691/2011 относно европейските икономически сметки за околната среда.

Опазването на околната среда включва всички дейности, които са пряко ориентирани към предотвратяване, намаляване и премахване на замърсяването, което е резултат от производствени или други процеси.

Разходите за опазване и възстановяване на околната среда включват разходите за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи (инвестиции) и разходите за тяхното поддържане/експлоатация, включително за екологични мероприятия (текущи разходи). Екологичните разходи се извършват по направления: за отвеждане и пречистване на отпадъчни води, опазване на въздуха, горите, почвите, биологичното разнообразие, събиране, третиране и обезвреждане на отпадъци и други.

С най-голям дял в общите разходи са тези за оползотворяване и обезвреждане на отпадъците (63%), за пречистване на отпадъчните води (18%) и опазване на чистотата на въздуха (11%). Със значително по-малък дял са разходите за защита от шума, опазване на биологичното разнообразие, защитените територии и обекти и други - 8%.

Делът на разходите за опазване и възстановяване на околната среда от произведения брутен вътрешен продукт (БВП) е основен критерий на предприетите от обществото и държавата мерки за намаляване на натиска върху околната среда. През 2019 г. делът на екологичните разходи от БВП е 1.9%.

Фиг. 5. Екоразходи (% от БВП)

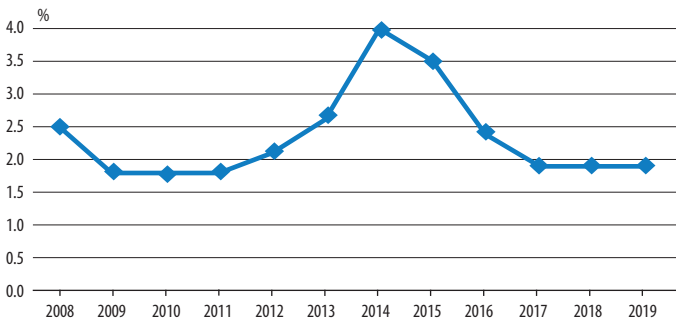

4. Разходи за опазване и възстановяване на околната среда

	2015[1]	2016[1]	2017	2018	2019
Общо - млн. лв.	**3065**	**1895**	**1935**	**2037**	**2308**
За придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи - млн. лв.	1842	552	460	499	455
За поддържане на дълготрайни материални активи - млн. лв.	1223	1343	1475	1538	1853
Дял на разходите от БВП - %	**3.5**	**2.4**	**1.9**	**1.9**	**1.9**

[1] **Ревизирани данни.**

5. Разходи за опазване и възстановяване на околната среда по направления

(Хил. левове)

Направления	2018	2019
Общо	**2036892**	**2308050**
За отпадъчните води	406041	423402
За оборотно водоснабдяване	39955	46642
За въздуха	238671	257812
За опазване и възстановяване на почвата, подпочвените и повърхностните води	24409	25396
За горите	6349	7491
За опазване на биологичното разнообразие и защитените територии и обекти	10300	1765
За ловно- и рибностопански мероприятия	378	454
За отпадъците	1228282	1452066
За шума	1846	130
За научноизследователска дейност	2712	8554
За просветна, образователна и друга подобна дейност	45	137
За административна дейност	44492	43972
За апаратура за мониторинг и контрол	32287	39379
Оценка на въздействието върху околната среда	1125	850

Фиг. 6. Структура на разходите за опазване и възстановяване на околната среда по направления през 2019 г.

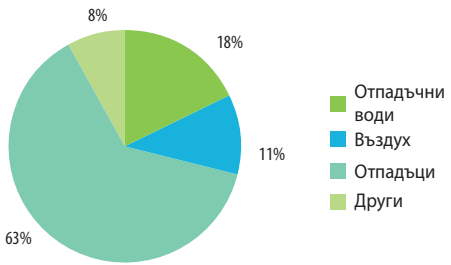

Битови отпадъци

Информацията за битовите отпадъци се осигурява чрез специализирано статистическо изследване, обхващащо изчерпателно общинските администрации, в комбинация с административни данни от ИАОС. Данните за образуваните отпадъци от домакинствата, необхванати от системи за организирано сметосъбиране, са резултат от статистическа оценка. Битови са отпадъците, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъците от търговски обекти и съпътстващи производството занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав не пречи на третирането им съвместно с битовите.

Фиг. 7. Дял на обслужваното население от системи за организирано сметосъбиране

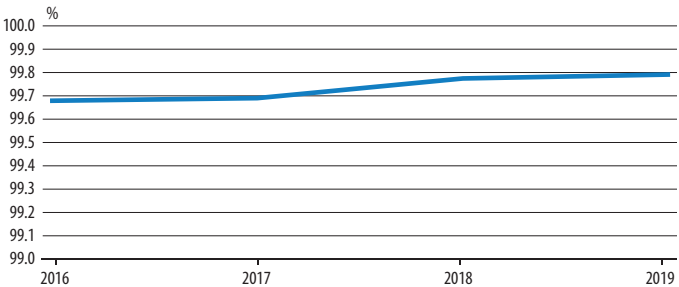

6. Битови отпадъци

	2016	2017	2018	2019
Общо образувани битови отпадъци[1] - хил. т	2881	3080	2862	.
Образувани битови отпадъци на човек от населението - кг/чов./г.	406	435	407	.
Обслужвани населени места от системи за организирано сметосъбиране на битови отпадъци - бр.	4616	4642	4698	4723
Дял на обслужваното население от системи за организирано сметосъбиране - %	99.7	99.7	99.8	99.8
Депа и инсталации за третиране на битови отпадъци - бр.	125	104	72	69
Депонирани битови отпадъци - хил. т	1383	1142	834	.
Предадени за предварително третиране битови отпадъци[2] - хил. т	1418	1789	1813	.
Предадени за рециклиране битови отпадъци[2] - хил. т	81	149	215	.

[1] Данните са резултат от статистическа оценка. От изчислението са изключени временно съхранените битови отпадъци.

[2] Данни от административен източник - Изпълнителна агенция по околна среда.

Фиг. 8. Образувани битови отпадъци на човек от населението

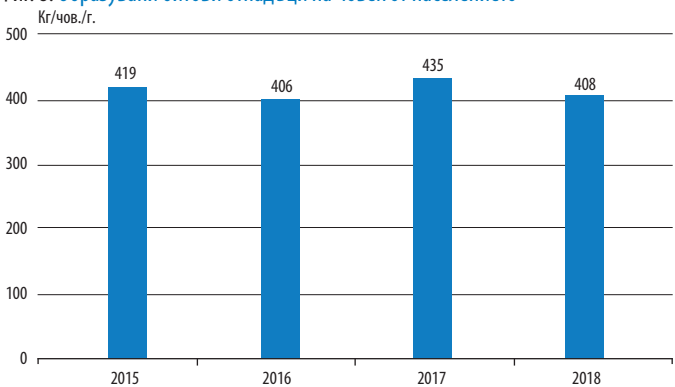

Защитени територии

Източник на данни за защитените територии и обекти е МОСВ. Защитени територии в България е обобщено понятие, обхващащо всички паркове, резервати, забележителности и защитени местности. Те са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа.

Фиг. 9. Площ на защитените територии

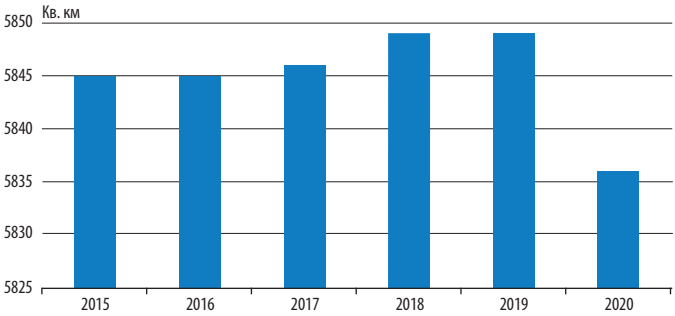

Фиг. 10. Дял на защитените територии от общата територия на страната

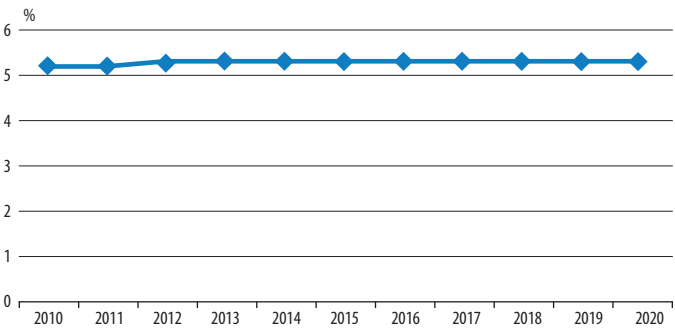

7. Защитени територии и обекти през 2020 г.[1]

	Брой			Площ[2] - ха		
	наличност към 31.12. 2020 г.	включени през 2020 г.	изключени през 2020 г.	наличност към 31.12. 2020 г.	включени през 2020 г.	изключени през 2020 г.
Защитени територии	**1023**	**6**	**-**	**583582.2**	**55.9**	**-**
Резервати	55	-	-	77204.2	-	-
Природни забележителности	346	3	-	18013.2	3.2	-
Защитени местности	573	3	-	76584.4	52.7	-
Национални паркове	3	-	-	150798.7	-	-
Природни паркове	11	-	-	256441.4	-	-
Поддържани резервати	35	-	-	4540.2	-	-
Защитени видове растения	574	-	-	x	x	x
Защитени видове животни	483	-	-	x	x	x
Защитени вековни дървета	1336	7	214	x	x	x

[1] Източник: Министерство на околната среда и водите.

[2] Поради извършени закръгления някои числа превишават или не изчерпват съставните им.

8. Защитени територии[1]

Години	Площ - ха	Дял на защитените територии от общата територия на страната - %
2015	584530	5.3
2016	584501	5.3
2017	584563	5.3
2018	584862	5.3
2019	584922	5.3
2020	583582	5.3

[1] Източник: Министерство на околната среда и водите.

XXIV. НИРД
И ИНОВАЦИОННА ДЕЙНОСТ

Научноизследователска и развойна дейност

Научноизследователската и развойна дейност включва всяка творческа и систематична работа, която се провежда с цел да се увеличи обемът на знанията, включително познанието за човека, културата и обществото, както и за разработването на нови приложения на наличните знания. Научноизследователската и развойна дейност обхваща фундаментални и приложни изследвания и експериментални разработки.

Разходите за научноизследователската и развойна дейност обхващат текущите разходи и разходите за придобиване на дълготрайни активи, предназначени за НИРД.

Относителният дял на разходите за НИРД от брутния вътрешен продукт е международно съпоставим измерител на интензивността на НИРД.

Персоналът, зает с научноизследователска и развойна дейност, включва две категории - изследователи и друг персонал, зает с НИРД. Той се измерва в брой и в еквивалент на пълна заетост. Персоналът в еквивалент на пълна заетост се изчислява на базата на продължителността на работното време, ангажирано с НИРД, през отчетната година.

Разходите и кадровият потенциал на научноизследователската и развойна дейност са разпределени в четири институционални сектора: сектор на предприятията, държавен сектор, сектор „Висше образование“ и сектор на нетърговските организации.

Фиг. 1. Структура на разходите за НИРД по институционални сектори през 2019 г.

1. Разходи за научноизследователска и развойна дейност по видове

	2016	2017	2018	2019
Общо - хил. лв.	**734274**	**760234**	**828904**	**1002132**
Текущи разходи	654779	691428	762264	902095
Разходи за придобиване на дълготрайни активи	79495	68806	66640	100037
Относителен дял на разходите за НИРД от БВП - %	**0.77**	**0.74**	**0.76**	**0.84**

2. Персонал, зает с научноизследователска и развойна дейност, по категории

Категории	2016	2017	2018	2019
	Брой			
Общо	**32306**	**31221**	**34610**	**34986**
Изследователи	21081	20971	22792	23171
Друг персонал, зает с НИРД	11225	10250	11818	11815
	Еквивалент на пълна заетост			
Общо	**25060**	**23290**	**25809**	**26399**
Изследователи	16001	15094	16521	16940
Друг персонал, зает с НИРД	9059	8196	9288	9459

Иновационна дейност

Иновацията представлява реализирането на пазара на нов или усъвършенстван продукт (стока или услуга) и/или внедряването в предприятието на нов или усъвършенстван бизнес процес, които се различават значително от предишните продукти и бизнес процеси в предприятието.

Иновационно активно предприятие е предприятие, което през отчетния период е осъществило една или повече дейности за разработване и внедряване на нови или усъвършенствани продукти и/или бизнес процеси.

Продуктовата иновация представлява реализирането на пазара на нова или усъвършенствана стока или услуга, която се различава значително от предишните стоки и услуги на предприятието. Към продуктовите иновации се отнасят и значителните промени в дизайна на стоките. Не се включват обикновените препродажби на нови стоки и чисто естетическите промени на стоките.

Бизнес процесовата иновация представлява внедряването в предприятието на нов или усъвършенстван бизнес процес за една или повече бизнес функции, който се различава значително от предишните бизнес процеси в предприятието.

3. Дял на иновационно активните предприятия от общия брой предприятия за 2018 г.[1]

(Проценти)

Икономически сектори/дейности	
Общо	**30.1**
Индустрия	**35.3**
Добивна промишленост	25.0
Преработваща промишленост	36.1
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	24.8
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	21.3
Услуги	**24.6**
Търговия на едро, без търговията с автомобили и мотоциклети	20.8
Транспорт, складиране и пощи	11.5
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	51.1
Финансови и застрахователни дейности	31.1
Архитектурни и инженерни дейности; технически изпитвания и анализи	25.3
Научноизследователска и развойна дейност	100.0
Рекламна дейност и проучване на пазари	22.1

4. Дял на предприятията, реализирали нови или усъвършенствани продукти, нови за пазара, от общия брой предприятия за 2018 г.[1]

(Проценти)

Икономически сектори/дейности	
Общо	**9.5**
Индустрия	**10.2**
Добивна промишленост	3.3
Преработваща промишленост	10.8
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	3.0
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1.6
Услуги	**8.7**
Търговия на едро, без търговията с автомобили и мотоциклети	6.4
Транспорт, складиране и пощи	2.3
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	24.9
Финансови и застрахователни дейности	7.2
Архитектурни и инженерни дейности; технически изпитвания и анализи	6.9
Научноизследователска и развойна дейност	45.6
Рекламна дейност и проучване на пазари	7.8

[1] **Данните се отнасят за предприятия с повече от 9 заети лица в икономическите дейности, посочени в таблицата.**

МЕЖДУНАРОДЕН ПРЕГЛЕД

Територия и население по континенти

1. Територия и население[1]

Континенти	2019	
	територия - млн. кв. км	население - млн.
Общо за света	**130.1**	**7713**
Азия[2]	31.0	4601
Европа[3]	22.1	747
Америка	38.8	1015
Северна Америка	18.7	367
Средна и Южна Америка	20.1	648
Африка	29.6	1308
Австралия и Океания	8.5	42

[1] Източник: Сайт на ООН - http://www.unstats.un.org/.
[2] Вкл. европейската част на Турция, без азиатската част на Руската федерация.
[3] Без европейската част на Турция, вкл. азиатската част на Руската федерация.

2. Територия, население и столици[1]

Континенти и страни	2019			Столици
	дата	население според последното преброяване - хил.	територия - хил. кв. км	
ЕВРОПА				
ЕС-28				
Австрия	31.10.2011	8402	84	Виена
Белгия	1.10.2001	11001	31	Брюксел
България	**1.02.2011**	**7365**	**111**	**София**
Германия	9.05.2011	80220	357	Берлин
Гърция	9.05.2011	10816	132	Атина
Дания	1.01.2011	5561	43	Копенхаген
Естония	31.12.2011	1294	45	Талин
Ирландия	24.04.2011	4575	70	Дъблин
Испания	1.11.2011	46816	506	Мадрид
Италия	9.10.2011	59434	301	Рим
Кипър	1.10.2011	840	9	Никозия
Латвия	1.03.2011	2070	65	Рига
Литва	1.03.2011	3043	65	Вилнюс
Люксембург	1.02.2011	512	3	Люксембург
Малта	20.11.2011	417	0.3	Валета
Нидерландия	1.01.2011	16656	37	Амстердам
Обединено кралство	27.03.2011	63182	243	Лондон
Полша	31.03.2011	38045	312	Варшава
Португалия	21.03.2011	10282	92	Лисабон
Румъния	20.10.2011	20039	238	Букурещ
Словакия	21.05.2011	5397	49	Братислава
Словения	1.01.2011	2058	20	Любляна

2. Територия, население и столици[1]

(Продължение и край)

Континенти и страни	2019			Столици
	дата	население според последното преброяване - хил.	територия - хил. кв. км	
Унгария	1.10.2011	9938	93	Будапеща
Финландия	31.12.2010	5375	337	Хелзинки
Франция	1.01.2010	62765	552	Париж
Хърватия	1.04.2011	4285	57	Загреб
Чехия	25.03.2011	10437	79	Прага
Швеция	31.12.2011	9483	450	Стокхолм
Република Северна Македония	31.10.2002	2023	26	Скопие
Сърбия	1.10.2011	7187	88	Белград
Турция	3.10.2011	74526	784	Анкара
Босна и Херцеговина	30.09.2013	*3792	51	Сараево
Исландия	31.12.2011	316	103	Рейкявик
Норвегия	19.11.2011	4980	324	Осло
Швейцария	31.12.2011	8035	41	Берн
Руска федерация	14.10.2010	143436	17098	Москва
Украйна	5.12.2001	48241	604	Киев
АЗИЯ				
Индия	9.02.2011	1210855	3287	Делхи
Индонезия	1.05.2010	237641	1911	Джакарта
Казахстан	25.02.2009	16010	2725	Нурсултан
Китай	1.11.2010	1339725	9597	Пекин
Япония	1.10.2015	127110	378	Токио
АФРИКА				
Египет	21.11.2006	72798	1002	Кайро
Мароко	1.09.2014	33848	447	Рабат
Тунис	23.04.2014	10983	164	Тунис
ЮАР	10.10.2011	51771	1221	Претория
СЕВЕРНА И СРЕДНА АМЕРИКА				
Канада	2.05.2011	33477	9985	Отава
Куба	14.09.2012	11167	110	Хавана
Мексико	12.06.2010	112337	1964	Мексико
Съединени американски щати	1.04.2010	308746	9834	Вашингтон
ЮЖНА АМЕРИКА				
Аржентина	27.10.2010	40117	2780	Буенос Айрес
Боливия	21.11.2012	10060	1099	Ла Пас
Бразилия	31.07.2010	190756	8515	Бразилия
АВСТРАЛИЯ И ОКЕАНИЯ				
Австралия	9.08.2011	21727	7692	Канбера
Нова Зеландия	5.03.2013	4242	268	Уелингтън

[1] Източници: Сайт на ООН - http://www.unstats.un.org/; сайт на Евростат - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.

3. Население към средата на годината[1]

(Милиони)

Страни	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Европа						
ЕС-28						
Австрия	8.55	8.64	8.74	8.80	8.84	8.88
Белгия	11.21	11.27	11.33	11.38	11.43	11.50
България[2]	**7.22**	**7.18**	**7.13**	**7.08**	**7.03**	**6.98**
Германия	80.98	81.69	82.35	82.66	82.91	83.09
Гърция	10.89	10.82	10.78	10.75	10.73	10.72
Дания	5.64	5.68	5.73	5.76	5.79	5.81
Естония	1.31	1.32	1.32	1.32	1.32	1.33
Ирландия	4.66	4.70	4.76	4.81	4.87	4.93
Испания	46.48	46.44	46.48	46.59	46.80	47.13
Италия	60.79	60.73	60.63	60.54	60.42	60.30
Кипър	0.85	0.85	0.85	0.86	0.87	0.88
Латвия	1.99	1.98	1.96	1.94	1.93	1.91
Литва	2.93	2.90	2.87	2.83	2.80	2.79
Люксембург	0.56	0.57	0.58	0.60	0.61	0.62
Малта	0.43	0.45	0.46	0.47	0.48	0.50
Нидерландия	16.87	16.94	17.03	17.13	17.23	17.34
Обединено кралство	64.60	65.12	65.61	66.06	66.46	66.84
Полша	38.01	37.99	37.97	37.97	37.97	37.97
Португалия	10.40	10.36	10.33	10.30	10.28	10.29
Румъния	19.91	19.82	19.70	19.59	19.47	19.37
Словакия	5.42	5.42	5.43	5.44	5.45	5.45
Словения	2.06	2.06	2.07	2.07	2.07	2.09
Унгария	9.87	9.84	9.81	9.79	9.78	9.77
Финландия	5.46	5.48	5.50	5.51	5.52	5.52
Франция	66.31	66.55	66.72	66.86	66.97	67.06
Хърватия	4.24	4.21	4.17	4.13	4.09	4.07
Чехия	10.53	10.55	10.57	10.59	10.63	10.67
Швеция	9.70	9.80	9.92	10.06	10.18	10.28
Турция	77.18	78.22	79.28	80.31	81.41	82.58
Исландия	0.33	0.33	0.34	0.34	0.35	0.36
Норвегия	5.14	5.19	5.23	5.28	5.31	5.35
Швейцария	8.19	8.28	8.37	8.45	8.51	8.58

[1] Източник: Сайт на Евростат - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.
[2] Средногодишно население.

4. Раждаемост[1]

(На 1 000 души от населението)

Страни	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Европа						
ЕС-28						
Австрия	9.6	9.8	10.0	10.0	9.7	9.6
Белгия	11.2	10.8	10.8	10.5	10.4	10.1
България	**9.4**	**9.2**	**9.1**	**9.0**	**8.9**	**8.8**
Германия	8.8	9.0	9.6	9.5	9.5	9.4
Гърция	8.5	8.5	8.6	8.2	8.1	7.8
Дания	10.1	10.2	10.8	10.6	10.6	10.5
Естония	10.3	10.6	10.7	10.5	10.9	10.6
Ирландия	14.4	13.9	13.4	12.9	12.5	12.1
Испания	9.2	9.0	8.8	8.4	7.9	7.6
Италия	8.3	8.0	7.8	7.6	7.3	7.0
Кипър	10.9	10.8	11.1	10.7	10.7	10.9
Латвия	10.9	11.1	11.2	10.7	10.0	9.8
Литва	10.4	10.8	10.7	10.1	10.0	9.8
Люксембург	10.9	10.7	10.4	10.4	10.3	10.0
Малта	9.6	9.7	9.8	9.2	9.2	8.6
Нидерландия	10.4	10.1	10.1	9.9	9.8	9.7
Обединено кралство	12.0	11.9	11.8	11.4	11.0	10.7
Полша	9.9	9.7	10.1	10.6	10.2	9.9
Португалия	7.9	8.3	8.4	8.4	8.5	8.4
Румъния	10.0	10.2	10.4	10.8	10.4	9.6
Словакия	10.2	10.3	10.6	10.7	10.6	10.5
Словения	10.3	10.0	9.9	9.8	9.4	9.3
Унгария	9.5	9.4	9.7	9.7	9.6	9.5
Финландия	10.5	10.1	9.6	9.1	8.6	8.3
Франция	12.4	12.0	11.8	11.5	11.3	11.2
Хърватия	9.3	8.9	9.0	8.9	9.0	8.9
Чехия	10.4	10.5	10.7	10.8	10.7	10.5
Швеция	11.9	11.7	11.8	11.5	11.4	11.1
Турция	17.3	16.9	16.5	16.1	15.3	14.3
Исландия	13.4	12.5	12.0	11.9	12.0	12.3
Норвегия	11.5	11.3	11.3	10.7	10.4	10.2
Швейцария	10.4	10.5	10.5	10.3	10.3	10.0

[1] **Източник: Сайт на Евростат - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.**

5. Смъртност[1]

(На 1 000 души от населението)

Страни	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Европа						
ЕС-28						
Австрия	9.2	9.6	9.2	9.5	9.5	9.4
Белгия	9.3	9.8	9.5	9.6	9.7	9.5
България	**15.1**	**15.3**	**15.1**	**15.5**	**15.4**	**15.5**
Германия	10.7	11.3	11.1	11.3	11.5	11.3
Гърция	10.4	11.2	11.0	11.6	11.2	11.7
Дания	9.1	9.2	9.2	9.2	9.5	9.3
Естония	11.8	11.6	11.7	11.8	11.9	11.6
Ирландия	6.3	6.4	6.4	6.3	6.4	6.3
Испания	8.5	9.1	8.8	9.1	9.1	8.8
Италия	9.8	10.7	10.1	10.7	10.5	10.5
Кипър	6.4	6.9	6.4	7.0	6.6	6.8
Латвия	14.3	14.4	14.6	14.8	15.0	14.5
Литва	13.7	14.4	14.3	14.2	14.1	13.7
Люксембург	6.9	7.0	6.8	7.1	7.1	6.9
Малта	7.5	7.7	7.3	7.6	7.6	7.3
Нидерландия	8.3	8.7	8.7	8.8	8.9	8.8
Обединено кралство	8.8	9.2	9.1	9.2	9.2	9.0
Полша	9.9	10.4	10.2	10.6	10.9	10.8
Португалия	10.1	10.5	10.7	10.7	11.0	10.9
Румъния	12.8	13.2	13.1	13.4	13.6	13.4
Словакия	9.5	9.9	9.6	9.9	10.0	9.8
Словения	9.2	9.6	9.5	9.9	9.9	9.9
Унгария	12.8	13.4	13.0	13.5	13.4	13.3
Финландия	9.6	9.6	9.8	9.8	9.9	9.8
Франция	8.4	8.9	8.9	9.1	9.1	9.1
Хърватия	12.0	12.9	12.4	12.9	12.9	12.7
Чехия	10.0	10.5	10.2	10.5	10.6	10.5
Швеция	9.2	9.3	9.2	9.1	9.1	8.6
Турция	5.1	5.2	5.3	5.3	5.2	5.3
Исландия	6.3	6.6	6.9	6.5	6.4	6.3
Норвегия	7.9	7.8	7.8	7.7	7.7	7.6
Швейцария	7.8	8.2	7.8	7.9	7.9	7.9

[1] **Източник: Сайт на Евростат - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.**

6. Детска смъртност[1]

(Умрели деца на възраст до 1 година на 1 000 живородени)

Страни	2014	2015	2016	2017	2018
Европа					
ЕС-28					
Австрия	3.0	3.1	3.1	2.9	2.7
Белгия	3.4	3.3	3.2	3.6	3.8
България	**7.6**	**6.6**	**6.5**	**6.4**	**5.8**
Германия	3.2	3.3	3.4	3.3	3.2
Гърция	3.7	4.0	4.2	3.5	3.5
Дания	4.0	3.7	3.1	3.8	3.7
Естония	2.7	2.5	2.3	2.3	1.6
Ирландия	3.3	3.4	3.0	3.0	2.9
Испания	2.8	2.7	2.7	2.7	2.7
Италия	2.8	2.9	2.8	2.7	2.8
Кипър	2.1	2.7	2.6	1.3	2.4
Латвия	3.8	4.1	3.7	4.1	3.2
Литва	3.9	4.2	4.5	3.0	3.4
Люксембург	2.8	2.8	3.8	3.2	4.3
Малта	5.0	5.8	7.4	6.7	5.6
Нидерландия	3.6	3.3	3.5	3.6	3.5
Обединено кралство	3.9	3.9	3.8	3.9	3.9
Полша	4.2	4.0	4.0	4.0	3.8
Португалия	2.9	2.9	3.2	2.7	3.3
Румъния	8.2	7.5	6.8	6.5	6.0
Словакия	5.8	5.1	5.4	4.5	5.0
Словения	1.8	1.6	2.0	2.1	1.7
Унгария	4.5	4.2	3.9	3.5	3.3
Финландия	2.2	1.7	1.9	2.0	2.1
Франция	3.5	3.7	3.7	3.9	3.8
Хърватия	5.0	4.1	4.3	4.0	4.2
Чехия	2.4	2.5	2.8	2.7	2.6
Швеция	2.2	2.5	2.5	2.4	2.0
Турция	11.1	10.7	10.0	9.2	9.3
Исландия	2.1	2.2	0.7	2.7	1.7
Норвегия	2.4	2.3	2.2	2.3	2.3
Швейцария	3.9	3.9	3.6	3.5	3.3

[1] **Източник: Сайт на Евростат - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.**

7. Естествен прираст[1]

(На 1 000 души от населението)

Страни	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Европа						
ЕС-28						
Австрия	0.4	0.2	0.8	0.5	0.2	0.2
Белгия	1.8	1.0	1.2	0.9	0.7	0.6
България	**-5.7**	**-6.2**	**-6.0**	**-6.5**	**-6.5**	**-6.7**
Германия	-1.9	-2.3	-1.4	-1.8	-2.0	-1.9
Гърция	-2.0	-2.7	-2.4	-3.3	-3.2	-3.9
Дания	1.0	1.0	1.5	1.4	1.1	1.2
Естония	-1.5	-1.0	-1.0	-1.3	-1.0	-1.0
Ирландия	8.2	7.5	7.0	6.6	6.2	5.8
Испания	0.7	0.0	0.0	-0.7	-1.2	-1.2
Италия	-1.6	-2.7	-2.3	-3.2	-3.2	-3.6
Кипър	4.5	3.9	4.7	3.8	4.1	4.1
Латвия	-3.4	-3.3	-3.4	-4.1	-4.9	-4.7
Литва	-3.4	-3.5	-3.7	-4.0	-4.1	-3.9
Люксембург	4.0	3.7	3.6	3.2	3.2	3.1
Малта	2.1	2.0	2.5	1.6	1.6	1.3
Нидерландия	2.1	1.4	1.4	1.1	0.9	1.0
Обединено кралство	3.2	2.7	2.7	2.3	1.8	1.6
Полша	0.0	-0.7	-0.2	0.0	-0.7	-0.9
Португалия	-2.2	-2.2	-2.3	-2.3	-2.5	-2.5
Румъния	-2.8	-3.1	-2.7	-2.6	-3.1	-3.8
Словакия	0.7	0.3	1.0	0.7	0.6	0.7
Словения	1.1	0.4	0.3	-0.1	-0.4	-0.6
Унгария	-3.3	-4.0	-3.2	-3.8	-3.9	-3.8
Финландия	0.9	0.5	-0.2	-0.6	-1.3	-1.5
Франция	3.9	3.1	2.9	2.4	2.2	2.1
Хърватия	-2.7	-4.0	-3.4	-4.1	-3.9	-3.9
Чехия	0.4	0.0	0.5	0.3	0.1	0.0
Швеция	2.7	2.4	2.7	2.3	2.3	2.5
Турция	12.3	11.8	11.2	10.8	10.1	9.1
Исландия	7.1	5.9	5.1	5.3	5.6	6.0
Норвегия	3.6	3.5	3.5	3.0	2.7	2.6
Швейцария	2.6	2.3	2.7	2.4	2.4	2.1

[1] **Източник: Сайт на Евростат - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.**

Пазар на труда

1. Коефициенти на заетост за възрастовата група 20 - 64 навършени години[1]

(Проценти)

Страни	2016	2017	2018	2019	2020
ЕС-27					
Австрия	74.8	75.4	76.2	76.8	75.5
Белгия[2]	67.7	68.5	69.7	70.5	70.0
България	**67.7**	**71.3**	**72.4**	**75.0**	**73.4**
Германия[3,4]	78.6	79.2	79.9	80.6	80.1
Гърция	56.2	57.8	59.5	61.2	61.1
Дания[2]	76.0	76.6	77.5	78.3	77.8
Естония	76.6	78.7	79.5	80.2	78.8
Ирландия	71.4	73.0	74.1	75.1	73.4
Испания	63.9	65.5	67.0	68.0	65.7
Италия	61.6	62.3	63.0	63.5	62.6
Кипър	68.7	70.8	73.9	75.7	74.9
Латвия	73.2	74.8	76.8	77.4	77.0
Литва	75.2	76.0	77.8	78.2	76.7
Люксембург	70.7	71.5	72.1	72.8	72.1
Малта	71.1	73.0	75.5	76.8	77.4
Нидерландия	77.1	78.0	79.2	80.1	80.0
Полша	69.3	70.9	72.2	73.0	73.6
Португалия	70.6	73.4	75.4	76.1	74.7
Румъния	66.3	68.8	69.9	70.9	70.8
Словакия	69.8	71.1	72.4	73.4	72.5
Словения	70.1	73.4	75.4	76.4	75.6
Унгария	71.5	73.3	74.4	75.3	75.0
Финландия	73.4	74.2	76.3	77.2	76.5
Франция	70.0	70.6	71.3	71.6	71.4
Хърватия	61.4	63.6	65.2	66.7	66.9
Чехия	76.7	78.5	79.9	80.3	79.7
Швеция[5]	81.2	81.8	82.4	82.1	80.8
Република Северна Македония	53.3	54.8	56.1	59.2	59.1
Сърбия	59.1	61.4	63.1	65.2	65.9
Турция	54.4	55.3	55.6	53.8	51.0
Черна гора	57.1	58.2	59.8	60.8	.
Исландия[3]	87.8	87.6	86.5	85.9	82.3
Норвегия	78.6	78.3	79.2	79.5	78.8
Швейцария	82.0	82.1	82.5	82.9	82.5
Обединено кралство	77.5	78.2	78.7	79.3	.

[1] Източник: Евростат, Наблюдение на работната сила.
[2] Прекъсване на динамичния ред през 2017 г.
[3] Прекъсване на динамичния ред през 2020 г.
[4] Предварителни данни.
[5] Прекъсване на динамичния ред през 2018 г.

2. Коефициенти на безработица[1,2]

(Проценти)

Страни	2016	2017	2018	2019	2020
ЕС-27					
Австрия	6.0	5.5	4.9	4.5	5.4
Белгия[3]	7.8	7.1	6.0	5.4	5.6
България	**7.6**	**6.2**	**5.2**	**4.2**	**5.1**
Германия[4,5]	4.1	3.8	3.4	3.1	3.8
Гърция	23.6	21.5	19.3	17.3	16.3
Дания[3]	6.0	5.8	5.1	5.0	5.6
Естония	6.8	5.8	5.4	4.4	6.8
Ирландия	8.4	6.7	5.8	5.0	5.7
Испания	19.6	17.2	15.3	14.1	15.5
Италия	11.7	11.2	10.6	10.0	9.2
Кипър	13.0	11.1	8.4	7.1	7.6
Латвия	9.6	8.7	7.4	6.3	8.1
Литва	7.9	7.1	6.2	6.3	8.5
Люксембург	6.3	5.5	5.6	5.6	6.8
Малта	4.7	4.0	3.7	3.6	4.3
Нидерландия	6.0	4.9	3.8	3.4	3.8
Полша	6.2	4.9	3.9	3.3	3.2
Португалия	11.2	9.0	7.1	6.5	6.9
Румъния	5.9	4.9	4.2	3.9	5.0
Словакия	9.7	8.1	6.5	5.8	6.7
Словения	8.0	6.6	5.1	4.5	5.0
Унгария	5.1	4.2	3.7	3.4	4.3
Финландия	8.8	8.6	7.4	6.7	7.8
Франция	10.1	9.4	9.0	8.4	8.0
Хърватия	13.1	11.2	8.5	6.6	7.5
Чехия	4.0	2.9	2.2	2.0	2.6
Швеция[6]	7.0	6.7	6.4	6.8	8.3
Република Северна Македония	23.7	22.4	20.8	17.3	16.4
Сърбия	15.4	13.6	12.8	10.5	9.1
Турция	10.9	10.9	10.9	13.7	13.2
Черна гора	17.8	16.1	15.2	15.2	.
Исландия[4]	3.0	2.7	2.7	3.5	5.5
Норвегия	4.7	4.2	3.8	3.7	4.4
Швейцария	5.0	4.8	4.7	4.4	4.8
Обединено кралство	4.8	4.3	4.0	3.8	.

[1] Източник: Евростат, Наблюдение на работната сила.
[2] Данните се отнасят за възрастовата група 15 - 74 навършени години.
[3] Прекъсване на динамичния ред през 2017 г.
[4] Прекъсване на динамичния ред през 2020 г.
[5] Предварителни данни.
[6] Прекъсване на динамичния ред през 2018 г.

Образование

1. Участие на населението в образователния процес през 2018 г.[1]

(Проценти)

Страни	Учащи на възраст 5 - 14 г. като дял от населението на същата възраст	Учащи на възраст 15 - 19 г. като дял от населението на същата възраст	Учащи на възраст 20 - 29 г. като дял от населението на същата възраст
ЕС- 27	**97.9**	**85.3**	**26.7**
Австрия	98.7	78.8	26.0
Белгия	98.8	94.2	30.5
България	**90.2**	**76.9**	**21.8**
Германия	98.7	86.4	34.1
Гърция	96.5	85.9	37.9
Дания	99.7	86.3	40.9
Естония	96.8	88.2	24.4
Ирландия	102.8	92.7	28.9
Испания	97.5	87.2	31.5
Италия	97.4	85.3	24.6
Кипър	99.5	71.2	20.4
Латвия	98.5	93.0	28.3
Литва	101.1	93.7	28.4
Люксембург	96.9	76.0	12.7
Малта	99.3	72.7	14.6
Нидерландия	100.4	87.0	22.6
Полша	99.6	92.5	35.0
Португалия	95.8	92.6	28.4
Румъния	98.4	88.9	23.2
Словакия	90.6	71.3	18.6
Словения	93.4	83.8	17.6
Унгария	98.1	94.3	33.5
Финландия	97.3	86.7	40.1
Франция	95.4	83.3	22.5
Хърватия	99.8	81.7	25.1
Чехия	98.0	90.3	23.7
Швеция	99.0	89.7	35.6

[1] **Източник: Евростат.**

Култура

1. Посещения в кината[1]

(Хиляди)

	2016	2017	2018	2019
ЕС-27	**824130**	**814713**	**778274**	**828496**
Австрия	15602	15298	13736	14551
Белгия	20 974	21010	19407	20190
България[2]	**5585**	**5576**	**4900**	**5016**
Германия	121104	122305	105356	118612
Гърция	10025	10100	9355	9570
Дания	12994	12502	13002	13239
Естония	3291	3511	3631	3686
Ирландия	15782	16118	15775	15109
Испания	101826	99804	98902	102771
Италия	112498	98800	92000	104500
Кипър	737	742	791	860
Латвия	2516	2477	2524	2723
Литва	3668	4014	4266	4142
Люксембург	1250	1176	1056	1148
Нидерландия	34193	35991	35708	38018
Полша	52071	56719	59714	60900
Португалия	14924	15610	14777	15534
Румъния	13034	13877	13348	13130
Словакия	5667	6693	5965	6529
Словения	2343	2355	2549	2310
Унгария	14616	15148	15629	15150
Финландия	8690	8829	8097	8410
Франция	213066	209400	200470	213268
Хърватия	4295	4540	4607	4912
Чехия	15622	15233	16344	18319
Швеция	17757	16885	16365	15899
Сърбия	3249	4149	4476	4785
Турция	58285	71190	70375	59303
Черна гора	275	281	285	307
Исландия	1421	1373	1445	1267
Норвегия	13125	11767	12122	11292
Швейцария	13444	13533	11707	12399
Грузия	1150	1292	1298	1359
Обединено кралство	168260	170617	177001	176000
Руска федерация	194600	213609	202200	217567
Украйна	25410	26265	28137	27814

[1] Източник: MEDIA Salles, Годишник на европейското кино.

[2] Данните са на Националния филмов център.

Здравеопазване

1. Лекари на 100 000 души от населението[1]

Страни	2014	2015	2016	2017	2018
ЕС-28					
Австрия	504.61	509.12	512.96	518.28	524.14
Белгия	297.55	301.75	307.41	308.29	312.96
България	**398.69**	**404.54**	**413.76**	**424.49**	**421.71**
Германия	410.82	413.93	418.65	424.88	431.09
Гърция	.	.	.	.	.
Дания	387.74	392.93	399.82	410.89	419.44
Естония	335.88	341.49	345.65	346.82	348.34
Ирландия	301.20	311.91	319.18	325.75	327.94
Испания	380.08	384.54	382.35	387.68	402.08
Италия	388.04	383.83	395.27	398.95	397.71
Кипър	337.83	359.34	376.84	386.84	407.32
Латвия	321.60	319.79	321.25	320.50	330.38
Литва	430.74	433.92	446.69	455.63	459.78
Люксембург	288.14	290.73	288.45	298.49	.
Малта	360.37	367.60	382.78	396.37	397.21
Нидерландия	342.50	349.14	353.68	360.33	366.96
Обединено кралство	274.53	277.11	278.20	281.10	284.05
Полша	230.68	232.81	241.58	237.75	.
Португалия	.	.	.	.	.
Румъния	269.83	276.58	284.10	292.68	304.70
Словакия	.	.	.	.	.
Словения	277.02	282.53	301.40	310.11	317.81
Унгария	332.35	309.72	321.12	332.48	338.37
Финландия	320.63	.	.	.	.
Франция	310.89	312.24	313.79	315.80	317.08
Хърватия	314.02	319.15	323.65	336.21	344.06
Чехия	.	.	.	.	403.76
Швеция	410.88	417.37	423.18	426.52	.
Турция	.	.	.	.	.
Исландия	364.40	377.55	385.17	387.30	389.26
Норвегия	442.92	440.35	451.22	465.85	480.77
Швейцария	412.58	419.71	425.06	429.78	433.86

[1] **Източник. База данни на Евростат, април 2021 година.**

Цени

1. Индекси на потребителските цени[1]

(2010 = 100)

Страни	2016	2017	2018	2019
ЕС-28				
Австрия	111.7	114.0	116.3	118.1
Белгия	110.8	112.8	115.5	117.1
България	**105.8**	**107.9**	**111.0**	**114.4**
Германия	107.4	109.3	111.4	[2]105.2
Гърция	99.9	101.1	101.7	101.9
Дания	107.4	108.6	109.5	110.3
Естония	111.6	115.5	119.4	122.1
Ирландия	104.7	105.1	105.6	106.6
Испания	106.3	108.4	110.2	111.0
Италия	107.4	108.7	109.9	110.6
Кипър	100.3	100.8	102.3	102.5
Латвия	107.7	110.9	113.7	116.9
Литва	108.6	112.6	115.7	118.4
Люксембург	109.5	111.5	113.1	115.1
Малта	# 108.9	110.3	111.6	113.5
Нидерландия	109.5	111.0	112.9	115.9
Обединено кралство	112.6	115.6	118.4	120.6
Полша	107.6	109.6	111.5	113.9
Португалия	107.7	109.2	110.3	110.6
Румъния	112.4	113.9	119.2	123.8
Словакия	108.2	109.6	112.3	115.3
Словения	105.9	107.4	109.3	111.1
Унгария	111.8	114.5	117.7	121.6
Финландия	109.2	110.0	111.2	112.3
Франция	105.8	106.8	108.9	110.0
Хърватия	106.2	107.4	109.0	109.8
Чехия	108.2	110.9	113.3	116.5
Швеция	104.6	106.5	108.6	110.5
Република Северна Македония	109.4	110.9	112.6	113.4
Турция	* 157.4	175.0	202.1	233.5
Исландия	119.8	122.0	125.3	129.0
Норвегия	112.5	114.6	117.7	120.3
Швейцария	97.7	98.3	99.2	99.5

1. Индекси на потребителските цени[1]

(Продължение и край) (2010 = 100)

Страни	2016	2017	2018	2019
Останал свят				
Австралия	113.5	115.7	117.9	119.8
Алжир	134.8	142.4	148.5	151.4
Боливия	138.5	142.4	145.6	148.3
Египет	178.5	231.1	264.4	288.6
Индия	155.9	159.8	167.6	180.4
Индонезия	137.0	142.2	146.7	151.2
Канада	110.2	112.0	114.5	116.8
Колумбия	126.4	132.0	136.2	140.9
Мароко	108.0	[3]# 100.0	[3] 101.6	[3] 101.8
Мексико	122.8	130.2	136.6	141.5
Нова Зеландия	108.6	110.7	112.4	114.2
Република Корея	110.9	113.1	114.8	115.2
Република Южна Африка	# 138.4	145.7	152.4	158.7
Руска федерация	162.2	168.2	173.0	180.7
Съединени американски щати	110.1	112.4	115.2	117.2
Тунис	* 131.4	* 138.4	148.7	158.8
Япония	103.5	104.0	105.0	105.5

[1] Източник: UN, Monthly Bulletin of Statistics, No. 11, December 2019.
[2] База 2015=100
[3] База 2017=100

Износ и внос

1. Износ и внос[1]

(Млн. щатски долари)

Страни	2018		2019	
	износ	внос	износ	внос
ЕС-28				
в това число:				
Австрия	177296	184309	171860	176710
Белгия	468636	454734	445217	426598
България	**33316**	**37953**	**-**	**-**
Германия	1560531	1284348	1489190	1234463
Гърция	39495	63850	37908	62336
Дания	108557	101670	109936	97189
Ирландия	164794	107669	169845	99304
Испания	345314	388720	332963	372423
Италия	547338	501296	532668	473516
Люксембург	15701	23546	14860	22799
Нидерландия	585622	521383	577727	514568
Обединено кралство	468105	652288	475705	641609
Полша	263495	268880	263991	261976
Португалия	68361	89060	67057	89890
Румъния	80038	97806	77255	96581
Словакия	90678	93433	88833	90064
Унгария	123849	115969	121873	116399
Финландия	75215	78634	72852	73680
Франция	581772	671433	569740	651143
Чехия	202749	185099	199378	179139
Швеция	165938	170592	160562	158750
Турция	168228	222444	171677	202638
Норвегия	122677	87434	102808	85883
Швейцария	310830	279594	272860	237828
Останал свят				
Австралия	257195	226884	270977	213654
Аржентина	61781	65482	65116	49124
Бразилия	239284	188564	225401	184370
Венецуела	-	-	-	-
Египет	-	-	-	-
Еквадор	21606	23193	-	-

1. Износ и внос[1]

(Продължение и край) (Млн. щатски долари)

Страни	2018		2019	
	износ	внос	износ	внос
Индия	324488	513661	324231	484968
Индонезия	180215	188711	167497	170727
Канада	451705	459898	448616	453283
Китай[2]	2501334	2134026	2498921	2069225
Нова Зеландия	39673	43790	39516	42362
Пакистан	23344	59865	23268	49931
Перу	49066	41870	47688	41074
Република Корея	604689	535052	542209	503324
Руска федерация	449585	238494	422777	243780
Съединени американски щати	1664085	2614327	1645625	2498412
Тунис	-	-	-	-
Япония	738196	748526	705672	721078

[1] Източник: United Nations, Monthly Bulletin of Statistics, No. 8, August 2020.
[2] Без Хонконг, Макао и Тайван.

Туризъм

1. Туристи, посетили страните[1]

(Хиляди)

Страни	2017	2018	2019
ЕС-28			
Австрия	29460	30816	31884
Белгия	8358	9119	9343
България[2]	**11596**	**12368**	**12552**
Германия	37452	38881	39563
Гърция	27194	30123	31348
Дания	11743	12749	13285
Естония	3244	3226	3345
Ирландия	10338	10926	10951
Испания	81869	82808	83509
Италия	58253	61567	64513
Кипър	3652	3939	3977
Латвия	1950	1946	1935
Литва	2523	2825	2875
Люксембург	1046	1018	1041
Малта	2274	2599	2753
Нидерландия	17924	18781	20128
Обединено кралство	37651	38664	39418
Полша	18400	19623	21155
Португалия	21200	22800	24600
Румъния	2760	2797	2684
Словакия	.	.	.
Словения	3991	4425	4702
Унгария	15785	17152	16937
Финландия	3180	3224	3290
Франция	86918	89400	.
Хърватия	15593	16645	17353
Чехия	13665	14283	.
Швеция	7054	7440	.
Република Северна Македония	631	707	758
Турция	37601	45768	51192
Исландия	2225	2344	2013
Норвегия	6252	5688	5879
Швейцария	11133	11715	11818

1. Туристи, посетили страните[1]

(Продължение и край) (Хиляди)

Страни	2017	2018	2019
Останал свят			
Австралия[2]	8815	9246	9466
Алжир	2451	2657	2371
Аржентина	6710	6942	7399
Бразилия	6589	6621	6353
Египет	8292	11346	13026
Зимбабве[2]	2423	2567	2290
Израел	3613	4121	4552
Индия	15543	17427	17910
Индонезия	12948	13396	15455
Йордания	3844	4150	4488
Канада	20883	21134	22145
Кения	1390	1931	.
Китай	60740	62900	65700
Куба	4594	4684	.
Ливан	1857	1964	1936
Малайзия	25948	25832	26101
Мароко	11349	12289	12932
Нова Зеландия	3555	3686	3702
Република Южна Африка	10285	10472	10229
Руска федерация	24390	24551	24419
Съединени американски щати	76941	79746	79256
Сингапур	13909	14673	15119
Сирия	.	.	.
Тайланд	35483	38178	39797
Тунис	7052	8299	9429
Украйна	14421	14207	13438
Уругвай	3674	3469	3056
Филипини	6621	7168	8261
Хонконг	27885	29263	23752
Чили	6450	5723	4518
Япония[2]	28691	31192	32182

[1] **Източник: UNWTO Tourism Highlights.**
[2] **Вкл. чужденците, влезли в страната с транзитни визи.**

Селско стопанство

1. Икономически сметки за селското стопанство - брутна добавена стойност по базисни цени[1]

(Млн. евро)

Страни	2016	2017	2018	2019	2020[2]
ЕС-28	**168338.1**	**190317.9**	**185520.2**	**192455.6**	**187331.9**
Австрия	2861.8	3226.5	3123.3	3070.1	3241.4
Белгия	2155.3	2384.5	2124.2	2479.2	2275.1
България	**1776.6**	**1922.7**	**1873.1**	**1878.8**	**1663.2**
Германия	16415.6	21821.7	16846.6	22088.2	20257.3
Гърция	5416.7	6082.4	5803.8	6141.0	6144.4
Дания	2103.0	3113.4	2562.5	2921.1	2961.1
Естония	151.1	277.5	205.9	281.8	242.0
Ирландия	2359.1	3158.5	2647.9	2874.0	3086.9
Испания	27328.1	28846.3	28742.9	28065.7	29288.0
Италия	31350.4	32436.7	33867.4	32928.2	31448.6
Кипър	318.8	321.2	308.4	328.7	340.3
Латвия	333.3	426.8	346.5	549.6	592.0
Литва	997.5	1241.2	990.1	1232.1	1503.7
Люксембург	100.5	120.7	125.6	125.6	124.6
Малта	63.6	59.4	56.4	60.9	62.0
Нидерландия	10653.1	11743.7	10725.1	11269.3	10574.2
Обединено кралство	9885.8	11592.4	10723.0	11558.3	10364.9
Полша	8589.4	10625.4	9405.0	10189.2	11045.3
Португалия	2671.8	2983.8	3008.2	3192.8	2912.2
Румъния	6538.0	7714.1	8328.5	8786.3	7921.7
Словакия	625.9	651.7	541.1	521.1	577.1
Словения	469.6	430.3	619.6	561.0	603.3
Унгария	3437.6	3565.0	3465.3	3584.0	3647.1
Финландия	1151.1	1165.0	1120.1	1400.8	1430.9
Франция	26284.1	29823.3	33735.0	31920.2	30182.5
Хърватия	968.0	975.0	1083.1	1135.3	1254.6
Чехия	1690.3	1675.1	1700.3	1759.0	1845.3
Швеция	1642.0	1933.6	1441.3	1553.3	1742.2

[1] Източник: Евростат - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.
[2] Данните за 2020 г. са прогнозни.

Околна среда

1. Антропогенни емисии на въглероден окис[1]

(Хил. тонове)

Страни	2014	2015	2016	2017	2018
ЕС-28	**20548**	**20614**	**20305**	**20304**	**19433**
ЕС-27	**20303**	**20346**	**20046**	**20051**	**19198**
Австрия	529	542	538	529	490
Белгия	321	374	363	297	344
България	**273**	**273**	**285**	**285**	**266**
Германия	3111	3176	3039	3068	2938
Гърция	484	463	407	418	396
Дания	253	258	248	245	237
Естония	129	129	140	138	130
Ирландия	111	108	102	88	78
Испания	1588	1676	1655	1663	1647
Италия	2288	2304	2228	2333	2082
Кипър	14	14	14	14	12
Латвия	142	118	115	121	124
Литва	152	145	144	141	140
Люксембург	26	22	23	23	21
Малта	7	7	6	10	8
Нидерландия	566	562	555	549	549
Обединено кралство	1739	1698	1568	1551	1541
Полша	2274	2247	2358	2390	2339
Португалия	316	323	310	326	285
Румъния	795	773	778	782	779
Словакия	337	352	358	347	301
Словения	102	108	111	106	99
Унгария	458	444	435	423	362
Финландия	383	361	368	359	351
Франция	2677	2671	2703	2655	2514
Хърватия	246	268	258	253	235
Чехия	851	836	835	834	831
Швеция	377	364	361	356	337

1. Антропогенни емисии на въглероден окис[1]

(Продължение и край) (Хил. тонове)

Страни	2014	2015	2016	2017	2018
Европейска икономическа зона и Швейцария	**725**	**725**	**715**	**714**	**705**
Исландия	108	111	109	113	112
Лихтенщайн	1	1	1	1	1
Монако	2	2	1	1	2
Норвегия	432	438	434	437	434
Швейцария	183	174	170	163	157
Държави кандидат-членки	**2777**	**3048**	**2711**	**2514**	**1932**
Албания	171	196	80	81	.
Република Северна Македония	62	65	67	57	56
Сърбия	267	269	251	243	250
Турция	2239	2479	2276	2095	1591
Черна гора	37	38	38	37	35
Останал свят	**69757**	**65764**	**67082**	**64376**	**61132**
Азербайджан	191	135	127	124	.
Армения	105	.	108	112	116
Беларус	843	767	760	381	363
Грузия	183	169	177	177	162
Казахстан	1598	1673	1544	1101	1637
Канада	5820	5728	5677	5725	5752
Киргизстан	8	8	531	81	.
Република Молдова	90	96	101	124	.
Руска федерация	10021	10065	10242	10405	10694
САЩ	50040	46065	46692	45017	41393
Украйна	857	1057	1123	1129	1016

[1] **Източник: EMEP (Co-operative programme for monitoring and evaluation of the long range transmission of air pollutions in Europe) - http://www.ceip.at/.**

Международни сравнения

Целта на Програмата за европейски сравнения (ПЕС) на Евростат за изчисляване на Паритети на покупателната способност (ППС) е да осигури надеждно сравнение на цените и на обема на БВП и неговите разходни компоненти между страните участнички в рамките на даден период. Данните обхващат 37 европейски страни: 27-те държави - членки на Европейския съюз, Обединеното кралство, което напусна ЕС на 31 януари 2020 г, кандидатстващите за членство в ЕС страни - Албания, Република Северна Македония, Сърбия, Турция и Черна гора; трите развити европейски страни - Исландия, Норвегия и Швейцария, членки на Европейската асоциация за свободна търговия; една балканска държава - Босна и Херцеговина.

Паритетите на покупателната способност представляват реални курсове за превръщане на стойностните показатели от национална валута в единна валута. Превърнатите в съпоставима валута чрез ППС разходи за крайно използване на БВП на отделните страни са сравними и отразяват единствено разликата във физическия обем на купените стоки и услуги. ППС се представят в стандартизирана форма към държавите - членки на ЕС (базата е ЕС-27_2020 = 1), наречена стандарт на покупателната способност, т.е. евро в реално изражение (условна средна валута).

1. Паритети на покупателната способност на ниво БВП (ЕС-27_2020 = 1)[1]

(1 СПС = нац. валута/фиксирано евро за страните от еврозоната)

Страни	2017	2018*	2019*
ЕС-27_2020	**1**	**1**	**1**
Австрия	1.128601	1.126947	1.136615
Белгия	1.129512	1.128346	1.128353
България	**0.984827**	**1.005666**	**1.040078**
Германия	1.084584	1.086565	1.105759
Гърция	0.837399	0.832130	0.825118
Дания	10.006831	9.983943	9.910171
Естония	0.778956	0.796618	0.812606
Ирландия	1.156846	1.166942	1.201329
Испания	0.918655	0.932072	0.932104
Италия	1.004654	1.002813	0.995388
Кипър	0.895856	0.897608	0.906304
Латвия	0.705603	0.724159	0.739527
Литва	0.644706	0.658928	0.670932
Люксембург	1.235346	1.249031	1.260990
Малта	0.853974	0.861216	0.858491
Нидерландия	1.139000	1.144174	1.169562
Полша	2.538055	2.576749	2.627075
Португалия	0.838342	0.842441	0.839898
Румъния	2.349749	2.464461	2.518039
Словакия	0.752052	0.768032	0.787341
Словения	0.830276	0.838144	0.837537
Унгария	198.102163	205.474701	213.259686
Финландия	1.257694	1.256023	1.256616
Франция	1.121465	1.114237	1.087666
Хърватия	4.841507	4.869558	4.871942
Чехия	18.093793	18.247751	18.650088
Швеция	12.891018	13.068813	13.217777
Обединено кралство	0.996945	1.008189	1.018387
Албания	61.534222	62.132627	61.555064
Република Северна Македония	27.625115	28.069397	28.019903
Сърбия	59.445076	60.41678	61.354984
Турция	2.015411	2.409244	2.822249
Черна гора	0.511074	0.512989	0.507635
Исландия	201.365097	203.977441	209.291951
Норвегия	14.198117	14.155562	14.536587
Швейцария	1.729617	1.738470	1.726250
Балкански страни			
Босна и Херцеговина	0.991211	0.994863	1.004605

[1] **Източник: Евростат, 15.12.2020 г.; http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.**

Индексите на равнища на цени са измерител на различията в равнищата на цените между страните партньори, показвайки колко единици от единната валута са необходими, за да се купи едно и също количество стоки и услуги в сравняваните с базата (ЕС-27_2020) страни. Те се изчисляват като съотношение между ППС и официалните валутни курсове (национална валута/евро) за всяка страна спрямо средното за ЕС равнище.

Фиг. 1. Индекси на равнища на цени на ниво БВП в балканските страни, 2019 г. (ЕС-27_2020 = 100)
(Предварителни данни)

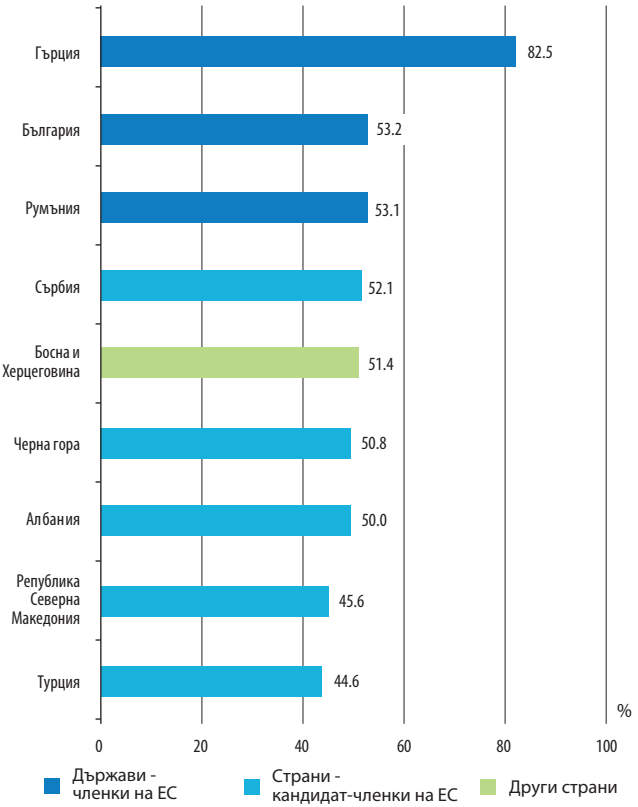

2. Индекси на равнища на цени на ниво БВП (ЕС-27_2020 = 100)[1]

Страни	2017	2018*	2019*
ЕС-27_2020	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Австрия	112.9	112.7	113.7
Белгия	113.0	112.8	112.8
България	**50.4**	**51.4**	**53.2**
Германия	108.5	108.7	110.6
Гърция	83.7	83.2	82.5
Дания	134.5	134.0	132.7
Естония	77.9	79.7	81.3
Ирландия	115.7	116.7	120.1
Испания	91.9	93.2	93.2
Италия	100.5	100.3	99.5
Кипър	89.6	89.8	90.6
Латвия	70.6	72.4	74.0
Литва	64.5	65.9	67.1
Люксембург	123.5	124.9	126.1
Малта	85.4	86.1	85.8
Нидерландия	113.9	114.4	117.0
Полша	59.6	60.5	61.1
Португалия	83.8	84.2	84.0
Румъния	51.4	53.0	53.1
Словакия	75.2	76.8	78.7
Словения	83.0	83.8	83.8
Унгария	64.1	64.4	65.6
Финландия	125.8	125.6	125.7
Франция	112.1	111.4	108.8
Хърватия	64.9	65.6	65.7
Чехия	68.7	71.1	72.7
Швеция	133.8	127.4	124.8
Обединено кралство	113.7	114.0	116.0
Албания	45.9	48.7	50.0
Република Северна Македония	44.9	45.6	45.6
Сърбия	49.0	51.1	52.1
Турция	48.9	42.2	44.4
Черна гора	51.1	51.3	50.8
Исландия	167.1	159.5	152.5
Норвегия	152.2	147.5	147.6
Швейцария	155.6	150.5	155.2
Балкански страни			
Босна и Херцеговина	50.7	50.9	51.4

[1] **Източник: Евростат, 15.12.2020 г.; http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.**

Индексите на физически обем на ниво БВП на човек от населението отразяват единствено различията между страните партньори в международните сравнения по отношение на крайно потребения обем стоки и услуги в тях, т.е. елиминира се влиянието на националните цени в тези страни. Те се изчисляват, като превърнатите в единна валута чрез ППС национални разходи за крайно използван БВП на човек се отнесат към средните за ЕС-27_2020 реални разходи за крайно използван БВП. Тези индекси не са предназначени за стриктно ранжиране на страните. Препоръчва се те да се използват за разделяне на страните - участнички в ПЕС на групи със сравними равнища на реален БВП на човек от населението.

Фиг. 2. Индекси на физически обем на човек от населението в СПС на ниво БВП в балканските страни, 2019 г. (ЕС-27_2020 = 100)
(Предварителни данни)

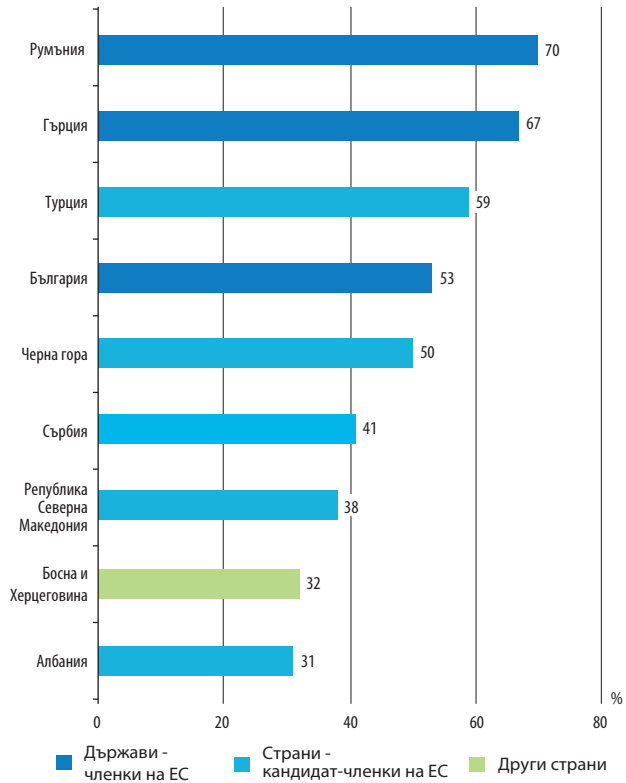

3. Индекси на физически обем на човек от населението в СПС (ЕС-27_2020 = 100)[1]
Брутен вътрешен продукт

Страни	2017	2018*	2019*
ЕС-27_2020	**100**	**100**	**100**
Австрия	127	128	126
Белгия	118	118	118
България	**50**	**51**	**53**
Германия	124	123	120
Гърция	67	67	67
Дания	130	129	130
Естония	80	82	84
Ирландия	185	191	193
Испания	93	91	91
Италия	98	97	96
Кипър	89	91	90
Латвия	67	69	69
Литва	79	82	84
Люксембург	263	261	260
Малта	100	99	100
Нидерландия	129	130	128
Полша	70	71	73
Португалия	78	78	79
Румъния	64	66	70
Словакия	71	71	70
Словения	86	87	89
Унгария	69	71	73
Финландия	111	112	111
Франция	104	104	106
Хърватия	63	64	65
Чехия	91	92	93
Швеция	122	120	119
Обединено кралство	107	106	104
Албания	30	30	31
Република Северна Македония	37	38	38
Сърбия	39	40	41
Турция	66	63	59
Черна гора	46	48	50
Исландия	129	128	126
Норвегия	150	155	147
Швейцария	162	161	158
Балкански страни			
Босна и Херцеговина	31	32	32

[1] **Източник: Евростат, 15.12.2020 г.; http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.**

Разходите на БВП за крайно потребление включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

Фиг. 3. Индекси на физически обем на човек от населението в СПС на ниво крайни потребителски разходи на домакинствата в балканските страни, 2019 г. (ЕС-27_2020 = 100)
(Предварителни данни)

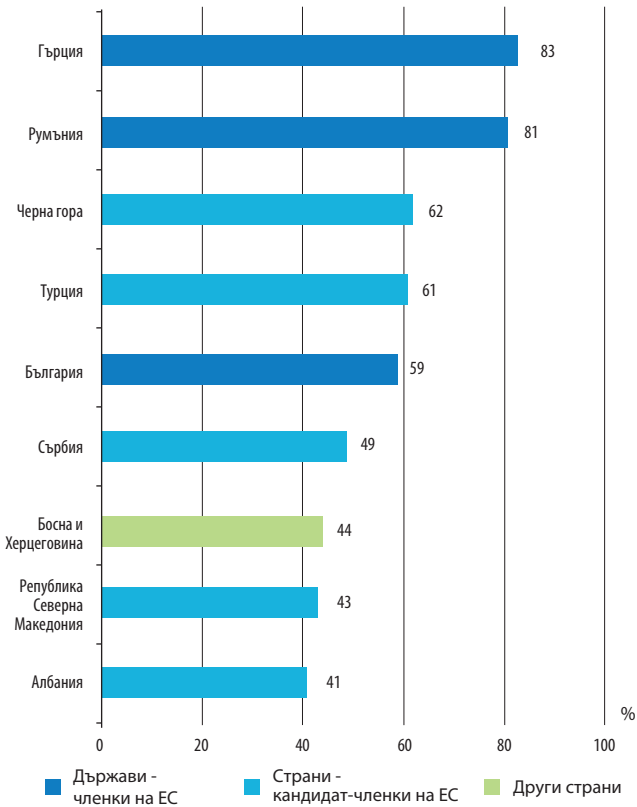

4. Индекси на физически обем на човек от населението в СПС (ЕС-27_2020 = 100)[1]
Крайни потребителски разходи на домакинствата

Страни	2017	2018*	2019*
ЕС-27_2020	**100**	**100**	**100**
Австрия	124	122	120
Белгия	113	113	112
България	**56**	**58**	**59**
Германия	123	123	122
Гърция	83	83	83
Дания	105	106	106
Естония	71	73	73
Ирландия	95	94	95
Испания	99	97	96
Италия	108	107	107
Кипър	109	111	109
Латвия	72	72	74
Литва	92	94	95
Люксембург	136	135	133
Малта	83	86	85
Нидерландия	107	108	107
Полша	78	79	81
Португалия	87	89	91
Румъния	72	75	81
Словакия	68	69	68
Словения	81	83	85
Унгария	62	63	65
Финландия	109	109	108
Франция	103	101	101
Хърватия	64	65	66
Чехия	79	79	80
Швеция	106	104	102
Обединено кралство	121	121	119
Албания	40	40	41
Република Северна Македония	43	43	43
Сърбия	47	48	49
Турция	65	62	61
Черна гора	59	61	62
Исландия	114	116	113
Норвегия	124	124	122
Швейцария	148	145	143
Балкански страни			
Босна и Херцеговина	42	43	44

[1] **Източник: Евростат, 15.12.2020 г.; http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.**

Фактическото индивидуално потребление обхваща стоките и услугите, действително потребени от населението, независимо дали са купени и платени от домакинствата, държавата или от нетърговски институции, обслужващи домакинствата. При международните сравнения на физическия обем на потреблението, ФИП е предпочитан показател, тъй като не се влияе от факта, че различията са значителни в начина, по който в отделните страни са организирани някои важни услуги, потребявани от домакинствата, като например образователни и здравни.

Фиг. 4. Индекси на физически обем на човек от населението в СПС на ниво фактическо индивидуално потребление в балканските страни, 2019 г. (ЕС-27_2020 = 100)
(Предварителни данни)

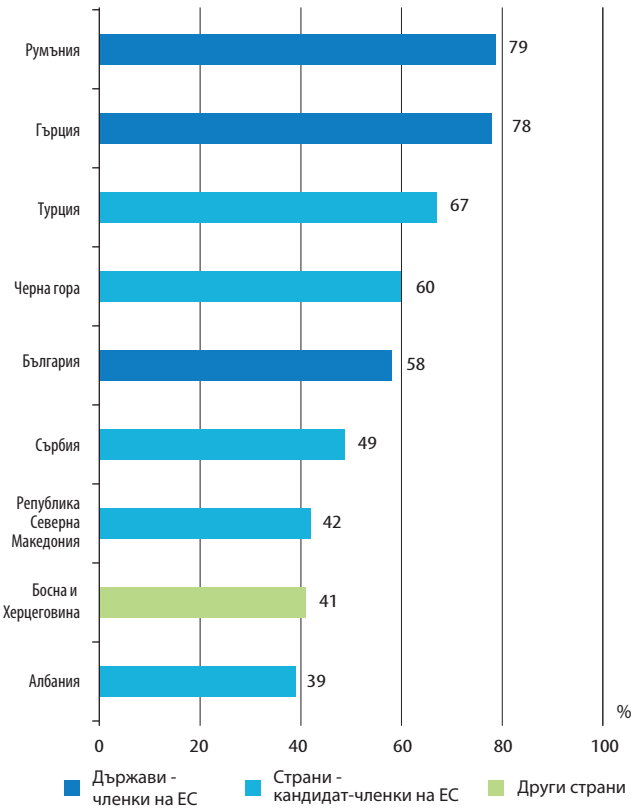

5. Индекси на физически обем на човек от населението в СПС (ЕС-27_2020 = 100)[1]
Фактическо индивидуално потребление

Страни	2017	2018*	2019*
ЕС-27_2020	**100**	**100**	**100**
Австрия	120	119	118
Белгия	115	115	114
България	**55**	**57**	**58**
Германия	124	124	122
Гърция	78	78	78
Дания	117	117	116
Естония	74	75	76
Ирландия	95	95	95
Испания	93	92	91
Италия	100	100	99
Кипър	95	96	95
Латвия	70	70	71
Литва	89	91	92
Люксембург	136	136	135
Малта	82	84	85
Нидерландия	114	115	114
Полша	77	78	79
Португалия	83	85	86
Румъния	70	74	79
Словакия	68	69	69
Словения	80	81	83
Унгария	65	66	67
Финландия	114	114	113
Франция	110	109	109
Хърватия	64	65	66
Чехия	84	84	85
Швеция	113	111	109
Обединено кралство	116	115	113
Албания	38	38	39
Република Северна Македония	42	42	42
Сърбия	48	48	49
Турция	69	66	67
Черна гора	57	59	60
Исландия	117	118	116
Норвегия	133	132	131
Швейцария	128	126	124
Балкански страни			
Босна и Херцеговина	41	41	41

[1] **Източник: Евростат, 15.12.2020 г.; http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.**

Бруто образуването на основен капитал се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определен отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството (или от внос), които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

Фиг. 5. Индекси на физически обем на човек от населението в СПС на ниво бруто образуване на основен капитал в балканските страни, 2019 г. (ЕС-27_2020 = 100)
(Предварителни данни)

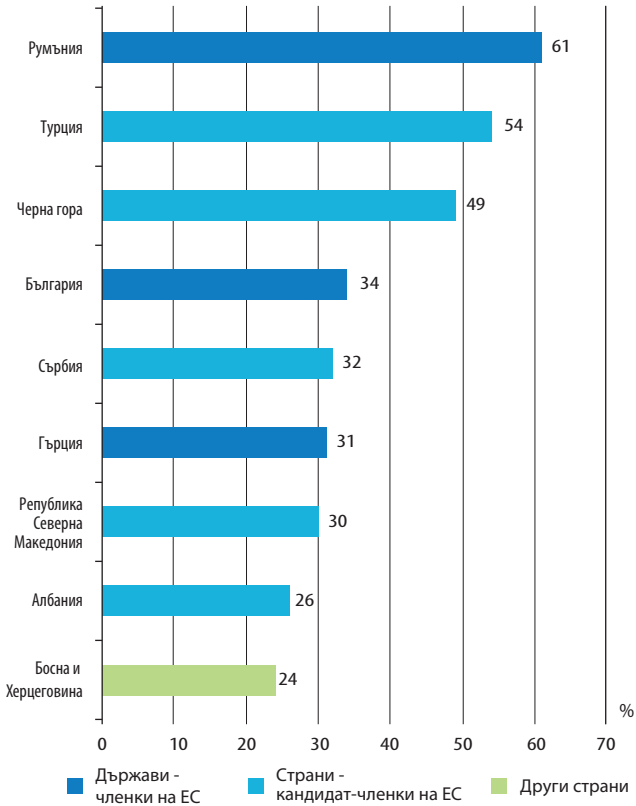

6. Индекси на физически обем на човек от населението в СПС (ЕС-27_2020 = 100)[1]
Бруто образуване на основен капитал

Страни	2017	2018*	2019*
ЕС-27_2020	**100**	**100**	**100**
Австрия	154	157	153
Белгия	153	154	150
България	**35**	**35**	**34**
Германия	114	114	108
Гърция	39	35	31
Дания	146	149	143
Естония	87	91	97
Ирландия	344	295	456
Испания	92	93	90
Италия	97	95	89
Кипър	99	91	90
Латвия	60	66	64
Литва	63	68	69
Люксембург	280	242	235
Малта	101	92	94
Нидерландия	133	130	124
Полша	47	49	50
Португалия	70	69	68
Румъния	59	55	61
Словакия	67	66	64
Словения	80	85	84
Унгария	67	76	82
Финландия	120	122	115
Франция	112	114	121
Хърватия	59	61	63
Чехия	96	103	99
Швеция	150	148	136
Обединено кралство	109	103	97
Албания	28	28	26
Република Северна Македония	32	29	30
Сърбия	24	28	32
Турция	86	74	54
Черна гора	46	52	49
Исландия	152	156	137
Норвегия	182	182	183
Швейцария	237	221	207
Балкански страни			
Босна и Херцеговина	23	25	24

[1] Източник: Евростат, 15.12.2020 г.; http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.

ЗА КОНТАКТИ И ИНФОРМАЦИЯ

Национален статистически институт

http://www.nsi.bg

Централно управление на НСИ

ул. „П. Волов“ № 2

Дирекция „Многосекторна статистика и услуги за потребителите“

Приемна на НСИ

телефон: (+3592) 9857 111
e-mail: Info@nsi.bg

Публикации

телефон: (+3592) 9857 515
e-mail: Publikacii@nsi.bg

Библиотека

телефони: (+3592) 9857 521
(+3592) 9857 633
e-mail: Biblioteka@nsi.bg

Пресцентър

телефон: (+3592) 9857 729
e-mail: Press@nsi.bg

ISSN 1313-9428

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

СТАТИСТИЧЕСКИ СПРАВОЧНИК 2021

Отговорен редактор: Л. Александрова

Автори: А. Данчева, В. Стоянова,
Г. Чешмеджиева, Г. Николова, Д. Димитрова,
Е. Йорданова, М. Гергова, М. Колев, Н. Панагонова,
Р. Петкова, С. Филипович, С. Кателиев, С. Кавгаджийска,
С. Мастикова, Т. Давидков

Редактори: М. Трифонова,
П. Павлов

Формат: 105x215

Тираж: 300

Предпечатна подготовка и печат:
„Образование и наука“ ЕАД

СТАТИСТИЧЕСКИ СПРАВОЧНИК 2021

w w w. nsi.bg